Scanned by CamScanner

سے ماہی

ناصر آباد

چمگ

سالتاک 2002

تاک:8 | جنوری داں مارچ 2002 | سال:3

شونکار: رفیق عاجز/سعید صدف

صلاح کار: مبارک قاضی

کمک شونکار: فدا احمد

شنگ کار: جان بلوچ

سرتاک ءِ عمل: صمد عبداللہ

ملک	بہا (وانگے)	سالینی	رجسٹری
پاکستان	30 کلدار	120 کلدار	170 کلدار
امارات/قطر	6 درہم	24 درہم	40 درہم
مسقط	1 ریال	4 ریال	6 ریال
کویت/بحرین	1 دینار	4 دینار	6 دینار
یوروپ	$5	$20	$25

دس ونشان:
چمگ سوسائٹی ناصر آباد، کیچ مکران
بلوچستان پوسٹ کوڈ نمبر 92900

ای میل دس:
chamagbal.chi@hotmail.com
chammag@yahoo.com

بینک اکاؤنٹ:
فدا احمد اکاؤنٹ نمبر 6-2774
نیشنل بینک آف پاکستان تربت

اے تاک ءِ بہا:
پاکستان:- 40/- کلدار
امارات:- 10/- درہم

شنگ کار جان بلوچ ءَ احمد برادرز پرنٹرز کراچی ءَ چاپ کت ءُ چمگ ءِ کارگس ناصر آباد ءَ چہ شنگ کت

Scanned by CamScanner

لڑ

شونگال 4

سچکان راست (54-5)

توارانی مرگ — محمد بیگ بیگل
نازک ءِ مہر ءِ ہوشام — اے آر داد
مرتگیں مرد ءِ پچیں چم ءَ..... — شرف شاد
سید ہاشمی ءِ شاعری ءِ..... — رفیق عادل
ملا فاضل ءَ آئی ءِ شاعری — غلام جان نواب
اشرف زہیر ءِ شاعری ءِ.... — علی گوہر
بستار ءِ باندات پہ باندات ءَ — عابد علیم
عشق، ارواہ ءِ کفن — صادق وفا
جون وار — انور صاحب خان
خاموش ءِ گمان — صدیق سراج
چمگ — خالد ارس
موم — عارف عزمل

کسہ ہلاس نہ بیت (102-55)

دوث ءَ منا بدئے — اکرم صاحب خان
ساچشت — گوہر اقبال بالی
آئی ءَ منا پچی ءِ تہا توار کت ءَ... — حنیف شریف
اشکن — اے آر داد
زیبا من تنیگاں — یونس حسین
تیر کمان — مجیب مجاہد
وشتا میں لبز — عباس علی زیمی
سستگیں گلاب — ابنِ داؤد
باگ ءِ بلبل — ندیم بیوس
یاتانی ساہگ — جلیل فیض
ایکہ نہ اوں — عومر کیا
حیال — غلام حسین آزا
واب — شریف قاضی
دنیا — نعیم رہچار
منی دوست ءِ برکت ءَ — ڈاکٹر غلام رسو
زردوست — نصیر مراد
شیطان ءِ بزگی — ارشاد عالم
من ءَ گناہ — قاضی اداس
تہاری، نصیب، وشبو — علی عادل
جنوزام — عمر عثمان
کاپر — عبدالصمد خلیق

سچکان راست (128-103)

مولوی عبداللہ روانبد، غلام حسین شو
زبیر مختار۔ میر عمر میر۔ منیر مومن۔ ارشاد پرواز۔ اشرف۔ زہ
ساجد نور مجیب مجاہد۔ عارف عزیز۔ امبر سمین۔ نزیر
خان صابر، نثار یوسف۔ حمل امین، یار جان یاری، سلیم ساحر۔ ملا
شاہ جان شاہ، ن ومندی۔ امام راہی، خدا بخش صادق، سنگی سا

Scanned by CamScanner

ماجد زہیر، نزیر راضی، پیرل شے نگری۔ غفور غازی۔ سلیم مجاہد، نعیم خمار، اصغر محرم۔ فضل حیات، عبدالحمید بلیدئی۔ احمد علی عادل، سلیم یات، عبدالواحد عابد

آدینک (146-129)

گندوندے گوں استاد عبدالستارءَ

ھنی رج (170-147)

آزادی	شمشاد احمد/ رؤف راز
عوام	ساجد سومرو/ پلان بلوچ
گریوگءِ توار	سلام بن رزاق/ غ ن گل
سقراطءِ مرگ	ضیاء شاہد/شعیب شاداب
گلابءِ کوش	شیخ راز/عبدالحلیم امبر
نالکی ساپکلءِ علم	شوکت تھانوی/ نثار احمد
ابولہبءِ شادہءَ	ن م راشد/ عابد علیم

میاں استمانی لبزانک (184-171)

کافکاءِ کسہ	قمر جمیل/ اے آر داد
ودار	خلیل جبران/ ڈی جے ندیم
پابلونرودا	علی گوہر
لبز	ژاں پال سارتر/ عومر کیا
انگریزی "نبشتانک"	بشیر سیفی/ رحمدل رمضان
رہسر	اوکتاویو پاز/ اے آر داد

درگال (206-185)

کریم دشتی۔ منیر مومن۔ منظور بسمل۔ میر عمر میر۔ زبیر مختار، جہانزیب۔ مجید واگہ، نیاز زباد۔ غلام حسین زدگ، شہزاد نور، سلیم حسرت، باقی ارمان، قدیر عابد، غفور شاد۔ برکت علی سجاد، سلیم ہمراز، دوست جان دانش۔ مجید عاجز، نسیم اکرم، راشد معراج۔ سلیم ثابت، حفیظ رؤف، منصور حیات۔ عارف علیم، ابراہیم حمزہ، بشیر احمد قاضی۔ عارف محمود، ریاض یات، سہیل صالح۔ رؤف حیدر، مسلم اسماعیل، فضل شوہاز، فراز کریم۔ اشرف رضا، علی عاجز، منصور ملور، آصف حسرت۔ مراد شاکر، منیر دشتی، رؤف فقیر، یونس پلان۔ امداد دیدار، عصا نظر، حاصل ناشاد، عزت بشیر۔ صادق وفا، صابر ندیم، مقبول احمد، مختار بخی۔ شبیر حیدر، امیر بخش واڈیلہ، ظریف زدگ، ممتاز راہی۔ زبیر شاب، عابد شیرانی، منظور مراد، دوست جان بیدارکی۔

گدارے گوں عطاءَ (218-207)

عطا شادءِ ازمءِ لہتیں تل وتوک	غنی پرواز
ناچءِ مرگ	منظور بسمل
تو قہرءِ آسمانءَ	مجیب مجاہد
---	عطا شاد

نازک (228-219)

سید ہاشمیءِ نبشتگیں ناولءِ اولی بہر

پلانی پیشگاہءِ ہوا (232-229)

عنایت اللہ قومی، مسعود، ماجد زہیر، جی دانش، شاکر شاد، واجد حسرت، نور غمگین، حمل امین، علی جان مہر۔

نبشتہ کار وتی حیالءُ لیکھانی مانزمان وت انت (ادارہ)

Scanned by CamScanner

بلوچی نگدءِ بستار

نگد کارچی بکنت ؟

بلوچی گوہمن تریں زبانانی رمءِ زبان یے ایشیءِ مزن بالادیءُ شاہگانیءِ دامنءُ شیرکنءِ تہلیں لبز، بتلءُ ضرب المثلا یک انچیں حزانغے کہ اے ہجبر ہچ کسی چمدار نہ بوتگ، ہے وت بلوچیءِ مزن بالادیءُ وتی جتائیں بستارءِ مستریں چیدگ انت گ بازیں زبانان وتارا انچیں جاوراں داشت نہ کتگءُ بیگواہ بوتگ انت۔ بلے تمردیں وہدءِ بارءُ ہیروپانی پتاراں اے زبانءُ راچ پ برداشت نہ کتگ، وتی زیردستیءُ ابید تیارءُ تمردیں زبانانی نیامءُ رودم زرتگءُ وتارا داشتگ یے۔ یک زبان یے کہ اے دابیں گالا حدابند بہ بیت پہ مئے حیالءُ وتی ہست بوگءِ مانزمان وت انت۔

من ہما انجیراں چتن تاکیں / برزچما کو ہانی شمءُ رُستاں
سرمنی ہچ گواتءُ نہ چنڈینگ / بُنڈمنی ہچ ہورءُ نہ میسینگ

مروچیکیں اے سائنسی دورءُ کہ دنیا یک کُڈ کےءِ دروانت، علم وزانت دیمروانت ہچ راج چہ دومی راجءُ ہچ سند دور گستا یا پہ آئیءُ درامد نہ انت ہے پیا ہچ زبان یالبزانک پہ دومی زبان یالبزانکءُ درامد بوت نہ کنت۔ پے ہاترا چو گشگ بیت ک ہما بگیں یا دیمروی کرتگیں زبانانی تہا کجام اوں دابءُ بدلی سدلی کیت یا نبشتہءِ نوک نوکیں تکنیک دیما کیت، آ الما مئے وانوک نبشتکار، زبان یالبزانکءِ سرا اثر دوردات کنت چہ اے زبانانی لبزانک یا چہ نگد (نگد ہے ہاترا کہ بلوچی نگد گیشتر رنگ زو انت) ءِ رنگءُ بوءِ جلوہ نمایاں مارک ات نہ کنیں، جوان...... بلے چو ہم نہ انت کہ بلوچی نگد ایشانی گاجیل بہ بیت۔ ہمک زبانءِ وتی رنگءُ بو وتی تب ومیل یے چو ہم نہ انت کہ ما وتارا چہ دنیاءُ بہ سندیں۔ بلے ہرچی پہ کساس پہ گنجائشت۔ اگاں گےد درتگیں پوشاکءُ دگہ رنگءِ ٹکرے گندمان بہ دنت تہ آئیءِ براہداری نہ مانیت، زبان یالبزانک ہم ہے دابءُ۔ ہما چیز کہ بلوچی نگد دیگءُ جنگ بیت آ بلوچی چاگرد، زبان یالبزانکءِ آپ وگواتءُ تب ومیلءُ گوں ہمدپ، ہمستک بہ بیت۔ مئے لبزانکءِ گُٹءُ بروت نخشم بہ بیت۔

نگدءِ پہءُ مروچاں کمو باز کار بوگا انت ایشیءُ راچہ رنگءُ سانگ بیت یا اے کجام دابءُ رُدیت، سابگدارءُ تمردیوکیں درچکے بیت، اے درگتءُ مئے زبانزانت، گواسءُ نگدکار بائدیں وتی راہءُ دراں بہ گیشین انت تنکہ نگد مئے لبزانکءُ براہدار زندیں دروشمءُ بہ مانیت پہ چیکہ نگد، ساچشتءِ اروہءِ سانوک انت، ایشیءِ منصب وکار ہمیش انت کہ ساچشتءِ ءُ وانوک درنیامءُ پہلءِ کارءُ بہ دنت۔ وانوک ہے پہلءُ گران بیت کیتءُ ساچشتءِ دنیاءُ تروتاب کنت۔

امیت انت کہ وانوک اے بابتءُ وتی لیکہاں درشان کنت۔

شونگ

Scanned by CamScanner

سچکان

نگد/ نبشتانک

Scanned by CamScanner

توارانی مرک

محمد بیگ بیگل

عالمِ ھستی ءِ تہا اول اولیں توار کہ انسان ءِ گوشاں کپنت، آمات ءِ گٹ ءَ چہ درآیوکیں ھمابارگ ءُ وش زیملیں ایکوانت کہ شکمِ مادر ءَ ردوم زوروکیں ننگ اش ماریت۔

ماں کلیں جہان ءَ ھمے وشیں زیمل ءُ دل آرامیں توار ءَ چہ وش تریں توار دگہ نیست۔ بلے ارمان کہ عدم ءَ چہ وجود ءِ تہا آھگ ءَ رند انسان ھمے شہد ءُ شکلیں ایکواں پدا کدی ھم نہ اشکنیت۔ اگاں چہ من گور ءُ برزخ ءِ ھالاں سرپد نیاں، بلے منی دل گشیت اوداں ھم دگہ توار بلکن ءَ بہ بنت، البت ھمے نرم ءُ شکلیں توار نہ بیت۔

کودکیں آدم زادگ وھدے شکم مادر ءِ محکم ءُ محفوظیں پناہ جاہ ءَ چہ درکئیت، گڑا ایک اناگہ آگوں دومزنیں نلکیاں دیم پدیم بیت۔ یکے عدم تحفظ ءِ مارشت ءُ دومی چاگرد ءِ گوشاں کرّ کنوکیں توار۔ ھمے سبب انت کہ کودکیں زھگ وھدے عدم تحفظ ءِ مارشت ءُ چاگرد ءِ بلند آھنگیں تواراں چہ بے تاھیر بیت ءُ لکیت گریوگ ءَ، گڑا آئی ءِ مات آراکٹ ءَ کنت ءُ زان ءَ سر ینیت یا گوانزگ ءِ کنت ءُ چنڈ ینیت۔ ھمے نیام ءَ مات وتی گٹ ءَ بارگ کنت ءُ لولی یے الحان کنت۔ بس ھمے چنڈ ینگ ءُ لولی ءِ بارگیں الحان زھگ ءِ تہا شکم مادر ءِ محفوظیں ءُ پرآرامیں چاگرد ءِ مارشت ءَ ودی کنت ءُ آقرار گپت ءُ واب کپیت۔

گوسکیں کرن ءِ ھفتاد ءِ دھک ءَ ماں قبلئی ملکاں یک گراموفون Disk بزاں رکانے سک باز بہا زورگ بوت، بلکہ یک حساب ءَ ھمے لانگ پلے رکاٹ ءَ گراموفون رکاٹانی آدور ءِ مچیں رکاٹ پروشت انت۔

اے رکاٹ ایلوس پرسلے، نور جہان، لتا منگیشکر یا محمد رفیع ءِ ھٹ (Hit) سوتے نہ ات۔ اے یک بے توار، بے زیمل ءُ بے لذتیں رکانے ات۔ بلے اشی ءِ ابید ھم ملوک ءَ اے رکاٹ وتی وا بجاھانی تہا وسگ ءِ وھداں پلے کت، چیا کہ اشی ءَ چہ درآیوکیں نرم

نزمکیں کش کش ءِ بےتواری ءُ مردم واب گیپنت انت۔

اصل ءَ مردم مزنیں شہرانی تہا تیوگیں روچ ءَ موٹر گاڑی، سپر سانک بالی گراب ءُ ایدگہ بلند آہنگیں توار ءُ کوکاراں چہ سک شزار ءُ دل سیاہ اتنت، ءُ اے بےتواریں رکاٹ ءَ آھان ءَ تاھیر، ایمنی ءُ وشیں واب بخشات۔

مروچی وھدے بچار کناں تہ زانگ بیت کہ اے رکاٹ دنیاءِ تہا گیش بیوکیں کوکار ءُ جاکانی خلاف اولی بےتواریں احتجاج ات۔ ءُ اشی ءَ چہ اے ھم پدر بیگ ءَ ات کہ نی نرم ءُ وشیں ءُ تاھیر بخشوکیں توارانی ایمنیں دور نیست آسر بیگی ات۔

ءُ بکند انچو بوت۔

اے ھبر ءَ نی سی سالاں چہ گیش انت، ءُ ھمے نیام ءَ پولانی چیر ءَ چہ باز آپ گوستگ ءُ اشی ءِ آسر ءَ سرڈگار ءَ موٹر گاڑی، ٹرک، ٹرالی، بالی گراب، ریل گاڑی، ریڈیو، ٹیلی وژن ءُ ایدگہ کلیں کوکارکنوکیں چیزانی شمار دہ سری ءُ بیست سری گیش بوتگ۔ نی جاور ھال اش انت کہ اگاں یک نیمگ ءَ فضائی آلودگی ءَ چہ بدنی نادراھی گیش بوتگ انت، تہ دومی نیمگ ءَ کوکاری آلودگی ءَ چہ ذہنی ءُ نفسیاتی بیماری ودّا تگ انت۔

ھمے سبب انت کہ مروچاں برے برے وھدے دھرءِ پریشرھارن ءُ گوش دڑیں کوکار چو ابیلاں منی سر ءَ ارش کن انت، گڑا دل کشیت ربتی یے کوپگ ءَ بہ کناں ءُ دیم پہ جنگل گیاباناں در بیایاں، یا گڑا ٹائم مشین ءِ وسیلہ ءَ ھما وشیں دوراں پدا بہ رواں کہ اوداں ہر نیمگ ءَ وش ءُ نزمکیں توار، کشادگی، ایمنی ءُ تاھیرات۔ بلے ارمان کہ اے ھر دو کار گوں من نہ بنت۔ ہمیشکہ چشمیں وھداں وتی ھونڈ ءِ در ءَ ڈکاں، پنکھا ءَ گشاد کناں، نپادے پردیاں، چماں بوتاں ءُ گمان کناں کہ من بہشت ءَ وپتگاں۔ اگاں اے گمان دارگ نہ بوت، گڑا جنگل گیابان ءِ گمان کناں دءُ اگاں اے ھم ممکن نہ بوت، گڑا قبر ءِ گمان کناں، ءُ چو کنگ ءِ شرط ءَ تہاری، بےتواری ءُ ایمنی من ءَ چاگرد کن انت۔

اے انسان ءِ فطرت انت کہ آئی ءَ بدیں روچانی تہا وشیں بار یگ یاد کاینت، پیری ءِ ․․راں شکر ورنائی یاد کیت، نادراہی ءِ درگت ءَ جان وشی ءُ گون ءِ جاور ءَ چہ پیں دپار یاد کاینت۔

مروچی منی ھم ھمے ھال انت۔ عصر ءِ وھد ءَ من چہ وتی کارگس ءَ دیم پہ میتگ پیداک اتاں۔ راہ ءِ نیم ءَ، بزاں گرومندر ءِ چار راہی ءَ ٹریفک اناگہ جام بوت۔ من گوں وتی گرزنگ بزاں اسکوٹر ءَ جاک ءُ جلل کنوک ءُ دھوت شانیں بس، ٹرک ءُ رکشہ ہانی جنگل ءَ انچو جکت ءُ بےوار بوتاں کہ

''نہ جائے رفتن'' ات، نہ پائے ماندن

من حشر ءِ میدان وَ نہ دیستگ، بلے جزماں کہ کراچی ءِ ٹریفک جام چہ حشر ءِ میدان ءَ کمتر نہ انت۔ اے جام برے برے تاں دو یاسے کلاکاں شول کش انت، ءُ ستک باور کن ات کہ ٹریفک جام ءِ یک یک کترہ یے سال سالے ءِ برابر انت۔

Scanned by CamScanner

بہر حال دُھوت ءُ جا کانی ھمے گہگیر ءُ پس تو سیں زندان ءَ چہ من چتور ءُ پہ کجام کچک رزوائی دراتکاں، اے وت یک جگر سند ءُ دل خراشیں قصہ یے کہ بیان نہ کرزیت۔ البت وھد ے اللہ اللہ کنان ءُ وتی لوگ ءَ سر بوتاں، تہ نا آپی اتاں نانانی۔ ہمیشکہ تچک ءُ تچک شت وتی ھونڈ ءَ پترتاں ءُ چوگرانیں بُنڈ ے ءَ آریا بوتاں۔

نی جاور ءُ حال اے وڑ انت کہ من بُن ءَ نیم توس اتاں ءُ برز ءَ برقی گوا تو (پنکھا) چو نازک اندامیں معشوقے ءَ مدان مدان چرگ ءَ ات۔ ھمے گواتو ءَ نزاناں چون انت کہ وھدے کم گشادی ءَ چرا یت گڑا بارگیں توارے کنت، گشئے زانا بے سُریں سروزے کہ زیملاں گاجیل کنگ ءَ انت۔ بلے ژندی ءُ بے زکتی ءِ درگت ءَ گواتو ءِ ھمے بے سُر ءُ بارگیں توار ھم پمن گنجے ات۔ ہمیشکہ ھمے بے تام ءُ ھوا دگیں توار ءِ لذتاں گران من میزاں میزاں پنجاہ شصت سال پُشت ءَ یک پر کیف ءُ ایمنیں دورے ءَ شت سر بیتاں۔

اے ھما بار یگ ات کہ کراچی انگت یک گونڈ ءُ پلگاریں شہرے ات۔ ادء نا بلند ءُ بالائیں ماڑی سک باز اتنت نیکہ مردمی سک باز مان ات۔ ہمیشکہ کوکار، جگاءُ واھی انکس نیست ات ءُ ملک وش ءُ ایمن ات۔

من ءَ ھما دور گیر اتک کہ وھدے گرما گی شپاں ''ھوابندر'' بزاں کلفٹن، ''شمش پیر'' بزاں سینڈز پٹ ءُ دور گوریں ہاکس بے ءِ تیاب ءَ چہ گورمانی پرشگ ءِ دل آرامیں توار اشکنگا اتک انت حالانکہ اے تیاب دپ مئے ھلک ءَ چہ میلانی میل دور انت۔ ھمے ڈول، روچ بوتگ کہ شپ، کیماڑی ءُ گھاس بندر ءِ دکھاں لنگریں میل ءُ آگبوتانی بانگانی توار ھم ماجوانی ءَ اشکت انت کہ آہاں بندن ءِ تہا پترگ ءُ درآئگ ءِ وہداں یا انچو پاس پہ پاس توار ءِ تنگ اتنت۔

دور ءَ چہ آیوکیں ھمے توارانی تہا یک سحرے ات، یک کیفے ات ءُ ایمنی ءِ سارتیں مارشتے ات۔ بلے ارمان، نی دیر انت کہ اے توار بیران بوتگ انت۔ کوکار ءُ جاکانی تہا گار بوتگ انت۔

اے ھما دور ات کہ کراچی ءِ زمستان سک سارت اتنت۔ من ءَ یاد انت کہ چلکیں شپاں مھلوک ءَ وتی کڈک ءُ بانانی تہا سگوی (اشکردان) روک کتگ ءُ دست تاپ داتگ اتنت۔ ھمے زمستانی شپاں وھدے مردم بوپ ءُ گندلانی تہا اتنت، آھان ءَ پاس پہ پاس گاندھی گارڈن ءِ ببر شیرانی گُرگ ءِ توار گوشاں کپتگ ات حالانکہ گاندھی گارڈن ماراچہ میلانی میل دور انت۔ اجبیں ھبراش ات کہ جنگل ءِ بادشاہ ءِ بیم وتی جاہ ءَ اشی ءِ دل سندیں گرگ وت ملکمیت ءِ پاتراپ ءَ چہ کم نہ انت، بلے زمستانی شپاں پاس پہ پاس، دور ءَ چہ آیوکیں ھمے بیمناکیں توار وش ءُ پرکیف ات۔

بلے ارمان، مروچی، بزاں پنجاہ شصت سالاں پد، اگں چہ گاندھی گارڈن ءِ ببر شیر انگت ھم است، بلے نی اشانی گرند توار یں گرگ مئے گوشاں نہ کپنت، چی ءَ کہ مئے ءُ ھمے توارانی نیام ءَ چوکوھاں برزیں ماڑیانی یک مزنیں جنگلے رستگ۔

اے ھما دور ات وھدے چو کراچی ءِ جند ءُ لیاری ھم پراہ ءُ کشادہ ات۔ اشی ءِ دمک ءُ گلی چو مروچی ایں وڑ ءَ تنگ ءُ تہار نہ

اتنت ۔ برزیں بادگیرءِ ماڑی ھم کم اتنت ۔ مثلاً منی ھلکءِ چہ درستاں مسترءُ برزتریں ماڑی واجہ حاجی موسیٰ ءِ بلڈنگ ات کہ منی دوستیں اکبر بارکزئی ءِ پیروک ات ۔ حاجی صاحبءِ دگہ یک برزتریں ماڑی یے مولوی عثمان پارک (بھیاءِ باگ) ءِ پُشتی نیمگءَ ٹوھیں قلاتےءِ پیما کمک ات کہ لیمار کیٹءَ چہ ھم گندگ اتک ۔ منی میتگءِ ایدگہ لوگ گیشتر یک طبقی یا دو طبقی بان یا گڑا پانی بندءُ ھرپشتیں لوگ یا دارءُ گِلءِ بان یا تمگردءُ پیش بندیں کُڈک اتنت ۔

میتگءِ دمکءُ گلی چوکہ پراہ اتنت ، ہمیشکہ گرماگی شپاں مردیں آدم گیشتر وتی لوگانی دیما تمگردیا تھتانی سرءَ نشتءُ تاں بے وھد مجلس کت ۔ منءَ جوانیءَ یادانت کہ چشیں وھداں چلیمءِ کڑکڑی زیملانی نیامءَ چست بیوکیں سرحالءُ بنکپ گیشتر مکران ، ھامین ، ڈکال ، ھور باران ، ھارھیروپءُ جنگ چوپانی بابتءَ اتنت ، یا گڑا سات مسافریانی ، دوریں راھانی لنگیں ھرانی ، رھواریں اسپانی ، بدیں دزانی ، ناھاریں ڈنگانی ، راہءِ بدانی ، شومیں گجرءُ آھانی ناھودگیں ھجباریانی ۔ بزاں آھانی بنکپ گوستءِ کلیں وشیءُ ناوشیانی باروءَ اتنت ۔

ھمے نیامءُ برے برے دورءَ چہ آیوکیں گُردیءِ دلسوزیں الحاناں چاگرد گم زدگ کت ۔ اے مئے ھلکءِ اولی دمکءَ جہہ منندیں گُنر نامی ورناھےءَ ات کہ نوک نوک چہ بھمپورءَ اتکگ اتءُ پہ وتی ملکءَ سک ناسنلیجک ات ۔ ہمیشکہ زھیری وھدے کہ گیش بوت انت گڑا گوں گردیءِ الحاناں تالانی کت انت ۔

ءُ برے برے چو ھم بوت کہ ھلکءِ تہا یک کپتوکی لوگےءَ جنین آدم مچ بوتنتءُ تاں شپءِ بے وھدءَ گوں ھمگٹیءُ وش گٹی صفت اش الحان کت ۔ دورءَ چہ آیوکیں ھمے نرمءُ وشیں توارانچو کیف آورءُ پرایمن اتنت گشئے زاناں بانگواہءِ بالی مرگ انت کہ مچیءَ خداءِ صفتءُ ثناءَ کنگءَ انت ۔

کدی کدی کسےءَ اکس جوازت بوت گڑا آئیءَ کپتوکءِ ششمی شپءَ بزاں ششگانءَ پُتلی تماشہ والا لوٹائینت انت ۔ اے شپءَ ھمساھگ ، درھمساھگ ، دعوتی ، بےدعوتی ، بزاں مزن کچ کساسءَ جنیں آدمءُ زھگ اتک ، کپتوکءِ لوگءِ پیشگاہءَ مچ بوتءُ پُتلی تماشہ اش چارات ۔

اے ھما دورات کہ گنگءُ بےآوازیں فلمانی وھد ھل اتگ اتءُ ھبرکنوک بزاں ٹاکیز فلمانی بنداتی روچ اتنت ۔ ہمیشکہ تھیٹر انگت ورنا اتءُ جوانیں ڈرامہ پیشدارگ بیگءَ اتنت ۔ بندرءَ پُتلی تماشہ ، اصل تھیٹرءِ نقلءُ گیگا ن ات ۔ البت اشانی کارست (کردار) زندگیں مردمانی بدلءَ گونڈ گونڈءُ ڈولداریں بت اتنت کہ گوں بندیکاں بستگ اتنتءُ بندیکانی دومی سرگوں تماشہ پیشداروکءِ موردانگاں بستگ اتنت ۔ نی تماشہ پیشداروکءَ گوں شینزار (سیٹی) ، مکالمہءُ سوتاں ڈرامہءِ قصہءِ روءَ ھمے بت سرینتءُ حرکت داتنت ۔ آزمانہءَ کہ فلم تکنیک انکس دیمانہ شتگ ات ، تھیٹرءُ پُتلی تماشہءِ ارزشت سک بازات ءُ مھلوکءَ پُتلی تماشہ ھم پہ مزن ھبءُ واھگ چارتءُ وتی بالا دوشنود کت ۔

ارمان کہ بنداتی فلمانی سادگی، تھیٹرءِ آھانی زندظاھریں کردارءِ پتلی تماشہءِ ڈولداریں بتءِ آھانی وشیں توارءِ زیمل کل بیگواہ بوتنتءُ نی ماشانی لذتاں چہ زبھریں۔

مروچی ماھتیں برات گُش ءُ راج دشمنانی چست کتگیں ڈگری نمازی پندلءِ شکار بوتگءُ جاھے جاھے یک دومیءِ ھونانی لوٹوکیں، بلے آوھداں کلریءِ ڈگرھانہءِ پیشگاہءَ ھمے مئے ڈگری براتانی وھدے کہ چوگان کت، گڑا اشانی وشیں الحان لیاریءِ اے سرءَ بگر تاں آسرءَ تالان بوتءُ چاگرداش پرزیمل کت۔ ھمے چوگانءَ چہ چستءُ شنگ بیوکیں وش زیملیں الحانانی اشکنگءَ کسءَ ھم لاحول نہ ونت، چیءَ کہ ھرکس وتی حالءَ مست ات۔ اے مھرءُ دوستیءِ عھدات۔ اے لکم دینکم و الیدینءُ رواداریءِ دورات۔

ارمان کہ ھما تاھیر بخشءُ پرائیمیں دور لڈ ات شت۔ ھما تپاکیءُ رواداریءِ وشیں وھد ھل اتءُ گوں وت چوگانءِ ھما پر زیملیں الحانی ھم برتنت۔

انسانیءُ حیاتیاتی دل آرامیں توار وتی جاہءَ، آوھداں یک مشینی توارے انچیں ھم است ات کہ پہ آئیءَ مردم ودار ءُ گوش بر آواز اتنت۔ نیمروچ یا دیگرءِ وھدءَ مئے ھلکءَ سے چار میل دور، ماری پور روڈءَ ھمروچ یک ٹرکے گوست۔ اشیءِ پژگ ربڑءِ بدلءَ گرانیں آسن ئیگ اتنت۔ ہمیشکہ وتی وھدءُ پاسءَ ھمے ٹرک کہ ماری پور روڈءَ چہ گوست، گڑا مئے ھلکءِ بامءُ درجسکت انت۔ پرے ھاترءَ مردماں اشیءِ نام زلزلہ گاڑی ایر کتگ ات۔ آوھداں چوکہ لوگانی تہا گھڑیالءُ مردمانی دستاں گھڑی نیست ات، ہمیشکہ ھمے زلزلہ گاڑی وھدءُ پاس زانگءِ یک جوانیں وسیلہ یے ات ھم۔ مردماں وھدءُ پاسءِ زانگءِ ھاترءَ یک دومیءَ چہ جست گپت کہ باریں زلزلہ گاڑی گوستگ کہ نا۔

ارمان کہ ھمے مشینی توار ھم نی ھچ جاہ نہ گواھیتءُ ماچہ ھمے دیوال جمبیں تواراں ھم زبھر بوتیں۔

یک میکانیکی توارے آدوراں دگہ ھم است ات کہ ژلانگوکءُ وش زیمل ات۔ اے برزءُ بالائیں ٹاورانی گھنٹی اتنت کہ ھمک پانزدہ ملٹ، نیم کلاکءُ کلاکےءِ سرجم بیگءِ وھدءَ توار اش کت۔ ماں لیاریءَ مئے حدءُ سیمانی تہا سے ٹاوراتنت کہ نام اش اے وڑ اتنت، بزاں لیمارکیٹ ٹاور، جعفرفدو ٹاورءُ لکشمی بلڈنگ ٹاور۔ چہ ایشاں لیمارکیٹ ٹاور نزیک، جعفر فدو ٹاور ماں کھارادرءَ چہ درستاں دورتریں لکشمی بلڈنگءِ ٹاورات کہ ماں بولٹن مارکیٹءَ ات کہ چہ درستاں برزتر ات۔ ھمے ٹاورانی وش زیملیں توار نیمروچءُ شپانی ھر چھاریں پاساں مھلوکءَ جوانیءَ اشکت انت۔ دورءَ چہ ٹاورانی ھمے آیوکیں وشیں توار نا ایوکءَ دل آرام اتنت، بلکہ اشاں مھلوکءَ را وھدءِ تہ کشیں رواجءُ عمرءِ ناپائداریءِ مارشت ھم دات۔

ھمے سئیں ٹاور تنے وھدی، بزاں نیم کرنءَ چہ رندھم، ماں کلفٹنءَ زیڈاے بھٹوءِ مک کتگیں سے تلوارانی پیاکءُ موجود انت۔ بس فرق اش انت کہ ٹاورانی میکانیکی عمل بند بوتگ، گھنٹیان اش خاموش انتءُ جنداش چومؤن جوڈءَ مرتگ انت۔

من انگت ھم برے برے بے وابیں شپاں وھدے ھما وشیں دورانی ترانگ ءَ کپاں، گڑا گوشان ءَ داراں کہ بلکن ھما گھنٹیانی دورءَ چہ آیوکیں زیملاں بہ اشکناں، بلے منی ھمے گنوکیں واھگ ھمک بر اشکند بنت، ءُ من نوکیں دورءِ بخشاتگیں جگاءُ کوکاران ءَ پگاں ءُ آسرواب کپاں۔

امروزءِ جنجال ءُ چاگردءِ کوکارانی نیام ءَ من ءَ دگریک وش زیملیں توارے ھم سک گیر کیت۔ ھما دوراں، شپانی پاساں وھدے چاکیواڑہ ءِ شھ دگ یا میٹری روڈ ءَ چہ اسپ گاڑی یے کہ گوست، گڑا اسپ ءِ سرمبانی ردھم ءُ گاڑی ءِ ٹلنگو ءَ چہ ھما زیمل کہ تالان بوتنت، آئی ءِ بیان لفظانی تہا کنگ ممکن نہ انت۔ خاص کن ھما پر زیملیں توار کہ ھردیں Recede بزاں دور بیان ءُ مدان مدان fade بزاں گار بوت تہ اشی ءِ کیف ءُ لذت تاں دیرءَ منت۔ ارمان کہ نی ھمے وشیں توار ءُ ھما کیف ءُ لذت ھم مئے چاگردءَ نہ گواہ انت۔

نی گذسراں توگ لین یا توگی لین۔ اے میتگ منی حلک ءِ شمال ءَ کساس یک میلے یے پندءَ انت۔ ھرداناءُ بینائیں مردم زانت کہ توگ نا وَ مسلمان انت ءُ نیکہ کافر۔ اے بیچارگ ھم چو ایدگہ ساھداراں واجہ خداءِ پیدا کتگیں یک او بالیں مخلوقے انت۔ یک امکانے اش انت کہ اے ھم چیے ناچیے خداءِ بندگی ءَ کن انت۔ اگاں بندگی ءِ ھچ اش نیست، تہ کم چہ کم اے قدرت ءِ قانون ءُ اصولانی پابندی ءَ کن انت ءُ منی دل ءَ بنی آدماں چہ شرتر کن انت۔ بلے نزاناں چی ءَ مسلماناں توگ ءَ را کافرءُ بے دین قرار داتگ ءُ توگی لین ءَ نی تعلق لین گشگ بنا کتگ۔

جبرپاد کیت کہ ھمے "تعلق" آخر کئے انت کہ پونزے چہ بلوچاں برزتر انت۔ آخر کجام شہ کردءِ بنیادءَ توگانی بدل ءَ اشی ءَ را شرفدار کنگ بوتگ۔ من گشاں توگ اگاں شمے نزءَ کافرءُ بے دین انت، گڑا بلوچ زانا مسلمان نہ انت کہ شما توگ ءِ بدل ءَ بلوچی نامے بہ زرتیں، چوکہ چاکری لین، گہرامی لین، ہیگری لین۔ اگاں اے ھم شمارا دوست نہ بنت، گڑا شما مسکینیں توگ ءِ بدل ءَ منی نام بہ زرتیں، بزاں بیگلی لین کہ اشی ءِ جواز اش انت کہ چو توگ ءَ من ھم ھونڈ نشینیں مسکیںیاں۔

ھیر، من ھبراتاں توگی لین ءِ۔ اشی ءِ وجہ تسمیہ اش انت کہ اے ھند مردمانی آمگ ءَ چہ ساری توگانی شکارجاہ بوتگ۔ رندءَ وھدے بلوچ ادا اتک ءُ آباد بوتنت تہ توگاں وتی پروش منّ ات ءُ پہ ھدار وکی پُشت ءَ کنزت ءُ لیاری کورءِ اے کش آ کش ءِ لدءُ دیرانہاں شت ھونڈ نشین بوتنت۔

ھمے غریب الوطنیں توگانی دو چیز من ءَ سک دوست اتنت۔ یکے اش کہ تا زندگ ءُ جست اتنت چہ وتی مکہ ایں وطن ءَ ھچبر بتھال نہ بوتنت۔ اشاں ھمک شپ چیر چیر وکائی توگی لین ءَ پترت انت، آئی ءِ حاک اش بوہ چت، آئی ءِ دمکانی زیارت اش کت ءُ انچو کہ داراش وش بوت، دوسے لوگی مرگ اش دزات برت۔

مردماں سترد فائی بست بند کت، وتی مرگ اش نوکریانی چیرءَ کت ءُ نوکریانی سرءَ گرانیں سنگ اش ایر کت، بلے گوریلائیں

تولگاں ھم وتی کارکت۔ اگاں چارشپاں نامراد بوتنت، گڑا بزاں پنچمی شپ ءِ الم ءَ کامیاب کاروائی اش کت۔ چی ءَ کہ ایدگہ صحب ءَ دو سے لوگانی بانکاں باھند کت:

" غوث ھمے تولگاں بہ جنت........"

بلے غوث ءَ کدی ھم اے معاملہ ءِ تہا مداخلت نہ کتگ ات، چی ءَ کہ آئی ءَ زانتگ ات کہ اے غاصبانی خلاف تولگانی آزادی ءِ جنگ انت۔

من ءَ یاد انت کہ چوایدگہ گوریلا جنگاں، تولگانی ھمے گوریلا جنگ ءَ ھم تاں سالانی سال شُول کش ات۔ ءُ انجام کار آزادی ءِ ھمے تولگ جنگ ءِ تہا وھدے آخری تولگ ھم شہید بوت، گڑا تولگی لین ءِ غاصباں تاں صحب دو چاپی ءِ تال ءَ ناچ ءُ صحبت کت۔

من ھمے آخری تولگ ءَ سلام کناں ءُ عہد کناں کہ من ءَ اگاں موہ ءُ مستری یے رست، گڑا تولگی لین ءِ انجمن ءِ پیشگاہ ءَ ھمے گمنام تولگ ءِ نام ءَ یک یادگارے تعمیر کنائیناں، ہتنکہ آیوکیں پدریچ بہ زان انت کہ اے شھید کئے بوتگ۔

من ءَ ھمے سرمچار ءُ سرباریں تولگانی یک دگہ ادائے ھم سک دوست ات۔ بزاں وھدے کہ اشاں شپانی پاساں تولگی لین ءِ سرءَ اروش کت، یا شکار ءَ رندوتی جند ءِ حد ءَ سیماں شت سر بوتنت، گڑا اشاں کدی پہ یک یک ءَ ءُ کدی باجماعت ءُ ھم گٹی ءَ ھولاس ات۔ لیبتے مردم ءَ ھمے ھولاسگ ءِ سرا ہلکن بدھم برت۔ بلے ستک باور کن ات کہ ھما دوراں، دور ءَ چہ آیوکیں ھمے تولگی تاروھدے مئے گل محمدی لین ءِ چاگرد ءَ تالان بوت، گڑا یک اجب کیف ءُ سرورے ءَ مردمانی ژندیں بالا دوشنود کت۔

مروچی، بزاں پنجاہ شصت سالاں رند، وتی ھونڈ ءَ وپتگ ءُ ھما پرکیف ءُ تاہیر بخشیں توراں وھدے یاد کناں، تہ انچو ماراں گشئے زاناھما عہدی تورانی پرس ءِ پتر ءَ نشتگاں، ءُ ھمے پتر ءِ سرءَ بریں شیرانی، پرشکیں گورمانی، آسنی پڑگانی، بے تواریں گھنٹیانی، اپی سرمبانی، گاڑی ءِ ٹلنگوانی ءُ مرتگیں تولگانی ملوریں ارواح گوں من ھمزان ءُ ھم نیاد انت۔

گش انت دنیاءِ وِدی بیگ ءَ بگر تاروچ ءِ مروچ، بزاں از آدم تا ایں دم، ھمکہ مرئی ءُ غیرمرئی توار کہ انسانی، حیوانی، نباتاتی ءَ جماداتی وجوداں چہ دراتگ ءَ تالان بوتگ انت، آ کل زمینی کشش ءِ زور ءَ مئے دنیاءِ فضاءِ تہا است ءُ موجود انت۔ اگاں اے تھیوری یا لیکہ راست انت، ءُ نزیکیں باندات ءَ سائنسداناں انچیں Receiving Device بزاں آوازگریں کاربوجے اڈ کت ءُ تاں ھما تلمھتیں روچ ءَ من زندگ ءُ منتاں، تہ من وتی خویش عازیز ءُ رپتگیں بیلانی پرمہریں تورانی اشکنگا رند برز ءَ بیان کتگیں ھما نرم ءُ ایمنیں آوازانی گوشدارگ ءَ ھم دلمانگاں۔

بلے کئے بزانت!!

☆ ☆ ☆ ☆ ☆

نازک ءِ مہر ءِ ہوشام

اے آر داد

بازتہراں ماتہی حساب ءَ چہ سرپد ءُ پوہ بہ ایں۔ اگاں چہ یک زمانگے ءَ پہ آہاں چیزے لوٹ الم ایر کنگ بیت بلے وہدءِ گوزگ ءِ ہمراہی ءَ آہاں پہ کوہنیں لوٹ پشت کپنت۔ دور مرو آزمانک ءَ بگند زی کجا چگ ءُ مرچی کجا انت۔ مرچی آئی ءِ تہا سہرائیں پڑدرسازی ہلاس بوتگ، نوکیں وہد ءِ نوکیں لوٹاں آزمانک نبیس ءَ دگہ رنگے ءَ جیڑگا پرمات۔ ہمے دگہ رنگیں جیڑگا آئی ءَ لاچار کت کہ پہ وتی درشان ءَ نوکیں تکنیک بہ سازایت۔ یک حسابے ءَ تب زانشت ءَ آدمی زات ءَ وتی تہا سُرک کنگ ءُ چارگ ءِ نکین دات۔ ہمے زانشت ءَ ہزاراں داب ءُ تکنیک پہ درشان ءَ سازات ''حیال ریچ'' ءَ آزمانک ءَ راوہد ءُ پاساں چہ دورکشت ءُ آزات تلازمہ ءَ کارست ءُ پلاٹ ءِ بستار بلینت۔ اے تہی جیڑگ ءُ نوکیں ریک ءُ راہاں (تکنیک) نہ ایوک آزمانک ءِ زیکیں شکل ءَ رابدل کرت بلکیں اے رنگ ءُ داب گیش ناول ءِ تہا سہرابوت انت۔ اے نوکیں گپے نہ بیت اگاں من بگوشاں کہ نوکیں تہر ءُ نوکیں میل بندات ءَ پہ ہرکس ءَ اجکہی یے بیت، بلے اے گپ راست انت اوں پر چا کہ ہر چیز بناہی ءَ ہمک کس ءَ اجکہی یے بوتگ آ در چک بہ بیت کہ دریا یا آدمی زات ءِ وتی جند، ہمے رنگ ءَ مرچی آزات لچہ ءُ ردانکی لچہ ءِ نیام ءَ پمار اکشکے رندگ گران انت۔ یکے وَ ایش انت کہ ردانکی لچہ ءِ چوشیں جوانیں تجربے نہ بوتگ۔ اگاں چہ آزات لچہ ءَ چندے جوانیں نمونگ منئے گورا است آنوں منئے وانوک ءُ زانندگاں پہ دل زرتگ انت بلے ردانکی لچہ دنیگا آ شکل ءَ منئے گورا نیست کہ ماپے جست بہ کنیں یلبرے تجربت بہ بیت پدا ایشانی نیام ءَ کشکے ءِ رندگ انچو مشکل نہ بیت کہ مرچیگ انت پرچا کہ بازیں تہر چہ وتی فارم ءُ شکل ءِ منت ءَ زانگ نہ بنت بلکیں نکان ءُ آئی ءِ پڑدر ءِ منت ءَ زانگ بنت انچو کہ دراجیں آزمانک (طویل مختصر افسانہ) ناولٹ ءُ ناول ءِ جیڑہ انت زیکیں ناول ءَ پہ مستریں سپت آئی ءِ پزوری بوتگ۔ انتظار حسین ءَ اے گپ منا دوست بیت کہ منئے ذہن ءَ ہمے نادینگ بوتگ کہ ناول چو ''وار اینڈ پیس'' ءَ پیاپزور ءُ دانائیں گپاں چہ چکار بہ بیت۔ بلے منا ''آب حیات'' ءُ مرزا غالب ءُ نمدیانی تہا اوں ناول گندگا کیت (ماہتاک علامت لاہور ءِ شونگال ءَ چہ انتظار حسین ءَ جست کنگ بوت کہ چندے جوانیں ناولانی نام ءَ بہ گیپت) ہمے رنگ ءَ ولبزی پرواز ءَ وتی ہمے گپ دوست بیت، ایشی ءَ نوکیں تجربے گوشیت کہ

Scanned by CamScanner

منی ''مہرءِ ہوشام'' ءِ کارست ناول ءِ نیام ءَ قول نیس ایت

جست: تو ایشی ءِ تہا نوکیں تجربہ چے کتگ؟

پسہ: منی جندءِ ھیال ءَ من ''مہرءِ ہوشام'' ءِ تو کا چیزے تجربہ یا نوکیں چیز دیما آورتگ مثال حمرءَ اولی چیز نوکیں تکنیک ءِ تجربہ انت منی زانت ءَ اولی رندءَ ناول ءِ تو کا نوکیں تکنیکے دیما آرگ بوتگ آ نوکیں طرز یا اسٹائل (Style) انت اے ناول ءَ من اولی رندءَ چہ ہیرو ئیمگا چہ دگہ بنکپانی سرا بازیں قولے کارمرز کتگ کہ آ اِش ماں مکالمہاں کارمرز نہ کنت بلکیں نوٹ بک ءِ تہا نبشتہ کنت۔

(سےٗ ماہی چمگ اگست تا دسمبر ۲۰۰۱، گندوندے گوں غنی پرواز ءَ)

بیانی چاریں اسداللہ ءِ کارست ءِ تہا پرواز ءَ وتی تب ءَ چوں گون کنت

☆ زیاتیں جوش ہوش ءَ گار کنت

☆ زندءِ ہر کترہ یک چکاسے

☆ شررنگی دراہیں حاصیتانی یک ہوریں تاثیرے

☆ مہر دل ءَ چمانی یک ہوار ءَ وشیں لیپے۔ بلے ہے لیب برے برے زندءِ گراں تریں چکاس ہم جوڑ بیت۔

اے قولانی تہا واجہ پرواز ءَ سرجم ءَ وتی لبزانکی لیکہ ءَ راپیش داشتگ۔ آ شررنگی ءَ چہ اوں نپ کشگ لوٹیت آ ایوک لذت پرستے نہ انت ہمیشکا آئی ءِ کارست وتی جنین ءَ ہے ہاترا نہ لوٹیت کہ ناوانندگے۔ بلے شررنگے ؤ است انت۔

ہے کارست اسداللہ یک نیمگے شاہدہ ءِ بچی ءَ جینانی آزاتی ءِ ہاترا شیوارءَ چالاک انت بلے دومی نیمگا وتی آسیہ کہ چہ آئی ءَ چارزہگ کشتگ یے نگاہے جست نہ کنت، ءَ وتا ہے گپ ءَ میار یگ نہ کنت کہ آئی ءَ دراہیں آسراتی اش داتگ انت بلے پروین شاکرءِ شعرزاناں آئی ءِ دیمانہ گوستگ:

من ہماجنکاں کہ اولی شپ ءَ
کسے آئی ءِ سریگ ءَ
چست بکنت ءَ چو گوشیت
منی دراہ تنگ انت
بیدئے دل ءَ

''چمگ'' ءِ گلدارءِ تہا پرواز چو اوں گوشیت کہ اے ناول ءِ تہا من سفرنامہ ءِ تکنیک کارمرز کتگ۔ منا ہچ گمان نہ بیت کہ ایشی ءِ تہا سفرنامہ ءِ تکنیک دیما آرگ بوتگ۔ اے یک بیانیہ تکنیکے ندکارءِ نیمگا چہ کہ گوں کارستاں دیما جنزان انت۔ اگاں پرواز

ہمیشی ءَ سفرنامہ ءِ تکنیک گوشیت کہ ناول بندات چہ گوادرءَ کرتگ بیے ءُ آسر کیچ ءَ، گڑا اے گپے نہ بوت۔ تکنیک دَ شکل ءُ نکان ءُ زبان ءِ دیما برگ ءِ نام انت۔ اگاں ایشی ءِ تہا بنجاہی کارست وت کلمکارءِ جند بوتیں بگندے ما ایشی ءَ سفرنامہ ءِ تکنیک بگوشتیں۔ ''مہرءِ ہوشام'' ءِ سراسر جمی تران کنگا پیسر کے ''نازک'' ءِ نیمگا روئیں۔ درستاں چہ سرہے زانگ ءِ جہدءَ کنیں بلوچی ءِ ایندگہ کلمکاراں اے ناول ءِ درگت ءَ چی گشتگ:

''بلوچی لبزانک ءَ وتی جاورانی حساب ءَ شاعری کے دیماشتگ بلے ردانک ءُ حاصیں صورت ءَ ناول پُشت ءَ انت پور ہیں ناول وَتی وہدی ہچ نبشتہ کنگ نہ بوتگ البت چریشی ءَ پیسر لہتیں ناولٹ نبشتہ کنگ بوتگ کہ آہانی تو کا سید ہاشمی ءِ ''نازک'' فقیر محمد عنبرءِ ''نل ءِ توار'' ستار پردلی ءِ ''سوب'' محمد جان رضاءِ ''جہدءِ کاروان'' ہوار انت''۔

(منیر احمد بادینی ءِ ازم۔ غنی پرواز، آساپ مارچ ۱۹۹۴)

غنی پرواز نازک ءَ ناولٹے سرپد بیت۔ آئی ءَ اے گپ جتائیں نبشتانک ءُ گلکدارانی تہا جتگ بلے اے گپ دیما نیاوُرتگ بیے کہ ماچہ رنگ ءَ ایشی ءَ ناولٹے سرپد بہ بیں پمیشکا ۴۷ تا کدیمانی سرا انت؟ چوکو ہنیں ناول کہ پہ آئی ءَ پزوری ہژدری بوتگ اے نہ انت؟ یا پمیشکا کہ فارم ءِ لوٹ پورا کنگ نہ بیتگ انت؟ اے گپ پرواز ءَ دیما نیاوُرتگ۔ البت ہے گوشیت ''سید ءِ ناول نازک ماں بلوچی زبان ءَ ناول نبیسی ءِ اولی ءُ بنداتی کوشستے ءُ اولی کوشست ءِ دی صورت ءَ زیات سوب مند نہ بنت، نازک ءِ چیزے بابانی تکنیک ناول ءِ تکنیک انت چریشی ظاہر بیت کہ سید ہاشمی ناول نبیسی ءِ لوٹ ءُ غرضاں ناسرپد نہ بوتگ بلے دیمترا کہ بوان ءَ گندگ بیت کہ آئی ءَ ناول ءِ تکنیک یلہ داتگ ءُ انچیں تکنلیکے کارمرز کتگ کہ آ گوں آزمانک ءِ تکنیک ءَ نزیک تر انت۔ انچو معلوم بیت کہ ناول ءِ اے بہرانی نبشتہ کنگ ءِ وہدءَ آ سک اشتاپی بوتگ یا گڑا آ سک نادراہ بوتگ چوشیں کہ ناول ءِ ہیروئن ''نازک'' یکی مردءِ دیما سورءِ واستا ہے شرط ءَ ایر کنت کہ دریاءِ کارءَ یلہ بدئے تا کہ تو منی پیسری دوئیں مردانی ڈول ءَ دریاءِ طوفانانی آماچ مہ بئے ءَ مہ مرئے۔ اگاں ترا منی اے شرط قبول انت گڑا من گوں تو سورکناں گوں۔ وہدے ما گندیں کہ بندنی ھندءَ جاہانی مستریں کسب دریاءِ کار انت ءُ سید ایشی ءَ یلہ دیگ ءِ سکیں ءَ دنت۔ گڑا ما را اے بنجاہی حیال یا ہلاسی پہ ناول ءَ سک نزور گندگا کیت مجموعی صورت ءَ من ہے زاناں کہ اے چواید گہ بازیں تخلیقانی ڈول ءَ یک ناولٹے''۔

(سئے ماہی چمگ اگست تا دسمبر ۲۰۰۱۔ گندوندے گوں غنی پروازءَ)

بیانی چاریں سید نازک ءَ چی بیے سرپد بیت

''ماں رم امبارءَ کیے نازک ات اے بیست تا کدیمی آزمانک یا داستانے ات کہ ۱۹۵۸ یا ۱۹۵۹ ءَ نبشتگ ات ءُ انوں ۱۹۶۹ ات چہ دہ سال ءِ راجیں مدت ءَ رندکہ من پدا یک چمے چارات گوش ئے زاناں دل ءَ یک نوکیں دوستی بیے پہ ایشی ءَ چست بوت

لوٹ اتوں کہ کمیں ایشی ءَ دراج ترءُ مستر بکناں ندوں دست ءَ ات ءُ ایشی ءِ درءُ بہرءُ بہرگاں ردوم زیراں کت رندا کہ پہک نیسول کرت چاراں دانکہ جہدوں بے مزنہ انت"۔ (سیدماں وتی سیاہگاں)

آ دنیگا دلجم نہ ات کہ چی یے۔ ہے کہ کریم دشتی ءِ دیما آئی ءِ ونت گڑا آئی ءَ ایشی ءَ راناد وے گشت۔ وہدے کریم ءُ محمد بیگ ءَ چیزے نبشتہ کنگا وتی واہگ سہرا کت گڑا سید دلجم بوت کہ اے ناولے۔ نازک ءِ بابت ءَ چو گوشیت:

"نازک چہ مئے تیاب کرءِ گونڈ گونڈیں بندناں یک بندنے ءِ ہزار بومیں زندمان ءِ گوناب ءِ یک کسانیں برمشے یک پتلا یے یک گدارے" دگہ جاہے چواوں گوشیت "منی دل ءَ ات کہ اے "گدار" ءَ انگت ہم مستر بکناں ءُ ایشی ءِ ہما پہنات کہ رواجی زیرگ بوتگ انت گیشتر پدرا بکناں ءُ ہما کہ آیانی بارہ ءَ من ءَ بیگ ءَ گوشتگ ات کہ من چہ یک یک ندارے ءَ رندریمیٹنگ انت آیاں ہم چو ایدگہ باجکاراں جواں تریں رنگے ءَ کارمرز بکناں بلے چوش کنگ تہ بوت زندمانی نہ دروہ ایت اے تکست ءَ دگہ رندے سرجم کنگ ءِ جہد ءَ کناں"۔

(سیدماں وتی سیاہگاں)

بیگ ءِ دل ءَ اوں ہے گپ بوتگ چہ ایشی ءَ ناول ءِ دراہیں لوٹ پورا بنت بلے سید ءِ آ سساساچی تب پدا نہ بوتگ۔ غنی پرواز ءِ نازک ءَ ناولٹ گشگ ہے گپ ءِ سرا ایرانت کہ اے ناول ءِ تہا نیام ءَ آزمانکی تکنیکے کارمرد بیت۔ زانندگیں وانوک زانئت کہ تکنیک نکان ءَ دیما برگ پہ کمکے ءُ آزمانک ءُ ناول ءِ جتاہیں تکنیک نہ بنت ہے تکنیک انت کہ آزمانک ءِ تہا کارمرد بنت ءُ ناول ءِ تہا۔ اگاں پرواز تکنیک ءَ چہ فارم ءِ (بزاں ناول تہر ءِ ازمی لوٹ) لوٹانی گپ ءَ انت گڑا بگندے آئی ءِ گپ ءَ معنایے بہ بیت۔ نہ کہ نازک ءِ ناول نہ بوگا اے جوازے کہ نازک یکی مرد (عومر) ءَ پہ ہے شرط ءَ ایرکنت کہ تراگوں ہماوہدی سورکناں تو دریا مکن ئے۔۔ اے ناول نی ہما جاہ ءَ رستگ کہ بایدانت کارستانی تب بدل بہ بنت، پہ وتا دگہ کشکے بگرنت۔ ءُ دومی نازک ءَ چہ وتی پت ءِ نیمگا مزنیں رکت ءَ ساماے اوں رستگ۔ آئی ءِ گورا انچو است کہ عومر حسک ءَ روزگارے بکنت۔ بندناں آبادیں بازیں کسے حسکی ءِ سرا وتی زند ءِ روچاں تیلا تک دنت۔ بگندے نازک ءَ پہ یکی مرد ءَ اے شرط ایرمہ کتیں اگاں آئی ءَ مردکش ءِ بہتام سرا مبوتیں۔ ہے گپ آئی ءَ کجیئیت کہ سے کس ءِ حون آئی ءِ سرا انت" وتی دل ءَ تلاریں اراد ہے بست یے کہ دگہ گیشیں حون وتی سرا نہ زیرایت"۔ غنی پرواز ءِ "مہر ءِ ہوشام" ءِ کارست شاہدہ ءَ گوں سیرکنگا پدوتا باتیل ءِ سرا چہ دوردنت ءُ وت کشی ہے ہاترا کنت کہ داں آئی ءِ مہر ءِ ہوشام بہ مانیت۔ اگاں من گپ ءَ بکناں کہ چتور منزل ءِ رنگا پہ کسے پشت ءَ بیہ ہلات بلے من سرپدباں کہ پرواز ءِ ناول ءِ آسر ءِ ہے مرگ اے ناول ءِ وشتریں ندارگ انت پہ چا کہ ناول زندانت زند ءِ بہ کتہ دمِ ساحتاں چست وایرکانت تب بدل بنت کسب ءَ کاربدل بنت، چوشیں دیوانگی اوں کنگ بیت کہ ہمیشہ آئی ءِ ہاترا کسے وتی جنیں ءُ چکاں یلہ بکات ءُ وشیانی زیگا پیسر وت کشی بکات۔ زند ءَ کسے بیت ہے "مہر ءِ ہوشام" ءِ

وشتریں درانت۔ مہرءِ ہوشام ءُ نازک دوئیں گوادرءِ دوتیابانی نیام ءَ سازگ بوتگ انت۔ غنی پروازءِ ناول پدی زرءِ پڑدرءَ نیسگ بوتگ ءُ سیدءِ دیمی زرءِ پڑدرءَ، نازک گوادرءِ کوہنیں زمانگ کوہنیں دودوربیدگ ءُ رہبندانی سرا انت ءُ مہرءِ ہوشام گوادرءِ نوکیں زمانگ انت کہ ”بیگاہ ءِ وہدءَ وانندگیں بچک ءُ جنک دست مادست تیاب ءِ سیل ءَ درکاینت“ (پروازءِ گشگا)۔ اسداللہ کہ ناول ءِ بنجاہی کارست انت آئی ءِ لوگ تیاب دپ ءَ انت ہر بیگاہ ءَ گوریچانی نیمگی درگیءَ وتی کرسی ءَ جنت ءُ تیاب ءِ ندارہ ءَ کنت، نازک دریا وردانی زندءِ ہماتک انت کہ دنیگا آیانی نشان ءُ چیدگ گندگ بنت۔

نی کے ”نازک“ ءِ تکنیک ءُ کسہ ءِ بابت ءَ گپ جنیں۔ نازک گوادرءِ تیاب دپ ءَ آبادیں ہماجنین ءِ کسہ انت کہ آئی ءَ چہ وتی پت ءِ مرگ ءَ پد مزنیں رکت ءُ سامانے، مال ءُ ملکتے نصیب بوتگ بلے مردی بخت آئی ءِ نام ءَ نیست۔ جاہ ءُ ندارگ تیاب ءِ دامن ءَ آبادیں میتگے کہ اے وہدی نازک میرین ءِ لوگی انت۔ ایشی ءَ چہ پد حاجی ءَ گپت ءُ آخرءَ عومرءَ گوں سیرءَ چیزے شرطا ایر کنت۔ ہے بازارءَ گزا ایک نامیں واجہے است زاہرءَ گریبیں دریا وردانی مہروانے بلے تہاکیں حرابیں مردے نہ ایوک ایشانی جنیاآدماں حرابیں نگاہےءَ چاریت بلکیں مدام نازک ءِ پاس ءَ انت بازیں کاسدءُ مردم دیم دنت بلے آئی ءِ واہشت پیلہ نہ بیت آخر یکروچے عومر نازک ءِ دوئیں مردانی مرگ ءَ پد چہ کراچی ءَ بیرہ کنت ءُ کیت گزا مردم آئی ءَ ریئت کہ (عومر نازک ءِ پت ءِ براز تکے) وتی حقاں چہ نازک ءَ بچگر ہے گلگ ءَ آ گزا ایک ءَ سر کنت گزا ایک نازک ءَ لوٹائیت بلے ادا گزا ایک نازک ءِ بدل ءَ بیت آخر عومر قاضی ءِ گوراروت بلے قاضی نہ لوٹیت منی ءُ گزا ایک ءِ نزیکی ہلاس بہ بیت جداچہ عومر شرزار بیت ءُ ملک ءَ چہ درروت چیزے مدت ءَ پد کیت وت ءُ نازک وشان بنت۔

”نازک“ اوں بیانیہ تکنیک ءَ سازگ بوتگ بلے نیام ءَ فیچر ءُ کسمانکی تکنیک اوں کارمرد بیت۔ ”راستی نیمگ ءَ تگردی ہوٹل ءِ پاٹیانی سرءَ بازیں مردے نشتگ ءُ چاہ ورگ ءُ گپ ءُ تران ءَ انت۔ بلے چہ ایشاں کمیں یکرءَ دگہ لبھتیں مردم انت کہ برز ءُ گشادیں مردے ءِ چپ ءُ چاگردءَ نشتگ ءُ آئی ءِ گپاں للگ ءَ انت بیا کہ نزیک تر بردیں۔ اوا اے ڈ ناھدا ناگمان انت کہ چانگو دستے رونت ءُ چینگو دپ“۔ بلے اے نزوری یے نہ انت یک کسہ ءَ بازیں تکنیکے کارمرد بیت کنت۔ بیانی کے نازک ءِ پڑدرءَ سازاتگیں زندوڑ ءِ گپ ءَ کنیں۔

”گوں روچ ءِ تک ءَ ماھل ءَ شت ءُ سپوری ءِ گوراشش تنیک ءُ چار پیسہ ءِ بانکلینک گپت ءُ آورت ادار کے پیرل ءَ چہ لالو ءِ ہوٹل ءَ سے کوپ چاہ ہم گپت ءُ آورت“۔ اے سطر ناول ءَ پہ سازاتگیں حیالی زندے نہ انت بلکیں گوادرءِ تیاب دپ ءَ آبادیں دریا وردانی زندءِ ہماریئل عکس انت کہ دنیگا ایشی ءِ رنگ ءُ نشان است انت، نازک ناول ءِ بارہ ءَ اگاں چہ سیدءَ گوشتگ کہ من کسانیں برمشے پشدارگ ءِ جہدے کرتگ بلے من سرپدباں کہ برمش نادلٹے ءِ لوٹاں پورا کنت۔ من ایشی ءَ نادلے سرپدباں پمیشکا کہ ایشی ءِ تہا زندءِ کسان ءُ مزنیں تمامیں عکس ءُ ندارگ است انت۔ اگاں چہ گزا ایک ءِ کارست ءَ گوں ہے زانگ بیت کہ ناروا ھیانی اے چیدگم

تیاب دپ ءِ راجد پتری کسہ یے۔ ابدک ءُ ازمک ءُ الو وتا چوں رکین انت___ وہد ءِ شہما تاں پیرداد ءُ جسی شنکیغنگ۔ مرچی وَ گزا ایک ءِ نشان پشت نہ کپتگ انت بلے ایشانی زند ءِ (دریا ورداںی) چیریں بازیں گزا ایک است، نازک ءِ تہا دریا ورداںی ءُ گیش ناحدایانی سرجمیں تبے دیما آرگ بوتگ۔

''نازک ءِ اے گپ ھم اشلکت کہ جانشواں گشت کہ مرچی سک سارت انت ءُ گواتے ءِ سر کتگ اگاں مرچی زرءَ نہ روئیں شرتر انت اشانی گپ ءِ جامی زہر گپت ءُ گوشت یے ''ناحد اشمات کہ من؟ آ کسے ءِ کہ آ یگی نہ انت گڈا ہچ برمئیت زاناں من ءِ وتی ساہ دوست نہ انت چوشیں گوات ھر شپ کش ایت زمستان ءِ بے گوات ءُ گورم ءُ ھور ءِ بیت؟''۔ نازک ءِ ہے رنگیں نہ منگ ءُ آئی ءِ میرین ءُ جامی ءِ مزن مردی ءُ وتی ناحدائی ءِ سرا پہر بندگ سرجمیں تیاب دپی زند ءِ شاہگانیں عکسے، نہ ایوک میرین ءُ جامی ءِ گوں بندوک انت بلکیں دراہیں ناحدایانی تہا است ءُ آ اے گپ ءِ پہر ءُ شانے گوشنت کہ چریشاں جوانتر دریا ءِ راز ءِ کس نزانت۔ اے ناول ءِ تہا یک عیبے ہمیش انت کہ سید باز جاہاں کارستانی بدل ءِ وت گپ جنگ ءِ جہد کنت۔ اگاں ہے گپت (مکالمہ) کارستانی وتی نیمگا بیان کرتین عیبے نہ بوتگ ات چو کہ ''دریا ءِ مرد ءِ کار چہ دو ءِ درنہ بیت یا کہ ماھیگ کش ایت ءُ یا کہ ماں سپری بوجیگاں سپر جنت۔ اے گپ ءِ ہر کس منوک انت کہ چہ دنیا ءِ نامدارتریں ءُ جواں تریں کاراں یکے ہمیش انت، ہے سپر جنگ ءُ سپری بوجیگانی برکت انت کہ مرچی مردم ماہ ءِ سرءَ ایر کپتگ''۔

''اے گپ ءِ ہر کس منوک کہ چہ دنیا ءِ نامدارتریں ءُ جواں تریں کاراں یکے ھمیش انت''۔ اے سطر ءِ چہ ہے سما بیت گشئے بشتا نکے نبیسگ ءِ انت، کسہ بایدانت ہے رنگ ءِ دیما جنزان بہ بیت کہ چہ آئی ءِ وانوک وت ہما زمین ءِ زند ءُ وشبو، چست وایر ءُ تب ءِ آشنا بہ بیت نہ کہ کلمکار تہا دور بکنت ءُ نقشے بہ کشیت۔ یا اے بہر ءِ بگند ''تیاب ءِ سرا تئی نگن، بانکلینکی، بٹ، تیجگی ءُ آپی درستاں پہ میداں گوانک پہ گوانک ات پر چا کہ اے زان انت کہ مید چہ دریا ءِ کیت آ شدءَ چنگ انت ءُ او پار کت نہ کت کہ لوگ ءِ بروت ءُ ورگے بوارت۔ باز مردم ایشاں میاریگ کنت بلے اگاں ہے مردم کہ میداں پہ اے رنگ ءِ تیاب ءِ سرا اورگ ءِ میاریگ کن انت چو کہ ہے میداں گوں یک نعاری یے ءِ ماں دریا ءِ گوات ءُ گورم ءِ وتی دل ءِ دانکہ بیگاہ ءِ داشت بکن انت گڈا من اش مناں''۔

''مئے گورا ایوک یک ناولے کہ سید ءِ نبشتہ کتہ آ نازک انت۔ ءُ نازک ایوکا بلوچی ءِ اولی ناول انت چدءُ دیم دگہ ہچ نہ انت۔ آ ایوک سید ءِ ذہن ءِ پیداور انت۔ آئی ءِ گوں دری ہستی ءِ ہچ تعلق نیست۔ آئی ءِ تہا زمان اوشتاتگ راوی ءِ نقال کہ عقل ءِ کل انت آ چہ تیوگیں ناول ءِ کیریکٹر ءِ داناتر انت ءُ ہر کسی دل ءِ حمرے ہم معلوم انت نازک ءِ دنیا ءِ تہا گشئے زاناں دراہیں مصیبتانی سبب یک مردے۔ اگاں ولجہ   گزا ایک بہ مرتیں یا آئی ءِ جاگہ ءِ شریں مردے بوتیں تا چاگرد ءِ ہچ جنجال نیست ات بلے حقیقی دنیا ءِ کیریکٹر اے پیم سیاہ ءُ اسپیت بنت اے وڑا تو گشئے زاناں نبشتہ کنوک ءِ اے کس وتی ذہن ءِ تہا پیسرا جوڑ کتہ آئی ءِ گوں معاشرہ گوں حقیقت ءِ

تعلق نیست۔ (کریم باشندہ، گلکدار نومبر ۱۹۹۲ آساپ)

کریم باشندہ ءِ اے گپانی نبیسگ ءَ چہ منا ایوک یک معنا یے رسیت بلے بایدانت منی اے گپانی سرا کے گپ بجناں۔ یکے ایش کہ ''نازک ایوک سیدءِ ذہن ءِ پیداوارانت آئی ءَ گوں دری ہستی ءَ ہچ تعلق نیست''۔ اے گپ ءِ جنگ ءَ پیش بایدانت ولجہ ءَ تیاب دلی زندءِ بارہ ءَ پٹ ءُ پول کتیں بکندے پدا آئی ءَ اے گپ مہ کتین انت ءُ دومی ایشی ءِ تہا زمان اوشتا تگ نہ کہ ایشی ءِ تہا راستی یے است، لہزا انک مدام راستی ءُ واب ءِ ہمراہی ءَ جنزیت ریئل ءِ تہاداں واب ءُ حیال نہ بیت سسا ساچے چوں بیت؟ ءُ سید ءِ اے ناول سلامتیں زندمانی یے ءَ سیادی کنت ایشی ءِ تہا وہد سہرائیں رنگے ءَ جنزگا انت بلے تہی حساب ءَ ہر کترہ چست وایرانی تہا انت البت اے گپ راست انت کہ چندیں کارستاں گوں سید وتی نیمگا کست ءُ کینگ داریت کہ فکشن ءَ پہ جوانیں گپے نہ انت بلے ہمدا چہ گمان بیت کہ اے کارست ریئل ایں رنگے ءَ آئی ءِ دیما انت۔ ءُ آ کارستانی باپشت ءَ وتی بیر ءَ گرگ لوٹیت۔

گزا بیک تیاب دپ ءَ آبادیں کہدائیانی تک ءِ زوراکیں سمبلے۔ بلے کلمکار ءَ باید نہ بیت وتی نیمگا چہ ہر کترہ ءُ سہت ءَ بدیں واہش بداریت گزا بیک ءِ کردسازی ءَ بچار چون کنت:

''تھت ءِ سرا نشتگ جنین درست آئی ءِ دیم ءَ بن دیوان انت، سرجمیں گپ ءُ ھالانی گوشدارگ ءَ انت برے لنکاں لتارایت دمپسا چو ماراز بانک دنت ءُ چوکہ منڈی ایں لچک ءَ چماں زیت زیت ءَ ہچ ءُ بند کنت، انا گہ پہ دزچمی نشتگیں جنیناں چاران انت سبک سبک ءَ شھکارایت کہ گوش ءِ زاناں ھبرے ماں گٹ ءَ بندانت''۔ بچار قاضی ءَ پہ وتی نیمگا چونیں دواءُ بند کنت ''شوم ءَ زاناں ناس سک شُونک اتگ انت گٹ ءِ بے ڈول ءُ تُش بوت'' نازک ءِ جوانتریں بہر آئی ءِ زبان انت ءُ ہے غنی پرواز ءِ ناول ءِ نہ پھوئیں تجربے۔ ''چوشیں دہ مردمن سریگ ءِ لمب ءَ بندان ءُ کورءَ ہما دست باں''۔ اے سیہ دی جت و مردم ءَ وازگ ءَ ھم نیل انت، تو بچار ناھدا ءِ رشت ءِ پروشت''۔

''ھوتو بچار مردم ءَ نیل ایت دمپسات دیم ءَ آزو بیت''۔ سید ءَ دریا وردانی ھیل ءُ تبانی بجی ءَ آہانی اسلیں گالوار ءُ لبز گنج اوں دیما آورتگ۔ ''ھشکیں ءُ ارزنیں ریکانی دامن ءَ یدار ءُ راچن برزءَ انت۔ دریا ءِ کمانیں تیاب ءَ اے انچوش پہ ردانت کہ گوش ءِ زاناں پہ گروھتاچی ءَ سواراں وتی بور ءُ مھری ھمردءَ داشتگ انت''۔ سید ءِ کارست گم ءُ وشیانی سہت ءَ انچیں زبانے کارمرد کنت کہ چہ یشی ھچ گمان نہ بیت کہ گم ءُ مارشت دگہ جاھے ءَ انت۔ ءُ گپت (مکالمہ) دگہ جاھے۔ بلے پرواز ءِ گپتاں بگند ہے وہدءَ کہ شاہدہ کراچی ءَ روت ءُ گوں اسداللہ ءَ فون ءِ سرا گپ جنت۔ اے موسم ءَ بچک نادلے اوں نبیسگ ءَ انت جنک جست کنت کہ تو کجا سر جنگ ءِ آہے گشیت کہ شمئے لوگ دپ ءَ، گزا شاہدہ گروپت۔

''گزا مئے لوگ ءِ ہما مجلس ءِ نام ءَ ھم گرئے گوں؟ آئی ءَ پہ لیرزگ جست کت ''تو وت ءَ مزنیں آزاتی پسندیے ءُ جینانی

Scanned by CamScanner

آزاتی ءِ بیرک دارے کنئے گڑا ہمے ھبر ءَ پریشان ئے؟'' اسداللہ ءَ پہ توون ءُ مسکرا درائینت۔ ''اگں ترا اے ھبر ناپسند نہ انت گڑا منا ھم ناپسند نہ انت ھر چی مناسب زانئے نبشتہ بکن۔ ترا اجازت انت آئی ءَ وتی دل ڈڈکت ءُ گشت ''شاباش ھنچیں زالے بی مناں ہمے ھبر ءِ امیت است انت'' ادا ہچ سترے ءِ تہا بلوچی زبان ءِ وشی گندگ نہ بیت انچو گمان بیت والجہ ءِ کارستانی گورا گپ بازانت بلے زبان آئی ءِ دسترس ءَ نہ انت۔ اے گپ ءَ ھیال کن انت وہدے آشک وتی دوستدار ءَ بگوش ایت ''شاباش ھنچیں زالے بی'' انچو گمان بیت کہ عاشق پیرمردے ءُ آئی ءِ تران اے وہدی وتی چکے ءَ گوں بوگا انت۔

''مہر ءِ ہوشام'' ءِ کسہ اے رنگ ءَ انت اسداللہ نامیں مردے کہ ماہیگ ءِ بیپار کنت آئی ءَ جنین ءُ چُک اوں ہست دت واند۔ گے ایم اے بلوچی ءَ کرتگ نے بلے آئی ءِ لوگی ناواندگے کہ دوست اش نہ بیت آئی ءِ عادت انت کہ ہمک جہل بیگاہ ءَ گوریچانی نیمگی دریگ ءَ وتی کُرسی ءَ جنت ءُ تیاب ءِ ندارہ ءَ کنت ہمے موسم ءَ آہانی نزیک ءِ لوگ کہ برے آئی ءِ تہا مردم ہست ءُ برے نیست شاہدہ نامیں ایس ایس ٹی ے کنئیت ءُ وتی کسانیں برات ءُ کماشیں پانپاھے ءِ ہمراہی ءَ ہدا آباد بیت۔ ہدا اسداللہ ءَ گوں آئی ءَ مہر بیت بلے جنک آئی ءَ ایوک وتی دوستے سر پد بیت بلے اسداللہ چہ آئی ءِ زانندگی ءَ اثر مند بیت ءُ گوں آئی ءَ سیر کنگ لوٹیت بلے جنک اے گپ ءَ تیار نہ انت پرچا کہ آئی ءَ ساری ءَ دشتارے بوتگ کہ کراچی ءَ جنگانی آماچ بوتگ ءُ مُرتگ۔ اسداللہ ءُ شاہدہ سرجمیں گوادر ءِ جاہ ءُ بازاراں، کوہ ءُ سیل جاہاں ترانت ءُ گپ وتران کنئت۔ شاہدہ وتا جینانی آزاتی ءِ بیرکدارے گشیت اے درگت ءَ آگوادر کلب ءَ کسانکے اوں کنئت۔ جینانی جیڑ ہانی خاکہانی کُمک ءَ پشدارگ ءِ جہد ءَ کنئت آخر ءَ اسداللہ شاہدہ ءَ راضی کنت ءُ آئی ءَ سیر کنت بلے سیر ءِ دومی شپ ءَ پد آ وتا باتیل ءِ سراچہ دوُر دنت ءُ وت کشی کنت داں آئی ءِ مہرا بدبہ بیت۔

اے ناول ءِ آخر ءَ کارست ءِ ہمے وت کشی پرواز ءِ رنگیں لیکھی نویسندگے ءَ چہ اے امیت بندگ نہ بیت کہ آ اوں واب گندگ زانت۔ بلے ہمے کردناول ءَ پہ جوانی یے یک انچیں بے تواریں راستی یے کہ ناول ءِ وانگ ءِ سھت ءَ کدی اے گمان بندگ نہ بیت کہ اسداللہ وتا کشیت ہمے رنگ ءَ ''نازک'' ءِ شرط، بلے پرواز ءِ زبان ہچ ندارگ ءُ کارستانی بے تاہیری ءَ لبزی صورت ءَ درانگاز کنگا سوب مند نہ انت۔

''اسداللہ ءِ جنیں گوں آئی ءَ گلگ کنت کہ چرے جنین ءَ (شاہدہ ءَ) گوں چومہ بیت تئی زند ءُ لوگ تباہ ءُ برباد بہ بنت'' بلے اسداللہ پسو ءِ بدل ءَ چو گوشیت ''شرانت تئی نصیحت من اشکتاں نی من وتی گیگ ءَ چاراں'' انچو کہ اے کسہ ءِ تہا دلپدردیں سھتے کہ جینے وتی حقانی برگ ءَ ترسگ ءَ انت بلے دومی نیمگا گشئے زاناں اسداللہ ءَ چہ کارے ءِ دسبندی کنگ بوگا انت ءُ آ وتی گیگ ءَ چارگا انت۔ ادا بچار پرواز ءِ زبان ءَ نہ مارشت سرجمی ءَ سہرا بنت نہ کارست ءِ آزاتی دیما کیت گشئے پیسراچہ گشتگیں گپت (مکالمہ) انت ادا آرگ بوتگ انت ''منی گوہار ءِ شورچی انت'' انا گہ ءَ مصطفیٰ ءَ بے ترک ءُ تواری پروشت ءُ پہ گلہ جست کت ''چے مطلب؟'' آئی ءَ وتی وسرک

حمر کمک پہم ات ءُ کمک نہ پہم ات ءُ کمک حیال کت ءُ پرس ات ۔ اگاں پرواز ادا یکیں لبز ے ءُ سیتاری (تکرار) زبانی تجربہے پیشدارگ لوٹیت بلے آبزانت کہ کمک پہم ات ءُ کمک نہ پہم ات ءُ کمک حیال کت، چو دراہدیں مردمے ءِ زبان گمان بیت ءُ گشئے بلوچی نزانت ۔اے نداگ ءُ بچار'' آسیہ ءُ وتی چکاں گوشت بیائے وتی گدءُ کتاباں سہریں پوتیں پچی ءُ بکن ات ءُ بیار ات ءُ آسیہ سیاہیں پوتیں پچی ءُ وتی گداں مان کنت'' من نزاناں اے فرق ءُ چہ واجہ پرواز آئی ءِ سیری ءُ پیشدارگ لوٹیت یا آئی ءُ جیڑ اتگ کہ بایدیں چکانی دگہ پچی یے بہ بیت ءُ جنین ءِ دگہ ۔اے رنگیں فرق ناں ناول ءِ زندوڑا شاہگان کنت ءُ نہ دگہ معنا یے دنت ۔

۲۲ باب ءُ اے ہے روچ انت کہ شاہدہ اسداللہ ءُ پسودنت کہ من گوں تو سیر کناں کہ ناں کسہ ساز ءِ نیمگا چہ ہے سہرا بیت جنک چو سالی نادراہ ءُ انت بلے آئی ءُ گپاں چہ ہچ چوشیں حیالے سرنہ کشیت کہ وانوک ہم ادا گمیگ بہ بیت پرچا کہ ادا نادراہ بوگ آئی ءِ یک حسابے ءُ تہی جیڑہ یے کہ گوں آئی ءُ راست بوگا انت ۔ بچک جست ئے کنت :

'' تئی طبیعت شر انت ؟ اسداللہ ءُ پہ پریشانی جست کت'' اگاں ادا اسداللہ ءِ پریشانی آئی ءِ درشان (اظہار) ءُ گوں پدربوتیں گڑا جوان ترات جنک پسودنت '' حاص حراب نہ انت بلے شر ہم نہ انت ۔شاہدہ ءُ نزور نزور ءُ پسودات '' اے زبان کہ پرواز ءُ اے ناول ءِ تہا ساز اتگ اے کارستانی اصل درد ءُ رنجاں، آہانی تہی جیڑہاں اے رنگ ءُ سہرانہ کنت چو کہ اے ناول ءِ لوٹ انت ۔دوی گپ اے ناول ءِ ایش انت کہ باز جاہ ءُ بازار سر ءُ رندکا ینت ۔

فاضل چوک ءُ گاڑی ءِ دارگا رند کہ بازار ءِ تہا ایرکپنت تہ ساری ءُ کریمک ءِ ہوٹل کیت نی پدا حدابخش حلوائی ءِ دکان کیت نی پدا علی مُرک ءِ ہوٹل کیت بلے پرواز گوشیت'' اے حدابخش حلوائی ءِ دکان انت'' نی پدا گوشیت کریمک ءِ ہوٹل انت ۔ باید انت واجہیں پرواز ءُ کے الکاپ تر ءُ پٹ ءُ پول کتیں ۔البت دوئیں ناول'' نازک'' ءُ'' مہر ءِ ہوشام'' ءِ سرا دگہ بازیں جوازے پشت کپیت کہ ترانے بہ بیت بلے یکبرے مارا ایندگہ ناولٹ یا ہماکہ ناول اش گوشنت دیما بہ بنت بگندئے بلوچی ناول ءِ بنداتءُ پہ جیڑگانی درے پچ بہ بیت ۔

☆☆☆

تربت کیچ ءُ چہ ماہتا کے'' **زمرد** '' ءِ نام ءُ شنگ بوگا انت ۔تو امیں نبشتہ کاراں گوں دزبندی انت کہ وتی ساچشتاں پہ ما دیم بدینت ۔

شونکار: منیر مومن ۔ کمک شونکار: حنیف شریف

دس ونشان: ماہتاک'' زمرد'' آتراپ کمپوزنگ کارجاہ غلام نبی مارکیٹ دکان نمبر 2 مین روڈ تربت، کیچ

''مرتگیں مردءِ پچیں چم'' ءُ غنی پرواز ءِ آزمانکاری

شرف شاد

مرتگیں مردءِ پچیں چم غنی پرواز ءِ آزمانکانی چارمی کتاب ءِ نام انت۔ کتاب ءِ نام، کتاب ءِ تہا ہواریں اولی آزمانک ءَ چہ زیرگ بیتگ۔ آزمانکار مدام وتی کامیاب ءُ گچینی ایں آزمانکے ءِ نام ءَ پہ وتی کتاب ءَ گچین کنت۔ حدا بزانت کہ غنی پرواز ءَ کجام خیال ءُ فکر ءَ وتی کتاب ءَ اے نام گچین کتگ ءُ کتاب ءِ اولی آزمانک ہم ہے کتگ۔ پرچا کہ اے آزمانک تاں کہ ازمی دروشم ءَ کامیاب انت ءُ نیکہ تحلیقی جہت ءَ اینچو جوازت داریت کہ گچینی آزمانکے لیکگ بہ بیت۔ زبان ءُ بیان، پلاٹ ءُ جوڑشت، کردارانی سرءَ پر، آزمانک ءِ روانی ءُ آزمانکارءِ مشاہداتانی غیر فطری انداز ءُ وڑ آزمانک ءَ رانا کامی ءُ کمزوری ءِ نیمگا برنت۔ منی حیال ءَ غنی پرواز ءِ حراب تریں آزمانکاں چہ یکے ہمیش انت۔

آزمانک ءِ کسہ چوش انت کہ ''من شپ ءِ پدماں پد بیوکیں زمین چنڈ ءَ رندسہب ءِ سراوتی کارگس ءَ روگا انت کہ دکے ءَ مردے گنداں کپتگ، مرتگ بلے چم ئے بچ انت''۔ ''من'' آئی ءَ بجہ کاریت۔ ءُ زانت کہ اے مردءِ چم وتی زندءَ مدام بند بیتگ انت۔ ''من'' سہ چار رندءَ آئی ءِ پچیں چماں بند کنگئے کوشش کنت بلے ناکام بیت۔ گڈءَ ''من'' مرتگیں مردءِ لوگ ءَ روت آئی ءِ زال ءُ چکاں حال دنت۔ آ کاینت لاش ءَ لوگ ءَ برنت۔ کفن ودفن ءِ تیاری بیت پہ شودگ ءَ آپ ئے پر ریچگا بنت کہ مرد اُفار گے جنت، باھند کنت ءُ نندگا گوں پچیں چم ئے پدا بند بنت۔

چہ آزمانک ءَ ہے پدر انت کہ اے یک مردے ءِ قصہ انت کہ چہ بازیں غرورءَ آئی ءِ چم بند بیتگنت۔ بلے آئی ءِ فطری عادت ے کہ وہسگ ءِ وہدءَ آئی ءِ چم بچ بیتگنت چوکہ ''من'' سرپد نہ انت کہ واب ءِ وہد آئی ءِ چم بچ بنت ءُ اے روچ ءَ کہ آئی ءَ دکے ءَ گندیت واب انت ءُ چم ئے بچ انت آ ہے سرپد بیت آمرتگ۔ پرچا کہ گیشتر مرگ ءَ رند باز مردم ءِ چم بچ بنت۔

بلے اے گپانی تہا جھول است۔ ''من'' فرض کنت کہ مرد مرتگ بلے نزیک نندگا ابید آئی ءِ گین کشگ ءَ مارات نکنت ءُ نئیکہ دانندہ ءُ سرپدیں مردم ءِ بئیگا ابید (آئی ءِ دانندہی ءِ اندازہ ءَ ما آئی ءِ کارگس ءَ کارءَ بازیں ملک ءُ مردمانی مثالاں کہ دنت اش جت کنیں) تاں آئی ءِ ''پلس'' ءَ چیک کنت ءُ ناں دگہ پٹ پولے کنت کہ باریں آمرتگ یا اناں۔ حیر! ''من'' پھتہ کارے نہ انت، اے ساعت ءَ آئی ءِ عقل ءَ کار نہ کتگ بلکندءَ چہ دو پیش مُردگانی نزیک ءَ نہ شتگ۔ اگاں شتگ آمردگ اے حالت ءَ نہ بیتگنت بلے

وہدے آئیءِ جنینءَ چَک کا ینت آ ہم نزانئت کہ آ نہ مُرتگ، واب انت؟ ہما جنین کہ چہ آئیءَ مردءَ یک ورنا ہیں چکے است ءُ گوں آئیءَ وتی عمرءِ پیر کتگ، آ نزانت کہ واب وہدءَ منی مردءِ چم پچ بنت؟ آئیءِ ہیل وعادتاں سر پد نہ ان؟ اے نہ بیتکیں گپ ات۔ اے وڑیں گپاں کش ءِ ہمسا ہگ سہی بنت چہ جائیکہ لوگ ءِ مردم۔

غنی پرواز ءِ اندرءِ آزمانکار، اے آزمانکءِ بنشتہ کنگ ءِ وہدءَ گوں آئیءَ ہمراہ نہ بیتگ، ہما آزمانکار کہ تجربہاں گوزاں مشاہدہ کناں زندءِ اسلییں دروشمءَ گوں ازمی ہنرمندیءَ آزمانکءِ قالبءَ کمائیت۔ من اے گپءَ پہ جزم پمشکہ گشت کناں کہ آزمانکءِ "مجموعی تاثر" آزمانکءِ وانگءِ وہدءَ شنک اتکیں شکلےءَ انت۔ بیت کنت چو پہ واستہ انت کہ آزمانکءِ وانگءِ وہدءَ ہر سہتءَ مردمءَ گمان بیت گشئے جاہے چیزے کم انت ءُ جاہے چیزے گیش انت۔ پہ درور، آزمانکءِ اولی پیراگراف دلگوش کرزیت۔

"مرچی آئیءِ چم پچ اتنت۔ بلکیں پُورےءَ پچ اتنت۔ انچو ہلکٹ بوت گشئے پہ دلگوش چارگا انت۔ منا چم ہم پہ دلگوش چارگا انت چو ہم گمان بوت گشئے چیزے کشگ لوٹیت۔ منا ہم چیزے نہ چیزے کشگ لوٹیت۔ من شری ءِ سرا چار اِت آئیءِ چم پہ دل پچ اتنت۔ پُوریءَ پچ اتنت۔ گشئے زاناں گوں من الوت ءُ سَک سَک کنگا اتنت۔ چہ من پھلی لوٹگا اتنت۔ چیا کہ چدو پیسر آئیءِ چم ہچبر پچ نہ بوتگنت۔ بلکیں پوریءَ چپت بوتگ انت ءُ بس یک نیمگے کلاہے شملگ بوتگ انت تاکہ آ ترو تابءِ واستا کشکءَ دیست بکنت"۔ راجندر سنگھ بیدی وتی کتابءِ پیشگالءَ گشیت "نز من آزمانک چہ یک تاثرےءَ گیشتر نہ انت"۔ ایشیءِ یک شلی برحق بلے اولی سطرءِ اُولی لبز ہم انچو بہ بیت کہ وانوکءِ دلءَ بہ چکیت کردارانی سرپرءُ گدسر چہ ایشاں گیش یک لبزے ہم بنشتہ کنگی نہ انت۔ اگاں زیہد اریں بہرے کہ آ مجموعی تاثرءَ گورگند بکنت، سندگ ءُ دور دیگی انت"۔

بلے غنی پرواز ءَ اے اصولانی پچ پاسداری نہ کتگ ءُ اے آزمانکءِ بنداتی پیراگراف ہے وڑا انت کہ وانوکءَ چہ آزمانکءِ وانگا بدراس کنت ءُ مفتیں لبزاں گوں نصیب بے شمار بنت۔ یکیں گپءِ پر یسگ ءُ تکراروتی جاگہءَ مشاہدہءِ مزن مزنیں حرابی ہم پدرانت، مثال حسمءَ یک مردے مرتگ بلے چم ئے پچ انت، آئیءِ بارواءِ گشگ کہ پہ دلگوش چارگا انت یا آئیءِ چم چیزے گشگ لوٹنت، غیر منطقی گپے۔ اگاں یک مردے چیزےءَ یا نیمگےءَ دلگوش بہ بیت گڑا ہما چیز یا ندارگ کہ گندگ بیگا انت آئیءِ سرا لہتیں اثر دوردنت۔ ہے اثرءِ سوبءَ آئیءِ چمانی تہا یا دیما جذبات یا ردِ عملے ودی بیت۔ چہ ہے جذبات ءُ ردِ عملءِ ظاہری کنگا گوں دومی مردم اندازہ جت کنت کہ ہلاں مردم چیز یا نیمگا پہ دلگوش چارگا انت بلے یک مردے مرتگ ءُ آئیءِ دماغ چہ ہر وڑیں جذبات ءُ ردِ عملءِ پیشدارگا عاجز انت آئیءِ بارواچون گشگ بیت کنت کہ پہ دلگوش چارگا انت یا چیزے کشگ لوٹیت؟

چمانی سَک سَک ءُ ہلوتءِ گپ ہم ہے وڑیں گپے چونکہ چماں آواز کشگءِ قدرت نیست انت پمیشکا وہدے چم بہ سرانت یا مخصوصیں اشارہ بکن انت گڑا مردم گشت کنت ہلانیءِ چم سک سک ءُ ہلوت کنگا ینت۔ پدا چمانی سک سک ءُ ہلوتءِ گپ ہما وہدءَ

گشگ بیت وہدے جنکئے ءَ بچکئے مجلس ءُ محفلے ءِ تہا نندوک بہ بنت۔ مرد مانی ترس یا لج ءِ سوب ءَ وت ماں وتا گپ جت مکن انت ءُ چیر دکائی یک وددومی ءِ نیمگا گوں دوستی ایں نگاہاں بچارانت۔ بلے مرتکیں مردے ءِ چمانی بارواا ے گپ ہچ وڑا ''فٹ'' نہ بیت۔

پورہی ءَ چپت بیگ یک نیمگے کلاہے شمک بیگ پہ راہ ءِ گندگا آزمانکار ءِ مشاہداتی کمزوری ءِ نیمگا اشارہ کنت۔ پرچا کہ اگاں چم پورہی ءَ چپت بہ بنت، یک نیمگے کلاہے شملگ بیت نہ کن انت ءُ پدا چمانی گندوک چمانی سیاہی ءِ تہہ ءِ ''تنک'' (Pupil) انت۔ اگاں چم یک نیمگے کلہے شملگ بہ بنت ہم تنک ءِ رسائی داں ہما شملگ ءَ بیت نہ کنت۔ رسائی ءِ واستا لازم انت کہ چاروک وتی چماں چوٹ بکنت۔ پہ راہ ءَ روگ ءِ ہاترا وتی گردن ءَ ہم چوٹ بکنت بزاں اگاں آئی ءَ قبلہ ءَ روگی انت گڑا وتی دیما گوریچان یا زربار ءَ بکنت ءُ اے حالت ءَ چمانی جند ہم داں دیراں سگ ات نہ کنت ءُ درد کنت ءُ پدا ہما مردم ءِ جند ہم سک مضحکہ خیز گندگا کیت۔ حالانکہ آزمانکار ءَ اے مرد مغرور پیشدارگی چنگ۔

آزمانک ءِ تہا درستاں گیشتر کردارانی چست وار اہمیت دار انت آہانی انداز، سرپر، رویہ ءُ نفسیات ءِ، آزمانک ءِ تہا مزنیں Contribution بے ات بلے اے آزمانک ءِ تہا کردار سکیں غیر فطری وڑے ءَ پیش کنگ بیتگ انت ءُ کردارانی سرپر غیر حقیقی گندگا کاینت۔ ہے سوب ءَ آزمانک ءِ کلیں ماحول درامد، غیر جذباتی ءُ غیر حقیقی گندگا کیت۔ آزمانک ءَ، تہا چار کردار ظاہری کنت۔ ''من'' مرتکیں مرد، آئی ءِ جن ءُ آئی ءِ ستریں چک۔ ''من'' یک دکے ءُ لاش یے گندیت نز یک ءَ روت پچاہ یے کاریت بلے پچارگ ءَ باوجود ناں کش ءُ گور ءِ مرد ماں حال دنت ءُ ناں کہ آئی ءِ لوگ ءِ مرد ماں۔ بس نندیت آئی ءِ پچیں چماں بند کنگا مشکول بیت کہ دست ءِ دیر کنگا گوں پدا ہچ بنت۔ آئی ءِ گوست ءَ گیر کاریت ءُ عیان یے پدر کنت، پہ آئی ءِ رعب داریں چماں دنیا ءِ بازیں مرد مانی مثالاں دنت ءُ داں دیراں ہما ءُ لیت، وس کنگا رند گندیت چم گوں من بند نہ بنت نوں روت آئی ءِ لوگ ءِ مرد ماں حال دنت، گشئے درستاں اہم تریں کار ہمیش انت کہ آئی ءِ چم بند بہ بیت۔

مرتکیں مرد، کہ دراصل ءَ شپ ءِ زمین چنڈ ءُ واب نہ کپتگ بانگواہ یا ہبب ءِ وہدءَ دکے ءَ وپتگ۔ لوگ ءَ پیشانہ وپتگ کہ بلکیں زمین چنڈ ءِ سوب ءَ کپیت ءُ دگہ دکے ءَ کہ دو دیوال یا دو لوگ ءِ میانجیں انت، جاگہے وش کنگ، گشئے نزانت کہ یک لوگے یا دیوالے بہ کپیت وتی کش ءُ گور ءِ چیزاں چیر تریت کنت۔ اے گپ ہم دلگوش کرزیت کہ یکبرے ''من'' آئی ءَ سرپٹ بیت، پدا چک ءُ جنین ئے کاینت ءُ گریونت ءُ پریات کنت۔ رند ترا ہڈ وسر کنگ ءُ لوگ ءَ برگ بیت، اودا بازار ءِ کلیں مردم آئی ءِ سراچ بنت ءُ آذہور کنت بلے گندہارے مرد آگہ نہ بیت؟ اگاں چوشیں گراں واب ات گڑا شپ ءِ نیم ءِ زمین چنڈ ءَ چوں آگہ بیتگ؟ زمین چنڈ ءِ وہدءَ مرد مانی جاک ءُ سلواتے چوں اشکتگ انت ءُ ماں دکے ءَ چتور اتکگ ءُ وپتگ؟ اے دراہیں جست آزمانک ءِ وانگ ءِ وہدءَ وانوک ءِ دل ءَ کاینت بلے آزمانک ءُ آزمانکار اے جستانی پسو دیگا ناکام انت۔ مرتکیں مرد ءِ جنین ءُ چک آزمانک ءِ تہا یکیں وہدءَ ظاہری دینت ءُ

ہردوکانی مارشت ہم یکیں وڑا ینت ۔ وہدے ''من'' آہاں حال دنت، ہردو پہ دل تپرکہی ہیسکا رانت ءُ لاش ءِ چارگ ءِ لوٹ ءَ کنت ۔ وہدے لاش ءِ گورا کا ینت چَک، پت ءِ چماں بند کنگا مشکول بیت ءُ زال پُشت ءَ پرکنت ءُ گریوگ ءُ زار ءَ لگیت ۔ مئے چاگرد ءَ اگاں کسے، لوگ ءَ درنا گہانی مرگے ءِ آماچ بہ بیت، آ لوگ ءِ جنین، لوگ ءِ تہا مزنیں گریوگ ءُ واءُ زارے کنت ۔ بلے مردینانی ہمراہی ءَ لاش ءِ گورا نیا ینت بلے چونکہ آزمانک ءِ جاہ ءُ مقام گیشینگ نہ بیگ انت ءُ ضروری ہم نہ بیگ ہمیشا ما اے گپ ءَ سرگوز کنیں ءُ کردارانی عمل ءَ گوں وتی گپ ءَ دیما بریں کہ چک پت ءِ میت ءِ نزیک ءَ رسیت ہچ وڑیں جذبات ءُ عمل ئے پیش نہ داریت ءُ آئی ءِ چمانی بند کنگا دلگوش بیت ءُ زال اوں سکیں غیر جذباتی وڑے ءَ گریوگا لگیت ۔ منی حیال ءَ ماچوش بگشیں شرتر انت کہ آزمانکار یک لوگے ءِ ہتکیں ناگہانی مرگے ءِ لوگ ءِ مردمانی ردِ عمل ءِ چک ءِ درا یگے ءِ ءُ زال ءِ گریوگ ءِ ''بے اختیاری'' عمل ءِ عکاسی کنگا پہک ناکام بیتگ ۔

جاور ہنگامی انت ۔ دراہیں شپ ءَ زمین چنڈ بیتگ، یک مردے چہ وتی لوگ ءَ گارانت، بے کس ءُ بے وارث ئے ہم نہ انت بلے لوگ ءِ مردم ہچ ءَ سہی نہ انت وہدے ''من'' حال دیگا روت، لوگ ءَ نہ مرتگیں مرد ءِ شوہاز ءِ جاور ودی انت ءُ ناں جنیں ءُ چک ءِ رو یہانی تو کا بے سکونی ءُ بے آرامی گندگ بیت ۔

یک لاشے دکے ءَ بیتگ دمک ءِ کرّ و کش ءُ لوگ انت ۔ ظاہر انت کہ لوگاں مردم ہم مان بلے لاش ءِ کراکس ظاہری نہ کنت، چک ءُ زال ءِ آیگ ءُ گریوگ ءُ زاریاں پد ہم کس نئیت، آزمانک ءِ ماحول چہ ہمے گپاں ظاہر بیت کہ غیر حقیقی ءُ دراہد درامد انت پرچا کہ عموماً زمین چنڈ ءُ ہنگامی حالتاں مردم Care full بنت ءُ وتی مردمانی حیال اش گور بیت بلے اے آزمانک ءَ لوگ ءِ مردماں سدئے پرنیست یا کہ ماں دکے ءَ لاش ءَ آئی ءِ زال ءِ گورا گریوگ ءُ زاری بہ بیت ہم آئی ءِ گورا پرّ چ کائی بیت کش و گورانی مردم ہمدا چ بنت، آزمانک ءِ تہا چوش ہم نہ انت ۔

اے آزمانک ءِ دگہ نزوری ہے ایش انت کہ آزمانک ئے کم تکرار ءُ غیر ضروری ءُ وضاحت طلبیں گپانی گرنچ ئے گیشتر گندگا کیت، یک آزمانکارے ہمنچو کمتر لبزاں وتی مطلب ءَ بیان بکنت آزمانک وش تر ءُ شرتر بیت بلے غنی پرواز ءَ اے رہبند ءِ حیال نہ داشتگ بکندئے چہ اے جملہاں من وتی گپاں شرتر پدر کت بکناں کہ ''من گوں راستی دست ءِ دو لنگک ءَ آئی ءِ چمانی کونس بند کتنت بلے دست ءِ دورکنگ ءِ شرت ءَ چم پدا ہچ بوت انت ۔ من پدا ہما ڈول ءَ گوں راستی دست ءِ دو لنگک ءَ آئی ءِ چمانی کونس بند کتنت بلے گوں دست ءِ دورکنگا چم پدا ہچ بوتنت'' ۔ اے جملہ ءِ تو کا یکیں گپ یکیں جاہ ءَ دورند انبشتہ انت اے وڑا اے آزمانک ءِ تہا بے پکاریں تکرار ات ۔ یا اے جملہ ''آئی ءَ گوں وتی چم بندی ءَ بازیں مردے گلگدار ءُ آزار کتگ ءُ نوں آدرستاں چہ وتاوش ءُ رازی کنگ لوٹیت''، ہنچیال جوڑ نہ بیت اگاں یک مردے چماں بند کنت ءُ چکر یت دومی ءَ چے نقص ءُ تاوان رسیت کہ آزار ءُ گلگدار بنت؟ اگاں آئی ءَ وتی زندءَ کسے آزار کتگ ہم گڑا چمانی چی ءَ آزاریں مردم وشان بیت؟ گپ ءِ مطلب ایش انت کہ اے یک انچیں جملہ یے کہ آزمانک ءِ ہچ

کارءَ آیگانہ انت ءُ چوشیں جملہ ایوکا اے نہ انت بلکیں دگہ یک سرجمیں پیراگراف کہ آئیءِ تہا آزمانکارءَ مردءِ چم گوں دنیاءِ مزن نامیں مرد ماں مثال داتگ انت ، ہم دراج کش ءُ غیر منطقی انت۔اے کشگ کہ اے مرد مقدونیہءَ پیداک بوتیں سکندر اعظم، منگولیاءَ چنگیز خان، برطانیہءَ کراموبل ،فرانس ءَ نپولین بوناپارٹ ،اٹلی ءَ مسولینی ، جرمنیءَ ہٹلرءُ اسپانیہءَ فرانکو جنگ ات، آزمانکءَ راپہ زور دراج کش دیگا ابید چی انت۔ پہ مثال ءَ یک و دو نام بس انت اگاں آزمانکارءِ مراد کلیں عظیمیں مردمانی مثال دیگ بوتگ گڑا کلیں عظیمیں مردم ہم ایش نہ انت۔ پدا آخرا ے مثالانی '' آزمانکی ضرورت'' چے جنگ؟ گشئے آزمانکارا ے تاثر ءَ دیگا انت کہ اے کلیں مردم ہمیشکا نامدارا انت کہ چم ایش رعبدار جنگ انت حالانکہ اے وڑ نہ انت اے دراہیں مردم وتی قابلیت ءُ محنت ءِ سبب ءَ زندگ ءُ نامدار انت۔ برطانیہ ءُ مقدونیہ ءِ دگہ شرچمیں مردم بازانت بلے آ گمنام انت پرچیکہ آہاں دگہ ہچ وڑیں کرد نیست۔آزمانک ءِ تہا بے نپ ءُ وضاحت طلبیں دگہ جملہ ہم بازانت چوشکہ ''مناں ہم پہ دلگوش چارگا اتنت''؛''منا ہم چیزے نہ چیزے گشگ لوٹگا اتنت''؛''چمن پہلی لوٹگا اتنت''؛''من سدک بوتاں کہ اے مردءِ چم، گوں من بندنہ بنت ،بلکیں ہمیشکا گوں من زندءَ ہرچ نفرت ئے کہ بوتگ ئے، آئیءِ اثر ماں آئیءِ چماں پشت کپتگ ات''؛''جاگہ نزیک ات، نزیک گوراں گاڑی نیست ات ہمیشکا ما پادان ءَ شتیں''۔اے جملہ آزمانک ءِ تہا وقفہ وقفہ ءِ سرا کاینت بلے مرتگیں مردءِ چم ''من'' ءَ پرچہ پہ دلگوش چارگا اتنت چیزے نہ چیزے پرچا گشگ لوٹگا اتنت، چہ ''من'' ءَ پرچی پہلی لوٹگا اتنت۔ ''من'' ءَ گوں آئی ءَ وتی زندءَ چیا نفرت بوتگ ءُ آ جاگہ دور بہ بیت گڑا مردم گاڑی ئے چاریت، جاگہ کہ نزیک انت گاڑیءِ چارگ ءِ چہ فائدہ؟ اے جستانی پسوءَ آزمانکار خاموش انت۔گشئے آزمانکارءَ ''من'' کمک ہائی لائیٹ کنگی بوتگ ءُ بس، ہمیشکا اے بھرتیءِ جملہ ئے آورتگ انت بلے یک کردارے مدام ہائی لائیٹ پہ '' آزمانکی ضرورت'' ءِ سبب ءَ کنگ بیت کہ آ ضرورت آزمانک ءِ تہا شوہازئے ہم تہ ظاہر نہ بیت۔

غنی پرواز ءَ وہدے وتی کتاب ءِ نام ءُ کتاب ءِ اولی آزمانک ءِ نام '' مرتگیں مردءِ پچیں چم'' کتگ ات من ہے گمان کت کہ اے آزمانک آئیءِ شرترءُ جوان تریں آزمانک ئے بیت بلے اے آزمانک ءِ وانگا رند من سک نا امیت ءُ دلپروش بیتاں ءُ منی دل ءَ اتک بایدانت غنی پرواز ءَ اے آزمانک نبشتہ مکتیں، نبشتہ کتگ ات چھاپ مکنائینت ایں، چھاپ کنائینتگ ات، وتی کتاب ءَ ہوار مکتیں، اگاں کتاب ءَ ہوار کتگ ات گڑا کتاب ءِ نام چہ اے آزمانک ءَ ہچ وڑا ءُ ہچ حال ءَ مہ زرتیں۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

سید ہاشمی ءِ شاعری ءِ تک و پہنات

رفیق عادل

سید ہاشمی ءِ شاعری اگاں شری ءِ چارگ ءُ تپاسگ بہ بیت تہ آگوں وتی رنگ ءُ گوناپ ءِ جوانیں راہبند ءُ روانی وتی کرتگیں وش بیانی ءُ وش کلامی ءِ وتی مٹ ءُ دروروت انت۔ آ نہ ایوکا وتی دورءِ مزنیں شاعرانی ردا اوشتوک انت بلکیں وتی تچکیں ءُ راستیں مہرءِ سبب ءَ یک جتائیں ھندے ءِ واہند انت:

پہ ترا بوتار ایت نزیکیں دل
چوت ءُ زاناں آجز ءُ پیراں
پہ امل ءُ درداں زری ہوشام
واہگ ءِ نیلو میں زراں تنگاں

سید ءِ شاعری ءِ بلوچی ءِ لاس ءُ گوہر پہ گوے کماتگ ءُ بیان کنگ بوتگ انت جاہے جاہے شعرانی تہا چیر وشبین ہم کار مرز کنگ بوتگ انت کہ سید ءِ بازیں جاگہاں کساں کسانیں بندانی تہا ہم ذولداریں شعر پر بستگ ءُ شعر ءِ ذولداری ءُ شررنگی ہر چ وڑا برجاہ داشتگ:

چنکے گلہ ءِ دیم ءِ زندمانی ات رھن انت
کے گوش ایت میار یگ ئے! اجی میار باراں من
جوانیں ھمبلے لوناں پلیں ھمسرے لوتاں
انگت گوں ترا تاچاں بلے ناسواراں من

اے کسانیں بندانی تہا ھنیں ءُ راستیں مہر ءُ دوستی ءِ پر کیفیں ملسانی ندارگ انچوش پیشدارگ بوتگ انت کہ ہر چاڑیں دل ءَ بیچارَ منت بلے ءُ وتی نیمگا نیم شہونکیں واہگانی دلبند ءِ سراہما تیر گو پردارگ بوتگ انت کہ آ داگانی چہ چہ ءُ ترک ترک ءِ توار ہر چاڑیں دلاں پہ مندارگ ترا اولی منت:

چوں دل ءِ پابار درکاینت سید
چونزوراں من کہ اپارگ نہ بیت

یا کہ:

بلکیں بے واھگ ءَ بیلے بگوزیت شادانیں
پہ دل ءَ دوستی ءِ ڈکال ءَ پدءَ گوانک جناں
ھرشپ اندوہ ءِ سرءَ بلکیں ساھیلاں ابید
گیشتریں تاموراں ءُ درداں گرءَ گرندگ ات

اے ردا آئی ءِ گوراں زگریں بلوچی ءَ ابید فارسی ءُ عربی لبزانی پچ دَری یے نہ بوتگ سید ءَ گوں وتی بیچاڑیں دل ءِ واھگانی دراںگازی ءَ دگہ زبانانی لبزان ءَ کارمرز نہ کتگ، سید ءَ بس تہنا بلوچی ءِ وش زیبریں گالانی ردا اوشتاریتگ کہ مردم ءِ بالادءَ وشنود کنت:

نوں میاراِت نیست بیرگ۔۔۔ رپتگ سید
گندگ ات حال وحداں پہ وک ءَ پلک ات

سید ءِ شاعری بلوچی ادب ءَ ءَ ءُ بہائیں زندءِ مزی انت کہ ایشی ءَ تہ بلوچ راجی زندءِ کلیں تک و پہنات گوں جوانی ءَ دیما آرگ ءُ پیشدارگ بوتگ انت:

جنگ بند ءَ جگیں راج ءَ بدیں جاور سُمب ایت
پہ منی سرجگراں کیلد ءِ گونزل آزات
کسے بے تواریں جیسک ءُ جنگ پروشتگ دودئیں
کسے منزل ءَ جنان انت پہ ھسد ءُ کست ءُ کینگ

سید ءِ شاعری بلوچی راج ءَ تاریخی زندمان، آئی ءِ چاگرد ءُ دود ۔ ربیدگ ءُ کلیں جاوراں گوں جوانیں وڑے ءَ پدر کنت ءُ پیشداریت:

کوھیں راج ءَ گھیں شھسواراں
پہ امیتے شمارا تواراں
جہ جن ات گوں ساہ ءَ کتاراں
آدرواہ ات وڑ منانی دیراں

اے رنگ ءَ سید ءِ شاعری ءِ تو کا زندہ دلی، دوزبراداری، شنگتی، مہر و محبت، امن و ایمنی، پنت ءُ نصیحت ءُ دگہ بازیں رنگ ءُ درور دست کپیت کہ دراہیں چیز یک دورچارین ءُ سوگہ ءُ شیواریں شاعرے ءِ منّوک ءُ ماں زمان انت۔

Scanned by CamScanner

سیدءِشاعری آئیءِ زیمریں گال چہ لبزانکی بلوچی ءَانت کہ بےدرورءُ بےمٹ انت۔ سیدءِشاعری ءِتہا راجی کردارءِکچ و کساس آگہی ءُسوگہی شعرانی تہا بلوچی ننگ ءُناموس، زھم جنی سوہری داد، براتی ءُسیالداری لبزانکی فکر ءُ لیکہ زندگیں مثال انت:

پہ سگارانی پلیں ورنایاں
بیر ءُ باھندیں گال پر بنداں
کنیں بےسوب ملک ءِ بدواھاں
تھنا وش ءُ ایمن ءَ نندیں

سیدءِشاعری ءِ بازیں سال گوں انچیں رنگ ءُگوناپےءَ مئے دیما انت کہ تکنیکی سنگانی ردا آزات شاعری گشگ بیت کنت بلکیں یک انچیں رنگ ءُگوناپے دارانت کہ آئیءِ جندءِ رنگ گشگ بوت کنت:

گورم نیلبو میں زرءِ سیاھار بچیں کہ پرش انت
ماھکیل ءِ شیپ ءُ اربھلیں زمین ءِ دامن ءَ
میزان میزان ءَ وتی لنٹاں تنک ءُ نرمگیں
پہ ادب مال انت ءُ ارساں پہ شلے ریچان کن انت

واجہ ءِشاعری بلوچی کوہنیں شاعری یے کہ ہمروچی کارمرز بوکیں لبزانت کہ گوں انچیں ڈولداریں رنگے ءَ کمائیگ بوتگ انت کہ تچکی ءُسادگی ءَ ابیدیکشل ءُ روانی گوں دیما کاینت ءُ وتی معنا ءُ مقصد ءَ پدر کنت:

دیاں مرچی من بچکیں دل ءِ گالاں کتار
کہ آ وش زیمریں مھلنج ءِ پرکرتگ توار
وکاب شیل، ھکہ نالیں، سرمچنڈ ءُ گرھبریں
ھزاری واھگ ءِ شور کپتگ ءُ من ناسوار

سیدءِشاعری چو کہ وتی یک جتائیں رنگ ءُگوناپے داریت کہ پہک ءَ آزات بزاں چوشکہ بلوچی کوہنیں شاعری ءِتہا وزن ردبند ءِ پابندی گوں جوانیں رنگے ءَ دیما کاینت:

پدءَ پرگشتگ انت شپ ماھکانی
پدءَ یات آتگ ءُ ھرنگیں دنانی

سیدءِشاعری ءِتہا درستیں راہ ءُ راھبند گوں جوانیں وڑے ءَ گندگ بنت چوشکہ سنگ ءُ پارسنگ ردوبند تچل ءُ برزی حیالانی

Scanned by CamScanner

وت ماں وتا ہمکڑی بوگ ءُ نہ پرشگ آئی ءِ مستریں جوانی ءُ شعری کمال یے:

دل گشئے سستگ ارگیں داساں

ایر انت ماں سھریں انگر ءُ آساں

سید ءُ باز جاگہ گوں سرجمی ءُ ردیف کافیہ ءِ پابندی نہ کتگ بلے پدا ہم آئی ءِ سنگ ءُ پارسنگ راہبند ءُ روانی برزی ءُ جھلی بہ نہ پرشتگ بلکیں آہما ہیم ءُ یکشل ءُ دیمارو ان انت ءُ یک سرجمیں حیال ءُ لیکہ یے دیما کاریت:

گوں من ءُ کیگد ھرچی بکنت انت

زنگ ءُ یے نہ جناں من کہ نہ بیت انت

یا کہ:

پہ ترا گریتگ پریں دو سال ءُ

پرچہ نہ پرس ئے بزگ ءِ حال ءُ

سید ہاشمی ءِ شاعری وت یک جتائیں شاعری یے کہ لھتیں ایشی ءُ راسلہیں جوک ءُ مثنوی ءُ گوں نزیک گشیت بلے اگاں تکنیکی سنگانی ردا گوں ہورتی ءُ چارگ بہ بیت تہ بلوچی کوہنیں شاعری سرجمی ءُ آزات شاعری گشگ نہ بیت:

زردوں دوستانی گوارچاں/ رپیتگ دوسد بر براتاں/ چونیں ترانگاں گیر آرتگ/ دوچ انت ماں دل ءُ سیکارچاں

یا کہ: آسکی دیدگ ءُ گل رکاں/ بروانان کماں پروشیناں/ مھر اباں میست سوچیناں

سید ءِ شاعری بلوچی کوہنیں شاعری تہا گندگا ئیت کہ جاہے دو بند ءُ جاگہے شش بند ءُ بازیں جاگہاں شعر ہمایکیں ردیف ءِ تہ دیما کیت۔ بلے چونا ہی ءُ اگاں سید ءِ شاعری ءِ بنگیجی پہنات ءِ سراگپ پاد بئیت تہ سید ءِ شاعری لھتیں ڈلگیں رنگ مئے دیما گندگا کیت چوشکہ جنگی داستان ءُ پڑدر، رزمیہ شاعری، عشقیہ شاعری، اے درستانی وتی یک شاہگانیں پٹ ءُ میدانے۔ ایشی ءُ چہ ابید وتی جند ءِ یک الکاہیں رنگ ءُ گونا پے است کہ ایشانی تہا بلوچی چاگرد ءِ زندگوازینگ ءِ وڑ ءُ ڈول ءُ زند ءِ ایدگہ چست وایرانی بابت ءُ گون جوانیں وڑے ءُ گوں تران کنگ، جاگہ جاگہ ءِ داستان ءِ رنگ ءُ جاہے جاہے مہر ودوستی ءِ شیبن ءُ بازیں رنگ ءُ دروشم ءُ سرحالانی سرا دیما کا ئنت ہمیشا سید ءِ شاعری تاں حدے ءِ متنازعہ زانگ بیت بلے البت اے بابت ءُ گیش پٹ پول پکار انت تانکہ سید ءِ اے شعروتی مانزمانی ءُ گوں گیشینگ ءُ جتا کنگ لوٹنت تاکہ نوکیں راہبند ے گوں وت بکنت۔

☆☆☆

ملا فاضل ءُ آئی ءِ شاعری

غلام جان نواب

ہرزمانگ ءُ وہدءَ مہرودوستی، بے وفائی، وفاداری، ایمنی ءُ جنگ و چوپ، وشنامی ءُ بدنامی، بالادستی ءُ زیردستی، یک دومی ءِ سرا کینگ دارگ، دومی ءَ راکمترءُ وتارا مزن لیکگ، دومی ءِ مال ءِ برگ ءُ زیان دیگ، دومی ءَ را غلام دارگ ءُ وتارا واجہ کنگ ءُ دومی نیمگا سخی، بزرگ ءُ نیکیں مردم، ولی شاعر، مردم دوست، میارجل، ناتپاکیں مرد مانی جیڑ ہاں ہلاس کنگ، اے قرناں چہ ہمراہ انت ءُ پیداک انت۔ یک شاعرے ءِ زانت ءُ مارشت، مہلوکات ءِ چیپ و چاگردءَ ہر روچیکیں اڑ و جنجالاں، مہلوکات ءِ درد ءُ رنجاں گیشتر ماریت۔ شری ءُ حرابیاں گیشتر زانت۔ ہمے شری ءُ حرابیانی نیام ءَ وتی زانت ءُ سساءَ کارمرز کنت۔ منی ہنکپ ملا فاضل ءُ آئی ءِ شاعری ءِ بابت ءَ انت۔ ملا فاضل ءِ قبرءِ سرا آئی مرگ ءِ سَندءَ ١٢٧٠ھ نبشتہ انت، انو ١٤٢٠ھ انت اے حساب ءَ آئی ءَ یک سد و پنجاہ سال ءَ انت کہ بیران بوتگ۔ ملا فاضل یک انچیں دورءُ بارگیے ءَ ودی بوتگ کہ آ وہدءَ رسم و رواج وتی کدو بالادءَ برجاہ بوتگ انت۔ کسان کسانیں گپانی سرا ز ہم کشی بوتگ ہر نیمگا سیاہ ءُ تہاریں جمر ساہیل بوتگ انت۔ آ وہدءَ شاعری کنگ ءِ جند یک مزنیں جنجالے بوتگ۔ ہما مردم شریں عزت داریں مردے لیکگ بوتگ ات کہ تپنگ، زہم ءُ کاٹار بوتیں۔ ہما مردم دلیر ءُ تمردزانگ بوتگ انت کہ مردم ءِ لٹ و پل ءُ کشگ ءَ زرنگ بوتیں، نان دہ ءُ میارجل یے بوتیں۔

ہردور ءِ لہتیں شری ءُ حرابی بنت۔ آ دورزمانگ ءَ وانگ زانگ ءِ شریں مکتب نہ بوتگ، فارسی ءُ عربی دیما بوتگ انت پدا مند ایران ءِ بیمسراں بوتگ، ملا فاضل ءِ گیشتریں روگ آیگ شعروشاعری ہماھنداں بوتگ کہ آ وہدءَ شاعری ءِ گیشتریں حب ءُ وانگ اودءِ حاکماں بوتگ۔ ملا فاضل ءِ لوگ قاسمی جات ءُ مند گیاب ءَ ہم بوتگ۔ باز مردم گشیت کہ ملا فاضل چہ شیہوزئی ٹک ءَ بوتگ کہ ردانت۔ ملا فاضل چہ ڈگارانی ٹک ءَ انت۔ ملا فاضل ءِ پت چاوش ءِ دگہ دو برات بنت کیے ءِ نام دھگ دومی ءِ نام گزابیک۔ چاوش ءِ سے چک بنت ملا فاضل، ملا قاسم ءُ دلمراد۔ دھگ ءِ چک کلملیان ءُ گزابیک ءِ چک شاہل بیت۔ شاہل سکیں دزے بیت۔ انوں ہم شاہل زئی است انت۔ ملا فاضل ءِ شاعری چو یک کسہ یے ءِ وڑا بندات بیت ءُ پدا ہلاس بیت۔ راست گشی آئی ءِ مستریں صفت انت آ سکیں حاضر دماغ یے بیت۔ آ ترتاب کنوکیں مردے بیت۔ برے بچار گوادرءَ انت برے ایران ءَ، برے بچار دشت ءُ گیابان ءَ انت۔ آئی ءِ شاعری ءِ تہا حدا ترسی بازگندگا کیت۔ آئی ءِ شعر گیشتر حدا، رسول ءِ ستاءَ بندات بنت کہ اے آ وہدکیں شاعری ءِ رنگے

Scanned by CamScanner

بوتگ ۔ ملا فاضل ءِ شعرانی تہا تشبیہ باز مان کہ وشتام انت ۔ آ دراج بریں شعر انگت پہلواناں دل یات انت ۔ فاضل ءِ ہمنچو شعر کشتگ آیانی بابت ءَ حبر کنگ ءِ واستا پورہیں کتابے درکار بیت ۔

من آئی ءِ یک انچیں شعرے ءِ بابت ءَ حبر کنگ لوٹاں کہ آئی ءِ جند ءَ گوں وابستہ انت ۔ یکروچے ملا فاضل ءِ پت چاوش منڈ بازار ءَ کیت ، مجلس ءَ دیوان بیت ۔ آ وہد ءَ گزی کنڈی وتا اے دگہ رنداں شرتر زانت ، انگت بازیں مردم است کہ گشنت کہ چلاں ر شرتر انت ۔ ہما وہد ءَ گزی کنڈی چاوش ءَ گشیت کہ شما اصلیں رند نہ ئے ، یک دومی سکوڈل کنت برز کپنت ۔ چاوش وہدے دیم و لوگ ءَ دنت لہتیں مردم آئی ءِ راہ ءِ سرا بندیت ۔ یکے چاوش ءَ حال دنت کہ تو راہ ءَ تاب بکن چاوش گشیت کہ زاناں ایشانی مردم بہرتگ انت ہمدا چاوش ءَ بےعزت کنت ۔ اے حال ءَ شاہل سہی بیت ۔ ایشانی لوگ گیاب ءَ بیت ، دھگ ایشانی مستر بیت ، شاہل روت گزی کنڈیانی امبار ءَ بن دنت ۔ آئی ءِ رندا کپنت ، شاہل میر دھگ ءِ امبار ءَ پتریت ۔ گزی کنڈیانی جدیآ دم قرآن ءَ سرا کنت کہ جنگ چوپ مہ کنئے ۔ دھگ ءَ حال رسیت کہ شاہل گوں تئی امبار ءَ گزی کنڈیاں بن داتگ ۔ دھگ گوں وتی ہمراہاں کلات ءَ کپیت انت ہ جنگ و چوپ شروع بیت ۔ گزی کنڈیانی تہا دلیریں مردم ولی محمد بیت یکرندے جنگ ءِ تہا آئی ءَ ہشتاد زہمی ٹپ لگیت مردم گشنت ولی محمد ءِ سرا بورین بلے ایش یے نیلنت کہ ولی محمد لائق کشگ ءَ نہ انت ، وہدے پلّیاں آئی ءِ ٹپاں دینت لوگ ءِ برنت آئی ءِ مات دلیریں زالے بیت ، ولی محمد یک اُفے جنت آئی ءِ مات گشیت تو پہ اُشت دمپارا ہچ نہ گشیت ۔ آئی ءِ مات چلیم پر کنت مسواکے پر کنہ مرد ماں ورگ چرگ دنت ۔ مس اے شعر واجہ بشیر احمد بلوچ ءِ نز آورتگیں کتاب ''شپ چراگ'' ءَ چہ زرتگ :

خالق شہ وت انت زوراکیں / عیب ءَ تانعاں بیباکیں

بندہ عاجزی وت حاکیں / گہہ شاد ءَ گہے غمناکیں

اے یک راستی یے کہ بیدِ خالق کہ وتی حاکمی ءِ تہا ہچ کمی نہ کنت ، عیاں چہ پلگار انت ۔ بنی آدم کدی بزگ ءَ عاجز انت بر۔ وشی یے رسیت بر ـــ رنج ءَ غمانی تہا گار انت ۔ ملا فاضل آ وہد ءِ نامی ایں پہلوان صادق ءَ نر کنت ، آ سکیں وش گپتارے بیت ، چوش گشیت

صادق بیاخن اشرافیں / طوطی گلبدن پوشاکیں / کمیلے بزور سوزاکیں / زریں گروہگاں برزاکیں

بر ـــ وتی دژمناں ساڑائیت ءَ برے ایر جنت اداعومر کہ آئی ءِ دژمن انت صادق ءَ پہ رازداری دیم دنت کہ کس سر پد بیت ، چوش گشیت

گوں من ہوتے بے جاکیں / برگوں عومر ءَ جامین ءَ / راجی واجہ ءَ خانین ءَ / جیہند ءَ مزن نامین ءَ

سرحال کت ولی محمد ءَ را / انگشت ءِ نگین ءَ شدرا

گزی کنڈیانی ساند ءَ مستر ولی محمد بوتگ ۔ ادا ملا فاضل آئی ءَ راحون جنت ءُ گشیت کہ تئی وڑیں مردم ادا ہم باز انت :

زوراک چو تویں ہرچندا/ بازانت من گیا ہیں مندءَ
وت گند ءَ ستاۓ خودرا/ نہ شناس ۓ زبان ءِ قدرءَ

دیمترا ملا فاضل گشیت:

دروہباز نجادیں جٹ ءَ/ ساںڈے کشگ انت بےمٹ ءَ/ گرک وہیلے من ہٹ ءَ/ درکپت نہ بۓ ازگٹ ءَ

اداچے زانگ بیت کہ ملا فاضل وت ہے جنگ ءِ تو کاہوار بوتگ۔ اے گپ ءَ کس گشت نہ کنت کہ اے جنگ ومڑ ملا فاضل ءَ ملا قاسم ءِ مردماں بہرنہ زرتگ،اے گپ وتی جاگہ ءَ راستے کہ اے فسادی مردم نہ بوتگ انت بلکیں لاچار بوتگ انت۔دیمترا ملا فاضل، ملا قاسم ءَ اے رنگ ءَ گلائیت ءَ راستی ءِ شون ءَ دنت:

رستم تو کلیں سرمست/ دعوا ایوکا مان بستگ/ تہنا گوں وت ءَ راہوارءَ
جلوان داتگے بازار/ چماں دیست کتگ دیندارءَ/ تہوری گرندکتگ آسکوارءَ

دیمترا ملا فاضل وتی مردماں گشیت دزی شریں کارے نہ انت ہرچی کنئے بکن ۓ بس دو کار مکن ات۔اولی دزی ءَ دومی بدکاری۔آزمانگ ءِ مردماں چیزاں پہ تمردی دیم پہ دیم برگ ءَ رادلیری کشگ پمیشا ملا فاضل توں جنت:

گیجیت ظلماں چو تیرءَ/ چکاسیت وتی زرزیر/ شیر خان ماں رگاں دراہ انت/ رنداں کلملی ہمراہ انت

واجہ بشیر احمد بلوچ ءَ کلملی ءِ معنا اے وڑا داتگ کہ اے رندانی کئے،کرم علی ءِ بلوچی توار(شپ چراگ تاکدیم ۱۳۵)اے معنا روانت مردم شعرءَ شری ءِ سرا بوانیت تہ سرپد بیت۔رنداں کلملی ہمراہ انت بزاں رنداں گوں ہمراہ انت۔رنداں رند ءِ جمع انت۔اے رندانی کئے نہ انت کہ بازمردم گشیت۔لہتیں پہ مقصد بشنہ کنت،کیازئی،عومرزئی،گزی کنڈی،فیروزئی،ڈگارانی،شاہل زئی ءَ دگہ بازیں۔کلملی بزاں کلملیان رنداں گوں ہمراہ انت۔کلملیان ولد دھگ،ملا فاضل ءِ ناکوزتک ات،منی پیرک بزاں نواب کلملیان۔گزی وہدءَ کہ ایشانی پسلہ بوت یک جنین پہ کلملیان ءَ ءَ یکے ملا قاسم ءَ دینت،اے وہدءَ ملا فاضل ءِ مردمانی پنچ مردم کشگ بیت،ایشانی تہا دھگ ہوار بیت۔دومی نیمگا ولی محمد ءِ مردمانی سۓ مردم کشگ بیت۔ایشانی لشکر ءِ سردار دھگ بیت کہ سکیں جنگولیں مردے بیت۔یکروچے،مردے کہ نامے جان محمد ات،سکیں تک تیریں مردے ات،ایشی ءَ گشنت کہ تو دھگ ءَ بجن ماترا مزنیں مال و ملاۓ دئیں بلے آگشیت کہ منا کار نیست۔زیادہیں مال و ملام ءِ لالچ ءَ ردکپیت گڑا گشیت کجام انت؟مردم گشنت کہ شال پے ماںپوشتگ،مدام سرکشیت تیر جنت،وہدے سرکشیت،پیشانی ءَ تیرے وارت،بچکندیت ءَ شال ءَ سرینیت کہ من تیر وارتگ۔ملا فاضل گشیت:

میرد بے وت ءَ یک شوریں/ شرطانی ولی محمد خان/ ہچوش نہ کنت پھروشاں/ نیست انت گوں بدیں مرداں ترانءَ

لانچیت گوں سدو پنجاہ ءَ/ نزیک گرایت پاسگاہ ءَ/ ہرچنداں کتگ گمراہ ءَ/ درکپ کہ کناں داواءَ

من پیسرا انبشتہ کتگ ات کہ شاہل وزی ءَ نام ات۔ ملا وزی ءَ راشرنہ گشیت بلے دیم پہ دیم ءِ برگ ءَ راتمردی گشیت:

دہمی باروگوں آئی ءَ/ شاہل گون ات گوں شاہی ءَ/ ملا محمد گوں ہمائی ءَ/ نزیک کشارجاہی ءَ/ رمبینگ اتگ رنگ ہارلیں

رہ کپتگ نواب شہ جلیں/ دست وچوٹواں پرہلیں/ دنزنت کہ بُجھت لاٹوری/ مٹگ پرشماٹاکوری/ لانچیت جورجواب پرگیگ ءَ

پنجاہ وشش ءَ ہربیگاہ/ تاتباں اگرچہ سردی/ نیمروچ وجل روزردی

ادا ملا فاضل وتی مردمانی تمردی زورمردی ءُ دلیری ءَ چہ وڑا درشان کنگا انت آہانی ''ہٹ دھرمی'' ءُ وت مزنی ءَ راچوں ر

گشیت۔ باید کہ یک شاعرے ریارومکنت بلے گپ کہ وتی ذات ءِ سراکیت اے وڑ بیت۔ اے گپ وتی جاگہ ءَ راست انت ک

میر ولی محمد ءِ ڈولداری ءَ زورا کی ہم گشیت بلے پہ ردءُ توں وتی دلیری ءَ اے وڑا درشان کنت:

رمبان روان انت مردی/ گوات ءَ مان گوزانت گردی/ آگوں رنگیں نوک چیرءَ/ یاوت منگھیں یاشیرءَ/ شاہنی ابرنک چیرءَ

گشنت کہ ڈہل ءِ توار دوروش انت، جنگانی کسہ پہ دپ وش انت وہدے کہ جنگ گوں وت بیت گڑا مردم زانت کنت۔ ہ

چیزیلہ دیگ کپیت۔ مال، دولت، مردم ءُ ہمبل درست چہ دست ءَ رونت۔ اے وہد ملا فاضل ءِ سراا تنگ پمیشا گشیت:

شہروں ملگزاریں سوتگ/ دروازگ مُرلاں دوتگب/ بیلاں جاہ بہ جہہ توار جتگ/ سد مردے تناسوار جتگ

فاضل وتی مردمانی بیراں بوگا گی انت آہانی دلیریں گمشادءَ ارمانی انت، عومرہم آئی ءَ گیرآیگا انت کہ راست گشیں مرد۔

ات ءُ بیران بوتگ ات، نوں چوش گشیت:

ارماں پہ یلیں غمشادءَ/ عومر پچو سوگات ءَ/ قادرداد نہ کت زیارت ءَ/ میانجین ءَ کن ات ماں شرطاں

درمیان ءَ گیرت شیرپتاں/ پوست ءُ جنگ ونوھتان/ دیما چوحصارءَ اوشت ات

وہد یکہ جنگ بیت ترءُ حسک نزانت۔ ملا مرد ماں گراں بہائیں سوج دنت بلے ناسرپدیں مرد ماں سوج کجا کارکنت:

مچ ونیگ ءُ ترواری/ پرگول ءُ نہیب باری/ بیلاں کرتگنت سرکاری/ گوشدار کہ خبر دار بۓ

ہشت ئے کہ گڑا چار بۓ/ پولات ورۓ سارۓ تیر/ اندوہ ءُ گماں بار بۓ/ رنداشر خبر دار بۓ

اے دراج کشیں جنگ گشنت کہ شش ماہ ءَ برجاہ مانیت ولی محمد زئی بزاں گزاں کنڈیانی سے مردم کشگ بیت، ٹپی حساب

بنت۔ چاوش ءِ کم ءِ پنچ مردم جنگ بیت۔ گشنت عبداللہ نامیں یک بزرگیں مردے ملا قاسم ءِ کرا روت کہ سلاہ بکن ات شمارا سا؟

دئیں۔ ملا قاسم ءُ کلملیان سانگ کنت، ہمراچے اے دراج کشیں داواسلاہ بیت ءُ وت ماں وتا پسلہ بیت۔

☆☆☆

اشرف زہیرءِ شاعری ءِ تب ءُ رنگ

علی گوہر

۱۹۸۰ءِ گُڈسراں ادبءِ رنگ ناصر آبادءِ آزمانءِ سرا ساہیل بوت ءُ آئیءِ ساہگ ءُ نوکیں نوکیں ناماں گینسارت کشّگ بندات کت۔ چونا ہاملاموسیٰ ءِ ناصر آبادءِ شاعری ءِ اولی شاعر بگشاں تہ ردنہ باں بلے آئیءِ تاں دراجیں مدتےءِ کورتیج نہ رسگءِ سوب ءَ بے گواہی ءِ مزن بالادیں کوہءِ پُشتءَ کپگ کپت ءُ منئے بلوچیءِ توکءِ کلاسیکل شاعری ءِ شاعرے دزدتا موریانی تہا بیگواہ بوت۔

ہے سوبءَ من ۱۹۸۰ءِ دہکءِ گُڈی سالانی نامءَ آرگایاں کہ اے سالانی توکا ناصر آبادءَ یک ادبی سُر پرے بناہ بوتءِ ہے سر پرءِ برکتءُ لہتیں نام مئے دیماز ابرانت کہ آہانی توکا اشرف زہیرءِ نام دیما ترانت۔ آئیءَ ۱۹۸۷ءَ بگرتاں روچ مروچی وتی دمگءُ زبانءِ نمائندگی کنگءُ انگت کنگا انت ئے۔

زہیرءِ شاعری ءِ عمر تنیگہ سک کسان انت بلے آئیءِ حیالءُ مارگءِ بالا دسک مزن ءُ توانا انت پہ درورا اے شعرءَ بچارات:

شپءِ غلامیءَ آزات بوتگیں ارے

منی گمان تئی یات بوتگیں ارے

آئیءِ شاعری آئیءِ جندءُ تبءِ ہم منیل انت ءُ چہ آئیءَ سدگءِ نامءَ نہ گیپت۔ ہے سوب انت کہ آئیءِ شاعری ءِ توکا تصوفءِ رنگ زیات گندگا کئیت پرچا کہ زہیرءِ تبءُ حیال صوفیانہ انت ءُ آگوں فطرتءِ گومانز یک انت:

تئی پیا موسم برابدارانت/ ہر نازتئی نازءِ راہچارانت/ مہاب دنت منا درھباتءِ غم/ ہر غم تئی پمن دلدارانت

زہیر شاعریءِ توکا حاکیءِ پہموکیں شاعرےءُ آزانت کہ کجام دابءِ شاعریءَ چہ شاعریءِ دنیاءِ توکا بادشاہی کنگ بیتءُ اے ریک وہنر آئیءِ چہ حطا شادءُ منیر موممنءِ وانگءَ پدر برتگ انت پرچا کہ شاعریءِ دنیاءِ توکا آہانی بستار چوں بے ریائیں بادشاہےءِ پیا انت:

ارساں بہ ریچ ایت زیر پچمانی ساہگءَ

ترانگ بزوریت پلے حیال ءِ حزانگءَ

موسم تئی چراگاں بچاریت ساز بیت

رسم انت گشئے زبادیں زہیرانی نالگءَ

Scanned by CamScanner

زہیر آس ءِ موسم ءِ آماچیں شاعرانت، آئی ءِ شاعری ءِ تو کا موسم ءُ آس زیات کارمرز بنت چریشی ءَ زانگ بیت کہ آہر موسم ءَ ماں آس ءِ تو کاانت۔

آواز ءِ گلاب ءَ کہ بشتہ کتگ موسم
درھبات ءِ زرپتاس ءُ اوں دست ءَ کتگ موسم
چاگرد سدکہ تئی حاجت تہیں آس ءَ
نازرکیں حجاب ءَ کہ بہشت ءَ کتگ موسم

موسم ءِ بابت ءَ گیشتر گشیت کہ:

تئی حجابانی داب دست ءَ انت
موسم ءَ راگلاب دست ءَ انت

زہیر انچائیں لبز جوڑی ءِ منوکیں شاعرے نہ انت، بلکنا آ مقصدیت ءُ معنویت ءِ ردءَ شاعری کنگ ءِ منوک انت ءُ آئی ءِ گیشتریں شعر چرے چیزاں سرچکارانت، چیا کہ آ یک کسانیں ءُ انچائیں حمرے ءَ معنادار کنت ءُ پیشداریت ءُ یک انچیں ڈولداریں اسلوبے دیما کاریت کہ وانوک ءَ راحیال کنگا مجبور کنت کہ ناصر آباد ءِ وڑیں پشت مَنتگیں ھَک ءِ تو کا چُشیں زرّ ناہ فکریں شاعراوں مانیت۔ پہ درورا ے شعر چارگ کرزیت:

پارسائیں شپ ءِ رکانی گلاب ءِ وانگ
من بزانتیں تئی ارسانی کتاب ءِ وانگ
شارءِ وشبو ءَ بشتہ کتگ یاتے انچیں
دل نہ لوٹیت دگہ دنیائی حجاب ءِ وانگ
چہ کئی حاجت ءِ تُن ءَ تو دراتک ءُ اتکئے
تو کئی ساہگ ءِ اوستانی جواب ءِ وانگ

زہیر ہچبر چہ وتی بنکپ ءَ نہ سدوکیں شاعرے ءُ آئی ءِ اے اسٹائل آئی ءَ راچہ وتی ہم عمریں توامیں شاعراں دیروگستا کنت:

شپ ءِ غلامی ءَ آزات بوتگیں ارسے
منی گمان ءَ تئی یات بوتگیں ارسے
دل ءِ نوان ءِ طلب موئی چراگ ءِ پُل
مجاز ملگ ءِ حیرات بوتگیں ارسے

حجاب دئے وتی اندام ءِ برتلکیں نازاں

مئے سکی، تئی پر یات بوتگیں ارسے

زہیر ءِ شاعری ءِ توکا زیمر ءُ موسیقیت ءُ نازرکی شریں رنگے ءَ گندگا کاینت۔ آئی ءِ شاعری برزیں کوہے ءِ ٹل ءِ سرءِ اُپر ءِ بچے ءِ وڑا انت کہ گوں شیرکنیں زیمرے ءَ جہل ءَ رچیت۔

آئی ءِ شاعری ءِ لذت ءُ شیرکنی چہ جینگ ءِ تام ءَ کتر نہ انت ءُ آئی ءِ شاعری ءِ توکا جمالیات وتی پوریں ءُ کاملیں بالاد ءِ گوما گندگا کیت، پہ دروراے لچہ ءِ سیل کن ات:

اوشیر سبزیں جنک ہلک ءِ/ نہ ترک انت پل باگانی/ نہ شنزاں نوذ لپانی/ نہ شنگ انت بوز بادانی/ اہتک انت دل نیادانی

گمیگ انت گپ لنفانی/ کہ نہ بنگ من کسی تراتگ/ وتی دزمال ءِ اندام ءَ/ تراا ے گپ کیا گشتگ؟/ اگاں گشتگ پہ بدگشتگ

لبزانی توکا ساہ ماں کنگ ءُ آہاناں آواز پر مانگ زہیر ءِ شاعری ءِ طاقتوریں بہرانت چیا کہ اے گپ آئی ءِ سر ءِ لچہ ءِ توکا پہ جوانی زاہرانت کہ'' آ دزمال ءَ را یک اندام یے ''بخشگا انت ءُ اے یک نوکیں تجربہے ءِ ہمے مارگ بیت کہ'' دزمال ءِ اندام'' وا نوک ءِ چمانی دیما دم کشگا گندگ بیت۔

زہیر باز براں مرد مانی گوما وتی دل ءِ عبراں درشان ءُ درانگاز کنگ لوٹیت بلے تلک حیالیں دگنیاءِ مرد مانی گوما آئی ءِ گپ ءُ گالانی دربرگ مشکل بیت ءُ سک بازگران۔ پمیشا زمانگ آئی ءَ رپٹا ءُ گنوک گشیت تہ درائیت:

گنوکانی شہرانت/ گنوکانی گپ انت/ گنوکاں، گنوک انت/ کیا پہ زروک انت؟/ کیا پہ ہدوک انت؟

گنوک انت کہ لوٹیت/ وفاءِ گلاساں/ نگاہانی آساں

ءِ جاگہ جاگہے زہیر وتی جندءِ شاعری ءِ کینوس ءِ توکا وتی بالادءُ اندام ءَ را ر بیت ءُ وتی تحصیت ءَ راماں وتی شعرانی توکا سہرا کنت۔ ے چیز آئی ءِ اے شعر ءِ توکا است انت ءُ اے گوں آئی ءِ تب ءُ حیالانی ہمدپ ءُ جند ءِ گوں مابندوک انت۔ اے آئی ءِ جند ءَ را زاہر کنگا انت:

تن ءُ شدنہ داب ءُ نازی حاجتے

پادئیت ابدال روچ ءِ ساہگ ءَ

اندری مارشت وَ زہیر ءِ شاعری ءِ توکا باز گندگا کیت بلے آدری مارگ ءِ اوں اثرءَ چہ پشت نہ کپتگ ءُ آ وتی چم دیست ءِ ہرچی ءَ را پہ ڈولداری کشگ ءِ طاقت ءَ داریت ءُ اے رداروگ کہ ہرچی نئے چاگرد ءِ توکا حراب تریں ویلاں کپے بلے زمانگ ءَ ایشی ءَ را وتی چمانی روک ءُ دل ءِ دریگ جوڑ کنگ لزا شاعراے بابت ءَ گشیت:

دروگ گلابانی بست ءَ/ دروگ انچوتامدارانت/ دروگ پہانی کنجل/ دروگ لنفانی سرکی/ دروگ زلپانی مہلب

دروگ بالادءِ مستی/ دروگ گامانی احوال/ دروگ انچو براہدارانت/ چوکہ دتک ءَ سینگارانت

زہیرءِ لچہ اوں بے مٹ ءُ بے درورانت ءُ آ گوں وتی لچہانی گوما انچو پرلچّیت ءُ شاعری کنت چوشکہ مورگوں شیرکنی ءَ، سرگوات گوں جمبر ءَ، ہورگوں زمین ءَ، دل گوں دریک ءُ مرگ گوں زندءَ۔ اے لچہ آئی ءِ اے چیز ءِ وت نشانداری ءَ کنت:

تئی پہمگ منی بستارءَ چہ آدیم انت

تو سہرائے

بلے انگت نزاناں من تئی بالادءِ انگوریں نبشتانکاں

ہمیشا رژن پولنگ انت منی عہدءِ

ودارءِ ٹُہبت دست ءُ انت منی چماں

ہمیشا تاس روک انت

موجریں تنگارے ءَ گوات ءِ

منی نزءَ

منی نزءَ اے روچ ءِ پارسائیں رژن گیمر تگ

تہاریں آسے ءَ کپتگ

منی پہم ءَ چہ درتئی نالگ ءِ وڑ بو

چو آس ءِ باطن ءِ پل ءِ وڑا تالان

شپ ءِ واب ءِ تہا آگاہی ءِ رنگ ءَ تئی موسم

منی اے بے انانی انت

یاکہ بدگمانی انت

کہ تئی من واب ءِ آزاتیں گشان ءِ

دامن ءِ پیڑ انگیں ارساں فراموشاں

منی دلگوش بے آئی

(من بے وانکاں چوسنگِ سیاہ: لچہ ءِ تا۔)

زہیر ءِ اے شعر ءِ تو کاگندگ ہے بیت کہ آدراجیں مدتے ءَ چہ شدیک ءُ تنیگ انت ءُ آئی ءَ رامہکو نگ ءِ زلف ءِ نودہم ساچک ءَ انت ءُ آئی ءَ راچو انگر ءِ پیابرِ جان انت:

آپشار منی تن ءَ شود

Scanned by CamScanner

انگر انگر زلف ءِ نود

عہد ءِ گون ءِ دیوانگ

ہر جاہ چارے گند ہمود

زہیر ماں شاعری ءِ تو کا عطا شات ءَ چہ باز امپریس انت بزاں متاثر انت ءُ آئی ءَ عطا ءِ شاعری ءُ شاعری بالاد ءِ گو مابلا ہیں مہرو محبت یے است ءُ ہرو ہد ءَ پہ عطا ءَ زہیروارانت۔ ''ترانگ ءِ عطا'' لچہ ءِ تو کا گشیت کہ:

تئی ترانگ چودادین ءِ سروز ءِ ساز ساچ ءَ انت

ءُ انچوش ساتی ءِ درد یں آواز ءِ گلیں درور

چو موتی ءِ دل ءِ پاہار

ماں کیچ ءِ باطن ءُ دردے

ءُ بولان ءِ انار کانی سرالارسے

اشرف ماں وتی شاعری ءِ تو کا شعریت ءِ سک منوک انت ءُ جمالیاتی حس بزاں وشرنگی مارشت آئی ءِ شعرانی تو کا سک زیات انت ءُ آئی لبز سک ڈولدار ءُ پلگار انت اگاں پہ درور آئی ءِ اے غزل ءِ چارگ کہ ایشی ءِ تو کا زہیر ءِ شعریت ءُ جمالیاتی مارشت ءَ راباز براہداری ءِ گومادرشان کنگ:

ارس ءِ سینگار تکیں نود سیاہ ءَ گندئے

لال ءِ چمانی تہار وح ءِ حدا ءَ گندئے

چچو پار سا انت ہے ترانگ ءُ درد ءُ سوگات

چنکے ارسانی تہا عکس ءِ وفا ءَ گندئے

نمب چوگان کنت گوات ءِ ملاریں لنٹاں

تران سینگار کنت پلی تماہ ءَ گندئے

زہیر اگاں اے داب ءُ ڈول ءَ وتی گاماں بداریت تہ آوتی یک جتائیں اسٹائل یے ماں شاعری ءِ تو کا آورت کنت ءُ آئی ءِ شاعری بلوچی زبان ءِ میزریں زمین ءِ سرا چو گلاب ءُ گواڑگ ءِ رنگ ءَ وتی ڈولداری ءَ ابد ماں کنت ءُ وتی وڑ بوء َ چہ تو گیں دگنیا ءِ چماں خمار کنت ءُ اے حبر ءِ مانزمان اے لچہ انت:

Scanned by CamScanner

گوات ءِ سنج ءِ جنگ
وڑ بوانی جڑاں آزمان ءِ گمان
چپ ءُ چاگرد کنگ
پاتوانی مڑاہداریں ٹولی بے

نوشگان انت وتی دلبریں حاجتے
گنجیں واب ءِ گہیں آسری شیرگاں
یات ءِ سنج ءِ شنگ شیکلیں تراگمگ بے
شاہو کارانت عجب ملگواریں غم بے
دتکیں تن ءِ تب
داں کدیں بوئے آس ءُ نبشتہ بکنت
داں کدین ءُ تئی مہرانی دل ءِ
مہلبیں دروت ءُ داباتی موجر بکنت
واب روک انت شپ ءِ باطن ءِ کوٹی ءَ
واب سہرانہ بوتگ دل ءِ مطلب ءَ
حاجتانی سفر بے تیاب انت دل ءِ
بیدئے تئی ملگ ءِ زیمر ءِ لذتاں

{☆☆☆}

Scanned by CamScanner

بستارءِ باندات پہ باندات ءَ

عابدعلیم

سفر بندات بیت، نہ اوشتیت ۔ بلے اے سفر وتی عہدءَ اوشتاتگ تاں ہما وہدءَ اوشتاتگ کہ ارواہ آس ءِ دریا آں مہ امبازیت، پدانی شوز بستگیں کاروان تالا بے ءِ پرسانی آدینک بیت ۔ اے گپ راستے موسم بدل بنت، درچکانی تاک بدل بنت بلے اے سفر اوشتاتگیں آپے کہ منیرءَ وتی کسہ پہ ارواہءِ اریکنگا کہ کسہ ابدمانی بہ بیت، کسہ ابدمانی ءَ تالان بکنت کہ شہرءِ آپ وہوا بدل بیت بلے منیرءِ کسہ ءِ تہا آپ، درچک، مرگانی زباناں انچوش مڑاتگ کہ ودارانی کدوءِ آس آزمانءِ استال ءُ ماہاں اوں ملامت کنت ۔ اے عہدءِ گپ کہ بنی آدم ہردیں نیتانی ساتگیں زہراں اوں گوں درماناں ہوارگجیت، وتی تب ءَ رنگیت، زیدءِ کوہسارانی تپاوت نہ دشت ءَ ناکہ دریاءَ پشت کپیت ۔ کبیر ہم چہ ایوکی ءَ راہءِ وڑا زہیر نالیت، ملوریں شانتلانی دیدگاں ہچ نشان پشت نہ کپیت پرچہ کہ سفر اوشتاتگیں آپے ۔ کپوتانی تب زندانءِ ہشتاں اوں گوات ڈِرینیت، نہ دیستگیں گلاب زیکیں درچکانی حون پہ سبزگ ءَ بنی آدمءِ واہشتانی سرزمین ءَ پشت نہ کپنت، وہدیکہ وہد جنزگا بندات کنت گڑا بازیں مرگ ءَ درچکے شموشیت، بازیں چیز حصار جوڑ بنت کہ وہدءِ بچی ءَ دراہیں زندگ بوکیں جن ءُ فرشتہ بدل بنت زبان یا وتی دوددور بیدگ مرچی باندا چوشی سمانہ کپیت کہ زیکیں راہءِ گوزوکیں مسافر کجام دنزانی تہا بیگواہ انت مئے زندگی کہ چچو مسافتانی تہا بہرانت باندا آوکیں مسافر مئے نشان ءَ دنت کہ مادیستگاں یاناں ۔ زبانءِ شہدیں ارواہءِ ہلوت دودانی مانش ءَ کاینت گڑ البزلبز پشت کپیت، چوہم بوت کنت برے برے رزمءِ آپ ءُ روانءِ کوہاں کسے نشان کنت بلے آک ءِ ریزگ ءِ بسات لوٹیت ۔ بازاپسوزانت کہ ناں کشک تئی اَنت ناں پادتئی انت ۔ بلے انگت تو روان ئے، دراہ انی دیدگانی دوستیں واب ءَ گندگا ئے، ہچ نہ جیڑگا ئے، مدام گوں ہمساہگیں زبانے عکساں دل ءَ ترہین ئے کہ آپءِ آدینک ءَ شوزبستگ دلانی زنگاناں پہ آس شودئے انگت منیرءَ میاری کننے کہ منیر اردو ترکیب بنشتہ کنت، منیرءَ رنگ نیست بازاپسوزانت نگاہءِ دنزاں حونیں ارسانی آبشارءَ ندارگی کنت ۔ پہ منیرءَ زندگ بوگ سیدءِ نہ منگ انت، منیر گنہگارانت، فاضلءِ درچکءِ ساہگ ءَ دمے اوشتات نہ کنت، زہر دیگی انت کہ عطاءِ گلباگ ءِ نازبوانی ساہگ ءَ زرگ لوٹیت ۔ اے لچہءِ تہا مارا یک انچیں رژنءِ شوہازو کارءَ گوں آس ءِ زہراں رژن ءِ مہلباں میئیت ۔

☆☆☆

عشق، ارواہ ءِ کفن

صادق وفا

زندگی وہد ءِ دزانی تہا بیگواہ انت ءُ بنی آدم وتی ساہگ ءِ شوہاز گا سرگردان انت۔ ہے سرگردانی ءُ سربتگی ءِ تہا یک یکے پہ دت نیکیں راہے رو بیت کہ چہ آ دگہ راہاں جتا انت۔ اے راہ ءِ راہگیر دردوار، انسان دوست جمراناں چم ءُ دل بخشوک، گوات ءِ زبان بخشوک، آزمان زمین ءُ شپ ءُ روچانی ساڑاہوک، موسم، سباءِ سمین ءُ نودانی شیدا بزاں حداءِ جوڑکتگیں قدرتانی درداش چو درچک ءُ دل ءُ رستگ ءُ سبزتاک انت کہ آہاں شاعر گشنت۔ بقول عطا شاد:

چے انت زمین ءُ چے زمان، چے ماہ ءُ روچ ءُ کلکشان

شاؔدات کہ چہ تئی قدرتاں، تاں زندگ ات دیوانگ ات

ہما پاکیں سرزمین کہ عطاشادءِ زندءِ اولی قدم اے ری بوتگ اتنت ہمائی ءُ دگہ بے زبانیں ورنا ہے رودینت ءُ شاہگانیں پگرے ءِ واہند کت ءُ بے زبانی ءُ راز بانے بخشات یے:

بس انت کہ من سنگے آں گوں مُہگیں حیالاں

بس انت کہ من پرشتگاں

گوں ارمانی ایں مہراں

بلے

گوں تو منی عرض انت منی مہگونگیں لیلیٰ

سنگانی سرءِ آہگ ءِ امیت ءُ بدل کن

عزیؔز کسانیں مدتے ءُ اے دورءِ شریں شاعرانی رم ءِ تہا شار کنگ بیت۔ مہگونگ ءِ جتائی ءِ درد، زمانگ ءِ رستری ءِ درد ودارءِ دراج کشتیں عمرءُ کہربائیں بدن ءِ دید بخشیں یاتانی زرءُ تربل انت اگں دوری ءُ بچارات گشئے ''روچ'' چہ روچ ءِ زیادہیں تک تاچ ءُ تتک ءُ زرءُ کپتگ بلے ہما پیم گلزمین ءُ رژن بخشگا انت۔ اگں نزیک ءُ چارگ بہ بیت تہ دل ءُ دیدگاں پہ ارس گواری، موتک آہ وزاری ءُ لاچار کنت ءُ بالاد ءُ جلکمیت:

رحم دلیں زالے بروت پہ حاتی ءِ حال ءَ بہ بارت

شئے مرید گوں تنیلاں بستگ جاکرء روچ ءِ سرا

☆

گنگیں زبان ءِ درد پہ ہوشاے مرت ءُ شت

چمانی راز دارے ءَ ارسے بدل نہ دات

☆

تو انچیں پاک دامنیں امیتے ءِ منی

چے نہ کپتگ دوست تنیگہ تئی ساہگ ءَ

عارف عزیز شاعری ءِ رگ وریشگاں شر سر پدانت۔ ہر حیال، ہر لبز وتی کالب ءَ انت۔ نوکیں رنگے ءِ مانز مان انت بلے لبز گیشتر سندگ ءُ چگل دیگ بوتگ انت۔ اگں چہ کمپوزنگ ءَ ردی بوتگ، وانوک یک ءُ دو نہ انت کہ دیم پہ دیما سر پد کنگ بنت کہ اے وڑ بوتگ۔ اگں چہ کمپوزنگ ءَ ردی بوتگ پدا ہم دوبارہ چارگ بوتیناں۔ چوناہا اے ہوپ بلوچی ءِ ہر کجام شاعرءِ کتاب ءَ مان انت بلے ہما رنگ ءَ کہ آ ہورت چاری ءَ ہم گندگ نہ بنت۔ ''عشق، ارواح ءِ کفن'' ءَ رااے ہوپ ءَ گشئے گیشتر گور جنگ، آ شعر ایش انت:

منی دوستی انت تئی گفتار شیر ءُ شکر ءُ شہد/ تئی دوری کہ تہلیں صحبت منی نصیب

دل ءِ ہوشام ءَ کوہ پر دشنگ/ میاری اوں نہ انت ارواہ/ کہ ارس ءُ حون ءِ نزانت فرق ءَ

منی مول دمراد شر گداری نہ انت بلکیں ہر چی مارا تگ ہمایاں بیان کنگا اوں۔ لہتیں شعر چہ شعری رہند ءَ درانت:

ارواہ ءِ درد چہ باطن ءِ امروز ءَ جتا انت/ اے زندگشئے پرشتگیں قبرے ءِ وڑا انت/ تو اوں بہ مارا تیں منی شعرانی گرانیں درد

(من اوں بزانتیں عشق ءِ کسہ کجام وڑا انت

یا کہ اے شعر:

بکنز مہکیج ءِ دستاں بگر پہ ارمانے/ عزیز اے زندیں ترا موکل بار بار نہ دنت

اے شعرءِ تہا موکل مزن انت۔ روانی ءَ نئیت، اگں موکل ءِ جاگہ ءَ موہ بہ بیت شعر بگندئے وتی اصلی صورت ءَ درا بکنت۔ اگں اے وڑیں ردی کمپوزنگ ءَ بوتگ تہ بائندیں اے وڑیں زندیں ردی گرگ بہ بنت۔

☆☆☆

جون وار

انور صاحب خان

آسمان اندیم بوان ات سبک چاڑیں زرگوات جمبراں یکشل کنان ات، مولم ءِ رنگ زرتگیں ساچ ءَ منا سیلی بوگا ہدوک کت۔ وہدیکہ آسمان ءِ چاگردءَ جمبر ساچان بنت منا شہرءُ بازار ءِ نندگ تپ انت دل پہ ویل بوگا گر کے جنت۔ مروچیگیں موسم جنگل ءِ تروتاب ءَ پمن ءَ براہداریں سکینے ات۔ چشیں وہدءَ دو چیز منی ہمراہداری ءَ کنت یکے دورگند دومی سگریٹ، مستیں موسم ءِ قدحاں تنگان حیالانی بورءَ سوار دیم پہ جنگل ءَ گامیگیج بوتوں۔ ساعت ءِ سارتی ءُ گرندءِ گرگ ءَ من دمانے ماتل (مہتل) بوتوں چک پداکت چارات بے انانی ءَ من چہ شہرءَ دوردرا آتکوں جمرانی مجتمگیں مُورک ءُ شنز ءَ کلوہ دات کہ ہور رس اتگ۔ من اشتاپی ءَ گام کشان دیم پہ رسکیں کوہ ءِ رودیں تلارانی نوان ءَ وتارا رسینگ ات کہ ہور ترمپ ترمپ ءَ گوارگا لگ ات۔ وتارا چہ ترمپاں رکینگ ءُ ہورءِ ندارہ ءَ وتارا ترشتیں تلمپے ءَ چیرا جاگہ دات، ایمن بوتوں کہ ہورمنی گنداں میچل نہ کنت جنگل ءِ زیبداریں زیدانی ندارہ بنا کت۔ ترامپ کنیں ترمپانی ساز، جنگل، کپوت ءُ شانتلانی آوازءَ کینے ءَ سراہ شانتگ ات۔ اناگاہ ترمپاں رگامی شار مانپوش ات ءُ گرندءَ نال ات، زوراکیں گروک ءَ شہمت ءَ توپانی ءَ جانکش ات۔ جنگلی مرگ پہ وانیں درنگ ءَ بال بال اتاں۔ تریں زمین ءِ مہلبیں وشبوءَ پشار داتگ ات من دورگند زرت جنگل ءِ چاگردءَ چمشانک دیان کت۔ آپ جہلادی گنڈءُ کا بیلاں شیپگران ات۔ پہ جمرانی نداره ءَ کش ءُ پہنا تاں کہ چارگا اتوں من دیست اے ترندیں موسم ءَ یک مرگے بال انت ءُ آئی ءَ راشرتگ ءَ ہیراپ ءِ ہچ پکر نیست انت۔ آں یک شامیر بازلیں جون وارے ات جون وار ءِ سر جہل ات ءُ زمین پہناتاں ٹپاسگ ءَ ات۔ آئی وتی بالاں نزآورت کا تاریں تجبیں پنجگاناں جہل کت گوں ہیوابےءَ دہ پانزدہ گواز دورمنی راستیں نیمگا چکر ات۔ من اوں ہورءِ ترمپانی پرواہ نہ داشت تلمب ءَ چہ سرکش ات ءُ جونوار Focus کت من دیست کہ برزتریں جاگہے کہ آپ ءَ نہ کپتگ ات دہ ءَ کساس ءَ جونوار نشتگ اتنت۔ نندوکیں جونواراں پہ وش اہت ءَ وتی بانزلاناں کمیں تچ کت دراج ءَ بےپٹیں گردناناں برزءُ جہل کت۔

آ وکیں جونوار بےرم ءَ گوراتک ءُ نشت۔ وتی پٹ ءُ بانزلاناں چنداتدرائیں جونوار ہمیشی چاگردءَ اتکاں، ورستاں وتی گردن برزءُ جہل کت گوارگوار کت ءَ بانزلاناں مرینت۔ منی گمان راست بوتگ ات ہے بال ءَ چہ آوکیں جونوار الم وتی پارتی ءَ

Scanned by CamScanner

سروک ات۔ راج ءِ لاپ ءِ حیالداری ءِ جوکم ءِ بیژہ سروک ءِ ذمہ ءَ انت۔ سروک ءِ آیگا کابینہ ءِ مجلس بوت۔ وت ماں وتی فیصلہ بوت ءُ سروک ءِ ہمت ءُ محنت ستا کرزانت کہ آئی ءَ پارٹی ءِ خاطرءَ پہ جون ءِ شوہاز ءَ گوں توپان ءَ میڑ داتگ ات ءُ مرو چکیں موسم ءَ تاز ہیں جون ءِ نہ رسگ حیرانی گپے نہ ات۔

سروک ءَ گردن چست کت سنٹ آسمان ءَ کت دو سئے آوازکش ات پداوتی سرپنجگانی سراایرکت، تک ءَ وتی گردن نزکرینت ءُ بانزلانی تہا کت کہ حاموشی بوت۔ سروک ءَ وتی گردن چست کت درستاں وتی گردن چست کت۔ ہور ہلاس بوتگ ات۔ لیڈر ردیمات ءُ راج آئی ءِ رند ءَ ات، دراہ سٹک جنان وردیں کھورانی نیمگا شتاں۔ اوداں دلوتے ءِ ہڑ کپتگ اتنت آیاناں آپ ءَ کپتگ ات ہڑانی سرا گوشت نامیں چیزے پہ نہ ات جاگہ جاگہے پوست ظاہرات دراہ ہموداعوت ءَ مشکول بوتاں۔

حذمت، ہمت ءُ تپاکی ءِ زندگیں مثال منی دیمات۔ چہ سروک ءِ بے تماہیں حذمت ءَ پارٹی ایمن ات۔ داں راج ءِ حذمت ءِ جذبہ سروک ءِ دل ءِ تہا مہ بیت آ ہچ وڑا سروکی ءِ لائق نہ بیت۔ اے چونیں اپسوزی گپے کہ ہماں شریانی شوہاز کہ من وتی لیڈرانی تہا کتاں، شری منا جونورانی لیڈر ءِ تہا گندگا اتنگ۔ ہے وڑا پارٹیانی تہا ہمدردی، تپاکی ءُ وت ماں وت میاں گلّ ءِ حذمت ءِ جذبہ گندگ بیت وہدے سرکاری جونے (فنڈے) سروک شوہازبکنت۔ داں شکام ءُ رگام مہ بیت سروک وشنام نہ بیت، منئے نامداریں سیاسی سروکانی نام ءُ دپ کنوک پارٹی ءِ تہی بے لگامیں جونوارانت۔

یکبرے پدا دراہیں بالی جونوار یکجاہ بوتاں، دیم پہ دیم بوتاں نہ کوکارءَ سلی بوت ءُ نہ جنگ و چوپ بوتگ ات، نہ زندہ باد مردہ باد ءِ نعرہ جنگ بوت۔ سروک ءِ سروکی گوں گلّ ءِ رضامندی ءَ فیصلہ یے بوت اول لیڈرءَ، رند ءَ تک ءَ بال کت داں منی دورگندء ءَ دراتکاں۔ منی دل اے باور کنگا دمانے ماتل نہ بوت کہ اے چہ منئے سیاسی جونواراں ہزار درجہ گہتر انت۔ اے نہ بہا بنت نئے وفاداریاں بدل کنت۔ اے پہ وتی راج ءِ گہودی ءَ جان ءِ پرواہ ءَ نہ کنت۔ بلے منئے سیاسی جونوار وتی جند ءِ الکاپ کنگ ءِ خاطرءَ ناکردگاریں ءُ ناروائیں کجام کارءَ نہ کنت؟ راجی جونوار پہ راجواری ءَ ماتل نہ بنت۔ Range

وشحالی ءِ آرگ ءِ کواچکیں نعرہ کوہن بوتگ انت۔ راج زانتکار انت، چکاستگانی چکاسگ پہ زانت ءُ پہم ءَ دژ مانے۔ آ یونیں لیڈرءُ پارٹی انت کہ قوم چہ آیاں وتا پہریزیت؟ آ چونیں انت کہ جنوزام، چورہ ءُ غریبانی دپ ءَ وپارءَ پگ انت؟ آ کئے انت کہ شہر بدرءُ ملک بدرانت؟ آ چونیں انت کہ سرکاری فنڈاں اش وارتگ ءُ جیل ءُ لاٹ ورگ انت؟ آ کئے انت کہ راج ءِ اتے ءِ پہانی ءِ دیمپاں انت؟ دراہ جونوارانت!۔

Scanned by CamScanner

خاموشؔ ءِ گمان

صدیق سرازؔ

گمان ءِ ٹیٹلیں ٹائٹل ءِ عکس یک گداری ندارگے پیشدارگا انت بلے عکس وتی بندریں نیمون ءِ طلب ءَ اسحاق ءِ ۱۹۸۷ ءِ مسکیں بیگاه ءِ مستریں سکین ءِ حیالانی درانگازی انت۔ گمان ءِ باطن ایں ساچشتاں ہما پرشتگیں درچکی شاہ پوہ ءَ سر پد بیت کہ آئی ءِ دراجی گم ءِ بادشاہی ءَ چہ آسر نہ بوکیں چو سادانت، ہے آسری یک آبادیں برنجی ڈگارے ءَ سرکشگا انت ءُ ہے آبادیں ڈگار ءِ حدابند وتی واہشت ءِ پدا ملکوراں گوں آہنی سررند ءَ رندگا انت، پہ دتکے ءِ رکست یے ءِ نیمون ءَ ناراستیں راہانی سرا میزان ءَ جنزان انت ءُ ہر بنی آدم اوں ہے جنزگ ءِ مارشت ءَ وتی باطن ءَ داریت، منزل ستر دور بہ بیت۔

"گمان" اسحاق خاموشؔ ءِ شعرانی اولی دپتر انت۔ گمان ءِ بنداتی دروشم وتی تن ءِ ودینگ ءَ سہرا کنگا انت وانوک ءَ واہگ ءَ وتی دل ءَ داریت انگت من دیما جنزان بہاں باریں تا کجا سرباں، بلے انو منا تن ءَ گپتگ۔ بیاات اسحاق چے گشیت:

تن ودیت دور بیت ساہگ

ہو! منا الم ءَ رسیت ساہگ

☆

مارا تنے کشیت دیارءَ تئی

درچک ءُ داراں اگاں مہ بیت ساہگ

گمان ءِ تا کدیم ۱۳ ءَ نبشتہ انت، ہیناری ودیت بلے منا ساہگ الم ءَ رسیت پہ دم ءِ بالا کنگا ساہگ ءُ نندان من اے تن ءَ چو کناں منی لنٹ اش حسک کتگ انت چیا کہ منا آپدانے گون نیست۔ من انچیں وڑے ءَ سرگپتگ ءُ پیدا کاں منی سرگرگ ءِ کسہ اوں نہ بیت منا، ترا، آئی ءَ، درستاں چن ءُ یکجاہ مچ کن نوں گڑا مارا گشگ باطن ءَ چہ درکیت ءُ آشکار بیت۔ شہر ءُ میتگ ءُ ہلکاں اگاں بالی سبزیں درچکے است انت آئی ءَ را آپ مہ رسیت آئی ءِ سبزی گیمر بیت تا کاں چندیت، حشکیں ٹال آئی ءِ امبازاں بنت، ساہگ نہ بیت محرمیں صابل ءِ گم، جتائی ءُ آئی ءِ دوری یک ہیناری یے ءَ اوں کمتر نہ انت۔ ہے ہیناری ءِ پروشگ ءِ واستا خاموش ءَ را محرم

صابل پکارانت کہ آئی ءَ راوشی بے امبازءَ دنت۔ اے گپ ءَ ہر کس زانت ءَ پہمیت مردم ءَ راہما وہدءَ بستار ریت کہ آئی ءِ گم تاہیرءَ میلیت۔ انچو منظور بسمل جاگہ یے گشیت:

توچونیں دوستے ئے، ہمسا ہگے ئے، درد وارے ئے
تئی پیڑ گاہ ءِ درچک ءِ ساہگ ءَ ام پمن کنگ پر

خاموش ءِ برزءِ جیڑگ گوں بسمل ءِ ہے جیڑگ ءَ چوں ڈیک وارت کہ خاموش ءِ حیالے دگہ، بسمل ءِ حیال ءُ درورے دگہ۔ منی جندءَ گمان ہمک شپ ءَ بیت: ''من پتو بادگیر گوں ہنیاں رجینگ'' نزاناں ہے گمان ءِ آسر چے سہرا کنت؟ من ہمیشا حیال ءِ شارءَ سرا کناں سماءِ راہسر اں ودارکناں دانکہ ودارءِ چراگاں'' وائے گدان ءِ سلگیں گوات'' کشیت ءُ تاموری سہرا کنت۔ چوشکہ خاموش ءِ شعرءِ جہل ءِ دوئیں بنداں:

انتزارءِ چراگاں دمبرتگ، چوگشئے رژن پہ ابدمرتگ
محرمیں کاڑچگ انت دزگل، بل اے گپ ءَ اسحاق راہ ءَ گر

محرمیں کاڑانی دزگلی خاموش ءِ گمان ءَ پیسر بیت پرچا کہ چراگ پہ روکیءَ دمبرانت ءُ مرانت، تہاری مانشانیت، محرمیں کاڑءَ ڈُتک دزگل بنت ہمیشا آدتاراوت گشیت: ''بل اے گپ ءَ اسحاق راہ ءَ گر''۔ من بہ جلاں منا حال سربیت باطن ءِ مارشتاں گڑا من تہنا برداشت کت نہ کناں، آشکار کناں گہتر ہمیش انت تو وتارا بل ءُ برو۔ وتی راہ ءَ بگر، تراچوشیں کارءَ چہ کار، جہان وت برہنگ انت، منی بستار چے؟ من بس وتی دامن ءَ بداراں گواتے چست مکنت۔ چوشکہ گشیت:

دل ءَ چیر دے، اسحاق جندءِ نوان ءَ
زمانگ چو کہ ماہ ءَ جاندرءَ انت

اسحاق وتی عہدءِ تہا پنچو زانت ءِ بستارءَ داریت؟ ایشی ءِ پسہ ءَ خاموش ءِ گمان بدنت یا کہ اے بے حاجتیں وہد۔ اسحاق وتارا وت گندیت ءُ درشان کنت، دل ءَ چیر بدئے بے تیلیں سینگ ءِ مہراں کئی طوقیں گوری ءَ درنزئے۔ اگان ہے پدری ءَ یک بدیں چمے بہ کپیت تہ باریں زمانگ چے دل ءَ کاریت وتی مارشتاں پدر کنت پرچا کہ من نہ لوٹاں کسے چماں دل تنگ بہ بیت، من حیران بہ باں ءَ چے بکناں چیا کہ حسکیں حیرانی منا زیب نہ دنت۔ گمان ءِ تہا چوش نکشیت:

من حیراناں ہے گپ ءَ نزاناں
منی دل گوں من انت یا گوں ترا انت

ہے گپ ءِ پسہ ءَ من چوں بدیاں کئی درا میلا تک بباں گڑا گہتر ہمیش انت من وتارا اندر بکناں۔ انچوش کہ استیں دور ءِ

زانتکاریں مردمانی گشگ انت اگاں یک جاگہ یے تو ہجبر ندیستگ آئی ءِ درگیجگ ءَ ارزانیں کار ایش انت کہ تو بجائے ''روچ ءِ شپ کنگا'' گہتر ہمیش انت تو ہزار مردم جست بکن الم آئی ءِ ڈس ترا دست کپیت۔

گمان ءِ ساپچشتاں ہمک کس اثر مند بیت ءُ وتی حیالانی مرکب ءَ سوار بیت، گلہ مکنت اے بے حاجتیں وہد کسی واستا و دارنہ کنت۔ انچوش کہ آئی ءِ جند ءِ زات ءِ ساہگ گوں آئی ءَ وفاداری ءِ بستارءَ نداریت ءُ ہے پیم وہداوں درچکی ساہگے ءِ وڑا پچلندگاں لنغانی سراسہرانہ کنت، ہے گلہ ءِ سرتال ءَ بیاگندیں اسحاق چے گشیت:

زنگ ءُ گلہ مادلانی شسشتگ انت پہ ارس ءُ حون

انگہ کشتگ دوست ءُ یاراں اے چوشیں گپے نہ انت

اگاں اے شعر ءِ تہا آئی ءِ چوشیں جہل حیالی یے مردم ءَ رانگند گانئیت بلے پہ نادان ءُ حلوا ءِ ورگ گران انت، شاعر گشیت آخر ماکجام کارءَ بکنیں منئے دوست ءُ ہمبل مئے سراوش بہ بنت، مئے بستارءَ بزانت، چم بگندیت ءُ دل بماریت ماگلہ دلانی تہا شسشتگ ءُ پشلا پتگ انت تاپ ءُ دریگا ہتل انت۔ بلے انگت ہور ءِ سرءُ نوک ءِ چیر۔

اے دہر ءِ تہا مردم ہر پیم بلنت مردم ءِ بستار کسی پچماں نئیت ءُ ہمیشا استیں دور ءِ زانتکار گشنت دگہ یک کسے ءَ یک ہتمی چلگے ءِ معناءَ اوں مہ گش اگاں مردم بے ترکیب ءِ معناءَ بگشیت آئی ءِ بستار ہم اے پیا انت:

غریب انت دل ءُ سفر ناتوانی ءِ جاگرد

وفاءِ واہگ ءِ ناراستیں دگ ہما پیم انت

راستے کہ غریبیں مردم ءِ بسات کسی دیدگاں نیا انت ہستی مندیں مردم ءَ راہر کس عزت ءُ شرپ بخشیت، آئی ءِ ترانگاں دائم کپ انت پر چاکہ آئی ءَ ہستی است انت بلے اے گپ ءَ ہر کس زانت وفاءُ مہر ءِ لوٹگ ءَ واہشت ءِ حدا بند غریبے بہ بیت یا کہ امیرے ہر کس سرکشیت تری منزل ستر ناراست بہ بیت، یک انچیں دلیل یے سازیت آئی ءِ مادن کنگ ءِ واستا الم وتارا سوبین کنت، آخر ہما منزل کہ ہمائی ءِ پکار انت، آئی ءِ اوتاگ ءِ سرکشیت۔ اوتاگ ءِ حدا بند آئی ءَ رادم ءِ بالا کنگ ءِ سلاہ جنت:

بستہ سفر پہ واہگے من دوریں منزل ءِ

کایاں پدا پتو اگاں تئے مجنت منا

گپ ایش انت بزاں منی مول ومرادیکیں ھنکین ءُ دوار ءِ بندر کنگ نہ انت منی سرا اے لازم نہ انت کہ من داں حیات ہے دوار ءِ بہ نندا ں دگہ ہچ جاگہ ءِ جنترگ ءِ جواز ءَ مداراں۔ من وتی فکر ءِ مرکب ءَ سوار بہ باں تہ حدے ءَ تاچینت یے کت کناں۔ منی واستا ارواہ ءِ ساز کنگ زیمر ءِ منت آساپ نہ انت ءُ نیکہ بالاد ءِ پچلندگ ءُ نازھیر سبب ہمیں ءِ پلو ءِ بندگ ءَ۔ بس گپ نادلگوشی ءِ یگ انت ءُ

منی مارشت ءِ انان ءَ گران انت ۔ من پہ واہگے مسافتے ءَ سرگراں ستر راہ پہ منی واستا وتی کنٹگاں ناچ بہ پرمائیت من یکبرے الم وتی منزل ءَ رسگ ءِ جواز ءَ داراں بشرطیکہ منا تئے مہ جنت ءُ وتی نام ءَ مکنت ۔ من پد االم تئی اوتاگ ءَ واتر سرکشاں تو منی واتر بوگا چہ پیسر پہ دل ءِ جیڑگا زہیر ءُ زیمر ءَ ساز بکن ءُ جریدگ کن، منی بنامی ءِ واستا تش ءِ دپ ءَ تیز کن چومہ بیت منی آہگا تو بیچاڑی تصور بکن ئے ۔ وتی لچہ ''بنام'' ءِ تہا چو گشیت :

من ہلک ءِ بنامیں بچک
تو ماڑیانی بانک ئے
من گوں گماں جیڑاں مدام
زہیرانی کرتاسیں شپاں
بے مہری ءَ چہ تلوساں

ہے لچہ ءِ زیل ءُ آہنگ بندات ءَ چہ وتا ہلک ءِ بنامیں بچکے گوانک دنت، محرمیں صاتل ءَ ماڑیانی دتک قرار دنت ءُ آئی ءِ گماں شپ داں سبا جیڑ یت ءُ دمبارت آخر وتی جیڑگانی نیام ءَ گریوگی سہرا کنت وتی دیدگانی شمبیں ارساں چکاں کنت ءُ دل ءِ ملکوراں شودیت ۔ ہے لچہ ءِ وانگ ءَ گلیں وانوک دیما جنزان کنت اوست ءِ مہکمیں قرنگیں کلات ءَ ہم پروشنت ؛ قحط ءِ ھش ءَ بیقراری ءِ جوہ ءِ سرا کپگا گندانت ءَ چست ءَ بڑا کنگ ءِ نیمون ءُ طلب ءَ داراں ۔ ہے ''بنام'' ءِ ساچشت ءِ حدابند ہے نیام ءَ صاتل ءِ دیدار ءِ گماں اہمکیں راہانی سرارا ہچار بیت انا گت ءَ دیما چک جنت ءُ حیال کنت جیڑگا لکیت من یک گنو کے آں، شپچالے آں، راہسر اں نشتگ ءُ سنگ حساب کنگا یاں آ چوں وتی دوستیں سیاد ءُ عزیزاں یل دنت ءُ شوکیں وزگہارانی کڑک ءَ چہ پاد کیت ءُ منی دیدار ءِ طلب داریت ۔ بلے چوں بکناں گنوک من نیاں، گنوک منی دل انت کہ آئی ءَ مدام ___ ! ہو دل منی انت منا دل ءِ قدر ہر حال ءَ کنگی انت ماں ہزار ءِ تہا دل ءِ پنجاہ گپ بائدیں بزوراں ۔ ہے پنجاہیں گپانی تہا آئی ءِ ہردانک ءَ جی جان بکشاں ۔ ہے حیال ءَ لچہ ءِ تو کا چوش درشان کنت :

دانک تئی گشتگیں پہ سر ءُ چم منا
بے وفا ئے گشئے یا کہ بے زانگے
ہروڑا تو گشئے منگی انت منا

☆

من نہ گشتہ منا دیدگاں جاہ بدئے
من نہ گشتہ منا ساہ ءُ ارواہ بکش
من نہ گشتہ منی مہراں رنگے بہ مش
من نہ گشتہ منا گنج ءُ دنیا بدئے

اسحاق ہے نیام ءَ گمان کنت ءُ گشیت عشق ارزانیں کسے نہ انت گوں ہر کس ءَ عشق ہم نہ بیت، عشق ءَ ناراستیں زاہانی سرا کئے وتا سفر کنائینیت ءَ پہ عشق ءَ ہمک کس وتی باطن ءَ پچ کت نہ کنت اے مناں پتور نجگایاں، تئی گرانیں گمانی باھوتاں۔ تو منا پہ چکاس منی تہا چکسے استی است انت پہ ترا، منا چکاس من ترا کجام ندارگاں پیش کناں بلے تو منی یک گپے ءَ اوں پسہ ءَ ندیئے۔ من ترا گنج ءُ دولتے درانگازنہ کناں تو منی گواچن ءَ زان ئے۔

بلے انگت اسحاق ءَ محر میں صابل ءِ دید ءِ طلب گیشتر بیت، پرائی ءَ وتی سنگیں دل ءَ چہ بہتام ءُ پیکوراں پروشیت ءُ ہر وڑیں ھبر ءُ ھلت وتی نازرکیں بالاد ءِ تہا سکیت وتی اوپاراں دلاں ھیل کنت ءُ کہریں گمانی آماچ زدگی ءَ وتارا عادت دنت بلے انگت آئی ءَ شموشت نہ کنت۔ آئی ءَ راہوست ءِ آہگ ءِ شپینگ بیت سرگوات ءُ گوانک دنت بیا منی دل ءِ شررنگ ءِ ملگوراں پہ شنگین من وتی کل پہ تئی اوست ءَ سینگاراتگ۔ تو اگاں میائے منا گم آرام ءَ نئیل ایت ءُ جتائی ءِ حیال زہیمیں دل ءِ ٹپاں پدا کدیگ ءَ بندات کنت تو پرچا نیائے تو گوں من ہماوہدی قول کتگ، نوں بیا وتی قول ءِ پدا۔ من زبان ءَ یک گلہ یے نیاراں:

نیائے وعدہ ءِ پدا زبان ءَ نیاراں گلہے
بلے بیاں من بے وفا تو باز بیقرارے

اگاں وہدیکہ من بے وفا بیاں ترا منی وفائی ءِ گم بیقرار کنت پرچا کہ تو وتی دل ہر کس ءَ راداتگ، بے بدل تہنا منی سرا بیسہ نہ کتگ من چوں پہ مناں ءُ من چوں بماراں تو تہنا منی رازدارے۔

ایشی ءَ چہ پدگمان ءِ زیبائی ءُ دل بریں ترانگاں پیسٹنگ والہ اوں یک راہسر ءَ گار بوتگ پمیشا تاکدیم نمبر ۵۴ ناراستیں راہ ءَ مان گیشتگ ءُ سرے جہل ءُ پادے برزا۔ چوشکہ: دل کجا باریں گارانت ءُ ہوش کجار پتگ۔

ہے بے ہوشی ءِ سوب ءَ کمپوزر ہم گمان ءِ ندارگاں گوں تروتاب ءَ دگہ نیمگے ءَ سر کشیت، ہما قندیل ءِ واستا یک وٹے ہما ندارگ ءِ سرتلاں زوریت ءُ دگہ یک وٹے ہے قندیل ءِ واستا دومی نیمگا بدل زوریت چوشکہ ہے یکیں:
''اے تئی غم انت کہ چوسر پتہ بچار بے برمش ءَ'' دو نیمگا بزاں تاکدیم ۱۳۰ ءَ اوں وامدارانت ءُ تاکدیم ۱۳۶ اوں یکیں وٹ ءِ واستا وامدارانت۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

چمگ

خالد ارس

ہر دیں کہ منی حیالانی چمگ ترانگانی شہ کورءِ تچیت دل پہ ناصر آبادءِ سئے ماہی تاک چمگ ءِ بن زہ ءِ رکینگ ءَ باہند کنت بلے نے عمر پہ رہچاری ءَ گوست کنت ءُ نیکہ ءِ پ یک دست ءَ توار کنت۔ کسانی ءَ مس مدام دیستگ کہ برے برے مئے لوگانی دیم ءِ کہن ءَ بازیں مردے اتلگ۔ مس کسان بیتگاں ہمے واستا وتی واجہیں پت ملا احمد علی ءَ جست کتگ ابا! اے مردم مدام کا ینت آپ ءُ لرد کنت ءُ رونت چیا؟ گڑا منی واجہیں پت ءَ منا گشتگ کہ ''اے ہمک سہب ءَ اے آپ ءِ گیش کنگ ءِ واستا کار کنت، اے پیم چہ میتگ ءَ دور ڈلدیما چاہانی تو کا پیداک انت۔ چاہانی تو کا بازیں چمگ یے است ءُ اے ہما چمگانی گیش آپ دیگ ءِ واستا مدام کار کنت، اگاں چوش مہ بیت اے آپ ہاں بیت، ہُشنت''۔

چمگ ہر وڑیں چمگ یے بہ بیت۔ انسان گوں آئی ءَ الم ءَ نزیکی کنت۔ دنیا ءَ ہمک چیزءَ یک چمگ یے است انت، آپ بے چمگ ءَ درنئیت، زانت بے چمگ ءَ برجاہ نہ مانیت۔ گیس ءُ پٹرول ہمے چمگانی برکت ءَ دراہگا انت اوست ءُ امیت ءِ چمگ ءَ کئے شموشکار بوت کنت، مہر و وفا ءِ چمگ دنیا ءَ دوتی ءِ پیام برانت۔ زبان ءِ چمگ شرکنی دنت۔ سیاست ءِ چمگ کہ دیمروی ءِ ضامن انت۔ ہمک چمگ ءَ پہ دنیا ءَ بلاہیں کرد ارے است۔ چمگ پہ ہمک چیزءَ الّمی انت اید چمگاں دنیا نیست و نابود بیت۔ مثال ءِ حبرءَ آپ ءِ چمگ دنیا ءِ برجاہ دارگ ءِ واستا لوری انت پرچا کہ بے آپ ءَ انسان ءَ، حیوان ءَ، درچک و داراں، ماہیگ ءُ بالی مرگاں ءُ دگہ بازیں چیزاں یک بلیے ءَ اوں نہ بیت۔ دنیا ءَ آ چیزءَ مکن پرائی ءَ ترا اوست ءُ امیت مہ بیت، آئی ءَ چمگ یے مہ بیت۔ بید چمگ ءَ ہچ چیزتی جان ءَ نہ کپیت دل پہکیں عاشق ءُ زانتکاریں مردم گشنت کہ مہر و وفا ہمک انسان ءِ واستا الّمی انت ءُ مہر و وفا ءَ چمگ لازمی انت۔ مہر و وفا، حب ءُ دوتی پہ ہر چیزءَ الّمی انت۔ ہمک کارءُ چیزءَ، چوکہ پہ وتی ماتی زبان ءَ، پہ ملک ءَ، پہ ماتیں وتن ءَ، گوں وتی کارءَ، گوں وانگ ءُ زانگ ءَ، مات ءَ، پت ءَ، برات ءُ گہارءَ، گوں کس ءُ عزیزاں، سنگت ءُ ہمراہاں، ہمساہگ ءُ ہمدلاں، گوں وتی مذہب، گوں وتی چاگرد، بزاں ہمک انسان ءَ دارگی انت۔ بے جہد، بیکارءَ ہچ چیز دیمروی نہ کنت ءُ چمگ وَ مدام کار ءِ چمدار انت۔ پٹرول ءُ گیس ءِ چمگ کہ انو گیں دورءَ انسان ءِ وشحالی، ملکانی دیمروی ءِ واستا الّمی انت۔ ایشی ءِ رکینگ ءِ واستا، ایشی ءِ چمگ ءِ برجاہ دارگ ءِ واستا ملک بازیں جہدے کنت کروڑانی کلدار حرچ کنت بلے وہدے ایشانی چمگ کہ برجاہ بنت گڑا آ ملکانی وشحالی آزمان ءَ روت سر بیت۔ چوشکہ خلیج انت پٹرول ءُ گیس ءِ چمگ ءِ بابت ءَ مئے زانتکاریں سنگت ءُ کہنات (Dreller) عبداللہ دشتی گشیت کہ ''من

کتاباں وتنگ کہ لکھاں سال ساری دنیاءِ تو کا کہ مردم ءِ زات نہ بوتگ، گیشتر دریائی کچک (Shell) ءُ زمینی حیوان ءُ لولک، درچک ءُ دار کہ زبردستیں گوات ءُ ہور ءُ ہارانی سبب ءَ زمین ءِ چیر اشتگ انت ءُ زمین ءِ بازیں وزن ءِ سبب ءَ شیر چتگ ءُ موم بوتگ انت۔ حدا ءِ قدرتاں مرچاں مئے دیما پٹرول ءُ گیس ءِ شکل ءَ آہگا انت"۔ حداوند ءِ وتی فرمان انت کہ زمین ءِ چیرا ہروڑیں چمک است ءُ موجود انت۔ چگانی سبب ءَ دنیا وشحال ءُ شاداب انت اے زمین ءِ گیشیں گرمی ءِ سبب ءَ بوتگ انت۔ اے چمک ہزارانی سردے کنگا رندست کپنت۔

زبان ءِ چمک پہ قوم ءُ راج ءَ اوں المی انت۔ ایشی ءِ برجاہ دارگ ءِ واستا اوں بازیں جہدے درکار بیت۔ بے زبان ءَ ہچ قوم زندگ نہ بنت دانکہ آوتی زبان ءِ چمک ءِ واستا جہد مہ کنت۔ آ قوم ءِ چمک ہچبر آ ؤکیں نسل ءِ زبان ءِ کلمیر ءَ نہ تچیت دانکہ بزہ ءِ چگانی دلگوشی ءَ پہ دل ءُ ستک مہ کنت، آوتی منزل ءَ ہچبر نہ رسیت۔ چمک پہ انسان ءَ ہمنچو زلوری انت چو شکہ ساہ پہ کنٹ ءَ!

چمک ابید حیالداری ءَ ہم دائم ءَ برجاہ نہ بیت چمک ءِ رکینگ ءِ واستا شپ ءُ روچانی جہد پکار بیت۔ ہر کجا کہ چمک ءِ حیالداری کنگ نہ بوتگ، ہر کجا کہ چمک ءِ چار ءُ گزار ءُ دلگوش نہ بوتگ آ جاہ ءَ چمک حسکی ءِ ارجان بوتگ۔ یک مزنیں مثالے مئے ناصر آباد ءِ مچکدگ ءِ بزہ، کلمیر "ٹنڈر" نیگ انت وہدءُ زمانگ ءَ ٹنڈر ءِ کلمیر ءَ وتی سرچست کتگ ءَ پہ شان مل اتگ۔ ٹنڈر ءِ سر ناصر آباد ءِ واجہ، دہقان، شریکاں پہر بستگ بلے چیزے وہد انت کہ آئی ءِ چمک نادلگوشی ءِ ارجان بوتگ انت ءُ آئی ءِ مچکدگ حسک ءُ ویران انت۔ ٹنڈر ءِ سر اکس ءَ جہد نہ کت، آسرا ے بوت کہ مرچی "ٹنڈر" ٹنڈر انت۔

چیزے وہد ءَ پیسر بلوچی دنیا ءِ لبزانک ءَ چیزے تاکبند، چیزے ماہتاک، سئے ماہی تاک درکت۔ ہر شاعر ءُ لبزانت ءَ ایوکا ہے جہد کت کہ مئے نام ایوکا ہے تاکانی تہا گندگ بہ بیت، تاکانی چگانی بابت ءَ کس ءَ جہد نہ کتگ۔ ایشانی بزہ، ایشانی چمک حسک ءُ ہلاس بوت انت۔ ماہتاک زندمان، بیگواہ بوت، ماہتاک آساپ ءِ نقش گار انت، سئے ماہی مچکدگ ءِ چمک حسک بوگی انت۔ بلوچستان اکیڈمی ءِ تاکبند آدینک ءِ چمک ترمپ ترمپ ءُ پٹ پٹ ءِ وازمندگ انت۔ ایشانی سبب نہ ابراہیم عابد انت نہ غنی پرواز، نیکہ عبید شاد انت ءُ نیکہ حیات شوکت۔ ایشانی گار بوگ ءُ ایشانی چگانی حسک بوگ ءِ ذمہ وار من اوں کہ اے نبشتا نک ءَ نبشتہ کنگا اوں، ایشانی بیگواہی ءِ ذمہ وار توئے کہ اے نبشتانک ءَ وانگائے دگہ کس نہ انت من، تو ءُ بس۔ چوشیں بازیں کتاب دراتکگ انت ءُ بند بوتگ انت چیا؟ چیا کہ من ءُ تو ایوکا وتا ءُ وتی نام ءَ لوٹیں۔ ایشانی چگانی سیر آپ کنگ ءِ جہد ءَ نہ کنیں۔ ہچ کتاب ءُ یکے سالے ءَ داں ہپت سال ءَ گیش دیما نہ روت، چیا؟ ایشی ءِ فکر تر اکنگی انت، منا کنگی انت دگہ کسے ءَ راناں۔

چیزے وہد انت کہ ناصر آباد ءِ ورنا ہیں شاعر لبزانت ءُ فکرمنداں رفیق عاجز، سعید صدف ءُ فدا احمد ءَ چمک ءِ نام ءَ سئے ماہی تاکے درکتگ۔ اے ورنا وتی زینانی سرا بے حساب جہد کنگا انت بلے ابید منی ءُ تئی کمک ءَ چمک ءِ چمک داں کدیں برجاہ دارگ بیت۔ چمک ءَ راکنڈ کنڈ ءَ دوست دارگا انت۔ بلے گشنت کہ چاپیک دست ءَ توار نہ کنت۔ تر اچمک دست کپیت اول سرا تو وتی نام ءَ شوہاز کنئے اگاں تئی نامے مان نہ بوت تو پدا ملا احمد ءَ ہے تاک ءَ واتر دیئے چو چیا کنئے۔ بوان سرپد بو، وت زانتکار بئے۔ تئی حق ہمیش انت کہ آئی ءِ شکرانہ ءَ چک مجن بدئے تانکہ دومی تاک پہ وہد در بئیت۔ ابید چمک ءَ ماشما درست ناتوام ایں ★.... ★.... ★

موم

عارف عزمل

منا انچیں عادتے گون انت اگاں من شپ ءَ گوں کتاباں گلائش مباں گڑا منا واب نئیت، ہمے واستا من ہر شپ دو بج داں سے بج ءَ گوں کتاباں گلائشاں، دانکہ واب بہ کپاں۔ چوشکہ مئے کراں لین ءِ جیڑہ انت ہمیشا لیننانی رو گا پد موم منی ہمراہ انت۔ شپے من وتی نپادیچ کنتت ءُ کتاب وتی سرون ءَ ایر کنتت گلاس ئے آپ ءُ کوپے چاہ وارت ءُ وتی نپادانی سرا درآج بوتاں، منیر مومن ءِ نگاہ ءِ باطن ءِ سفردست ءَ کت۔ نوکی دلما تنگ اتاں کہ کتاب ءَ ہچ کناں کہ لین شت انت، من پدا کتاب ایر کت ءُ باکس زرت موم ئے بن دات۔ پدا نگاہ ءِ باطن ءِ سفردست ءَ کت، کتاب ہچ کت اولی تاکدیم ءَ ہچ نبشتہ نہ ات، دومی تاک لیٹیت اودا نبشتہ ات نگاہ ءِ باطن ءِ سفر ءُ جہل ءَ منیر مومن ءُ ایشی ءَ جہل میراث پبلی کیشنز پسنی بلوچستان۔ من کہ سہی تاک لیٹیت گڑا نبشتہ ات کہ "بے جست ءَ کس کتاب ءَ چاپ ءُ شنگ کت نہ کنت"۔ چارمی تاک ءِ سرا نبشتہ ات "بلوچی ءِ اولی شرگدار ءِ نام ءَ کہ انگت ودی نہ بوتگ"۔ من کہ پنچمی تاک لیٹیت اودا رد بنداتنت۔ گڑا من رد بنداں چارگا اتاں کہ تاکدیم سی ءُ سے ءِ سرا زندگیں درد ءِ مرتگیں وارث کشّ ات ءُ وانگ بنا کت:

زندگیں درد ءِ مرتگیں وارث

اتنگ انت درد ءِ نوکیں سوداگر

سہاں آدیم ءُ بیگہ ءِ پار ءَ

چاڑ ءُ زہیرانی شاہی دربار ءَ

دستاں بندیت ءُ دیدگاں موتیت

دل منی اوشتیت چو گنہگار ءَ

ارس چم ءِ بہامہ بنت شالا

غم مئے ہچ جتامہ بنت شالا

من کہ "غم مئے ہچ جتامہ بنت شالا" ءَ رس اتاں کہ لین پدا کاینت ءُ منی لوگ رژناہ بیت، لیننانی رژنائی ءَ موم ءِ رژنائی گشئے

Scanned by CamScanner

کہ اشترے برزیں کوہے ءِ چیرا اوشتاتگ ات۔ من کے اجکہ بوتاں، اجکہ اے واستا کہ لین پدا اتلگ انت، موم ہم روک ات گڑا م
چارات کہ لین اتلگ انت موم ءَ بکش ءُ پدا زندگیں دردءِ مرتگیں وارث ءَ بنگیج بکناں من نوکی لوٹ ات کہ موم ءَ ھپ بکناں کہ آواز
اتک۔ اے آواز ءَ گوں منی دل ءَ ترسے پیداک بیت پر چاکہ من لوگ ءَ تیوک اتاں۔ من ترس لرزا اینگو آنگو چارگا لگ اتاں کہ پدا آوا
اتک اینگو آنگو مچارا اے منی آواز انت۔ من اینگو آنگو چارات پدا آواز اتک کہ تو چونیں سنگت ییے کہ تئی تہا پجار نیست، من موم گوں
گپ ءَ یاں ترا اسا نیست، من وہدے موم چارات آسک گمیگ ات آئی ءِ ارس ٹپ ٹپ ءَ رچان ااتنت، پدا منا جست کت ئے کہ م
گوں تو چی سیادی است؟ وہدے آئی ءَ اے جست کت گڑا من آئی ءَ گشت کہ سیادی ءِ نام تو وت دات، تو منی دوستیگیں سنگت ئے
سنکتاں گوں کس چوش نہ کنت۔ من چی کتگ زاناں تو زہر گپتگ ئے؟
پدا منا گشت ئے کہ تو مناوتی دوستیگیں سنگت زانتگ دوستیگیں سنکتاں گوں دومی سنگت انچوش کنت؟ مرچی منی تئی سیادی
سالے پورا بیگا انت بلے من نزاناں کجام ردی ءَ تو چہ مناوتا گستا کنگا ئے، مرچی تو اینچو بے یال مہ بئے کہ من وتا مثال ءِ سرا آپ کتگ
بلے وتی رژنائی ترا داتگ، زاناں ترا منی رژنائی ءِ تہا لبز گندگ نیاینت منا بکش آخر گپ چی انت کہ تو منا مرچی وتی سفر ءَ ہمسفر نہ
کنگا ئے۔ وہدے آئی ءَ وتی گپ ہلاس کت انت گڑا من آئی ءَ گشت کہ تو چی گشگ لوٹ ئے، تئی پسوءِ معنا چی انت من آئی ءَ راگشت
کہ منی پسوءِ معنا ایش انت کہ وہدے لوگے ءِ تہا ٹیوب لائٹ یا بلپ ئِے روک بہ بیت ءُ دومی نیمگا توئے موم روک بہ بئے گڑا کئی رژنائی
بستارے داریت۔ آئی ءَ زانت کہ من رداں ہمیشا چو سنگ ءَ حاموش بیت من آئی ءَ راگشت تو منی سفرءِ ہمسفرے من تئی ارساں چول
شموشکار باں کہ مثال ءِ سرا تئی ارس رچان انت بلے وتی رژنائی ءَ منا دیگا ئے۔ تو زہری ءِ گپ جت منا سک درد بیت من پدا ترا گشار
کہ تو منی سفرءِ ہمسفرے، منی دوستیگیں سنگت ئے اے لینائی سرا اچ باور مکن، بیت کنت من گوں تو گپ ءَ یاں ءُ بروانت۔
من گوں آئی ءَ لینائی روگ ءِ گپ ءَ اتاں کہ لین شت انت من پدا آئی ءِ رژنائی ءَ گوں کتاب دست ءَ کت ءُ تا کدیم سی ءُ
ئے کشی ات ءُ زندگیں دردءِ مرتگیں وارث ءِ وانگ بنا کت۔

☆☆☆

دلپدزدی

ماورناءُ نامداریں شاعر سنگت ارشاد پرواز ءِ لوگبانک ءِ اناکتیں مرگ ءَ سک دلپدردیں ءُ گمانی گرانیں ساعت ءَ
آئی غماں گوں شریداریں۔ دعا انت کہ واجہ حدا، حدا مرزی ءَ راوتی رحمتانی سائگ ءَ جاگہ بدنت۔

غم شریک: مجید واہگ، سلیم ہمراز، لطیف لطا، زبیر شفیع (ناصر آباد) الٰہی بخش ساجد ریاض راشد، فضل فدا (ہوچات بل نگور)

کسه هلاس نه بیت

Scanned by CamScanner

ووٹ ءَ منابدئے

اکرم صاحب خان

بہر زوروک

زہرو	راجدوستیں اولسی سروک
ایتان	زہروءِ سنگت
لاگری	میتگ ءِ مہترءِ جہکیر
عابدخان	تھانیدار
اتوارخان	پولوس ءِ سپاہی
تنویر	پولوس ءِ سپاہی
وڑدل	درت پچیں جاہ منتد
شکتی	اسپیت پس بزاں گرانڈے

(اولی ندارگ) مہلوک ٹیلی ویژن ءِ دیما نشتگ ءُ ملک ءِ پاگواجہ ءِ گشتانکاں ءَ گوشدارگ انت۔ ایتان نشتگ برے وتی دست ءَ
حالتاک ءُ برے ٹیلی ویژن ءَ چارگ انت کہ زہرو ہم کیت ءُ دوئیں سنگت وت ماں وت گپ جن انت۔

ایتان: تو گیں ملک ءَ گیشتر مہلوک آ ذکیں چکاس ءَ ہے گریجویشن ءِ وسلہ ءِ پدا زورگ ءِ گپ ءَ جنگ انت۔ بایدانت سرکار

Scanned by CamScanner

ہے پسلہ ءَ پدا بزوریت۔

زھرو: اے گریجویشن چہ بلا ہے؟ کہ گوں چکاس ءِ ہمگرنچ کنگ بوگ انت؟

امیتان: تئی اولسی سروکی ءِ کار ہکانت۔ اڑے کہر پس اگاں ہمے گریجویشن ءِ سادلونجان دارگ بہ بیت گڑا تئی وڑیں بے وانندہ دیمترا ہئے چکاس ءَ بہر زرت نہ کنت۔ زہرو! سرکارلوٹیت کہ ہما مردم راجی راہشون ءُ جہگیر بہ بنت کہ آواں چاردہ کتاب وتنگ۔

زھرو: چوش چوں بوت کنت کہ گیشتریں راجی راہشون منی وڑیں لنلک جنگ انت۔ اگاں چوشیں کارے بہ بیت گڑا پہ دوٹ ءِ اوشتگ ءَ مئے ہند ءَ کس لانک ءَ بست نہ کنت۔ باریں کجام شوم ءَ سرکار ءَ راا اے سوج داتگ بلے اے ملک ءَ دوٹ ءَ را گوں وانگ ءَ چے کار!

امیتان: بلے تو وتی چیردان ءَ مالی آپ ءَ بکن چوش مہ بیت لاگری جاہ بجنت۔

زھرو: من شرط بنداں کہ سرکار چوش نہ کنت ءُ مئے وڑیں لنلک چاپ دیمترا ہم راج ءِ جہگیری ءَ کنت بزاں اسمبلی ءَ روانت۔

امیتان: شرتو ملک ءِ پاگواجہ ءِ گشتانک ءَ گوش بدار من رواں........(زہرو ہم روت)

دومی ندارگ: (پولیس تھانہ ءِ تہا تھانیدار عابد خان نندوک انت ءُ وتی دپتری کاراں دزگلائش انت سپاہی اتوار خان دفتر ءَ کیت ءُ پاداں در پہنیت ءُ سلوٹ ءَ پد حال دنت کہ میتگ ءِ مہتر ءُ اولسی جہگیر لاگری گوں تو نیادے ءَ اتکگ۔ تھانیدار سپاہی ءَ راگشیت واجہ ءَ بگش بیا۔ لاگری کیت ءُ گوں تھانیدار ءَ دست ءُ دروت کنت۔)

تھانیدار: بگش واجہ لاگری مئے لائق چہ کار انت۔

لاگری: عابد صاحب! چشیں حاصیں کارے ونیست بس شمئے گندگا اتکگاں۔

تھانیدار: (وتی ٹیبل ءِ سرءِ ایریں گھنٹی ءَ توار گیجیت ءُ سپاہی تنو ریکیت، تھانیدار آئی ءَ راگشیت)

بردپہ واجہ لاگری ءَ شریں ''دودھ پتی'' چاء ءُ بسکٹ ءَ زوت بیار۔

لاگری: عابد صاحب تکلیپ مکن۔

تھانیدار: تکلیپ ءِ گپ نہ انت۔ ماسک وش بیں وبدے تئی پیمیں مہتر ءُ معتبرے مئے کرا کیت۔

لاگری: نوں ملک ءَ پدا ووٹ ءِ چن ولانچ انت۔ مہلوک بایدانت اے بری پہ وت نوکیں جہگیرے بہ نامین انت ءُ منایل بکن انت۔

تھانیدار: ناں واجہ..... چوش چون بیت.....تو المہ چکاس ءَ بہر بزور۔ واجہ حداءَ ترا رازر، ملکت، قوم ءُ مردم داتگ پر چے دلپروشے واجہ!

لاگری: من زاناں کہ مہلوک ءِ حذمت کودکی کارے نہ انت بلے مروچی ہر نیمگا یک سیاسی پارٹی یے ءِ بیرک جک انت ءُ چیز کے کتاب وانوک وش نہ بینت کہ مئے وڈیں کوہن ءُ قدیمی راجی راہشونے جہگیری بکنت، واجہ! ہمے وانند ہیں سیاسی وتارا راج ءِ دیما ساپ ءُ پلگار شون دینت ءُ مارا دز ءُ فنڈ وروک، بلے راستیں گپ ایش انت کہ اے لوٹ انت نوں سرکاری فنڈ ءُ زراں ہمے ءُ ور بکن انت۔ تھانیدار صاحب! تو وت بکش سرکارءَ مارا زاناں گوں سہرءَ تورتگ کہ انوگیں سیاسی مردم مئے سراز ہرانت۔

تھانیدار: لاگری تو بیوئیگ مہ بو سیاست ءِ تہا "مخالفت" الّمی انت۔

لاگری: ہر سرکاری اگدہ دار چوتئ ءَ ہمے گشیت کہ من وتارا چہ ووٹ ءُ گچین کاری ءَ جتا مہ کناں گڑا من المہ یکبرے پداووٹ ءَ اوشتاں۔

تھانیدار: تئ حیال ءَ ہمے ہندءَ کہ تو ووٹ ءَ اوشتگ لوٹ ئے دگہ کئے اوشتگی انت؟

لاگری: اشکنگا ہمے بے وانند ہیں زہروءَ چیز کے سیاسی مردم پہ زور ہمے باترا اوشتا رینتگاں کہ دیما زہرو بہ بیت ءُ عیش آ بکن انت بلے زہروءَ من انچوش درباز ی کناں کہ........

شر واجہ نوں من رواں!

تھانیدار: لاگری تئ منت وار، امیت انت کہ وہدو ہد ءِ سرا مئے کرا کائے۔

(لاگری تھانیدارءَ چے موکل گپت ءُ چہ تھانہ ءَ در کیت)

(سہمی ندارگ) زہرو ءُ ایتان ماں بازارءَ یک جاہے ءَ اوشتاتگ ءُ ووٹ ءِ بابت ءَ گپ وتران ءَ انت

زہرو: ایتان من سہتے پدہما گوں راج ءَ تران کناں تو بچار کہ راج منی رندا انچوش کتار بیت چو شکہ مورچہ پی ءَ گند انت۔

امیتان: زہرو لاگری وتی کامیاتی ءِ رداز رریچیت وہدے کہ تئ کراز نیست ءُ پدا درسیں سرکاری افسر لاگری ءِ سنگت انت۔

زہرو: ایتان اے خبرءَ شر گوشدار کہ اے بری لاگری ءِ جم کتگیں حرام ءِ زر آئی ءَ کامیات کت نہ کنت مہلوک آئی زرانی ونڈ ءَ ہم زور انت ءُ وتی ووٹ ءَ منا دینت۔

Scanned by CamScanner

امیتان: چوں بارِیں؟

زھرو: تو ہمداکیس پہ جل من انوں کایاں ءُ ترا مالوم بیت کہ من چوں آئی ءَ راج ءِ دل ءُ بنداں چہ ابدمانی درکناں۔

(زہرو روت! ہچکے پدز ہرو گوں اسپیت پسے بزاں گرانڈے ءُ کیت گرانڈ ءِ گردن ءَ لوپ ءِ سرے زہرو ءِ دست ءَ انت ءُ آ بازار ءِ تہا یک برزیں ڈکی یے ءِ سرا اوشتیت ءُ تران ءَ بنا کنت۔ دمانے بازیں مہلوک جم بیت ءُ زہرو وتی ہنکپ ءَ بنا کنت)

زھرو: منی بزگیں مید، دہکان ءُ مزوراں ملک ءَ ووٹ ءِ بیرک یکبرے پداجک بوتگ یکبرے پداہما مردم پہ ووٹ ءَ پدا شمئے بڈ گا کاینت ءُ شمئے ووٹاں پہ زروتی کنگ لوٹاں ءُ اسمبلی ءَ روگا پدشمارا بے یال ءُ وتا آباد کنگ لوٹنت بلے ہر وہد ءَ ردورگ دانائی یے نہ انت۔ من گریبیں کسے ءَ ودی بوتگاں چہ وتی نیزگاری ءَ ونت نہ کت بلے راجی حذمت ءَ راگوں وانگ ءَ کارے نیست۔ من شمئے حذمت ءَ کنگ لوٹاں۔ منی واجہاں! اے گرانڈ ءَ شما گندگ ات۔ اے منی ذاتی انت ووٹ ءِ روچ ہم آ ہگی انت ءُ عید ءِ وشیں روچ ہم۔ من زاناں کہ شمئے تہا بازیں مردم انچین انت کہ آ بارِیں چوں وتی روچاں گوازینگ انت ءُ آہاناں پہ قربانی ءَ جوازت نیست ہمیشکہ من وتی اے رودینتگیں گرانڈ ءَ لیلام کناں تاکہ شمئے تہا یک نیزگارے اے گرانڈ ءَ کم نہاد ءَ بزوریت ءُ قربانی بکنت ءُ پہ وتا پلِ صراط ءِ سفر ءَ ارزان بکنت۔ من اے گرانڈ شکتی ءِ بولی ءَ چہ بیست کلدار ءَ بنا کناں بیایات........ بولی بدیئت.... بیایات منی بزگیں راج ءِ اوبادگاں۔

(آ گرانڈ ءِ لیلام ءَ بنا کنت، بیست کلدار ءَ چہ بولی بنا بیت۔ اوشتاتگیں مردم بولی دیاں بنت۔ مہلوک ءِ تہا یک درت پچیں وڑدل نامیں پیریں مردے دیکترا کیت ءُ بولی ءَ چہ یک سدوچل کلدار ءَ یک سدو پنجاہ ءَ بارت)

امیتان: زہرو! وڑدل ءَ یک سدو پنجاہ گشتگ

زھرو: بس....بس........ یک دوئے.... اے گرانڈ دوتیں شکتی وڑدل ءَ وتی کت بیا وڑدل شکتی ءِ لوپ ءَ بگر ءُ برو۔

(وڑدل گوں جریں دپ ءَ کنداں ءَ کیت ءُ چہ وتی گوڈ (بینڈگ) ءَ چیز کے پتاتگیں نوٹ درکنت ءُ آہاں حساب کنت ءُ یک سدو پنجاہ کلدار ءِ زہرو ءِ دست ءَ دنت ءُ گرانڈ ءَ زوریت۔ اوشتاتگیں مہلوک چہ زہرو ءِ غریب دوستی ءَ وش بنت کہ اے گرانی ءِ دور ءَ کہ گرانڈے ءِ بہائے ہزار ءَ بگرداں سی ہزار ءَ انت زہرو ءَ وتی گرانڈ یک سدو پنجاہ کلدار ءَ داتگ۔ اگاں مردم چشیں راج دوستے ءَ را ووٹ ءَ مہ دیئنت گڑا دگہ شوم روچی کجام یت۔ ہے دمان ءَ لاگری گوں تھانیدار ءُ دو پولوس والہاں کیت)

لاگری: تھانیدار صاحب! ہمیش انت اے منی گرانڈا انت زہرو ءَ دزاتگ

تھانیدار: (پہ تندیں گالوار) اتوارخان.....تنویر.....بگرات گرانڈ ءَ پل ات۔

Scanned by CamScanner

(پولوس وڑدل ءِ دست ءَ چے گرانڈ ءَ پِل انت)

وڑدل: واجہ! من اے گرانڈ یک سد و پنجاہ ءَ زرتگ

تھانیدار: بس بےکوب! یک سد و پنجاہ ءَ گگڑے بہانہ رسیت....تو دزاتگ

وڑدل: واجہ! من اے گرانڈ چہ زہرو ءَ گپتگ۔

تھانیدار: اتوارخان! زہرو ءَ دزگیر بکن ات

(دوئیں پولوس زہرو ءَ دزگیر کنت ءَ آئی دستاں گوں سنکلاں بندانت ءَ دیم پہ تھانہ ءَ رہادگ بنت (اوشتاتگیں مردم حیران ءُ

ابکہ شنگ بنت)

زھرو: لاگری تو وتی کتگ انت بلے اللہ ءِ لٹ ءَ توار نیست....تو شرزان ات کہ "شکتی" تئی نہ انت

تھانیدار: بس کن......تھانہ ءَ گپ بکن....

لاگری: گوں من سرماں سری ءِ حال ہے بیت شکتی ہم شت جند ہم بنام

زھرو: منی سرا چوشیں بہتام جنگ ءَ تو دوٹ ءَ باج نہ برے

تھانیدار: زہرو! تو وتی دپ ءَ بند بکن....واجہ ءِ گرانڈ دزاتگ انگت گپ کنئے!

زھرو: تھانیدار صاحب! دپ ءَ بند بکن تئی ایمان لاگری ءِ ماہیگ ءَ بتہ ءَ برتگ۔ تو تفتیش بکن کہ ہے گرانڈ کئی انت۔

لاگری: تھانیدار صاحب! گرانڈ دزانگت گشیت کہ گرانڈ آئی وتی انت لج یے نہ کنت۔

زھرو: لج ترانہ کنت کہ حرام ءِ زرچ کتگ۔ لج ترانہ کنت بزگیں مہلوک ءِ دوٹاں پہ بہاز ورگ ءِ کاردستاں زرتگ۔ لج ترانہ

کنت کہ تُو چدانی ءَ پوی (لیٹرین) ءِ زرانی سرا گردن رودینگے۔

تھانیدار زہرو ءَ را تھانہ ءِ تہا چہ لاگری ءَ پہلی لونگ ءِ لوٹ ءَ کنت۔ بلے زہرو چ پیا تیار نہ بیت کہ اے منی سرا ناانصافی انت

پمیشکہ آئی حلاف ءَ گرانڈ دزی ءِ ایف آئی آر نبشتہ کنگ بیت ءُ لاگری کندان ءَ چہ تھانہ ءَ در کیت ءُ وتی لوگ (گس) ءَ رہادگ بیت۔

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

ساچشت

گوہر اقبال باآلی

اولی روچ ات ___ من وتی مات ءُ پتانی کرا نشتگ اتاں کہ اتک، یکبرے گوں زہر کنگی منا چارات، پدا دنیاءِ حسرداتنت ءُ پُشت ماندات، پت ءِ چم بدبدءَ، مات ءِ چم پہ بزگ بزگی منا چارگا اتنت، منی چم زمین ءُ مورانی ہونڈے ات کہ نزیک مرتگیں موکوئے تلام کنگ ات۔

اندگہ روچ ءُ منا راہ ءِ سرا دیست ئے، من وت نہ لوٹ ات کہ آ منا بگندیت یا من آئی ءَ بگنداں، اے وہداں منی دل ءُ پہ آئی ءَ ہچ وڑیں مارشت نیست ات، دل ءُ گشت، اگں آ گوں من شر بوت، من شر باں، اگں ناں من ہم ہماوڑا۔

من دیست کہ آ پمن پیداک انت، گڑا من وتی جاہ ءَ اوشتا تاں۔ آ پر مہری اتک، وتی پشومانی درشان کت ءُ چہ من پہلی لوٹ ات، وت منی دست ئِے گپت پڑتک ءُ یلہ دات۔ پدا انچو زوت شت کہ منا ہچ ءِ واہی نہ رست۔

اے گپ باز بری، من چہ وتی پت ءَ اشکتگ کہ اے ازمکار تب مرید ءُ دل گنوکیں مردم بنت، اشانی شرّ یاں چہ شیکر بونہ چہ گندگیاں دلگران۔ اگں آ انچوش ات، اے آئی ءَ براہ ات کہ ازمکارے ات، بلے من چیا چوش اتاں؟ پمیشکا سرگوں ازمکارے ءَ کپتگ ات؟۔

دگہ روچے آ وتی ازمی تب ءِ تہا ات، گوں وتی ازمکاری ءَ ہول اتگ ءُ ملہ ات، آئی ءِ اندری جلوہ چہ آئی ءِ چماں سہرا ات، چوشیں سہتاں آ منا سک دوست بوتگ ءُ ہمے کشست ءُ منا وتی نیمگا کش اتگ، نیم چمی چارات ءُ توار جت ئِے: بیا گنوک! تو چے زانئے کہ ازم چی یے؟

ازم ءُ ازمکارے بزانت ___ منی وڑیں ہچ چے بزانت ___

ازمکار ءَ ___ گڑا کئے بزانت؟

آئی ءِ ازم ___

تو وَ گپ ءُ دمان ءُ دل ءُ کارئے ___ راست بگشاں! منا ازمکار ___ تو کتگ ___ منی ازم توئے ___ باریں کدی تو مارازانئے ___ ؟۔

منا انچوش گمان بوت کہ من آئی ءَ راہچمر نزانتگ، چِرے مارشت ءَ من چہ وتا پشل بوتاں: اگں ازے وتی ازمکارءَ نزا

بلے ازمکاروتی ازمءَ بزانت۔

یکروچے آئی ءَ وتی چیزے "ازمی شہ پارہ" منا راپشد اشت ءُگشت: تو ایشانی تہا وتا درگیج۔ من ایشاناں یکر کتنت ءُ آ

چمانی تہا چارات ءُ آئی ءِ کوپگانی سرا وتی دستاناں ایرکت ءُ گشت: من ایشاں۔ آئی ءَ ہم گوں ہمے تب ءَ جست کت: گڑا من؟

آئی ءِ دستاناں چست کت ءُ وتی کوپگانی سرا ایرکت ءُ گشت: تو ایش ئے۔

تو وَ ازم ءُ ازمکار ہور کتنت۔

اگں دوئیں ہور بہ بنت ____ گڑا چے ودی بیت؟۔

"____"

وہدیکہ آئی ءَ منی لنٹانی سرٔ گپ، چمانی تزٔ پگ ءُ بروانانی چمک دیست انت ____ آ ____ آپ ءَ کپت ____ آئ

ازمکاری گوات ءَ بُرت ____ ءُ ____ من ____ باریں چنت قرن ءَ پد، ہماراہ ءِ سراوتی جست ءِ پسہ وت بوتاں ____۔

☆☆☆

واہے بیات میرو ءِ انگر تگیں لڑ ءَ

گورے نہ گواہیت بالکتر ءَ سال گوستگ ءَنت

ورنائیں شاعر زبیر مختار ءِ شعرانی اولی دپتر

آپ ءِ سرا گوات ءِ نبشتہ

ہے زوتاں چھاپ وشنگ بوگا انت۔

شنگ کار: روچ زاد پبلی کیشنز پسنی مکران

آئیءَ مناچُمّی ءِ تہا توار کتءُ.......

حنیف شریف

آئیءَ وتی پشنگ کش ات تھت ءِ سرا دوردات، چراگ ءِ رژن ءَ آئی ءِ پزوریں بالاد ترپگات۔ آئی ءِ بالا دءِ سرا مودی تالے ہم نیست اتءُ کمیں دیر ساری وھدے من غسل خانہءَ شتاں گڑا بال سیاءِ نیم اریں ڈبی منی ہاترا نوک اتءُ انوں منی چم آئی ءِ سحرءِ بندیک ءَ بستگءُ تاپا اتنت۔

واقعی پزوریں جنین ءِ وتی کشش یے، من بچکندات ءُ پدا نبل ءِ سرا اریں چراگ ءِ کش ءَ یک چلی ایں گور بندے کپتگ ات کہ آئی ءِ رنگ زمانگے ءَ بلکیں تیز سہر بوتگ بلے نوں ھیدءُ چلاں آحاک چک کتگ ءُ پدا من مارات کہ گور بندءِ کچ ءُ آئی ءِ سینگ ءِ قدءِ تہا باز فرق انت گور بند چہ آئی ءِ سینگ ءَ باز کستر اتءُ پہ زور بندگ ءِ سبب ءَ آئی ءِ بٹن چھٹرگی ات، بلے بٹن ءِ دارگ ءِ ہاترا جنگیں رنگ رنگیں بندیکانی ترک آئی ءِ سرا بوتگیں بازیں وھدءِ کارانی چغلی ءَ اتنتءُ من اے ہم دیست کہ کسانیں گور بندءَ آئی ءِ تچمیں بدن نشان کتگ ات منا انچو گمان بوت کہ کسےءَ دوئیں کو ہاناں گوں چُوناں نشان کتگ اتءُ زمین ءِ بندگ ءِ ہاترا سنگ ایر کتگ انت، بلے من زانت کہ زمین ءِ بندگ ءِ ہاترا اجازت نامہ آئی ءِ جندءِ دست ءَ انتءُ رندا آئی ءَ موکل نامہ ہم دستخط کتءُ وھدے آئی ءَ وتی دست آنچگا برت گڑا من ہم بیوس بوتاں کہ گداں بہ کشاں۔

مادوئیں برہنگ اتیں۔ چراگ روک ات، کوٹی کسانیں فلیٹ یے ات۔ نپادہم بے ڈول اتءُ پلنگ ہم یک مردمی یے ات ہمیشکہ من نپادجہل ءَ کش اتءُ دوردات نپادہم جنڈے ات کپگا گوں ٹپی یک یک بوتنتءُ آئی ءَ سک کندات ءُ من ہم پشلی ءَ بچکندات۔

آبرہنگ اتءُ پہ منی ہاترا دلاپ اتءُ من گوں نپادءَ گرد چیل اتاں۔ غریبی بلگی شگانانی ڈول ءَ ظاہرات بلے من تچمیں چیز سرگوز کتنت پر چا کہ من زانت غریبی باندا پدا کیتءُ درواز گءَ ٹکیت، بلے اے جنک باندا باریں کیت یا نئیت زانگ نہ بیت۔ ہمیشکہ من نپاد یلدات ءُ آئی ءِ لنٹ وتی دپ ءَ کتنت لنٹانی دپ ءَ کنگا من آئی ءِ لنٹ ءُ پونز ءِ نیام ءِ کسان کسانیں زردزردوکیں مود دیست انت۔ دلکشیں جنینی مودانی لکیرے اتءُ آھانی تام ہم منی تک ءَ ایر اتک اے مود آئی ءَ سیاپ نہ کتگ اتنت یا آئی ءِ کرازاناں انچو وہد نیست ات یا آ چہ وتی جنینی بروتاں بے یال اتءُ پدا منی دل ءَ اتک کہ من اے روچ جنگیں رنگءَ زہریں موداں دپ ءَ بہ کناںءُ یک یک ءَ گوجان نئے بہ باں، بلے آئی ءَ منا موہ نہ دات ءُ آمنی سرا سوار بوت آئی ءَ منا فلیٹ ءِ سردیں سیمٹ ءِ سرا ایر کتءُ رندا ما یک دومیءَ رانپاد کتءُ شنگءُ شانگیں ٹپیءُ ہمگانی دانگ چہ گلاب ءِ پلاں کمتر نہ اتنت۔

بلے اناگہ ءَ منا گمان بوت کہ دروازگءَ کبل نہ انت ءُ سیٹھ ءَ گشتگ ات کہ انچو کہ بجلی جنوک رست آ، آئی ءَ گیپت ءُ کاریت ءُ بجلی آں شر کنت من کے لپرزگ بوتاں، بلے آئی ءَ منی لنٹ پدا وتی دپ ءَ کتنت ءُ منی دماغ ءِ تچمیں کلیت داں سہب ءَ چو سیٹھ ءُ آئی ءِ بجلی جنوک ءَ گار بوتنت۔

Scanned by CamScanner

نوں وَ بگش گوں۔

چے؟

تئی نام کئے انت، کجا شتگ ئے؟

اے گپ ءِ سرا آئی ءَ سک ءَ کندات ءُ گوں وتی گور بند ءِ بٹن ءَ گروچیل بوت۔ گور بند حق و دل سک کسان ات۔ آ سک
جنگات ءُ منا بزگ بوت۔

تئی گور بند پہ تو کسان انت۔

او.....اے منی نہ انت۔

گڑا کئی انت؟

کستریں گہار ئیگ انت۔

منی چم رژنا بوتنت دل ءِ کپوت ءَ ذب ءِ تہا چم پچ کتنت ءُ من حیال کت کہ بوت کنت کہ یکرو چے اشی ءِ گہار ءُ ہے گو. بند
منا نصیب بہ بنت ءُ وتسرا اوت منی دپ ءَ درا تک۔

شریں تئی گہار ءِ نام کئے انت؟

آئی ءَ پدا کندات۔

منی گہار چو شیں جنک یے نہ انت۔

تو زاناں چونیں جنکے ئے کہ تئی گہار چوش نہ انت؟

آئی ءَ ہچ جواب نہ دات ءُ پہ مشکلے وتی گور بندے بست ءُ منا انچو گمان بوت کہ آئی ءَ کوہانی سراپر ریتک ءُ کوپرانی چیرا بارداتنت

شرا انت تئی گور بند ءِ نمبر چی انت؟

پہ کئے؟

زوریں تئی ہاترا، چو وَ عذاب ئے۔

او ہاں.....تو سیریں مردے ئے؟

سیر وَ نہاں بلے گور بندے زرت کناں۔

گور بند زورک.......!

گور بند ءِ سوچ۔ تو اگاں زورو کے ئے برو نپادے بزور۔ اے ناہاریں سیمنٹ سلگ بیت؟

آئی ءَ سک کندات منی سرجاتی ءَ جہل بوت ءُ منا اے گپ ءِ سرا ہم بدا تک کہ اے جنک ہر چ گپ ءِ سرا چی ءَ کندنت ءُ ا
جنین پہ کئے ءَ کندنت ءَ پدا من مارات کہ تئی سرین ہم سک دردءَات ءُ منی لنفانی سرا زردیں مودانی زپتیں تام انگت ایرات۔

من پہ وتی دریگیں نپادءُ دست نن ءَ ایرکت، سیمنٹ ءِ فرش چو برف ءَ سرداتءُ سبب ءَ آ وکیں دہ بجی روچ ءِ برانزاں کمار نہ کنگا

☆ ☆ ☆

اِشکن

اے آر داد

چی بیت زاناں پلانی منا نہ نیت چہ یشی ءَ وَ درشک نہ بیت، آسمان وَ نہ کپیت، من دگرے ءِ واستا زندگ نیاں، من آزاتیں شکم ءِ راہاں چہ پیداکاں، من وتی عیباں گوں ہستاں، ہست باں، کسے ءَ چی؟ من وتی کرتگلیناں ہجالت نیاں___ من وتی جست دتاں ءُ پسو دتاں___

کسے ءِ پادانی برمش انت، کئے بیت کنت، اے وہدی جہل ءَ اِیر بہ کپیت، دمبر تکیں آس ءِ کسہ ءِ تہا پشکپتگیں صورت بہہ سرک نہ کنت ءُ نہ چاریت۔ مرچی دل ءَ کیت دراہیں شپ ماہ ءِ ہمراہی ءَ بگرداں، دم کہ براں ہمودا سر ءَ اِیر بکناں، کسے ءِ در ءِ دپ بیت کہ بازار ءِ چانٹ یا تیاب ءِ دامنے، من وش نہ باں کہ کسے گوں من ہمراہ بہ بیت، تاہیر گرگ ءِ دراہیں راہ ءُ در بندانت، کسے روَت کجا بروَت؟ بہ جلّیت کجا؟ پدا یکے ءِ در ءِ دپ بیت، دکانے ءِ دیم، ہوٹلے ءِ دپ،___

___ ''مرچی چداں لذیت کہبانی پری یے___ اے حال منا داتگ زر ءِ سارتیں سمین ءَ''، ہمانت اداتگ ءُ واب اِش چماں نیست___ جانشود ءِ تہا اوں وتی ورنائی ءِ آس ءَ چہ بژیت، ہکندے کسانی ءَ گوں آئی ءَ بدی یے کنگ بوتگ۔

اے وہدی آ بازار ءِ پشتی نیمگا دکانے تچ بیت، کسے نندوک بیت کہ سیہ مارے آئی ءِ چماں ڈنگے جنت ءُ رہادگ بیت، سپاہیگانی لشکر ءِ تہا یکے دم بارت ءُ ہمودا نندیت___

گپ اے نہ انت کہ تو زانتگ بلکیں زمانگاں چہ کسہ وتی پشکپتگیں کارست ءَ گوں وفا نہ کنت، مرچی من نہ لوٹاں کہ درگیگ تچ بہ بنت۔ کسہ ءِ تب اوں ہمے رنگ ءَ انت کہ تہاری بہ بیت، باریں چاریں وہدتا کانی سراچوں جنزیت، ہمے کئے ات کشگات کہ لبز تراشگ لوٹنت۔ معنا چی ایت زاناں؟ لبز نبیسگا پد وتی وہد ءُ جاہاں چہ جنزیت، پلانی ءَ نہ کشتگ گنگی ءِ تہا بزانتے است!۔

اے زمین نندان یکیں کشک گپتگ ءُ رہادگ انت، ایشانی چاگلانی آپ پہ منزلے ءَ انت ءُ اے دیمتر روگ اوں نہ لوٹنت۔ بلے ناں، گوں من بیت نہ کنت ہر روچ ہمے روتاب ءَ بہ نندیں۔ منا آ رنگ ءُ صورت اوں چارگی انت کہ من اِش نزاناں___ ہمیش انت پدا جہل ءَ اِیر کپگا انت، چچو تواریت وتی کوشاں، نہ لوٹیت من دمانے تاہیر بگراں۔ اے نبیسگ ءِ کار اوں عذابے، ہمنچو نبیس ہمنچو بے تاہیری گیش بیت۔ من کس ءَ گندگ نہ لوٹاں، من نہ کشتگ! ہر دیما کایاں دراہیں دراں بند، من لوٹاں گوات، روچ، موسم ءُ رنگ مہ زانئت من بے سوب بیتگاں___

چون کرتگ وتا تو کے بچار!___ چی بیتگ زاناں؟___ پدا بچار اِیر کپگا انت۔ منا بدکیت وہدے وتی پاداں تواریت۔ کشئے زانت زاناں من ہدایاں۔ ہمے کہ چماں بند کناں گشپ کشتے پرنت نے،___

شپ نی دمبر تگ، وپس گوں___ ہر چی بیت باندا بیت___ پدا کسے جہل ءَ اِیر کپگا انت۔ پدا گرانیں پادانی چڑ ءِ تہ یے، من زاناں ہما بیت دگہ کس نہ بیت۔ اے وہدی وَالم ہما بیت ★ ★ ★ ★

Scanned by CamScanner

زیبا من تئیگاں ہم

یونس حسین

''من نزانت مرچی من چولا چارباں''

آئی ءُ وتی کسہ چہ ہے لبزاں گوں بنگیج کتگ ات۔ پدا آ نبشتہ کنگا ات'' منا وتی سرا ستک ات کہ من دگہ نیمگے سرا نہ کشاں''۔ من وتی مہرءِ بستگیں ماڑی ءِ ساہگ ءُ واب اتاں کہ منا سابیت یکے کشگا ات۔''بروباگ ءَ بچار چونیں چونیں پل رستگ''۔ من ''باگ گردی'' دیرانت کہ یلہ کتگ ات انا گہ باگ ءِ نیمگا روگ ءِ پیسلہ کت نہ کت۔ پدا منا واب ءَ دروہ ات۔ نی گوشانی تہا بلبلانی توارراگ دھانی ءِ سُراں لگت دیگا اتنت۔

''مھکمیں مہرءِ آدینک دست ءِ دل ءَ ات ءُ پاد بے گمانی باگ ءِ نیمگا روان اتاں''۔

آزمانکار نبشتہ کنگا ات:

''باگ ءِ تہا پلانی سرگوات ءَ لاتیں جنگ نندوک اتنت آہم یک وہدے ات کہ من جنکانی سرنی نیمگا گون اتاں بلے مرچی آدینک ءِ واہندمنی حیال ءَ دگہ نیمگے ٹگلگ ءَ نئیلیت۔ پل دابیں جنک کندگا اتنت ءُ یکے شیلوگ ءِ سرا نشتگ ات ءُ چم نے مازمین ءِ سک اتنت ءُ چہ شیلگ ءَ پادے داشتگ اتنت آ بے سا یک گرانیں فکرے ءَ کپتگ ات۔ آئی ءِ دیم ءُ میدچہ کشان ءُ دراتگ اتنت ءُ گوں رکاں لیب ءَ اتنت۔

داں دیرءَ من آئی ءَ راچارات بلکن ءَ ہے باترا کہ چہ شیلگ ءَ آئی ءِ دیم ءُ میداں گوات چست بلنت ءُ من آئی ءِ لقاہ ءَ الکاپ ءَ بکنداں۔ پداداں دیرءَ آئی ءَ یک شیک یے ہم نوارت کہ دل ءَ اوپارے بروت۔ آئی ءَ حاموشی آئی ءِ وشرنگی ءَ ودینگا ات۔ پدا وہدے مں کلیں جنکانی دروشم چاراتنت آئی ءِ رنگ ءُ جلوہ وتی مٹ دت ات دل ءَ یکبرے گشت بروآئی ءِ دیم ءِ لونجانیں میداں زلف بکش ءُ چیر دیگا پرمائے۔ پدا کندگانی تواراں منی حیال وتی نیمگا گورکنا ئینت۔ پدا وہدے من آئی ءِ نیمگا چارات آئی ءِ پشت پرات ءُ وتی

ہسر وانی سری نیمگا روگات۔

ہور کیں شیکوگ شیک ورگات ءُ انا گہ گمان گوزیت کہ آ انگت شیکوگ ءِ سرا نشتگ ءُ آئی ءِ چم مناسک انت۔ ''اناں'' اے کل منی برکتیں حیال ات۔ بلے نی باگ ایتک ات آئی ءِ پچار یک جستے ات ءُ منا مہر ءِ آ دینک دست ءِ دل ءَ ات''۔

آزمانکار زیتر انبشتہ کنگات:

''اے کئے ات؟ ....اے کئی حیالانی زرءَ ایر کپگات کجام وش بھت ءِ باروا فکر ءَ ات؟۔

پدا دل ءَ گشت ترا دگرانی کار ءَ کار نیست۔ وتی مہر ءِ باندات ءِ فکر ءَ بہ بئے، دگہ کس ءَ ہم اے دل ءِ تہا جاہ نیست۔ بس ہما یک ......ہما بس ہما......چم بند کتنت گنداں باگ انت پاتوانی رنگ انت کہ شنگ انت۔ پلانی بو بلبلاں سکین دیگا اتنت کہ من پاداتک نشتاں گشئے زاناں منی ساہ کنگات۔

''ترا چون انت مرچاں؟''

''ہچ نہ انت....وپس....''

ہیم ءِ پاد برمش ءِ عکس آئی ءَ چہ منی دیم ءِ سرا ونت پمیشا جست ءُ لگت ''کئی باروا فکر ءَ ئے؟''

من زاناں آسگ ات نہ کنت۔ دروگ ءَ راست ءِ دست ءُ پاد بست انت ءُ وت دیمترا کنزات ءُ گشتے منی نام راست انت۔

''منا ایوک تئی غم پرانت۔ ہر کس زانت توئے کہ کے پچاں اندیم بئے من بے آرام باں''۔

آزمانکار گشیت منی حیالانی تہا ہما باگ ءِ ندارگا جاہ کتگ۔ یک جستے مدام چہ منا پسولوٹیت پدا مدام چہ وتا جست کناں:

''آئی ءِ تہا کجام حبر ات کہ منی حیال یے وتی نیمگا گور کنائینت دگہ ناں منا دیر انت چوشیں مردماں گوں دچار کپاں ءُ بے حیال باں۔ آ کئے انت کہ بے حیال کنگ نہ بیت؟''

آزمانکار وتی حیرانی ءَ درشان کنگات:

''من ہماروچی سک حیران بیتاں کہ منی بانک ءَ آ ہمراہ ات۔ منی دیمانا دینت ءُ گشتے ''اے منی نوکیں دزگہارے، ایشی ءِ نام زیبا انت۔ ایشی ءَ مئے دوستی ءِ باروا اش کتگ ءُ گوں ما دچار کپگ ءِ واہگے ما دل ءَ بیتگ۔ دو روچ انت منی گورا روَ آ کنت۔ مرچی گشیت من تئی بچک ءَ گندگا نہ آں.....اش انت منی بچک شری ءَ بچارے''۔

آ منی چمانی تہا پدا منی پیشانیگ ءَ پدا منی بروتاں پدا منی جیگ ءَ چارگا لگ ات۔ پدا منی جیگ ءَ دل ءِ میداں پدا منی چمانی تہا چارات یے، من آئی ءِ لنٹاں چارگا لگ اتاں کہ چیزے گشگا دلما تگ اتنت۔

''منا ہوش نہ کنت منی حیال ءَ من تئی بچک جاہے دیتگ''۔

بانک ءِ درائینت ''اے وتی مات ءِ پت ءِ یکیں چک انت دگہ ناں من ہے کشگ ات کہ تو ایشی ءِ برات دیتگ''۔

بلے من دل ءِ زاناں ایشی ءِ مناباگ ءِ دیتگ ءِ پدا منا حساب ءِ ہم نیاورت یے ءِ نچارت یے۔ پیش ءِ مدام کہ کسے ءِ کشگ من شمے مہر ءِ بارواش کتگ ءِ شمے چارگا اتکگاں گڑا منی سر پہ پہر برزبیتگ بلے مرچی نزاناں چیا منا سا بیگا انت کہ من مہر ءِ تیاب ءِ دیگہ مان نہ نداتگ۔

بانک آئی ءِ سرِ ین ءِ اوشتاتگ ات منا ترس ات ہمیشا بانک ءِ چماں سک دات انت۔ زبان ءِ میہہ یے یکے ءِ نک اتگ ات پدا بانک ہم نشت۔ چمانی وزی بانک ءِ وَ نہ دیست بلے آئی ءِ سا بیت کہ منا لاتیں جست پہ آئی ءِ است انت پدا آئی ءِ چمانی پسو ہمیش ات مرد ماں دروگ بنتگ کہ ترا بانک سک دوست انت پدا منا سا بیت من آ دیوان ءِ نندوک نیاں ہمیشا پاداتکاں منی گون ءِ یک جستے ہم پاداتک اوشتات ''ایشی ءِ یک حمرے ہم نہ کت... بلکن ءِ تو مکن کتگ؟''

''اناں وئے....''۔

پدا کندگانی تواردا دروازگ ءِ منی پشتی نیمگا گون اتنت۔

آزمانکاردیتر انبشتہ کنگات:

''آ ہمروچ بانک ءِ ہمراہ ات۔ بانک ءِ کشگ انت آئی ءِ دستاری ماہے پیش بیتگ۔ آ کشیت من چہ شما چیزے دربرگ لوٹاں۔ باندا آگوں تو لاتیں جست گرگ لوٹیت''۔ آئی ءِ گالوار ءِ تہا جلج سرک کنگات۔

''گوں منا دوسئے انچیں جست یے گپت منا سک لج بیت۔ جنین چک بایدا انت چوشیں جست ءِ پرس مکن انت''۔

''تو منا ہم بکش گوں داں من ہم آئی ءِ تب ءِ بزاناں''۔

''ہے کہ شما پر چا چک بند کتگ.....ءِ....''۔

''ءِ.....؟......ءِ چی بکش؟''

''اناں نہ کشاں....''۔

پدا آئی ءِ چکانی بیچ زرت انت ءِ آہانی شودگا کسی بیت۔

زمانکار کشیت ''من مرچی یک حجت یے ءِ کپتاں آئی ءِ جست چہ منا آئی ءِ جندءِ دور مہ بر انت۔ دل کشیت آئی ءِ دربرگ ءِ روچ سرجم مہ بنت ءِ عمر ءِ سراسپیت بیات۔ آئی ءِ گندگا گوں دل ءِ انچیں آرامے رسیت کہ پیش ءِ چوشیں آرام دل ءِ پہ چم نہ دیستگ ات۔

''تو بانک ءِ چہ کدیگ ءِ بچہ کارئے؟''

''آچہ کسانی ءَ منی نام ءَ چنگ ۔ مئے بلک گہارانت''۔

''اگاں آتئی نام ءَ مہ بیتیں ہم تو گوں ہمائی ءَ سانگ کنگ ات؟''

''بچار آمنی نام ءَ ات پمیشکا من ایوک ہمائی ءِ بارو الگر کنگ ۔ تو کئی نامزدئے؟''

''من؟''

''آں تو...؟''

''یکے است ۔ بلے من وت دنیگہ نہ دیستگ''۔

''تئی حیال ءَ تئی زندءِ ہمراہ چتورین یے بہات؟''

''من ہے جست ءَ پرس ءَ کسی آں ۔ سارنگیں ماہ ءَ من دگہ میتگے ءَ شے وڑیں مرد جنانی پتر ءَ رد آ کت ۔ آہانی لاتیں چیز ءَ شے لاتیں چیز یک انت بلے.....''

''بلے چی؟''

''بلے آسیاد نہ انت''۔

''اے ضلوری نہ انت زندءِ ہمراہ سیادے بہ بیت''۔

''من ہم انچوش گشاں ۔ من ہم چارگ لوٹاں یک ہمراہے ءِ چے شری بیگ لوٹنت''۔

''تو پہ وتا ہمراہے پٹگائے یا ہمراہ ءِ شری آں؟''

''من دیکترءِ ردچاں شر کنگ لوٹاں''۔

''تئی ہمراہ تئی گون ءَ بیتیں گڑا اشرات داں آئی ءَ ہم چیزے دربر تیں ۔ انی تو پہ وتا لاتیں گپ کشک کت کنئے بلے آئی ءِ تب چوش زانگ نہ بیت''۔

''مہر کنو کانی تب ءَ سر پدئے؟''

''من مہرءِ سراحاکمی کنگ نزاناں ۔ مہرءَ نشانیں رنگے نیست ۔ مہر چہ کج ءُ گواز ءَ درانت ۔ مہر دل ءِ ستک ءِ مارشتانی نام انت دہیت عشق ءِ پوشاک ءَ گوراکنت پدا ستک ءِ مارشت تری وتی دست ءَ بہ کش ایت بلے آوہدی آوتی سمسراں سرانت پدا آئی ءَ کس ملام ہم کت نہ کنت''۔

''تو وت عشق ءِ بارو الگر کنگ؟''

''منی حیال ءَ عشق گوں ہمائی ءَ بیت کہ دست رس ءَ چہ دیر بہ بیت''۔

''بانک ءِ گون ءَ عشق بیت نہ کنت؟''

''عشق ءِ جھنڈی ءَ مک کنگ ءِ ہاترا میان ءَ یک مہکمیں دیوالے لوٹیت۔ مئے میان ءَ دیوال دنیگہ نیست''۔

''اے راست انت کہ مردیں آدم ہرچ جنیں آدم ءَ وتی کنگ ءِ بارو افکر کنت''۔

''انسان ءِ سرشت ءِ تہا لالچ مان انت۔ ہرچ چیزے کہ ڈولدار ءُ شر بہ بیت آئی ءَ ہر کس لوٹیت تو ہم پہ وتا شری شوہاز گائے''

''تو ابید چہ بانک ءَ دگہ کسے ءِ بارو افکر کتگ؟''

''ہو''۔

''کئے انت؟''

''گشت نہ کناں''

''سیر ءَ سری یا سیر ءَ پد؟''

''فکر سیر ءَ ساری کتگ دیستگ سیر ءَ پد''۔

''شاد چار کتگ ئے؟''

''ہو... بازبرا''۔

''بانک سہیگ انت؟''

''ہو... بلے بانک منی دل ءِ حالاں سہیگ نہ انت''۔

''ہمائی ءِ جند سہیگ انت؟''

''اناں''

''گڑا چتور؟''

''تو ہمے حست کت کہ تو بانک ءَ ابید دگہ کسے ءِ بارو افکر کتگ گڑا من راست گشت ہو من فکر کتگ اے ضلوری نہ انت کہ سہیگ بہ بیت یا بانک سہیگ بہ بیت''۔

''من اگاں گوں بانک ءَ گپ بجناں؟''

''بانک تئی حبراں باور نہ کنت''۔

''تو پرچا چہ بانک ءَ چیر دیئے؟''

''اے انچیں چیزے کہ بانکے سگ ات نہ کنت''۔

''شما مردیں آدم چوش کن ات پر چا؟''

''منی میار نہ انت آئی ءِ زور چہ بانک ءِ مہر ءَ گیشتر ات کہ منی دلگوش یےوتی نیمگا گور کنا نینت''۔

''من گوں ہمائی ءَ دچار کپت کناں؟''

''ہَوْ''۔

''کجاءَ کدی؟''

''ایشی ءَ من زانت نہ کناں''۔

آزمانکار گشیت آئی ءِ جستانی برف آپ چیگ ات۔ آئی ءِ سفرءَ نیمراہ ءَ ساہ دات۔ آئی ءِ مات ءَ پت پدر دیگ انت کہ آبانی یکیں چک سیرءَ اناں کنگا انت ءُ آداں چنت روچ ءَ گوں بت ءُ سرجاہاں لیب بکن انت۔

آزمانکار وتی آزمانک ءِ گُڈسرا چوش بجستہ کنگا ات:

''من کہ ہماہانی بار وادام فکر کنگ آمنی دست ءِ دل ءِ آدینکانی تہا آں یکے ءَ مہر ءِ پوشاک گورا انت ءُ دومیگ ءَ عشق ءِ چادر مانپوشتگ۔ آہر دو ہیے سر پدانت من ایوک پہ ہمائی ءَ جہان ءَ اتکگاں بلے منی حیال ءَ وشیانی منکیر ءَ شپانی دل تچیں نالگ ہماکس ءَ کہ شات بہ بنت آمنی نمیرانیں آزمانکانی کردار بنت ءُ دائم زندگ بنت''۔

☆☆☆

چہ بک للمین ءِ سنگتاں ہندی دیمروئی ءِ باترا ''سنگت ترقیاتی تنظیم'' ءِ نام ءِ سرا گلی یے جوڑ کتگ۔ گل ءِ اگدہ دارانی نام اے وڑا انت:

صدر: فدا احمد۔ نائب صدر: عبد الصمد۔ جنرل سکرٹری: محمد سلیم۔ جوائنٹ سکرٹری: نذیر احمد۔ فنانس سکرٹری: عبد اللطیف۔

رابطہ ءِ واستا: ٹیلفون نمبر: 08619-407 /08618-586

ادارہ چمگ گل ءِ ورتیں باسک ءُ اگدہ داراں مرادبات دنت۔

تیر کمان

مجیب مجا

وہد ءِ بیم ناکیں ساعت ہمنچو نزیک آیان ات. مني تہنائي ءِ دمان ہم بے آسراتي ءِ پہل صراط ءَ کپت۔ ہر کس قربان گاہ ءِ نیاد ءُ گا
ات ”اے کئے انت؟“ کسے ءِ دست مني نیما ئال ات، اے کئے بوت کنت، ادارے ءَ پد منا ہے گمان بوت کہ اے ترندیں توار ءِ واہن
ہے قربان گاہ ءِ منجار انت کہ ہر کسے گوں بیہاراں مان ئے بستگ۔ آئی ءَ پدا ہکل کت ”وتی ساہ ءِ دست ءَ گر ءُ زوت بریں“۔ من حیرا
پریشان آئی ءِ رندگیری ءَ لاچار بوتاں، انچو گمان بوت کہ گشئے ساہ چو داشتگیں کچک ءَ منا مہار ءَ انت پدا کمیں دیراں پد من وتی گردن
پشت ءَ دردے مارات، چک تر ینت داں حیران منتوں کہ گشئے منا بلے گٹ ءَ انت ءُ کچک پہ وت دیم منا ژیگا انت۔ گشئے اے جاگہ م
پیسرا ہم دیستگ، بلے اے وڑی ءَ ناں، ہتہنا اے در چک نوک انت ءُ در چک ءِ چیرا اندو کیں پیرزال ہم۔ ”است کسے کہ سدگنج ءِ براق
بیاریت؟“ منجار پدا گوں من دلگوش بوت ءُ من آئی ءِ پسو ءِ بدل ءَ وتی چم جہل جتاں، ”مني چک! گوں من چد و گیش نشت نہ بیت، منا
ات، من ادا نیاں“۔ پیرزال گوں پرامتیں دلے ءَ گوں من دسبندی ءَ لگ ات ءُ آروچ ءِ وڑا من چم جہلی ھیال کتگ ات۔ منجار ءِ سرسوچ
پد من پا کیں جمپ ءِ نیار باڈگ بوتاں، جمپ ءِ راستی نیامزیں گاڑو کے ات، من آئی ءِ سر برا تیر کمانے دیست، گوں ترس ءُ لرز ءَ تیر کما
زرت ءُ بیرہ کت، نیم راہ ءَ منا پنڈو کے ءَ مان تر ینت وتی کچکولے منا پیشداشت ءُ مني کیسگ ءِ نیما دلما تگوات، من وتی کیسگ
چارات، شری ءَ چارات، دومی سہی کیسگ چارات داں ”آس ءُ نیب انت“۔ پدا انا گت دوئی کش ءِ کیسگ ءَ چہ سے سنگ دراتک، سے
ڈولداریں سنگ۔ من ہے سنگ آئی ءِ کچکول ءِ تہا چگل داتاں ءُ دیم پہ بزیں در چک ءَ، ہمو دا کہ سدگنج وتی براق ءِ ودار ءَ انت ءُ منجار منی۔
دلگوش ءَ گوں من کن ات! تیر کمان ءِ تہا ہما زکت است کہ سدگنج ءَ زوت پہ منزل ءَ برسینیت“۔ منجار پدا نہرواں ات۔ قربان گاہ ءِ سر
انگت ہما حساب گوں یکشاں بے ءَ جنزان ات۔

من اول رند ءَ گلاب پلانی ست ءَ بار ءِ ندارگ گوں وتی چماں دیست، جمپ ءِ پشتی نیما کل مردم رمبگ ءَ انت، ہر کس گوں
وابگ ءَ کہ گلاب پلانی واب ءَ آگہی ءِ سفر ءَ آ چد و نزیک دیست بکناں۔ چونیں دلکشیں ندارگے حون ءِ شپ پچکلیں دیار ءَ گلابانی سرپگ
گیمرگ ءِ جگر ... یں ندارگ، گلابانی سفر کہ ایوک گوں تیر کمان ءَ آسر کنگ بیت۔ منجار ءَ دست ماں کمان ءَ برت، ہمے ساعت ءَ سدگنج
گلاب ءَ وتی ارسانی شپ نمباں سیل ءَ اچ شئے نگاہاں دور بوت۔ ”سدگنج گس ءَ رس اتگ“۔ منجار ءَ توار ءَ کش ءُ گور ءَ وہ ہم جگر
اتنت۔ من پدا پیشی ایں وڑا ساہ وتی دست ءَ دل ءَ بست ءُ نوکیں فرمانے ءِ جواب ءَ نشتاں، کمیں دیراں پد من ہمے مارات کہ مني گردن
درد ءَ انت، چک پہ تر ینت عجب حیران بوتاں کہ کمان چو بارگ بندیں راچن ءَ جمپ ءِ پشت ءَ سارتی انت ءُ منجار ماں دریا ءَ بدل بوتگ
ات۔ گل اشتاپ اشتاپی ءَ راچن ءَ مان رتک انت چوش مہ بیت کہ وہد بہ بلیت ءُ کسے پشت بکپیت (کلبے ہے یات انت کہ موسم ءُ آسمان
دیم زرد انت) کس سکی نہ انت ”ہر کس پہ راہے“۔ وہدے ماکندی ءَ رس اتیں تہ موجانی گرونا کیں آواز ءَ منا پیچ لرزینت، ہمک گور
ہے داب ءَ پہ شک ءَ لگ ات کہ گشئے منجار ءَ ماں دستان انت ءُ ہر کسے گوں بیہاراں ماں نے بستگ ☆ ..... ☆ ☆

Scanned by CamScanner

وشتامیں لبز

عباس علی زیمی

آ وتی گس ءَ چہ گداں زہیر یک وشرنگیں گالی یے ءِ سرا نشتگ ات، بوتلے آئی ءِ دیما ات، پیکی جوڑ کتگ ات ءُ وہد پہ وہد گلمب گلمب یے گرگات، آئی ءَ یک وانگی یے دیما ات ءُ وانگی ءِ وشرنگیں عکساں مہرپُری چارگات، آئی ءِ وشرنگیں لوگ بانک ماں چُلّ ءَ پرائی ءَ گوشت ءَ پچگ، کباب کنگ ءُ آئی ءِ دیما ایر کنگا ات، اے دوئینانی سانگ ءَ کساس پنچ شش ماہ گوستگ ات بلے آ دوئیں وتا نوک سورلیکگا اتنت ءُ دائم ہماوڑیں مہر و مُحبتانی چاگرد ءَ اتنت، چوش گشئے نوکیں سالونک ءُ بانور بہ بنت۔ اے ورنا ءِ لوگ بانک آئی ءِ چہ ے عادتاں سرپدات بزاں شراب ءِ ورگ، گوشت ءُ کباب ءِ لوٹگ ءُ گوں ہمے بانور ءَ شرشریں ءُ مہرپُریں گپانی جنگ ءُ دیمترا مہر ءَ راپر لذت ءُ وشیں دروشم ءُ آسر دیگ آئی ءِ زند ءِ بہرے جوڑ بیتگ ات۔ ماہکان ءَ شپ وتی امبازاں زرتگ ات ءُ گھڑیال ءَ شپ ءِ دہ بج ءِ اشارہ داتگ ات کہ آئی ءَ وتی ننندگ گوں ترندآ پاں بندات کتگ ات، درداتگ وتی ہمے ورنا بزاں لوگواجہ ءِ چہ ے عادتاں دلگران نہ ات ءُ چہ وشیاں تُبلیں گونا بے چو گلاب ءَ پچ پلّ اتگ ات، آ وتی لوگواجہ ءِ ہمے دیوکیں مہراں سک گل ءُ شادات ءُ ہمے ورنا وتی بانور ءِ وشیں رنگ ءُ صورت ءِ کولیگ ات ءُ آئی ءِ چہ کاشیں ملگوراں بگرتاں وش ڈولیں پاد ءِ پنچاں وتا راندر نیے کتگ ات۔

آ نوکیں ورنا ہے ات، وانند ہے ات دنیا ءِ دیمروی ءِ منوک ات کو ہن ءُ زنگ کپتگیں دود و ربیدگانی حلاپ ات، آ نوکیں دور ءِ نوکیں دودانی ہمراہی کنگا ات ءُ وتی نوکیں بانک ءِ گوں ہمک ٹہل ءُ نازانی ہمدستی ءَ دنیا ءِ ہمک نوکیں وڑ ءُ مہرانی نوکیں پیم ءُ رہبندانی کشکانی بار واوتی ہمے بانک ءَ ہمروچ سرپد کنگا ات ءُ وتی راہ ءَ آ وَرتگ اتے۔ آئی ءِ بانک ہم آئی ءِ کشک ءَ ات، وتی ورنا ہیں سالونک ءِ ہمک تب ءِ ہمراہداری کنگا ات، حاص کن شپ آہانی نوکیں رہبند ءُ وڑ ءُ پیمانی وشی ءُ مہر محبتاں گوستگ اتنت ءُ ہمے درداتگ چہ وتی لوگواجہ ءِ نوکیں وڑ ءُ پیماں سک وش ءُ واہیگ ات ءُ اے آئی ءِ ہر وہد ءَ واہش ات کہ بلّے شراب وارت پر چاکہ چہ پیشی ءَ پد آئی ءِ لوگواجہ مہرانی گوں تہر تہر ءُ وڑ وڑیں پیم ءُ رہبنداں گوں آئی گورا مباز چیگ ات کہ درداتگ ءِ تیوگیں بالاد ءَ ہمک رنداچوش گترانگیں براں

جہ جنگ ات۔

ورناہ ءِ پیک کیش بوان اتنت ءُ آ مہری گلائش ءُ امبازیانی جوہان ءِ مشک ءَ سازی ات ءُ ہے وانگی کہ آئی ءِ دست ءَ ات آئی ہمک عکس ءَ پنک ءُ چارگا ات۔ گوشت ءِ پچک ءُ کباب کنگا پدردانگ آئی ءِ دیما اتک ءُ وتی بالادے تچک کت۔ آئی ءِ بودانگ چوشیر وہداں مدامی آئی ءِ دیما اتنگ ات ءُ وتی ورنا ہیں بالاد ءِ وانگی یے ہچ کتگ ات ءُ اے ورناہ ءَ آئی ءِ بالاد ءِ وانگی ءِ ہمک لبز ونتگ چارانتگنت۔ انشی ہم دردانگ ءَ ہے وڑ کتگ ات ورناہ آئی ءِ پچیں وانگی ءَ گوں دلگوش ات کہ اے آئی ءِ ھیل ءُ عادت اتنت ءُ چہ یشی آئی ءِ ملاری ءُ دوسری آورتگ ات۔

آئی ءِ گڈی پیک نوں ہلاس ات، آئی ءَ ہے دست ءِ وانگی ءِ یک علکے کہ آسر جمی ءَ آزگ ات وتی ہے دردانگ ءَ راپیشدارگ دیما کنزات ءُ گشتے "قربانوں ایشی ءَ بچار!" بلے دردانگ وتی واہش ءِ تلمب ءِ چیراچیر تڑاتگ ات۔ دردانگ دل پہ لاپ وپتگ ات سرے یک برزیں ءُ بزیں بالشتے ءِ سراایرات ءُ دوئیں دستے وتی سرءِ چیرا اتنت ءُ پہ یک زندوشیں مہرے ءِ لوٹ ءَ گشئے دزبندی ایر چماں ورناہ ءَ چارگا ات ءُ ورناہ وتی دلبریں بانک ءِ لوٹ ءِ پدا آئی ءِ پچیں وانگی ءِ لبزے ءَ مرزگا بوت۔ چہ مرزگا دردانگ ءَ آبریشمیں بالاد ءِ ہمک تک ءُ پہنات ءَ ہژم زرتگ ات، سردیں بگین کشی یے گون اِتتے ءُ چہ تر ءُ سہر چک اتنت۔ ہے واہش ءَ گروکشانی ہمراہی ءَ آئی ءَ وتی دوستیگیں لوگواجہ ءِ گشگ ءِ ردءَ ہے عکس ءِ لبز ءَ چہ سک داتنت کہ آئی ءِ لوگواجہ ہے عکس ءِ بابت ءَ گپ ءَ ات ءُ گشگا ات کہ "من ندروں منی جان! اے عکس ءَ چہ ے لبز ءَ قسم پہ حداتئ اے لبز (ہمائی ءَ کہ مرزگا ات) زیادہ وش رنگ ءُ ڈولدار انت ءُ چوش گشئے شیر کنیں نیوگے ءَ زندے وشتام کتگ"۔

☆☆☆

رند ہوٹل ناصر آباد

پہ شمئے حذمت ءَ سازی انت۔ وشیں وراک ءُ ادب داریں حذمت کارشمئے وداریگ انت۔ زالبولانی واستا جتائیں بندوبست است اِنت۔

رند ہوٹل مین روڈ ناصر آباد

حدابند: شیر محمد رند، ناصر آباد

Scanned by CamScanner

سستگیں گلاب

ابنِ داؤد

انسان کدی کدی آگہیں چماں واب گندیت ۔ شپ ءِ ستکیں واباں حقیقت ءِ رنگ دیگ لوٹیت ۔ آلوٹیت منی چمانی دیم ءِ عکس یادروشم سہب ءَ چمانی پچ بیگا پیشتر سرجم بہ بنت بلے اے ہم واب ءِ سرجم نہ بیت...

من دیستکیں وابانی امیت ءِ باندات ءَ جنت بازار ءَ وتا پولنگ کت ۔ اے ہما پولنگی انت منی شپ ءِ وابانی......!

تو پولنگ ءَ....چتور....؟

آسہت ءَ منی دانشت ءَ گیش منی نادرانی ہمراہ بیتگ ۔

تونی پچے کنگ لوٹ ءَ....؟

تئی زلورت انت!

منی...؟

اگاں ایشی ءَ تو وتی بکن ءَ

تئی گناہ ءَ من وتی......؟

زاناں تو منا چہ دلگران ءَ ، من تئی واہگ...! تئی دل ءَ منی مہر کم بیتگ ۔

گپ مہر ءِ نہ انت.....!

تراترسگ ءَ انت؟

من ترسگ ءَ نیاں....! تو منا راگشت کنئے اے کئے ءَ کشارکتگ؟

آئی ءَ یلہ کن ۔ منا رند ءَ معلوم بیتگ آئی ءِ جند ءِ گہار ہے آس ءِ تہا کپتگ ۔ آئی ءِ گہار ءِ کُشگ ہمیش ات کہ آ تو ءِ واہگ....!!

Scanned by CamScanner

من.....؟ من چیا....؟

تو بزان.... منا گمان بیت آئی ءِ بیرے گپتگ، آزانت توءَ من وتیگ ایں ذمہ وارتوئے۔

من....؟ آزاناں آئی ءِ گہارانت؟ تو تو ایں رازاں بکش....؟

'' یکروچے فون ءِ رنگ ءِ توار کت من ریسیور چست کت۔ آئی ءَ منا جست کت تو گلناز ئے؟

ہو من گلناز آں!

تو دوچی گداں گوں سک زیبائے، کیچ ءِ جیا دماں بچار آہانی تہا لہتیں رنگ ءَ دروشم ءَ ڈولدار نہ انت بلے دوچی گداں چوز یبا ءُ شررنگ کتگ انت۔

اے منی جیرہ ءُ مسلہ نہ انت...!

تئی اگاں نہ انت بلے من رنجیگ باں...!

تو چیا؟

من ترا ڈولدار گندگ لوٹاں

کیچی گدانی تہا...؟ من وتی دل ءَ تیاب دپی گداں گوں شوقاں۔

ایشی ءَ ہم من انکاری نیاں....

بیت کنت تئی وہد قیمتی نہ انت بلے دگرانی وہد قیمتی بنت۔

اے روچ ءَ پد آئی ءَ فون نہ کت من اوں آئی ءِ حیال ءَ نہ اتاں یکروچے آئی ءِ گہار ءَ منا پیکٹ یے دات۔ من پیکٹ ءِ بوجگ ءَ گلائش بیتاں، منی حیال ہما بچک ءَ شت۔ من پیکٹ پدا آئی ءَ راداات ءُ جست کت اے ترا کئے ءَ داتگ؟ آئی ءَ کندگ گشت ''تئی محبت ءَ'' منی محبت ءَ، من پہ زہر آئی ءِ سرا ئیلگ کش اتاں۔

ترا آوت فون کنت

منا آئی، فون ءِ زلورت نہ انت منا رندءَ معلوم بیتگ منی نوکیں دزگہارے ءِ برات انت۔ آئی ءَ پدا یکروچے فون کت۔

''تو شر نہ کتگ، وا تکیں سوگات منی دیما جتگ''۔

''منا دگرانی چیز نہ لوٹیت، من وت بہا زرت کناں''

''مہر و دوستی ءَ کلد ارانی تہا مہ تور ءُ وزن مکن''

من فون ءِ ریسیور ایر کت....

Scanned by CamScanner

سوگات چی یے چتگ...؟

کپچی گد

آئی ءِ گہارءِ گوشتگیں Relation ءِ زانت....؟

تو منا کمک کنئے!

دیمترءِ گپاں تو ام بکن، گوں آئی ءِ ترا مہر چوں چتگ؟

"آئی ءِ گہارءِ منا یکروچے دعوت دات بیا مئے لوگ ءِ قرآن وانی انت، من اے گشت ءِ انکار کت کہ من قرآن ءِ لبزاں نابلداں من بیایاں چی کناں، بلے آئی ءِ منارا لاچار کت، ہے روچ انت من مہرءِ زرءِ چکل دیگ باں"۔

شمئے محبت ءِ چنت ماہ انت؟

چار ماہ لہتیں روچ چتگ یے!

گناہ....؟

بیست وسئے روچ انت

کس یے زانت؟

اناں....اولی مردم توئے، دومی برات ءِ گہار انت۔

گناہ ءِ وہدءِ آئی ءِ گہار ہمراہ چتگ؟

ہو! مسترین کردار ہمائی ءِ ادا کتگ۔ یکروچے Marie Stopes ءِ کارجاہ ءِ پدآئی ءِ گہارءِ منارا وتی لوگ ءِ برت۔ لوگ ءِ آئی ءِ کس نیست ات، من جست کت لوگ ءِ مردم؟ جواب یے دات آنکارہ ءِ ڈیم ءِ شتگ انت۔ سہتے ءِ پدجنت مارکیٹ ءِ بہازرتگیں پکوڑا ءُ سموسہ وارتاں۔ آ گوں من تران ءِ ات" گلناز تو زانئے ہماکوہ بن وارڈءِ جتیا دم مدام چیزے گرگا بازارءِ کیت ءُ بازیں تھیلا دست ءِ انت یے۔ یکروچے منی لوگ ءِ اتتگ پداوتی ہمادل ءِ زنگے ریتکاں۔ بیچارگ غلط علاج ءِ آنادراہ کتگ۔ Marie Stopes ءِ سراسک نارزاانت آگشیت من نیشنل ہسپتال ءِ درمان جاہ ءِ برزیں بچکے چشمہ یے چم ءِ انت، ہمائی ءِ کراگولی درمان کتگ وش بیتگاں۔ گلناز آہم......اے عمرءِ؟

اے لہتیں انچائیں گپاں تراگشت نہ کناں، آجتیا دے۔

آئی ءِ ٹی وی on کت v.c.d ءِ فلم مان کت۔ من ترایات کت۔

منا؟

ہوُ، آتیٔ وڑا کنگات

آئیءِ برات.....؟

''اے سہت ءَ اتاں... آئیءِ گہار ہما کرداراں ادا کنگات کہ تو منا گوں پیسرا کتگ اتاں۔

ایشیءِ ہمے کردارءَ منا شک کت۔ آئیءَ تیٔ بار وادروگ نہ بستگ۔ فلمءِ تہءِ دوئیں کردار یک دومیءِ پچاں کشگءَ اتاں، آئیءِ گہارءَ شیشگ یےآورت منا گشت یے اے رنگیں فلم چارئے تشنے تشنے الم ءَ ورگوں۔'' یکبرے پداتو منا گیرا تک ئے۔ من اناں کت بلے داں دیر دیرءَ اناں کت نہ کت''۔

بوتل پوراتگ...؟

''اناں، نیم مان ات، دو تلوارءِ نشان پراتےءُ سک ترندات ہما شپءَ تو واتگ ات۔ آ اسپیت رنگءَ انچو ترند ہم نہ ات۔ گوں Double Cola ءَ وارتگ انگت ترندات''۔

تو چینچو وارتگ؟

سے....!

Shet......!

''وہد تیز گامءَ روان ات۔ فلمءِ تہءِ کردارءُ سین ہم بدل بیگا اتاں۔ دلانی چیریں اشکر میزان میزانءَ روک بیگا اتاں۔ ہمے سہتءَ آئیءِ برات زاہر بیت۔ آئیءَ زوت زوتءَ ٹی وی بند کت۔ گلاس چیر داتاںءُ ڈنءَ در کپت۔ آئیءِ برات منی نیمگا آہگاتءُ آئیءِ گہار چہ ترسءَ در کپت.....یا.....؟

من زانت نہ کت!! من آپ واب اتاں.....! حیران بوتاںءُ انگت حیراناں چو چیا آئیءِ گہار پدا واتر بیت....؟

''اناں، آئیءِ براتءَ منا آسءِ تہا دور دات، من سر تا پاداں سچان اتاں۔ آئیءَ گوں وتی نزوریں دسءَ منا را سوتک۔ اے روچءَ پد آ بیگواہ بیت گشئے زاناں آئیءَ وتی منزل گپت۔ لہتیں روچءَ پد من آئیءَ فون کت۔ منا ہمے مشورہ داتے تو وت ہموا کار کنگا نئے پہ وتا ہموا چیز ے بلن۔ آئیءَ منا رایلہ کت۔ تئیءُ آئیءِ تہا ہمے تپاوت ات۔ آئیءِ گہار گوں منا انچو بیت گشئے آئیءَ چہر منا رانہ دیستگ''۔ تو وتی گپءَ بلن منا راچہ ے گناہءَ رکینت کننئے؟

ہو.....! بلے....؟ دماغ ہچ کار نہ انت۔ تر امن گشتگ وتی جاگردءَ بچار مردماں بزان آیاں بچار، آیاں چمانی تہا اے گپ، آیانی باطنءَ بوان......!!!

من تئی واستا مزنیں ٹینشن یےءَ آں بے چہ کناں دگہ راہ نیست، من تنیگاں تئی نیاں۔ تو منیگ ئے منی نہ ئے اے

Scanned by CamScanner

تچکیں گپے۔ مئے راہ جتا بیتاں یکجائی دروگ انت۔ تو آخری ٹینشن ءَ سگ...... پدا......!

من دوگٹ شراب وراں چو دماغ کار نہ کنت تو زانئے منی حرا ئیں حیل یے بے ایشی ءَ من ہچ کت نہ کناں.....!

ہوْ! تو راست گشئے....!

دگہ..........!!.........!!!

بیا کے نزیک بئے...؟

دیری پہ مناشر ترانت...!

بیا چو مکن، منی گوستگیں وابانی بانور....!

آ، دیرانت بیران بوتگ

چوش مہ گش دل ڈ ور کنت....!

مرچاں نہ کنت.....! زمانگ بدل بیتگ۔

من ہما، ہما زمانگ، ہما تو، ہما رنگ انت موسانی، ہما شراب ءُ من، ہما خمار وابی

درستیں ہماہاں شموش.....!

بیت نہ کنت، بیا تئی دست ءِ لکیراں چاراں بدل بوتاں اگاں ناں منی......بیا دست ءَ دئے

آں زیر، وتا ہم شوہاز......!!

وتا......؟ وتا بل، گاریں، یک لکیرے چوٹ انت۔

گناہ ءِ احساس دیگ لوٹ ئے، تو ہم شگان....!

منی مقصد ایش نہ انت بدمہ بر....!!! چاراں تئی لاپ ءِ گلاب ءَ....نرمیں.... چوش ہم بیت....!!! مناں...گم مکن...!!

کش منی درد ءَ انت...ایرکپ....تو درداں گیش کنگائے..دیر ءَ۔

من ہم دردیگاں....مرچی ہچ مہ گش۔

باگ ءِ بلبل

ندیم بیو

مناگوں پل ءُ باگاں مزنیں دوستی یے است، منی عادت انت کہ سہب ءَ مہلہ پادکایاں ءُ وتی کرد گورءِ باگانی سیل ءَ
تاب ءُ رواں، کسانیں تروتابے کناں ءُ چم ءُ دلاں تازہ کناں۔

یک سہبے من پاداتکاں کرد گوراں تراں بوتاں ءُ یک باگے ءِ ایر کپتاں اے ہماباگ انت کہ وہدے یک سہبے من ایشی ءَ
گدار ءَ مکناں تہ تچیں روچ بیچاڑ باں ءُ بے آرام۔ گڑا من دیست یک بلبل یے باگ ءِ تہا گوں وتی وشیں توار ءَ سوت جنگا ات۔
کنت برے اے پل ءِ سراندیت ءُ برے آپل ءِ سراندیت۔ بلے ہر یک درچکے ءِ سراچہ وہدیکہ پادکیت گڑا اے تاک سراجہل کہ
گشئے ارس ریچگ ءُ گریوگا انت۔

بازیں وہدے اوداوشتاتاں بلبل ءِ ءُ باگ ءِ ءُ پل ءُ درچکانی ندارہ کت۔ ہے چارکائی ءَ من دیست کہ بلبل سرا کپت
باگ ءِ بُن ءَ دراتک ءُ یک یک ءَ دراہیں پلے چاراں کتت بلے گشئے آئی ءِ دل انگہ سیر نہ ات۔ ہے نند ءُ پاد آ ءِ تہا بلبل ءِ چم مناکپتہ
بالے کت چہ باگ ءَ دراتک، ہے ندارہ ءِ تہا من انچو بے سدا تاں کہ گشئے حیال باگ ءِ تہا نہ ات یا کہ وابے گندگا ہاں۔

منی حیالاں من یک درچکے ءَ ڈیک ورگا اتوں، من دیست کہ دراہیں پل ءُ درچک چپ ءُ حاموش اتنت نہ برشے
توارے۔ انوں ساعتے ءَ ساری دراہیں پل بچکندگ ءُ درچک سرگ ءُ لڈگا اتنت، ایشاں چون بوت؟ نوں من انچو سرپد بوتاں کہ
درچکانی سمبہگ ءُ گل ءُ شادہی گوں بلبل ءُ ملاہکان انت۔

اندگہ سہب ءَ پدا من ہے باگ ءَ شتاں، بلے مرچی من دیست کہ دراہیں پل بیچاڑ ءُ ملوران انت۔ چہ قدرت ءَ پلاناں آشہ
ذولداری کہ گون انت آ وَ است ات بلے آ پیم ءُ آ وڑاں نہ اتنت کہ بلبل ءِ دیما اتنت۔ آہانی دیم ہچ اتنت بلے آ بچکندگ
اتنت، انچیں تاموری یے گندگا اتک گشئے ماہ ءِ دیم جہراں کپتگ ات۔ بلبل ءِ دراہگ ءُ روگا ایوکا پل ملور نہ اتنت بلکیں دراہیں در
اوں بے تاہیر اتنت۔ آہانی چم ءُ دیما گندگ بوت کہ گشئے آ گوں مزنیں ارمانے ءَ یک چیزے ءِ ودار ءَ اتنت ءُ بازیں گریوگ ءَ
زاری ءَ آہانی نازرکیں تاک ءُ شاہ زرد زرد اتنت، دراہیں باگ ءُ پل گوں گوات ءِ آواز ءَ شیک شیک کنگا اتنت ءُ بلبل ءَ یات کنگا اتنت

گوں سارتیں گوات ءُ وتی تا کانی سرینگا لگ اتنت بلے یک دمانے پد پدا گشئے زہیرانی جنگل ءُ گیابان ءَ ترگ ءُ گردگا اتنت، گوں حاموشی ءَ ریز گیں ارساں چو ہور ئیگ ءَ گوارگا لگ اتنت۔

باگ ءَ راچو بے تاہیری ءُ ملوری ءَ دیست تہ منی دل سکامات نہ بوت، اے ہے باگ ءُ پل اتنت کہ ہر وہد ءَ وش ءُ شادان اتنت بلے نوں انچو ملور ءُ پریشان کہ گشئے ہجبر بہار ءِ موسم ءَ سرنہ کش اتگ ات۔ من گوں صبر ءُ اوپار ءُ دل ءِ دارگا دمبرت گڑا اشتوں پلانی گوراءُ پکا آوانی حال ءِ پرسگا لگ اتوں، بکش ات! شمئے وشبوئی است انت بلے نا گیگ ءُ زہیر گیگ ءَ چیا؟ پلاں درائینت، مردم مئے دیم تچکی ءُ بے سریں کندگا گندنت گشنت ماسک وش ءُ شادانیں، بلئے شمائے دل ءِ چے حال ءُ زانئے؟ اگں شما شر بچارئے، ارمان! کس کسی دل ءِ حال ءُ نزانت بلے باز رنداں دل ءِ گپ چہ دیم ءُ چماں زانگ بنت؛ ہے وڑا مئے غم ءُ ہلکیں چہ مئے زردیں ءُ حشکیں تاک ءُ کنٹگاں گندگ بنت، اگں تو زانگ بلوٹ ئے تہ مئے آزگیں ٹپانی دوا بلبل انت ءُ بلبل ءِ وشیں گال انت، مئے تسلی ءُ دلبڈی دیوک بلبل انت ءُ بس، چیز ے وہد انت کہ آ چہ ماگلگ ءُ آزار انت۔ دریکمیں ماچوش مہ کشتیں، دریکمیں ماچوش مہ کشتیں۔

باگ ءِ ہر نیمگا ہے توار جست ات ہر پل ءُ گوں ارساں ہے گپ ءَ راجت۔ من پدا جست کت، شما زاناں بلبل ءُ راچے گشتگ؟ چہ ہجالتی ءُ آہاں وتی سر جہل کت، یک دمانے ءُ حاموش بوتنت من دوبر جست کت آہاں جواب ترینت، دگہ پرے ماچوش نہ کناں۔ ما جنتی حوریں، مئے کاربس جہان ءِ سمبہینگ ءُ دولدار کنگ انت، مارالوثیت کہ دراہیں جہان ءَ چہ وشبوہاں آتار بکنیں بلے ما وتی قول ءُ رابر جاہ نہ داشت، ما گوں بلبل ءُ دگا کت، ماگلہ کت کہ تو دگہ پلانی گوراچیا روئے؟ آہاں گشت کہ تو آہانی کراچیا روئے۔ مئے یکے دومی ءِ کینگ ءُ حسد ے دیست بلبل ءُ مار ایلہ دات ءُ شت۔

پلانی چہرے گپاں منی دل باز وش بوت منا چہ پلاں سوج ءُ پنت ے رست ءُ دومی نیمگا آوانی دل ءِ حال ءُ عاقبت ءَ سک بیچاڑ کت۔ من گوں ارس ءُ اولسباں چہ باگ ءَ در کپتوں۔

☆☆☆

کتاب زند ءِ مڈّی اَنت۔ وت بوان اتُ ءُ دگراں وانگ ءِ سکین ءَ بدی ات۔

Scanned by CamScanner

یاتانی ساہگ

جلیل فیض

ماسۓ براتانی وڑا بیتگیں من، منیرء مجید مدام ہور بیتگیں، سہباں ہوری ءَ ہاسٹل ءَ چہ دراتکگیں یونیورسٹی ءَ شتگیں یکیں کلاس ءَ وانگا ہم بیتگیں سبارگ اوں ہوری ءَ کتگ ءُ عصر ءِ وہداوں یکجا گہ گوازینگ ءُ شپاں ہاسٹل ءَ بجیگا شتگیں۔

جوانی انت ءُ ہزار فکرء حیال ءُ داب، نصیب چی نہ کنت۔ وہدیکہ زاہدان یونیورسٹی ءَ پہ وانگا شتاں ہچ کس منی ہمراہ نہ ات ایوک ءُ تہنا مزنیں شہرے ءَ چندے روچ گوازینگا پد مۓ وانگ ءُ زانگ ءُ ایوکی ءِ زندگی بنگیج بیت، ماں ہاسٹل ءِ کمرہ ءَ ہما بنگیجی وہداں ما سۓ ایں ہور بیتیں۔ روچ پہ روچ مۓ دوستی ءِ تیاب جہل تر بیان ات ءُ بید ہاسٹل ءُ یونیورسٹی ءَ مۓ ہمراہی ءُ سنگتی مۓ ذاتی زندگیاں کشگ بیت۔ مۓ دوستی داں ہما حدءَ رست کہ یک دومی ءَ ابید زند گوازینگ نی مشکل نہ بلکیں نبوتگیں حبرے ات۔ ہے وڑا مۓ پچاروکی مۓ لوگاں داں کشگ بیت۔ اگاں من نیمگے، منیر یک نیمگے ءُ مجید ملک ءِ دگہ نیمگے ءِ نندوک ات بلے وہدے مہر و محبت کسے ءِ دل ءُ جان ءَ ہنڈ ال بہ رود نیت دگہ حدے پہ آہاں ہچ جاہ پیش نہ کپیت ہما بلاہے کہ مۓ سرا کپتگ ات۔ مۓ وانگ ءِ گڈی سال ءَ لیلیٰ، مجید ءِ گہار پہ وانگ ءَ زاہدان ءَ اتک ءُ ہے وڑا مۓ وانگ تمام بیت مجید ءَ پہ وتا کارے شوہاز کت ءُ زاہدان ءَ منت۔ من ءُ منیر ءَ ہم چیزے وہد گوزگا رندکارے درگیتک ءُ مااوں زاہدان ءَ نندوک بیتیں۔ ہے پیما مۓ دوستی برجاہ بیت ءُ مادائما مجید ءِ لوگ ءَ شت اتکیں، مجید ءَ، کہماراوتی براتانی پیما دوست داشتگ اتتے ءُ مارا پہ زوروتی لوگ ءَ برتگ اتتے، داں اے حدءَ کہ پہ قول ءِ فارسی شاعرے کہ ”رنگ رخسارہ خبرمی دہد از سرِ درون“۔ وہدے من پہم ات کہ لیلیٰ ءِ حیال ءُ داہگ منیر ءِ دل ءَ نشتگ ءُ ویل ئِے نہ کنت۔ حداءَ چہ چیر نہ انت شمارا چے چیر، بائدیں قبول بکناں کہ مناوں لیلیٰ سک پسندات منی دل ءَ ات کہ مجید ءَ گوں وتی ءُ لیلیٰ ءِ بارو اگپ بکناں بلۓ وہدے من مارات کہ منیر ءَ لیلیٰ سک دوست بیت تہ من وتا کراکش ات ءُ سنگِ سیاہ بیتاں۔ من چارات منیر حدءَ چہ گیش شیدا انت پرے ہاترا ایکرو چے من منیر ءَ گوں لیلیٰ ءِ بارو ءَ گپ جت، وہدے من گپ بنگیج کت منیر چوبت ءَ حاموش ات، انگت ءَ منی گپ ہلاس نہ بیتگ ات کہ منیر گریوگا لگ ات۔ آشپی کوشتگیں شپانی وڑا مجید ءِ لوگ ءَ چہ دراتکگ اتیں تہ نیمراہ ءَ من گنداں کہ منیر فکرء حیالانی تہا گارانت پہ بہانہ یے سیر ءِ گپ اوں کت ءُ وہدے دیست کہ منیر ءَ سارتیں آہے کش ات من وتی دل ءِ گپ جت ءُ گشت: منیر، تو کدی لیلیٰ ءِ بارو افکر کتگ مجید ءِ گہارءَ گشاں پہ ترا سک شریں جنکے اگاں قبول بکن ئِے انگت ءَ منی گپ ہلاس نہ بیتگ ات منیر ءَ وتا منی امبازاں یلدات ءُ گریوگا لگ ات۔ من اِشت کہ بہ گریت دمانے ءَ پد بس ئِے کت ءُ مۓ نیام ءَ بےتواری پرشت دوئیں کُنڈے ءَ نشتیں من چہ لیلیٰ ءَ حبر کنگا اتاں ءُ منیر سراسرینگا ات۔ رندا کہ من وہدے لٹ آئی ءِ دل ءِ پُراں جت لہم لہم ءَ گپ ءَ لگ ات آ ہم گوں حسک ءُ دمبرتگ ءُ پرشتگیں آوازے ءَ گشتے: چے ترا بگشاں

گوہرام کدی اگاں کفر مہ بیت وتی نصیب ءَ لعنت کناں گوں وتا گشاں کہ مرتیناں ءُ زاہدان ءَ پہ وانگ ءَ میا تکیناں چے بگشاں؟ وہدیکہ بس کت ئِے من گشت ہر چی تئی دل ءَ انت مرچی بگش۔ منیر کہ ہر دمان ءَ وتی حیالانی تہا گاربیگاات ءُ وتا مچ کنگاات دلے ریتک زبان ءِ سرا قبول ئِے کت گشتے راست ءَ لوٹ ئِے من چہ اولی روچ ءَ کہ لیلیٰ دیستگ ات دل ءَ عجب در یلگے زرتگ فکر کتگ بلکیں لج ءُ شرم ءِ ہاترا من چوشاں بلے دیستوں کہ نہ ہر وہدے کہ لیلیٰ منی دیما کپیت دل ءَ گشئے آسے روک بیت گوہرام من درستیں چیز وتی چہ رست ءَ داتگ انت انی چنت روچیں مناں واب ءُ آرام نیست انت بلکیں تواوں سر پدئے کہ مناں پیسر یگیں دل ءُ دین گون نہ انت، نزاناں چے بکناں لوٹاں چہ زاہدان ءَ برواں داں آئی ءَ مگنداں بلے نہ بیت۔ اگاں منی کار ءِ مسلہ مہ بیتیں من دیری شتگ اتاں اگاں زاہدان ءَ مردارد بگوارا تیں من اے شہر ءَ نہ شتگ اتاں۔ ہروڑے کہ بیت ایں من اے جنک ءِ حیال ءَ من چہ وتی سرا کش اتگ ات ءُ پیسر یگیں مردم بیتگ اتاں بلے۔۔ حیران منتگاں، من وت مدام دگہ نصیحت کتگ انت کہ عشق ءَ چہ وتا دیر بدار ات بلے۔۔ اف اللہ ءِ قدرتاں بہ نازاں۔۔ گوہرام ایش انت مئے دل ءِ کسہ شر بیت تو گپ کت چدو گیشتر منی صبر ءَ جواب داتگ ات۔ چہ وتی جاہ ءَ پاداتکیں ءُ روگا لگ اتیں ءُ من حافظ شیرازی ءِ یک شعرے پہ منیر ءَ ونت:

مرا در منزل جاناں چہ امن عیش چون ہردم/ جرس فریاد می دارد کہ بر بندید محل ہا

ہمہ کارم زخود کامی بہ بدنامی کشید آخر/ نہان کی ماند آن رازی زو سازند محفل ہا

وہدے لوگ ءَ رس اتیں شپ ءِ پاسے گوستگ ات خدا گواہ انت کہ من منیر ءَ چو مجنوں ءَ گندگا اتاں منی حیال ءَ لیلیٰ ءُ منیر ءِ سیر نہ بیت ہچ وڑیں مشکلے نیست ات، اے گپ من منیر ءَ ہم گشت گڑا درائینت ئِے کہ ہروڑ تو شر زان ئِے ہماوڑ بکن۔ منیر ءِ دپ ءَ کندگ دیست تہ سک وش بیتاں، حدا مرزی مردے ات، چہ وتی براتاں مناں گیشتر دوست ات۔ یک منیرے ات ءُ یک دنیایے۔ سہب ءِ سرا من وتا شموشت ءُ منیر ءِ ترانگ ءَ اتاں من گوں وتا قول کتگ ات کہ منیر دگہ ہچ وڑا اے مسلہ ءِ سوب ءَ پریشان مہ بیت۔ وتا مہکم کت ءُ مجید ءِ گورا شتاں ءُ ہچیں حال وحبر مجید ءَ گشت انت۔ مجید ءَ ہم منی گپ شری ءِ سرا گوش داشت انت، من وہدے لوٹ ات چہ آئی ءَ روگ ءِ موکل ءَ بگراں گشتے: حیر منیر ءَ گنداں ءُ چہ آئی گلگ کناں کہ چیا براتی ءِ حق بے ادا نہ کتگ ءُ وتا بزگ ءُ وارے کتگ۔ بس یکبرے منا اشارہ یے بکتیں۔ منیر ءَ چہ شرتریں زامات منا رسیت؟ مجید اے وڑا ارزانی ءَ مسلہ ءُ زوریت، منا باور نہ بیتگ ات۔ من مجید شری ءَ زانتگ ءُ من آئی ءِ شری ءُ لائقی ءِ احترام ءَ کناں بلے من فکر نہ کتگ کہ چوشیں مزنیں مسلہ یے ءَ مجید چو ارزانی ءَ ہلاس کنت۔ وہدے من منیر زامات توار کت ءُ درستیں حال داتنت حدا مرزی ءَ گل ءَ چہ گریت۔ ہما شپ ءَ سانگ بندی ءِ ہاترا مجید ءِ لوگ ءَ شتیں۔ من ءُ منیر ءَ وتی گپ جت انت ءُ آہاں وتی۔ لیلیٰ سک گل ءُ راضی ات۔ ہے وڑ منیر ءُ مجید ءَ وتی مات پت گپ جت انت ءُ آہم راضی بیت انت کہ دہ ماہ ءَ رند سیر بہ بیت۔ اے دہیں ماہ ہم گوں وشیاں گوست انت ءُ مادرست سیر ءِ تیاری ءَ لگ اتیں۔ سیر ءَ چہ یکروچے پیسر من ءُ منیر سودائی ءَ بازار ءَ شتیں سہب ءَ کہ بنگیج کتگ ات تنی وہدی بیگاہ ات مئے سامان زیرگ انگت ہلاس نہ بوتگ ات۔ مگرب ءِ وہد ءَ ما وتی درستیں کار کتت ءُ دیم پہ لوگ ءَ روگا لگ اتیں۔ نیمراہ ءَ منیر ءَ گشت کہ تو ہمدا بدار من سڑک ءِ آ کپ ءَ رواں ءُ یک کسانیں چیزے زیراں ءُ کایاں۔ منیر شت من

سک دمبر تنگ اتاں منی سر جہل ات ءُ حیالے ءِ تہا اتاں کہ انا گہ گاڑی ءِ بریکانی آوازے اتک کہ مردے جنگ ات .یے۔ درستیں مردم ءَ ہا نیمگا شت انت، من اوں شتاں من اے فکر ہم نہ کتگ ات منا واب یے گندگا پیداک ات آ مرد کہ ٹپ ءُ ٹور ات، حوان ءُ حون زیچ ات ءُ ہا جاگہ ءِ سرا ساہے داتگ ات، آ مئے سالونک منیر ات۔ من چہ ہوش ءَ شتاں ءُ وہدے کہ ہوش کت دیست سیر پرّس یے ءَ بدل بتگ ات۔ منیر حاکانی چیر اگڈی واب ءِ تہا ات ءُ ہما وہدی کہ منیر قبر ءِ تہا ایر کنگ بیت منی قدم لیلیٰ ءِ زندگی ءَ ایر بیتاں کہ منیر ءِ جاہ ءَ بگراں۔ ہر چنت کہ لیلیٰ وتی سدو سماءَ نہ ات، یکی روچ ءِ پرس تمام بیت درست شت انت، مجید ءَ اوں نشت نہ کت۔ مصیبت ءِ جہلانگی درامدانی دل ءَ چنگ جنت۔ لیلیٰ ءِ سمبالگ ءِ گرانیں بار منی کوپگاں ایر کنگ بیت، اصل ءَ منی جند ءَ یک تسلی دیوکے ءِ ضرورت ات۔ بلے من وتا سمبال ات۔ منا انگت باور نہ ات کہ منیر مئے گورا نہ انت۔ نوں من مئتگاں ءُ یک براتے ءِ جتائی ءِ درد۔ من مئتگاں ءُ موم یے کہ حسک ءَ بچگا انت۔ لیلیٰ ءَ وَ حال است ات نیکہ واب ءُ آرام، یک دمانے ہم آئی ءِ ارس چہ دیدوکاں حسک نہ بتگ اتاں پدا ہم حق .یے است ات۔ مدام منا گشتگ یے کہ منا منیر ءِ قبر ءِ سرا بہ بر ءُ من بر تنگ ات۔ منی تسلی ءُ دلداری بے فائدہ ثابت بیت انت، من ہر چی کرت لیلیٰ پیسر تگیں لیلیٰ بیگا تیار نہ ات۔ یک بت یے ءِ وڑا ات نہ گپ ئے کت ءُ نہ چیزے گشت یے۔ چلمی روچ ہم گوست۔ من اوں دگہ وتی کار ءَ شتاں بلے من ہم آ پیسرتگیں مردم نہ اتاں۔ منیر ءِ حالکیں جاہ ہمک نیمگا ظاہر ات ءُ یک نیمگے لیلیٰ ءِ حیال ہم یک ساعتے منا نندگا نئیلگا ات۔ مدتے گوست من وتی روچ ءُ شپاں گوں مجید ءَ گوازینگا اتاں، مجید منی وڑا بد حال ات ءُ لیلیٰ چہ ما ار ابدتر ات۔ آئی ءَ وَ درستیں کار، وانگ ءُ زانگ یلہ داتگ اتنت۔۔ چیزے روچ ءَ رند مجید ءَ وتی آلوگ جاگہ مٹ کت ءُ دگہ لوگے ءَ شت انت کہ بلکیں منیر ءِ یات آلوگ ءَ انت ءُ لیلیٰ آہاں بہ شموشیت بلے لیلیٰ انگت ءَ انچوش ات حاموش، بتانی وڑا ءُ پدا ہم کس نیست ات کہ آئی ءِ پریاتاں اش بہ کنت۔ پدا من دیما اتکاں، چیزے وہد گوز گا رند من فکر کت اگاں من گوں لیلیٰ ءَ سیر بکناں بلکیں آ شر بہ بیت ءُ منیر ءِ حالکیں جاگہ پر بہ بیت۔ یک نیمگے فکر کت کہ اگاں چوش مہ بیت ءُ منیر ءِ جاہ ءَ پر کت مکناں گڑا مئے دوئینانی زندگی بربادی ءِ نیمگا روت، پرے ہاترا من اے گپ کسے ءَ گوں نہ کت۔ روچ ءُ شپ گوزگا اتنت لیلیٰ ءِ گریوگ ءُ زاری کم بیتاں بلے آئی ءِ بےتواری ءُ حیرانی کم نہ بیت۔ منیر ءِ مرگ ءَ سالے گوستگ ات، سالینی پرس ہم دارگ بیت ءُ ہمے روچ ءَ لیلیٰ ءَ سریگ پر کنگ ءِ روچ ءَ ہما چیز کہ منیر ءِ پت ءُ مات ءَ لیلیٰ ءَ داتگ اتاں، منیر ءِ پت ءُ مات ءَ راپدادا تنت اش۔ لیلیٰ ءِ اے کار ءَ گوں دراہ حیران بیت انت اے دمان ءَ منی حیال ءَ سنگاں ہم گریوگ پیداک ات۔ منیر ءِ مات ءَ گوں ترّیں دیدگاں آسامان کہ آئی ءِ چک ءَ گوں ہزار امیت ءَ کپتگ اتنت، زرت انت اش، دگہ راہ نیست ات۔ من مجید ءُ لیلیٰ ہم ہمدا منت ایں ءُ مئے گندوند روچ پہ روچ گیشتر بیان ات۔ من لیلیٰ سمبال ات ءُ سرپد کت گڑا سرا لیلیٰ پداوتی وانگ ءُ زانگ ءَ دلگوش بیت ءُ من مارات کہ منیر ءَ کم کم چہ دل ءَ کشگا انت۔ ہے گر ءُ جنجالانی تہا کو ہنیں ترانگے منی دل ءَ اتک۔ منی ءَ لیلیٰ ءِ سیر ءِ مسلہ۔ اے در گت ءَ من مجید ءِ گوں ماگپ جت ءُ مجید ءَ وشی ءِ گوں ما منا امبازاں زرت ءُ گشت یے پرچا اے گپ من پیسرا نہ جنگ۔ ہما شپ ءِ مجید ءِ لوگ ءَ شتاں۔ مجید گل ات ءُ وتی سیر و سانگ ءِ گپ ءَ ات، لیلیٰ اوں نشگ ات، مجید ءَ پہ بچکندگے منا گشت من سیر ءِ حیال ءَ آں نی تو ہم سیر و سانگ ءِ فکر ءَ بو۔ من گشت تو راست گشئے منی حسر کہ تمام بیت لیلیٰ ءَ وتی دمبر تگیں دیدگ منی نیمگا شانک۔ دات

انت ءُ مجیدءَ گوں مسکرا گشت کہ بکش تئی بانور کئے بہ بیت شر ترانت، منا وَ مسکراءِ تب نیست ات نہ من مجید مھتل کت ءُ نہ لیلیٰ۔ دل ءِ گپ وتی زبان ءَ ریتک ءُ گشت اگاں تو اجازت بدئے ءُ لیلیٰ قبول بہ کنت۔ مجید سک گل بیت ءُ لیلیٰ ہے وہدءَ کمرہ ءَ چہ ڈن ءَ دراتک۔ منی لوگ ءِ مردم بزاں پت مات، برات گھار مئے سانگ بندی ءَ راضی بیتاں ءُ مجید وَ راضی ات، پشت کپتگ ات لیلیٰ۔ من دیم پہ دیم لیلیٰ ءَ وتی درستیں گپ جت انت ءُ لیلیٰ ءَ پہ جواب ءَ یک ہفتگے ءِ موکل لوٹ ات۔ یک ہفتگے ءَ رند لیلیٰ ءَ یک کاگدے نبشتہ کت ءُ پہ منا دیم دات ءُ وتی دل ءِ حال کاگدءِ تہا نبشتہ یے کتت۔ کاگدءَ نبشتگ ات کہ ہرچی تو گشئے شر انت، وتی درستیں حال بیان یے کتگ اتاں بلے یک دردگیں گپے ہم نبشتگ ات یے کہ من انگت ءَ کدی کدی منیرءِ یات ءَ چیر وکائی، چہ دگرانی چماں دور گریواں۔ من ترساں کہ بلکیں منی اے حالت تئی زندگی ءَ تباہ مکنت ءَ.... من اشکتگ کہ حاک انسان ءِ مہرءَ چہ دل ءَ بارت ءُ مہر و محبت ہرچ دردے ءَ درمان کنت ءُ من کوشست کت کہ شک ءُ دوراہی ءِ ہنداں وتی فکرءَ چہ بہ کشاں ءُ یک مہکمیں فیصلہ یے بکناں، بلکیں ہچ کس باور نہ کنت بلے.... وہدے نکاح وانینگ بیت ءُ مارا انندار ہنت یے دوئیں گریوگا لگ اتیں نہ گل ءُ شادہی ءَ، منیرءِ یات ءَ۔ مئے زندگی بنگیج بیت، زندگی یے کہ منیرءِ یات ءُ حیال ءِ سانگ ہمراہ ات یے۔ مئے کسانیں حمرے ءَ مارا منیرءِ ترانگاں دور داتگ ات ءُ من لیک ات کہ سیر مادوئیناں کتگ بلے ماسئے کسیں کہ ہوریں، من لیلیٰ ءُ منیر۔ منی حیال ات کہ لیلیٰ ءَ گوں وتی محبت ءَ شاد و آباد کناں ءُ منیرءِ عکس ءَ چہ آئی ءِ دل ءَ شوداں بلے من وت منیرءِ یاتانی اسیر ءُ بندی اتاں ءُ منی گیشتریں وہد منیرءِ حیالانی تہا گوزگات۔ ہچنگ ءُ ماہ گوست انت مئے زندگی ءِ دومی سال بنگیج بیت وہدے من ءُ لیلیٰ سرپد بیتیں کہ مارا چک نہ بیت، چکی گریوگ ءُ کندگ ءِ توارءَ نہ اشکنیں۔ آدمان ءَ زمین ءُ زمان پما یک بیت انت ءُ من دعا لوٹ ات کہ زمین ءِ دپ ہچ بہ بیت ءُ منا ایر بہ بارت، وہدے کہ داکتراں گشت کہ مارا چک نہ بیت من دل ءَ ہزار واہش است ات کہ اگاں وہدے مارا چک بیت گڑا مادوئیں منیرءَ رابے یال کنیں بلے حداءَ منظور نہ ات۔ لیلیٰ جوان ات آئی اگاں منا یل بداتیں ءُ دگہ سیرے بکتیں، مات ہچگ ات بلے من پت نہ ہچگ اتاں۔ ہے گپ مس لیلیٰ ءِ کراجت کہ آمنا یلہ بدنت ءُ دگی سیرے بکنت بلے لیلیٰ ءَ منی گپ ءِ سرا کندات۔ منی دل پہ لیلیٰ ءِ حال ءِ سرا ستک کہ بزگ بید چہ کندگ ءَ دگہ کارے کت نہ کنت، لیلیٰ نہ شت منا گشت یے من چک ءِ ہاترا گوں تو سیر نہ کتگ ءُ من ترا اے حالت ءَ یلہ نہ دیاں ءُ ترا گوں دز بندی انت کہ دگہ برے اے گپ ءَ مجن۔ لیلیٰ ءِ اے حبراں گوں من وتی درستیں غم شموشتاں۔ لیلیٰ پہ منا یک سرپدیں دوستے ات۔ آئی ءَ زندگی ءِ بازیں چست و ایراں، غم و وشیاں منی ہمراہ داری کتگ ءُ کنگا انت۔ مرچی منیرءِ مرگ ءَ سینزدہ سال گوستگ ءُ دوازدہ سال مئے سیرءَ۔ مئے زندگی وشی ءَ گوزگا انت ءُ لیلیٰ ہم چہ اے زندگی ءَ راضی انت بلے چیزے کہ مارا عذاب انت، یک مزنیں دردے کہ مئے گورجیگ یے کپتگ، ما یک دومی ءَ سک دوست داریں، ہچ کمی یے نیست انت بلے انگت ءَ منیرءِ یاتانی سانگ مئے زندگی ءَ گوں ہوار انت۔ اے گپ ءَ من ءُ لیلیٰ دوئیں قبول کنیں کہ مئے تچہیں زندگی ءِ کمی بس یکیں منیر انت ءُ بس۔ مادوئیں آئی جتائی ءِ درداں گاریں ءُ مئے زندگی گوں آئی ءِ یاتاں ہوار انت۔ کدی کدی انچو بیت کہ داں دیراں مادوئیں بے تواری ءَ بڑاتگیں ءُ منیرءِ یات ءَ گریویں۔ برے وہدے گوں وتا من فکر کناں گنداں اگاں من وتی قدم لیلیٰ ءِ زندگی ءَ منیرءِ مرگ ءَ پد ایر مہ کتیناں منی زندگی ہم جوش نہ ہچگ ات ءُ بلکیں لیلیٰ ءِ زندگی ہم گہتر ہچگ ات۔ ☆☆☆

ابکہ نہ اوں

عوم

کمبہ ءِ تارانی سرا یک پندولی چنڈے چو کانگڑ ءِ پیالونجان ات، من ہمیش انت نوکی واب ءَ چہ پاداتکاں یک جاک سلواتے بنا بوت، من شتاں کہ میت ءِ پشت ءَ چونیں جاک ءُ سلواتے، میت ءِ پشت ءَ چپ و چاگرد ءَ مچی یے است ات۔ چار کس گپ ءَ ات ءُ چار کس اودا۔ من یکّرا اوشتات ءُ گپ ءِ گوشدارگ بنا کت ''ما پیری یک ملا ہے گلینگ'' من نزیک ءَ شتاں چہ ہمے مردماں جست گپت شما ملا چیا گلینگ، اے ملا ءَ دوازدہ بج ءَ بانگ داتگ ما کہ جست کتگ کہ دوازدہ بج ءَ تو چیا بانگ دیئے، پسہ یے داتگ اہلِ حدیثانی بانگ ہمے وہد ءَ بیت۔ اے دگہ ملا ہے اتگگ، باریں سنی یے یا شیعہ یے، ہر وہد کہ واب ءَ بست کنت بانگ دنت، مچی توار برز بوان ات ما نمازنہ واناں مالوٹیں کہ ملا ہر یکے بیت وتی حساب ءَ بانگ بدنت۔ یک ملا ہے گشیت سنی یکے گشیت شیعہ، اہل حدیث، مانزاناں کئی بانگ ءَ نماز ءَ بواناں، درس یک توار گشگا اتاں مالانہ لوٹیں۔

آزمان اوں عجب سنگارات، آزمان ءِ دیما سینما ءِ پردہ ءِ ہمیں یک پردہ یے جنگ مگرب ءِ وہد بوت ہرلوگ ءِ مردم وتی لوگانی پیوگاہ ءَ اتک ءُ نشت انت۔ مرچی شپ سک باز مردم وتی لوگ ءِ پیوگاہ ءَ نشتگ ات، دو کس گپ ءَ ات کہ مرچی شپ امریکہ نوکیں صدر گوں قوم ءَ تران کنت، وتی ملک ءِ نوک بستگیں سہرانی نیاد ءَ بندیت۔

بازار ءِ سڑک انچو ڈولدار اتنت کہ مردم پہ چارگا سیر نہ کنت ہریمگا جاک ءُ سلوات، گاڑیانی بازی اے بازار ءَ یک ندار گندگ بوت یک جنیا آدے کہ سڑک ءِ کرا نشتگ ات۔ من ہمے جیڑگا اتاں کہ اے چیا اداں نشتگ ہمے ساعت ءَ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات ہمے جنین ءَ وتی کٹ ءِ چک بن ءَ ایر کت گاڑی ءَ سوار بوت، گاڑی ءِ واجہ ءَ لبجیں زرکشّ ات ءُ آئی ءِ دست ءَ دات۔

اودا باریں ہچ بوتگ، اے راہ ءِ گوزوکیں مردم ہمے ٹِک ءَ رساں گیناں دزمال دیاں باریں ہچ بوتگ، من ہمے راہ گپت شتاں اداڈونڈے ءِ بوانت، چہ کجا پیداک انت؟ من ہمے جیڑگ ءِ تو کااتاں کہ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات، دو مردم دراتک پشت بانٹ اش ہچ کت گاڑی ءِ تہا چے جونے کشّ اتے، یکے ءَ جون ءِ پاد گپت انت ءُ یکے ءَ دست، اے دیم آدیما برت آورت اش ءَ آ ہمے بستگیں دیوال ءِ پشت ءَ چگل اش دات۔ اے نہ مشتگ اتنت کہ دگہ گاڑی یے اتک ءُ اوشتات ایشاں اوں ہمے حساب ءَ جون ءَ چول دات ءُ دیوال ءِ پشت ءَ چگل دات۔

منی پنچک ءِ چک ءَ گیٹ ہچ کت گاڑی لوگ ءَ آورت ☆ ☆ ☆

حیال

غلام حسین آزار

بازمدت ءَ پدیکرندے پدا آئی ءَ منا گوانکو کت کہ قلم ءَ دست ءَ کن بہ لکھ!

بالا دگ ءَ لہمین تو دچمانی خماریں کیف
تا ہیر دلاں بکشاں رکانی خماریں کیف

ملکو رءِ شاں در کیت کوش مہلبیں بگاہاں
مہکو نگ ءِ وشبوئیں مسکانی خماریں کیف

دلبند ءِ زریت باگ ءَ تئی سئیل سباہانی
گوں لڈگاں دلکشیں پُلانی خماریں کیف

نہ حاجتیں گلمان ءِ نہ حور و پری آنی
نہ کوثر ءِ طہور ءِ کیفانی خماریں کیف

ہلو! ہلو! ہلو! !!!!!!

☆☆☆

Scanned by CamScanner

واب

شریف قاضی

اِٹ ئےَ کہ نہ کنات ئےَ انچو ڑنگ ڑنگ منی سرءِ ہوش شابرتگ شے سرءِ ہوش بروآت اے چونیں ملکساں نیلنت کہ مَن آرام بکناں روچ ءِ گنجیں کاراں کشت ءُشپ ءَ ملکسکانی۔۔۔ شی ملکسک چو جمرءَ گرندگا اتاں، منی تیوگیں جان اش چنڈ اتگ ات ءُ لِڑ لِڑات من انچو کچینگا دمبرتگ ات مناپہ ملکساں سک زہرآہگا ات دل ءَ گشت پیشلے بزور ملکسکانی حاندان ءَ گارکن۔ منی بشاتگ سک کوہن ات بیست تنگے پرات، زیک من ہچ اتگ ات بلے دوشی منی لگتاں انچو درتگ ات کہ نام نہ گرئے۔ ہمیشکا ملکسکانی اوں گناہ نہ ات من وس کت مناواب نیاہگا ات زاناں اے ملکسک آرام ءَ کل انت اگاں چادرے ایرکش بکتیں منا گرمے ءَ کشتگ ات منی ءُ ملکسکانی جنگ جاری ات۔ ماہ درپشگا ات من دوشیکیں واب ءِ باروافکر جنگا اتاں اف کہ چونیں وشیں وابے ات گندئے اے داب راست بوتیں تہ باز جوان ات دگہ منی عیش ات۔ بلے اے وڑیں واب من پیسرا کدی نہ دیستگ ات گشئے حقیقت یے ات۔ من سک گل اتاں چہ بازیں وشی ءَ من گنوک بوان اتاں بلے مناوتی کچک ءِ وکگاں گڈ ءَ خنگ ات شگرے گپت کہ کچک ءَ منا گڑینگ اگاں ناں من الم ءَ گنوک بوتگ اتاں۔

دوشی واب ءَ دیست من سک سیر اتاں منی گوراماں ءُ مڈی بے حساب است ات گاڑی، بنگلہ، بینک بیلینس، نوکر چاکر ہرچی کہ بکشئے است ات جاپانی چشمکے منی چم ءَ ات، راڈو گھڑی یے دست ءَ ات، سہرءِ مندریکے، دہ سہرءِ چین یے، انچیں کاٹن کہ کسی جان ءَ نہ دیستگ ات، چوٹانی توارءَ چک چکے پرات۔ انچیں چوٹ کہ تیوگیں کوئٹہ ءِ پرنس روڈ ءَ دست نہ کپیت، لوشن ءِ بوءَ تیوگیں بازار سرا زرتگ ات منی سنٹ مک ات ءُ ہرکس منا روک روک ءَ چارگا ات۔ تیوگیں بازارءِ مردم چہ من ترسگا اتنت ہرکس منی وازمندگ ات من وت حیران اتاں کہ انوں نیزگارے اتاں دمان ءَ چوں سیر بوتاں اے نزانتگ ات کہ واب گندگایاں۔ وہدے مناوتی کچک ءِ وکگاں گڑینگ ات تہ من ہما نیزگار اتاں ہماپرشتگیں تھت ءُ ہمادرتگیں بشاتگ ات۔ کج انت مال دولت، نئے گاڑی، بنگلہ، بینک بیلینس، نوکر چاکر نئے راڈو ءُ مندریک، سہرءِ چین، کاٹن ءُ چوٹ، نئے لوشنی بوے است ات ہما ملکسکانی گرندگ ات، منا درگا اتنت ءُ کرز کرز کچینگا اتاں۔

☆☆☆

دنیا

نعیم رہچار

''تو منا دوست بئے، تو منا سک دوست ئے۔۔۔انچوش کہ دل گشیت تر اوتی۔۔۔''

''تو اوں منا انچوش دوست بئے منی دل گشیت کہ ترا۔۔۔''

''منی دل گشیت من ءُتو اے شہر ءِ چہ دوریک درچکے ءِ سارتیں سائگ ءِ سہب داں بیگہ بہ نندان ءُ وتی دل ءِ رازاں درشان بکناں ءُ اے رازہچبر ہلاسی ءِ نام ءَ مزائت''۔

''تو منی پچماں بچار ترا چے گندگا کیت''۔

''مہر، تہنا مہر''۔

''تو دست ءَ بزیر منی دل ءِ سراایر کن، باریں چے گشگا انت''۔

''منی نز ءَ دریکگا انت''۔

''دریکگا نہ انت اگں بزان ئے گڑا تئی نام ءَ گرگا انت''۔

''دل گشیت تر اوتی دل ءِ تو کا ایر بہ براں''۔

''من زاناں تئی زرد ءِ ماڑی ءَ نہ اوں''۔

''انا! تئی مہر منی دل ءِ تہا انت بلے تئی بہشتیں ڈیل منی دل ءِ تہا نہ انت ءُ لوناں کہ تئی کنت ءَ ہم وتی دل ءِ تہا جاگہ بدیاں''۔

''وہدے منی مہر، منی بالاد ءُ منی عکس تئی دل ءِ تہا انت گڑا منی کنت ءَ چے کنئے؟''۔

''اگں منا حاصل کنگ ءِ کمال بوتیں منا سک باز حاصل بوت''۔

''گڑا تو چیا پہ وتا چیزے حاصل نہ کنئے''۔

''پرے ہاترا کہ چہ تئی مہراں بے مہرباں''

''رو چے کیت تو منا یلہ دئے''

''من ترا یلہ نہ کناں''

''تو منا لازم یکروچے یلہ دئے''

''من بے تو کجاشت کناں''

''ہمو داکہ ہر کس ءَ روگی انت''۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

منی دوست ءِ برکت ءَ

ڈاکٹر غلام رسول فریاد

من قربان باں وتی رب ءِ کہ منا چونیں شریں دوستے داتگے۔ من چے توصیف کناں وتی دوست ءِ، منی دوست ہچ توصیف ءِ محتاج نہ انت واجہیں حداءَ منی دوست ءَ را یک انچیں تاثیرے داتگ کہ آ دنیاءِ تہا ہچ کارءَ گٹ نہ بیت یک انچیں رنگ صورتے ولبہ حداءَ داتگ کہ دنیا آئی ءِ سراعاشق ءُ گنوک انت۔ من کولیگ باں وتی دوست ءِ مہرانی سرا کہ انچو مہر منی دوست ءَ داتگ منا زندگی ءَ کس ءَ انچو مہر نہ داتگ، من وتی دوست ءِ مٹ ءَ ہچ کشورءَ نہ گنداں کہ منی دوست یک بے مٹ ءُ بے مثالیں دوستے، منا یات نہ بیت کہ یکرو چے منی دوست ءَ وتی مورک مجیتگ یا کہ منا پہ حسد چاراتگ۔ آئی دائم گوں بچکندگ منا امباز کتگ، من وتی دوست ءِ کجام توصیف ءَ بکناں۔ رنگ وداتگ ءِ، کدو بالادءِ، ملگ وگامیج ءِ کہ منی دوست واجہیں حداءَ انچوش جوڑ کتگ ات کہ آئی ءِ تہا ہچ عیب مان نیست ات، مرچی کہ من شرّ اں تو بزان دوست ءِ زیادہیں مہراں منا شر کتگ، دگہ منی تہا شری چی ہیچگ، منی برات بازاتیں دنیاءِ تہا، کہ آیانی سرماں چرس ءُ ہیروئن ءُ دزی ءَ کپتگ۔ من ندرباں ہے دوست ءِ کہ شپ ءُ روچ منی دیما اوشتاتگ ءُ دست یے بستگ، بہہ منا حرابیں کشک ءِ روگے نہ اشتگ۔ آئی ءَ منا انچیں پنت ءُ سوج داتگ کہ پت وتی چک ءَ چوشیں سوج نہ دنت ہرچ کارے کہ شر نہ بیتگ آئی ءَ پہ منا دوست نہ بیتگ۔ مرچی منی دوست ءِ وڑیں دوست کج انت کہ آ ہر تکی ءُ سوری ءَ پہ منا اوشتاتگ ءَ حاضر بیتگ۔ من وتی دوست کدی دیستگ ءُ کجا دیستگ مرچی منا شر یا تنت کہ من یک غریب ءُ نیزگاریں مردے اتاں شپ ءُ روچ کارانی تہا چیر اتاں بلے انگت ءَ سیرلاپ نہ اتاں۔ انچیں وہد بیتگ شپ آتکگ مارا شام نہ بیتگ۔ منا شر یا تنت وتی کسانی ءِ روچ کہ منی پشک ءَ ہژدہ ہیچ پر بیتگ آروچی ماکلدارءِ نام نزانتگ کہ کلدار چی اِت، آروچی انچیں مردم ہم بیتگ کہ آئی ءَ منءَ کرے نندگ بداتگ من حیرات باں وتی دوست ءِ کہ آئی ءَ بہہ چہ منا ناز نہ کتگ آئی ءَ انگت منا زرت وتی بگل ءَ داشت مرچی ہما دوست ءِ مہربانی انت کہ واجہیں حداءَ منا شر کتگ۔ اگں آئی ءَ منا مبرداتیں حدا بزانت مرچی منی چے حال ات۔ آروچی منی عمر کساس شش ہپت سال ات کہ منی واجہیں پت ءَ منا برت اسکول ءَ داخل کت واتگ، ہب منا وت است ات بلے منی واجہیں پت ءَ وتی غریبی جاہ ءَ منی سراباز جہد کت آئی ءَ وتی

بزگی ءُ واری دیستگ ات ہمیشا نہ لوٹ ات ئے کہ منی چک اوں چو منی وڑا بزگ بہ بنت، ہماروچ ءَ کہ منی واجہیں پت ءَ منا اسکول ءَ داخل کت منی چم پہ وتی دلبریں دوست ءَ کپتت آئی ءَ منا انچو پر مہری چارات گشئے زاناں آئی ءَ منا ساری ءَ دیستگ ءُ منی ودار ءَ نشتگ۔ دلبریں دوست ءِ گندگا منی دل ءِ تہا روچ پہ روچ آئی ءِ مہر ودان بیت من ءُ آ پہ یک دومی ءِ سرا عاشق ءُ دیوانگ بیتیں۔ بازانچیں مردم ہم ہستگ کہ آیاں مئے سرا زہر اتنگ آیاں دائم منا ہے گشتگ کہ تو یک غریب ءُ شوانگی چکے ئے، تو آزمان ءَ پدا تک مہ بند، تو گوں ایشی ءَ دوستی کت نہ کنئے، تو ایشی ءِ دوستی ءِ قابل نئے۔ تئی گوراچ مال ءُ دنیا ئے است کہ تو ایشی ءَ بڈ ءَ بندئے۔ تو آسری دوستے نئے۔ تو ایشی ءَ نیم راہ ءَ درو ہ ئے بلے من گوں دوست ءَ ہے قول کتگ کہ من چہ ترا بہ جتا نباں ہماروچ ءَ مردماں منا اے شگان جت منی دل ءَ ہے حیال آورت کہ راست گشنت اے مردم چو مہ بیت مئے غریبی مارا بہ سندیت ءُ جتا بکنت۔ دوست ءِ ہاترا من سہب ءَ ونت ءُ بیگاہ ءَ کار کتگ۔ وتی لاپ نہ وارتگ بلے دوست ءِ ہر تماہ پورہ کتگ۔ من بیگاہ ءَ کار ءَ ہیتگاں بلے منی حیال گوں دوست ءَ ہستگ داں من لوگ ءَ اتکگ سر ہیتگاں من ءُ دوست دچار کپتگیں گڑا ماراد کہ ہچ ءِ سدوسانہ ہستگ داں شپ ءِ نیم ءَ مادیوان کتگ۔ منی کار انچو گران ات کہ چہ بازیں کاراں دمبر تگ ءُ ژند ہیتگاں بلے انچو منی چم پہ دوست ءَ کپتگ انت گشئے زاناں من بہ کار نہ کتگ چیا کہ منی دوست ءَ انچیں مہر منا داتگ کہ منی دراہیں غم ءُ دردگار بیتگ انت، آئی ءَ دائم منا ہے گشتگ کہ دنیا ءِ حیثیت بلے گلیت بلے تو منا یلہ مدئے منی مہراں بچار ترا کجا برنت ءُ سرکن انت۔ آروچی راست گشتگ منی دوست ءَ مرچی منا کسے جاہ کار یت تہ ہے دوست ءِ برکت ءَ۔

منا تنیگہ یاتنت ہماروچ کہ غریبی اتک منی لوگ ءِ چانٹ ءَ اوشتات ءُ منا سلام دات گڑا آروچی درستاں منا یلہ دات، چہ منا وتا رکز اش کت بلے شاباش انت ہے وفاداریں دوست ءَ کہ وہدے منا درستاں یلہ دات آئی ءَ منا امبازاں زرت وتی دل ءِ سرا داشت، منارا سہر ءَ ینت کمک کت۔ منی دوست ءَ یک سہتے چہ من رکر نہ کت۔ شپ روچ سہت ودماں گوں منا ہورات داں منا آورت ءُ برزگا سر کت۔ مرچی دنیا منا زانت چہ دوست ءِ زیادہیں دلبڈی ءَ۔ منی دوست کہ نامے قلم انت۔

☆☆☆

زندمان ءِ مکسد اے نہ انت کہ دور ماں مجانی تو کاچے گندگ بیت بلکیں ایشی ءِ مکسد ہمیش انت کہ ہروڑیں جاورے کہ ویما بیت، آئی ءِ ہمت ءُ مزن دلی ءِ گوں مادیمپانی کنگ بہ بیت۔

(کارلائل)

Scanned by CamScanner

زردوست

نصیرمراد

شپ ءِ نیم ہنگام ءَ دلبود ءَ برزیں چیہا لے جت ءُ جہہ سرّ ات ءُ نشت ''اتلگ، اتلگ''

ماہ گنج، آئی ءِ زال کش ءَ وپتگ ات، پدرہت ءُ وتی چماں کپینان ءَ پرس اتے'' چے بوت دلبود، تئی کوکار ءَ، منی دل وَ چیر ءَ پپاں شت، کئے اتلگ، بلکیں تو دیہہ ءُ بلاہے واب ءَ دیستگ؟

''ناں! ناں! دلبود ءَ گوں ہماجوش ءُ جذبگ ءُ گشت ''من نیکیں وابے دیستگ''۔

''نیکیں وابے''؟

''ہوءُ! نیکیں وابے، من واب ءَ دیستگ کہ من ءُ تو تئی برات خدابخش ءِ مہمان ایں''۔

''منی برات ءِ مہمانیں، اے واب ءِ نیکی کجا انت منی برات زاناں پیر ءُ فقیرے کہ آئی ءِ مہماناں سراللہ ءِ رحمت گل ءُ گوہر گوارنت''۔

''اللہ ءِ رحمت ناں، تئی برات ءِ جند پہ ما گل ءُ گوہر ریچیت۔ منی ماہو، منی ماہ گنج! دلبود ءَ گوں وشی ماہ گنج ءِ دست، دستاں زرت ءُ پرنتک۔

''تو چے گشئے؟ ماہ گنج ءَ پہ حیرانی جست کت ''منی وَ سر درنہ روت''

''ترا من انی سرپدکناں۔ من ءُ تو روئیں ماہے ءِ واستا تئی برات ءِ گورا کراچی ءَ، مئے لاپ ہمائی ءِ سرا بیت۔ ہے زراں کہ ادا ورگ ءُ خرچ کنگا ئیں، بچ انت۔ مئے دست ءِ مہ رونت۔ ادا گل ءُ گوہر نہ لوٹیں''۔ دلبود ءَ پہ شات ءُ گل گشت۔

''توبہ! تئی وڑیں نلسیں مردم من وتی عمر ءَ نہ دیست'' ماہ گنج ءَ وتی دست گوشاں کتنت۔ بلے منی برات ءَ پہ دو مردم ءِ نگن دیگا ہچ نہ بیت، ماوت ماں وتا گندوکی ہم کنیں۔

''ہوءُ ہوءُ! شر گندوکی بکن ات'' دلبود ءَ پہ وشدلی کندات۔ ''یااللہ، اے واب من پر چا پیسرا نہ دیست''۔

''آدگہ وَ حیرانت بلے لوگ ءِ ءُ مئے بلا بتر انی چے بیت؟''

Scanned by CamScanner

''بلا بتراں بکن لوگ ءُ لوگ ءَ کپلے دپ ءَ دئیں''

''لوگ ءَ وَ من کبل کناں، دوئیں کروساں چوں کناں۔۔۔ ماہ گنج ءَ پہ فکرمندی گشت۔

''بزیراش گوں، اے وَ چوشیں گرانیں چیز نہ انت۔ دلبود ءَ سلاہ دات۔ دومی روچ ءَ کراچی ءِ روگ ءِ جزم ءَ گوں دوئیں

دپت انت۔ دومی روچ ءَ دلبود ءَ ۱۰۰۰ کلدار ءَ بس ءِ دو ٹکٹ گپت۔ دوبج ءِ وہد ءَ دوئیں بس ءَ سوار بیتاں۔ بس ءِ رادگ بیگا پیش دلبود ءَ

چہ دریگ ءَ ڈن ءِ ندارگاں چارگات کہ ٹکٹ چاروک ءَ آئیکو گپ دست جت۔

''ہاں منی پت بچے لوٹ ئے'' دلبود ءَ جست کت۔

''ناکو! ٹکٹ، فٹافٹ ٹکٹ! ٹکٹ چاروک ءَ گشت۔

''بلے منی واجہ! دلبود ءَ گشت ءُ دست پہ کیسگا برت ءُ پدا آئی ءِ دست ہمو داحسک بیت۔'' اے ٹکٹ کجا شتگ انت؟ دلبود ءَ وتی

کش ءِ کیسگ ءُ شلوار ءِ کیسگ پٹ اتنت، ٹکٹ ءَ رسگی نہ ات، نہ رس ات۔

''بلے ناکو، سرجن، وہد نیست، ٹکٹ چاروک ءَ گشت۔

''ابا مئے ٹکٹ گار انت'' دلبود ءَ پہ بزگی گشت۔

''ٹکٹ گار انت یا کہ نہ زرتگ''؟ ٹکٹ چاروک ءَ گشت، ''وئے ناکو کے شرم بکن پیراں سری ءَ جنین آدمے گون انت بے

ٹکٹ ءَ سفر کنئے''۔

''ناں منی واجہ من ٹکٹ یکبرے گپتگ، گار انت''۔

''ناں ناں، اگاں ترا کراچی ءَ روگی انت ہزاری یے ڈیلا کن، اگاں ناں زیروتی بُزھی ءَ گروتی راہ ءَ''

مزنیں جاک ءُ سلواتے ءَ پد دلبود ءَ لاچاری ءَ ۱۰۰۰ کلدار کش ات ءُ ٹکٹ چاروک ءَ را دات۔ یکیں سفر ءِ دومی ٹکٹ پہ

حفاظت کیسگ ءَ کت۔

دومی روچ ءَ سلامتی کراچی ءَ سر بیت انت۔ پیسراوتی سیادے ءِ گوراکلڑی ءَ شت انت۔ دلبود ءَ دوئیں کروس کمپان ءِ تہا یلہ

داتنت، وت مرد مانی وشاتک ءُ جوڑی ءَ رندشت وپت۔ سبارگ ءِ وہد ءَ دلبود ءَ را گکڑ ءِ نارشت ءُ بٹ دیماد یگ بیت انت۔ دلبود ءَ پہ

وشدلی نوش جان کتنت ءُ گشت ''دشیں نارشت اتنت، نہ گشئے مشینی مرگ انت گشئے ملکی ککڑ انت۔ یاراست گشی! جنک ماہ گنج تو وت لاپ

پر کت، کروسان ءَ دان داتگ''۔

''کجام کروس ناکو! سیاد ءِ جنین ءَ چہ دلبود ءَ پرس ات، اے کروس وَ ہمیش اتنت تو وارت انت''۔

''ہی ترا اللہ ئی قہرے بہ گپت'' دلبود ءَ آس لگ ات۔ اے منی کروس اتنت۔

"مانا کونزاتگ" جنین ءَ گشت، ما گشگ زاناں ترا پما ٹیکی انت گون انت۔ ما چار اتگ تو آورتگ انت چہ دگہ مہار
یکپارگی تو وتے بور ئے۔

"زبریں زالے ئے تو! دلبود ءَ زہرءَ جشان ءَ گشت۔ آشپ ہے سیاد ءِ گورا آہاں گوں وزواس روچ کت ءُ دوئی سہ
مہلہ مہلہ دیم پہ خدابخش ءِ لوگ ءَ گو لیمار ءَ شت انت۔ خدابخش ءَ پہ وشدلی وشاتک کتنت۔ دلبود وتی سیاد ءِ سراز ہر ءَ انگت جشان ا
آئی ءَ وتی پشک درکت ءُ تھت ءِ سرا ایرکت۔ خدابخش ءَ گوں گپ ورپ ءَ لگ ات۔ دمانے ءَ رند خدابخش ءِ چک تجی بخش کہ ظاہر
تہ خدابخش ءَ توار جت "بروہیک میکے بگر بیا، تئی ناکو شدیگ انت"۔

"منی پت من درست کپتگ" تجی بخش ءَ گشت۔

"گڑا تو منی گوراز رنہ برتگ، ترا زرکئے ءَ داتگ؟ خدابخش ءَ جست کت۔

من ناکو دلبود ءِ کیسگا چہ زرزرتگ۔

دلبود گوں خدابخش ءَ گشگا لگ ات تئی گہار ءَ پہ تو بازز ہیر جتگ، ما تلکلیں کہ گندگی بکنیں۔ ارادہ انت کہ ما یک دو ماہ ءَ ہم
نندیں، بلے اے گپ ءِ اشکنگا گوں آ گشئے جتاں گپت ءُ ماہ گنج ءِ دستے گپت ءُ اے وڑ گشان ءَ ڈن ءَ دراتک "بریں، بریں ماہ گنج
مارا روگ ءِ کراہ گون انت، یک دو روچ ءَ رندا ءَ ہم پلگ بنت ءُ ما دست ءَ کٹ ءَ کنیں نندیں۔

ماہ گنج ءَ کندات ءُ گشت اناں تو سک زر بچت کنئے، بہیلیں مرد!

☆☆☆

دلگوش: اے کسہ ءِ بندری حیال چہ دری لبزانک ءَ زیرگ جتگ

وشیں حال

چہ بلیدہ ءَ سے ماہی تاکے **بانڑی** ءِ نام ءَ شنگ بوگا انت، اے درگت ءَ کلیں شاعر ءُ
نبشتہ کاراں گوں دزبندی انت کہ زوت وتی ساچشتاں پما دیم بدینت۔

شونکار: شریف قاضی، پوسٹ افس بلیدہ ضلع کیچ مکران پوسٹ کوڈ نمبر 92800

شیطان ءِ بزگی

ارشاد عالم

آشوانگے ات، سہب ءُ مہلہ بازار ءِ رمگے چارینگا برت۔ یکرو چے آنگ ءِ چارینگا ات کہ پک اپ گاڑی یے اتک ءُ وشتات، سلام دعا ءَ پد شوانگ ءُ شیر چاہے اڑکت مردمان ءُ وار ینت۔ چاہ ءُ آپ ءِ درگا پد آوا تر رہادگ بوتنت۔ دومی روچ ءُ شوانگ ہے جاہ ءُ پس ءِ چارینگا ات کہ ہے مردم پدا اتکنت بلے اے رندی گاڑی ءُ بازیں گرنچے لوڑات۔ شوانگ ءِ گورا آپ ءُ چاہ ورگا پد راہ گپت انت، اشانی روگا پد شوانگ پکر وحیالے ءُ کپت کہ اے چونیں مردم انت، چہ کارءُ دندا کئت "اداناں دگے ناں راہسر ے" الم ے حونیداریں مردم بنتّ یا دز بنت یا کہ شپک انت۔ آئی ءِ حیالانی تا نجو نہ ست، وہدیکہ شپ ءُ لوگ ءُ اتک تا دیراں آئی ءُ واب نیاتک، گیشتر ہے پکر ءُ پریشان کتگ ات کہ پرچا من چریشاں جست نہ کت۔ ہے وڑا ہمی روچ ءُ پدا ہے مردم اتکنت، شوانگ ءُ اداں نشت گشتے" واجہاں! من شمارا جستے کنگ لوٹاں اگں شما بد نہ برے"۔ تراہر جستے کنگی انت، کت کنئے، چریشاں چہ مزن بروت ءُ پزوریں مردے ءُ گشت۔ "واجہ منی جست اش انت کہ شما چونیں کارءُ دندا کنگا ئے، اے کوہ ءُ کہ گرما گی روچاں مرگ چہ بال ءُ مرنت، ناں دگے ناں راہسر ے، شمارا گاڑی گون انت اے گریشگاں ویل ئے"۔ تئی راست انت، راست راست دروگ مئے کار شیطان ءِ کار انت ہرچی مارا شیطان پرمائیت ما ہما کنیں۔ ہے شیطان برے مارا پرمائیت پلانی ءُ بجن ات، پلانی ءُ بہ پُل ات، اے کوہ ءُ گریشگ مئے بازار انت، چہ ہماہاں کوتاہ قدیں مردے ءُ پسودات۔" بلے شیطان ءِ کاراں واجہ حداوش نہ بیت شمارا زاناں چہ واجہ حداءُ نہ ترسیت؟" شوانگ ءُ پہ بزگی گشت۔ "حداءِ ترس مارا است انت بلے لاپ ءِ ترس ہم، گپے ءُ سرپدئے اے امروز ءُ ساپ ءُ راستیں کارءُ دنداءُ ہچ شرپ، عزت ءُ زرنیست اگاں اے ملک ءُ کسے راستیں کار بکنت، زرآئی ءِ گورا نیست، مہلوک آئی ءِ سلام ءُ ہم علیک نہ کنت، مئے شرپ ءُ عزت اد ءِ وانندہ، زانتکار، میر و معتبراں ءُ ایدگہ شریں شریں مرد ماں چہ گیشتر انت"۔ اے گپانی اشکنگا پد شوانگ پہک حیران ءُ ابکہ بوت، گاڑی والہاں ہم مارت کہ شوانگ ہم وتی بیوسی ءُ بزگی ءِ دیما لاچار انت۔ "گڑا تو مئے ہمراہی ءُ ہے وڑیں کارءُ دندا کنئے گوں؟" یک مردے ءُ جست کت۔ تاں زندیں ساعتے ءِ پکر وحیال ءُ پد شوانگ ءُ ہو کت۔ تئی کار ہمیش انت کہ تو اے ملچہ ءُ پلانی ءُ سربکن، مزن بروتیں مرد ءُ گشت۔ دگہ مردے ءُ ملچہ اریکیک کہ چہ ہیروئن ءُ پر ات۔

شوانگ ءَ ھمک بلکچہ زرت وتی پس سردیان کتنت دیم پہ وتی ہلک ءَ رہادگ بوت ۔ آئی ءَ بلکچہ نام کپتیں مرد ءَ راداتنت ایدا
روچ ءَ گاڑی والہ پدااتکنت اے رندی دگہ بلکچے شوانگ ءَ رادات اش کہ پلانی ءَ راسرے بکن بلے اے رندی بلکچہ ءِ ھمراہی ءَ شوانگ
راپنجاہ ہزار کلدار دات اش۔

لہتیں مدت ءَ پد شوانگ ءِ تب، ھیل، عادت ءُ نفسیات بدل بوان بوتنت چدو پیسر کہ آئی ءِ گور ءِ گدرتگ ءُ چنڈ چنڈ اتاں نو
نوکیں کائن نہ پرشت، پیسر ءِ سواسانی بدل چوٹ یے پادات، نوکیں راڈو گھڑی یے دست ءَ اتے، بازار ءِ مردم حیران ءَ ابکہ اتاں
شوانگ ءِ کرا انچو زر چہ کجا اتکگ، بازار ءِ مرد ماں چہ لہتیں آئی ءِ سیادءُ وارث حیران اتنت کہ اے مرد چوں جلدی سیر بوت وھدیکہ
سالے ءَ ساری آ شکیں نگن یے ءِ واستیگ بوتگ! آ سرپد نہ اتنت کہ شوانگ چہ کار کنگا انت۔

لہتیں سالاں پد آئی ءَ وتی کہنیں کڈک ءِ جاگہ ءَ نوکیں بنگلہ یے بست کہ آئی ءَ بازار ءِ شرتریں بنگلہ ات۔ دگہ لہتیں مدت ءَ
پد آئی ءَ وتی بنگلہ ءِ کش ءَ بیٹک یے بست۔ آئی ءِ بیٹک ہر روچ چہ مہمان ءَ دپ ماں دپ ات، ہر شپ شراب کباب ءِ دیوان ات۔ نو
آئی ءِ سنگتی گوں زندیں مرد مان ات۔ وزیر گزیر، ڈی سی، ناظم آئی ءِ سجاروک ءُ سنگت بوتگ اتنت۔ اگاں کسے ءَ سرکاری کار
بوتیں، بازار ءِ مردم سفارش ءِ واستا ہمائی ءِ درگاہ ءَ اتک انت پر چا کہ سرکار ءِ افسر چہ آئی ءِ گپاں ناحبر نہ بوتنت۔ پیسرا آئی ءِ نام صوالی
ات نوں صالح محمد بوت۔ یکروچے صالح محمد ایوکا وتی لوگ ءَ نشتگ ات شراب ءِ گلانگ ءَ ات، اے ساعت ءَ آئی ءَ بازگیرا اتک۔ ءَ
پگر و حیالاں چہ ابید آئی ءَ وتی دومی دنیا ءِ حیال اتک ءُ ھمے گپ ءِ سرا ہژن بوت کہ آ دنیا ءِ ہاترا بازیں کارے کنگا انت بلے دومی دنیا
ہاترا دنیکہ ہچ کارے نہ کتگ، دنیا ءَ نیکیں کار کنگی انت تا نکہ اللہ منی گناہاں بہ بخشیت۔ اے پگر و حیالاں آئی ءِ دل پہک نرم کت، نو
آئی ءَ نماز ءِ وانگ شروع کت لہتیں وھد ءَ پد حج یے کت، نوں صوالی حاجی صالح محمد بوتگ ات۔ بازار ءِ تجہیں مرد ماں آئی ءِ توسیپ
ستاءِ دم نہ برت کہ حاجی شریں مردے، ... بخشندہ ... ستے، راج دوستے، ہمیشا بازار ءِ دراہیں مردم آئی ءِ عزت ءُ شرپ ءَ کنت۔

یک شپے حاجی صالح محمد واب ات کہ آئی ءَ وابے دیست کہ شیطان انت اتکگ آئی ءِ سروں ءَ اوشتاتگ زار زار گریوگا انت
آئی ءِ جیگ ارساں چہ میچل انت، دپ ... ءَ گشگا انت "ازے صوالی ترا یات نہ بیت کہ تو یک وار و عذاب ات نے، تئی پاداں چپل
نیست ات، پہ چنڈے نگن ءِ واستیگ ات نے، مرچی تو اگاں سیر ءُ آبادے نے منی برکت ءَ، من ترا سیر کت بلے تو چہ من پہک شموشتگا
بوتے نے، منی شگر و منت ءِ بدل ءَ تئی اودا ... انت "ھذا من فضل ربی"۔

منءِ گناہ

قاضی اداس

اے گپ راست انت کہ مس یک زانتکارءُ زانوگرے اوں، کجام وہدءَ منی ربءَ منا پیدا کتگ تو ہما وہداں زانتکاریءُ زانوگریءِ تاج منی سرا بوتگ۔ اے گپءَ من گشت کنیں کہ من نیکیءُ بدیءِ کٹءُ نپءَ سرپدوں ءُ اے گپءَ ہژدہ ہزار سُرندہ ہم زانتءُ سرپد انت کہ من چہ درساں وتی ربءَ راد دوستروں، منی دلءُ دماغ ہم من انت کہ من زانوگریءِ تہتءَ روانءَ سوارءُ بنی آدمیءِ دگنیاءِ کنڈءُ تچ یلہ نہ داتگ۔ آزمانءِ ماہءُ استالانی راز ہم من وتی سینگءَ جاگہ داتگ انت۔ من وتا رازانتءِ آحری جد وسیمسراں آدرتگءُ رسیتگ کہ چد ودیم بنی آدمءِ رب ایوکا وتی دربارءَ نشتگءُ بنی آدمءِ کارءُ کارستاں ندارہ کنگا انت بلے۔۔۔؟

منی چمانی سرا یک سیاہیں پٹی یے بستگءُ من ہر چند جہدءُ ہمت کنیں کہ من اے سیاہیں پٹیءَ چہ وتی چماں چے دور کنیں بلے۔۔! الپہوز سد الپسوز کہ منی وتی جندءِ یک دستے ہمراہی کنتءُ یکے ہمراہیءِ ہاترا ہچ تیار نہ انتءُ منی ہر جہدءُ کوشست ناکام بوگا انت۔ بلے من اے ہم سرپدوں کہ اے سیاہیں پٹی من دست وت وتی چماں بستگءُ وتارا یک بیوسءُ کورےءِ رنگءَ پدر کتگءُ اے سیاہیں پٹی منی چمانی رژنائیءَ ماں تہاریءَ بدل کنگا انت۔ ہے سببءَ من نہ جہلگ زانیںءُ نیکہ برزگ، کجام وہدءَ مئے مستریں ہمکار کہ منا سکیں بدنت تو منی لوٹءُ واہگانی شیطانیں ہارءُ توپانانی نیامءَ ملّان ملّانءَ دیم پہ وتی منزلءَ رہادگ ہیں بلے۔۔؟ من وتی ربءِ ناترسیءَ سک باز دلپدردءُ رنجیگ اوںءُ انچو پدرداوں کہ داں روچءِ محشر۔

باز رندا منی نزوریں ایمانءَ منا سک باز ملامت کتگ کہ من وتی ربءَ پرچا دُرس نہ کنیں وہدیکہ آئی وتی درستیں نشانی چو روچءَ پدر کتگ انت۔ داں دوشیءَ من سیاہیانی دگنیاءَ وتی دست ءُ دیم سیاہ کتتءُ گوں روچءِ رژنائیءَ آیانی پرکندگءُ گلاب رنگین لنغانی سرا گمءُ اندوہءِ تیرکو پرداشتءُ روچ یکے کتت۔ من اے کارءِ تہا داں حدےءَ سوب مند بوتوں پرچا کہ منی سببءَ ملکہیں ماتانی گوہریں ارس حسکیں گلزمینءِ دلبندءَ ترکنگا اتنت، کماشیں پہانی گندی ایں واہگانی جنت ماں دوزہءِ یک بدرنگیں مثالے جوڑ بوت۔ گراں لجیں گہارانی دپءِ شکلیں بچکند ماں آیانی دلءِ زمینءَ زندءُ زندکل لتت۔ نوک بردتیں ورناہیں براسانی جنازہ منی چمءِ کلءَ وانگ بوتنتءُ چدوپد۔۔

من ہونءُ پشومانیءِ برزتریں کوہءِ سرا لک کپتوںءُ وتی آحری پریات داں بنی آدمانی گوشاں رسینت ''چوش مہ بیت کہ منی مرگءَ پد من شمئے دلانی سرزمینءَ بے روتگیں درچکءِ درورءَ بہ بیںءُ نیکیءُ راستیءِ گوات منا پہ آسودگی بن گوج بکنتءُ من شمئے دلانی سرزمینءَ مدامی حاترا ہپکا بیگواہ بہ بیں۔ منی مرگءَ پد منا المءَ یات بکن اتءُ وتی شیطانیں ہارءُ توپاناں چہ بنی آدمانی ایمانءِ یقینءِ بندءَ المءَ پرہکن ات دانکہ کورءُ مستیں بنی آدم وتی زندءِ دوئیں روچاں پہ الکاپی تراہپلی کت بکنت۔ ☆☆☆

Scanned by CamScanner

تہاری، نصیب، وشبو

علی عادل

شریشؔ ءِ ساہگ چوں سردانت، مناسک دمبر تگ بیا ساعت یے دو ساعت نندان گپ و تران ئے کناں دیما کشگ انت مرد مانی روگ آہگ انت، گاڑیانی گرز گارانت وہدے شری ءِ سرا گوزیت۔ سے چار سگریٹ کشاں پداروان۔ اگان کسے آجوئی ءِ عاشق انت گڑا تئی شہر ءَ لوگے بہ بندیت ءُ بہ نندیت پرائی ءَ مشکل نہ بیت '' آ '' بہہ نزانت پریشانی کجام ساہدار ءِ نام انت آرام ءُ وشی ءِ گومازندگی گوزیت۔ منا دوروچ انت اتلکوں دہ مردم ءَ چہ گیش دہ من حاک ءِ چیراچیر دیگ بوتگاں۔

بقول مہلوک وتی جند ءِ موت ءَ یکے نہ مرتگ لہتیں تیرانی سانکبند بوتگ ءُ لہتیں لٹ ءُ کارچانی مجلس ءِ براہ بوتگ تنیگہ یکے ہم نزانت بندی جاہ ءِ راہ کجام نیمگا انت۔کشت وکوش الم بیت یکے دومی ءَ چوں نہ کشیت ہر کس ءَ را یک جلوہ ناکیں ساہے ہمراہ انت کشیت منوں ءُ بس۔تو اگاں اے شہر ءَ مبو تین ئے دیری سرو چیر بوت، اداہر کس وتی جاگہ ءِ سرا حاکے ءِ زور ءَ جنت کس ءَ راکسی حاجت نیست ادارگوزی یے بیت یا ماہے ءِ مہمان یا روچے ءِ مہمان بیت، آحاکم انت۔ ہر چیز دل یے لوٹیت بکنت کس دیم ءِ مان نہ تریت کہ تو کج ءِ مردم ئے، چہ کجا آتکگ ئے ءُ چے کنگا ئے۔ ہر کسی لوگ ءَ پتر ئے پتر تئی لوگ انت، وپس ئے شرنندئے شر۔ خاموش بئے یا کہ کوکار کنئے جست کنوک کس نیست۔

تو منا بگش کجام حرابیں کارانت ادانہ بوگا انت تئی دوستی انت اے شہر سلامت انت دگہ دیری سرو چیر بوتگ ات۔ ہزار پیداک ہزار روگا انت۔ ایکو آنگر مچار زرءَ بدئے ہیروئن، چرس، تریاق، شراب، بھنگ ہر چیز زورئے بزور ترس ءِ نام نیست۔ تئی شہر ءِ مثال ہمارنگ ئیگ انت کہ سرے نہ کٹو کیں بہار گاہے ءَ کپتگ ءُ شوانگ شوہاز ءِ ریکستان یے ءَ سر بوتگ ءُ تن ءَ کشتگ۔ کجام حرابیں کار پشت کپتگ کنکیں لیوار ءِ سندگ ءُ ورگ، پتلکیں ماہیگ ءِ لہز دیگ، ہوادگیں چاہ ءِ ورگ، ماہکانی ءِ اندیم کنگ، تہاری ءَ دیوال ءِ بندگ، گواز گانی لگت مال کنگ۔ منا تیوگیں عمر ءَ اے درد واب نیلیت چیا کہ پیسرا منی دل ءَ ات وہدے من جداں چہ رواں گڑا تراوتی ہمراہی ءَ براں بلے نوں منا ترسیت۔

چہ کئے؟ وتی جند ءَ چہ، تئی ہمراہی ءَ چہ، تئی سنگتی ءَ چہ، منا پہل بکن من نہ لوٹاں منی شہر سرو چیر بہ بیت۔

☆☆☆

جنوزام

عمرعثمان

یکرو چے سباہ ءِ سرا من پہ تربت ءِ روگ ءِ نیت ءَ چہ گس ءَ دراتک ءُ بازار ءَ شتاں۔ بازار ءَ کسانیں گاڑی یے ءَ سوار بوت ءُ تربت ءِ نیمگا رہادگ بوتوں۔ مئے گاڑی ءُ لہتیں بازار گوازینگ ات کہ گنداں داں جنیا دے دگ ءِ کش ءَ اوشتا تگ، گاڑی ءِ نزیک ءَ رسگا گوں آئی ءَ دست دات، گاڑی اوشتات ءُ جنیادم سوار بوت۔ جنین ءُ چک یے بغل ءَ ات ءُ سیاہیں پوشاکے پوش اتگ ات۔ آئی ءِ عمر مزن نہ ات، رنگ ودانگ ءَ بدنہ ات۔ سیاہیں پوشاکاں آئی ءَ رادگہ گوناپ یے داتگ ات۔

گاڑی ءِ ڈریور آدینک ءِ توکا چہ آئی ءَ راپہ وڑے چارگات۔ من ہم برے برے پشت ءَ چک ترینت ءُ برے آدینک ءِ توکا آئی ءَ را چارِت، گاڑی وتی منزل ءَ روان ات۔ تربت ءِ نزیک ءَ جنیادم ءَ گاڑی ٹک ات، گاڑی ءَ کہ داشت آ ایر اتک ءُ روگا لگ ات۔ ڈریور ءَ آئی ءَ را توار کت ہاں باریں! تو کراہ نہ دات۔ اے حبر ءِ اشکنگا گوں جنیادم نزیک ءَ اتک ءُ گشت یے کہ من یک جنوزام ءُ غریبیں مردے اوں ءُ اینگو آنگو پنڈ ہنڈے ءَ روگاوں۔ اے حبر آئی ءَ یک انچیں بزگی گالوارے ءَ کتنت کہ ڈریور ءَ آئی ءِ سرا بزگ بوت ءُ آئی ءَ را روگ ءِ رزا یے دات۔ اے عمر ءِ آئی ءِ بزگی ءُ جنوزامی مئے سرا اثر کنگات۔

تربت ءَ سربوگا پد وہدے ماوتی کارگیشینت انت تہ لہتیں کلاک ءَ پدواتر بوتیں۔ گاڑی لہتیں میتگ ءَ چہ گوست تہ ما دیست کہ یک درچکے ءِ چیرا جنیادے نشتگ۔ مئے گاڑی نزیک ءَ کہ رس ات تہ آئی ءَ دست دات، جنیادم گاڑی ءِ پشتی نیمگا سوار بوت ءُ گاڑی پدا روگا لگ ات۔ مس دل ءَ جیڑگات کہ اے وَ ہما سیاہ پوشیں جنیادم انت۔ مس ہے جیڑگانی توکا اتوں کہ ڈریور ءَ منا جست کہ اے ہما سہیگیں جنوزام نہ انت؟ من گشت بلے! ہیرگا ہما انت، فرق تہنا ہمیش انت کہ سباہی اے جنین سیاہیں پوشاکان ات ءُ انوں چونوک سوریں دردشم ءَ انت، فرق ایوکا آئی ءِ دریسانی توکا اتگ۔

جنیادم ءَ وتی ایر آہگ ءِ جاگہ ءَ گاڑی ٹک ات، گاڑی ءَ داشت، جنین ایر اتک وتی بچکہ یے دست ءَ ات، بلے اے وہدی بچکہ دگہ دردشمے ءَ ات۔ وہدے وتی کراہانی دیگ ءِ ہاترا ڈریور ءِ دروازگ ءِ نیمگا سر بوت، چہ پندول ءَ زرے کش ات ءُ دست یے ڈریور ءِ نیمگا شہار دات تہ ڈریور ءَ جست کت: تو سہیگیں بی بی نہ ئے؟ گوں اے جست ءَ جنین گرُوات ءُ لرزوکیں زبانے ءَ گشت یے من۔۔ من، من۔۔۔

☆☆☆

کاپَر

عبدالصمد خلیق

میر بشام گوں وتی جن ءُ چکاں وشیں زندے گوازینگا ات۔ آئی ءِ ہچ وڑیں پریشانی نیست ات چیا کہ آئی ءِ کرا یک اشترے، یک مادگے ءُ لہتیں پس است ات۔ آئی ءَ گوک ءِ شیر وارت انت ءُ روگن بہا کنت۔ میر بشام یک مزنیں ساربانے ات۔ اشترءِ سرا گوادرءَ ماہیگے آورت ءُ بہا کت، ادا چہ ناہے برت بہا کت۔ ہے وا ستا زندے وشیں وڑے ءَ گوزگا ات۔ چیزے زر آئی ءِ لوگ ءَ است ات۔ اے بازارءِ درستیں مردمانی لوگانی دیما کاپر اہت ات بلے میر بشام ءَ وتی وا ستا کاپر نہ بستگ ات چیا کہ آئی ءِ کرا انچو وہد نیست ات کہ کاپرے بندیت۔ اے بازارءِ مستر ولجہ ابابکر انت زمستان ءِ موسم شری ءِ سرا گوست بلے وہدے گرماگ اتک تو آئی ءِ لوگ ءِ بی بی زربانو ءِ دل ءَ ہم کاپرے لوٹ ات بلے دتی چکانی پت ءَ گشت یے نہ کت ولجہ ابابکرءِ سریکءِ سہب یے بی بی زربانو ءِ لوگ ءَ کپت، اے وہدءَ میر بشام لوگ ءَ نہ ات ابابکرءَ جست کت شمار ازانان گرم نہ کنت مئے بازارءِ تچیں مردمانی لوگ ءِ دپ ءَ کاپر بستگ بلے شمارا انچو تہمبل نہ کنت کہ دتی وا ستا کاپرے بہ بندات؟ بی بی زربانو ءَ درائینت منی چکانی پت گوادرءَ چہ کیت من آئی ءِ گوما گپ جناں وہدے میر بشام چہ گوادرءَ گوں ماہیگاں اتک نوں گرماگ ءِ موسم ات نان ءِ درگ ءَ رند زربانو دتی چکانی پت ءَ راگشت اینچو وہد انت من تراکدی نہ گشتگ بلے نوں من مجبوراں ترا گشاں میر بشام یکبرے حیران بوت گشت یے زاناں چہ گپ ات۔ زربانو ءَ گشت تو زاناں وت نزان ئے کہ تچیں بازارءِ مردمانی لوگ ءِ دپ ءَ کاپر بستگ بلے تنی وہدی مئے چک گرم ءَ کشت انت، تچیں وہدءَ لوگ ءِ تو کاھیداں جانشودانت تئی دست ءَ ہمنچو نہ بیت کہ یک کاپرے اڈ بدی ئے۔ بشام ءَ گشت تو زاناں وت نزان ئے کہ منی کرا انچو وہد نیست کہ من وتی وا ستا کاپرے بہ بنداں دوی گپ ایش انت کہ منا ادا ملک ءُ ڈگار نیست کہ کاپرءِ وا ستا دارشوہاز بکناں، دگر وتی ملک ءِ داراں نہ دینت ہے وا ستا من تنی وہدی دتی وا ستا کاپر نہ بستگ۔ زربانو ءَ گشت تو مہربانی بکن بروا سکول ءِ ہید ماسٹرءِ کرا بچکاں بگر برو کاپرءِ وا ستا دار بُر۔ بشام ءَ گشت شر من باندا سہب ءَ رواں ہیڈ ماسٹرءِ کرا۔ وہدے سہب بوت میر بشام اسکول ءَ شت ہیڈ ماسٹرءَ را اسلام دات ءُ گشت من کارے ءِ وا ستا آتکگوں، ہیڈ ماسٹرءَ گشت وتی کارءَ بگش۔ بشام ءَ گشت ولجہ تو مہربانی بکن اسکول ءِ طالباں منا بدئے من رواں کورءَ چیزے دار

بُراں ءُ وتی واستا کاپرے شرکناں۔ ہیڈ ماسٹر ءَ گشت ولجہ تو وت زان ئے اے گونڈ و منی جند ءِ چک نہ انت، ایشانی وانینگ ءِ ہاترا سرکار منا پگاردنت اگاں من ایشاں ترا کارءِ واستا بدیاں تو منی نوکری روت، پرے واستا من تئی ہچ مدت کت نہ کناں۔ ہیڈ ماسٹر ءِ چہرے گپاں میر بشام سک ناامیت بوت واپس اتک چکانی مات ءَ جست کت ترا ہیڈ ماسٹر ءَ چے جواب دات بشام ءَ گشت ہیڈ ماسٹر ءَ منا ساپ جواب دات۔ بیگاہ ءِ وہد ءَ میر ابابکر اتک زربانو ءَ را جست کت شمئے کاپر ءِ گپ چوں بوت بی بی زربانو ءَ گشت بشام گشیت ادا منا ملک ءُ ڈگار نیست، ماسٹر ءَ ہم جواب داتگ کہ من وتی طالباں نہ دیاں۔ ولجہ ابابکر ءَ گشت اگاں شما کاپرے بندے تو وتی چکانی پت ءَ بگش آچہ کلانچ ءَ چونائی ءَ روت اگاں آبلوٹیت اوداشریں کلیری داراست، چکو، تیر بہائی رسیت اوداچہ ہکپیت بیاریت شریں کاپرے جوڑ بیت۔ بشام مگرب ءِ وہد ءَ لوگ ءَ اتک تہ زربانو ءَ گشت بشام! اداترا ہچ نیست تو اگاں الکاپیں کاپرے بندگ لوٹ ئے گڑا کلانچ ءَ برو کاپر ءِ سجہیں چیزاں بہا بزور، کلیری دار بہ بنت۔ بشام گشت انچو تو گشئے من رواں کلانچ ءَ منا زر باز حرچ بیت مجبوراں وتی واستا کاپرے بہ بنداں، میر بشام سہب ءِ سراہملہ چہ لوگ ءَ دراتک دیم پہ کلانچ ءِ نیمگا شت اودا کلیری چکو، ہنک ءَ تیر زرت درستی پنچ ہزار کلدار ءِ دارئے وام کت۔ دو ہزار ءَ ٹریکٹر گوں ٹرالی ءَ گپت ءُ دارے آورت انت۔

کاپر ءِ شیکانی ولجہ داد کریم ءِ دکان ءَ دو ہزار کلدار ءِ بموزرت، اے ہم وام اتاں۔ کاپر ءِ درستیں چیز ہچ بوتاں میر ابابکر اتک زربانو ءَ راگشت شما وتی کاپر ءِ درستیں چیز الکاپیں کتگ انت نوں شما اے دارانی کچلاں بہ جن ات ءَ ساپ بکن ات شمئے کاپر سک ڈولدار بیت۔ زربانو ءَ بشام ءَ راگشت کہ تو میران ءِ چک قدوس ءَ بگش دارانی کچلاں جنت ءُ ساپ اش کنت، پنچ سد کلدارے بدئے۔ بشام ءَ قدوس ءَ را پنچ سد کلدار دات ءُ آئی ءَ سجہیں دار ساپ کتنت نوں پدا یکرو چے میر بشام ءِ ہمساہگ مستری حمزہ اتک بی بی زربانو ءَ گشت بے اگاں شما نوں کاپر ءِ داراں یک شریں رنگ بے بجن ات، اے باز ڈولدار بنت۔ دکاندار کریمداد اوداں انند وک ات میر بشام ءَ گشت مارا وام کئے دنت کریمداد ءَ درائینت، شمارا ہرچی ءِ زلورت بیت چہ وتی دکان ءَ وام دیاں۔ بشام ءَ ہزار کلدار ءِ رنگ وام کت الٰہی بخش سجاد ءَ گشت بے تو مئے داراں رنگ بجن آئی ءَ گشت من شمارا ہزار کلدار گراں۔ بشام ءَ وتی پس بے ہزار کلدار ءِ دیما الٰہی بخش سجاد ءَ رادات۔ آئی ءَ سجہیں دار رنگ جت انت۔ نوں کاپر ءِ واستا کمب ءِ زلورت بوت بشام علی بخش ءِ کراشت علی بخش ءَ جست بے کت میر بشام تو اینگو، آئی ءَ گشت منا یک کاپرے بندگ ءِ واستا چیزے کمب ءِ کارانت تو مہربانی بکن منا چیزے کمب بدئے۔ ہزار کلدار ءِ کمب بے علی بخش ءِ کراوام کت نوں کاپر ءِ واستا کرز ءُ ساد ءِ زلورت ات۔ نگدیں زر بشام ءِ کرا نیست ات۔ زربانو ءَ گشت نوں گوک ءَ بہا کن گوک ءِ قیمت پانزدہ ہزار کلدار ات بلے زر ءِ زیادہیں زلورتی ءِ سبب ءَ آئی ءَ وتی گوک دوازدہ ہزار کلدار ءَ اسحاق ءِ کرا بہا کت۔ نوں گوسکیں درستیں وامے

ادا کتنت۔ بلے کلانچ والہ وام انگت پشت کپت انت، کاپر ءِ درستیں چیز تیار بوتنت تہ بازار ءَ، مردمے دعوت داتنت باندا منی

کاپرءِ بندگ انت ۔ زربانوءَ گشت مردمانی واستا ہزار کلدارءِ پس یے بگرءُ بکش ، آئیءَ ناکورگامءِ کرا ہزار کلدارءِ پس گپ
گشت ۔ نوں درستیں مردم بشامءِ کاپرءِ تعریفءَ لگت انت پرچا کہ اے وڑیں کاپر سجہیں بازارءَ نیست ات اے مردمانی توا
بہرامءَ گشت منا کاپرءِ توکا کمی یے گندگا پیداک انت اگاں اے کمیءَ پورہ بکن ئے تہ کاپر سک جلوہ دار بیت کاپرءِ، کمی ایش
کہ ایشیءِ دلءَ سمٹ بکن تہ کاپر یکدم دولدار بیت بلے شمارا خرچ باز کیت ۔ بشامءَ گشت من بازوام زرتگ نوں دگہ منا چوں
دینت ۔ دیوانءِ توکا الیاسءَ گشت حلوہ جنئے روگنءَ چیا ترس ئے؟ بشامءَ الیاسءِ اے گپ سک تورات گشت یے منا
کارءَ ہم کناں، وتی چکے مستری عبداللہءِ کرا دیم دات مستری اتک ۔ مستریءَ حساب جتءُ گشت من شمارا پنچ ہزار سد کلد
گراں ۔ زربانوءَ گشت شر ماترا دیاں ۔ مستریءَ ریک سمٹ ، بجریءُ مزدور آورت انت ۔ یک ہفتگےءِ توکا کاپرءِ فرش
بوت ۔ بازارءِ سجہیں مردم حیران بوتاں ہر یکےءِ دپءَ ات کہ ما اے وڑیں کاپر نہ دیستگ ۔ مردماں میر بشامءِ کاپر دتی ہوٹل
کت ہشتیءِ کلّ جنت ، پتائی ہم کت ۔ سہبءُ بیگاہ مردمانی دیوان ات ۔ یکروچے ملا غفور میر بشامءِ کاپرءِ چارگا اتک ، زربا
کرا اشت گشت یے گرماگءِ موسمءَ اگس توکا پرءَ شنز بجن ئے چو ہوریگءُ شنز یت کاپرءِ چیرا اندوکانی دل سرد بیت ۔ نشتگ
سجہیں مردماں گشت ملا راست گشیت ۔ میر بشامءَ اشتر رہت کت کورءَ شنز لڈاتءُ اتک کاپرءَ پر کت، آپ جت کاپرءِ چیر
بوت ۔ دومی روچءَ کلانچءِ میر دادشاہ اتک کہ میر بشام نوں مئے داماں بدئے ۔ اے وہدءَ میر بشامءِ کرا زر نیست ات ۔ دادشا
گشت منی پنچ ہزار کلدار ترا اپر، من ترا دگہ پنچ ہزار دیاں وتی اشترءَ منا بدئے ۔ میر بشامءَ گشت من مجبوراں ترا اشترءَ دیاں چیا
منی کرا دگہ ہچی نیست ۔ بشامءَ بے دلی اشتر دات ۔ نوں شپ روچ میر بشام پریشان ات بازارءِ مردماں آئیءِ کاپر دتی ہوٹل
کتگ ات ، سہب بیگاہ چاہ داری ات ۔ اشترءِ سجہیں زر واماں شت انت نوں نانءِ چنڈےءُ محتاج ات ۔ نوں پکرءَ ات کہ
بکناں یک شپے وپت پکر و حیالءَ ات دلءِ توکا گشت یے مرچی من یک پیسلہے کناں ، وتی گوستگیں حالت یے چارات آ
من اے کاپر مہ بستیں مرچی منی اے حال نہ بوتگ ات ۔ درست ہے شومیں کاپر بوت کہ مناوارءُ بزگے کت ، مرچیکیں شپ رو
بہ بیت باندا کاپرءَ مان داراں تا کہ آرام بکناں ، دگہ ہچ راہ نیست ات ۔ اے شپ بشامءِ دلءَ سالے ات ۔ وہدے سہب بو
آئیءَ گیلن نے گاسٹیل دکانءَ چہ گپت سجہیں تیل کاپرءِ پرءَ پرتیتک انت باکس چہ کیسگءَ در کتءُ ٹالے جت ، کاپرءَ بن کت یکے
گھنٹہءِ توکا کاپر پُر بوتءُ وتی دلءِ توکا توبہ کت کہ دگہ برءَ کاپر نہ بنداں ۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

سچکان ڕاست

آزات لچہ/ پابند لچہ/ ردانکی لچہ/ سوت/ ہائیکو/ ماہیاءِ اندگہ تہر

Scanned by CamScanner

شعرِ رحیم بخش

مولوی عبداللہ روانبد پنجگ

شوہاز: شیخ عبدالبا

شکرو صبر انسان ءِ سرا فرض انت
موت پہ مخلوق ءِ گردن ءَ قرض انت
امرا چہ غیب ءِ پردگا گوندیت
رعدی گوں گرز ءُ دہشتاں بندیت
سر زمین جامِ رحمتاں نوشیت
نرم کیت نوروزی نسیم وشیں
لال ءِ خوشبوئی سبز ءُ دلکشیں
لائقِ سیل انت غنچہ ءِ گلزار
پل ءُ تاکانی زیور ءُ سینگار
سوسن گوں سبزیں پنچگاں زیبدار
باد فرور دین عنبر افشانیں
مست ءُ مدہوش ءُ شاد ءُ کندانیں
پہ دو روچی عیش ءَ گل ءُ شانیں
فرحت ءُ روح ءُ راحت ءُ جانیں
ہر وقت کہ کشیت سک دلیں گوریچ
بیا کہ راست بیت انت واب عدوانی
گپگ ءُ مرجگ فتہ جوانی
ارغوان لال ءِ زعفران رنگیں
سرکنگ پاسیزیں خزان ءَ سخت

قادر ءِ دربار ءَ منا عرض ان
قدرت ءِ کارخانہ عجب طرز ان
گوات کیت ترین پٹوان رندی
سیاہگ گُریت ءُ برق ٹچکندی
باغ وتی بانوری گداں پوشی
جلوہ افروز ءُ گل مراد بخشی
باغ گوشئے میر ءِ تاکچہ ءَ نقشی
مس گورا کچگ نونہالاں
زلفِ سنبل بہ خم خمی چون
چم کہیب چاریت نرگس ءِ
بلبل گوں الہاناں غزل خوان
بلبل باریں چو ننگ ءُ نادان
ہر قدر گل ماں گلشن ءَ جوان
بے بقائیں عیب گلا ءَ مان
بلبل ءِ فخر ءُ ناز بنت ڈا
فال ءِ بد سیہ سوچیں دوروا
گل گشئے زرد انت رنگ ءُ بوا
لال ءِ رنجور ءُ غنچہ دل تنگی
باغ سر سبزیں گل کنتت ایرہن

لیٹ اتگ سد رنگیں بہار ءِ تہت
زار جنت بلبل از فراق ِ گل
گندیت کہ پامال انت گلانی پل
جنت وتی غم کشیں سرا چنگل
بیا او بلبل کہ درد ءِ ساساریں
ماتم ءُ اندوہاں شریداریں
تو بہارانی شاخ ءُ گلبرگ ءَ
کپتگاں پیر ءُ نا توانی ءَ
بچ منی در نیین ءُ جوانی ءَ
گوادر ءَ رتگ کاروان یے ءَ
گٹ کتگ موت ءَ بے انانی ءَ
دل منی روکیں کوزوان کپتگ
زہ کمان ءَ چہ کندگاں سرپتگ
جوان چما دیما در عدم رتگ
آروچی منی گران باریں کمر پرشتگ
عطرے مں گلگ ءُ چونوان مشتگ
پنو انت پر مہریں جگر کوتیں
دل نہ زیریت چہ عاقلاں پند ءَ
تل کتگ تیغ ءَ جر فرزند ءَ
مللیں [illegible] دل حالی ولبند ءَ

بلبل پہ کنجی زار جنت بے بخت
از غمِ سروئے لالِ سنبل
ارس بنت چمانی تہا گلگل
بے گل ءَ یکروچی مبات بلبل
ما ءُ تو بیل ءُ ہمدلیں یاریں
ہر دو مں یکیں بوجیگ ءَ سواریں
مں رحیم بخش ءِ بے گتیں مرگ ءَ
دست ہاریناں بش بشانی ءَ
وشدلیں عیش ءُ کامرانی ءَ
تراتگ گرد ءُ ناگہانی ءَ
بچ وفا نیست انت دہر فانی ءَ
من نہادیگ ءُ جوان شپ یے وپتگ
نوک ءِ سر متیں سینگ ءَ کپتگ
جاہے ماں پاکیں جنت ءَ کپتگ
جوان پہ چمی گریتکیں شستگ
گوں گداں قبر ءِ کنجی ءَ اشتگ
رنج ءُ فکرانی دل پر اندوہیں
مشکل ءَ نندیت وش خرسند ۔
بوت رحیم بخش ءَ شعر کند ۔
منتبانی کلیں خرد مند ۔

Scanned by CamScanner

جہہ جنگ سول ءَ برز منا سندھ ءَ
یکبر ءَ لیٹینگ کلات کند ءَ
صبر لوٹاں من از خدا وند ءَ
برتگ منی باغ ءِ دلجمیں بند ءَ
کوچگ تا شہر ءُ پیشن ءُ مند ءَ
کر ءَ بیرانی کور ءُ کوہ بند ءَ
ہند ءُ افغان تا سندھ ءُ سرہند ءَ
کار منا کہتیں آ پلنگ پروش ءِ
ہر کس بے کیت کہ شئے ترا چونیں
چم غماں کور ءُ سینہ پُر خونیں
نطی گون جوان نو خطاں بستگ
ہمراہ ہمراہ ءَ چو وتا چاری
ہمنچو ارواہ ءَ حاعو غم خواری
گر ستر ایمان ءُ حیا کہیں
گپ منا کیش ءُ داغ ءُ ارمان انت
اے میار ءَ چہ مردم ءَ زانت
ہر قدر حیران ءُ پریشاناں
من قضایا چہ قادر ءَ زاناں
دل گشئے دیگ ءِ دانما جوشیں
انچو سدران ءُ مست ءُ مدہوشیں

آپی وارتگ چہ شیریں شند
گردشانی قہریں غضب گرند
اجر ءُ مزدی چو کوہ ءِ الوند
فکر تا چیناں تا کہ ہر چند
حدِ سرباز ءَ تا قصر قند
کیچ ءُ پنجگور تا باہو ءِ ہند
من نہ گندانی مٹ ءُ مانند
ہوت رحیم بخش بیر رین کوش ءِ
دل چو دریایا موج ءُ گردونیں
تئی بدل ہوت ءِ ہمبلان گون نہ ایں
بستگیں عہد آخر ءَ ستگ
بازے کنت تشریف ءُ نگہداری
وقت ءُ نا وقت ءَ خوب تیماری
ہمراہ ہمراہ ءَ بیرگ ءَ چمیں
تاجگیں ٹپاں واد پُر شانت
حرفاں چہ شک ءِ دفتر ءِ وانت
بچ ءِ تاوان ءَ رنج ءُ بریاناں
اناللہ ءَ آیت ءَ واناں
من تہا لہز ءُ پشت ءَ خاموشیں
نئیلہ چہ بچگ ءَ فراموشیں

Scanned by CamScanner

دل گنوکیں کہ رفتگ از سارا
ہُل بندیت چو دور سریں ہار ءَ
دل، چو گوگایا بندوارت گُرّی
یا تمردے کہ کہ کنڈگاں سرّی
آس ءِ بیحد و تراس ماں ہرّی
من دل . ءَ ہچ پیا نہ مزیناں
گر بہ تقدیر ترشیں تقدید
مصطفیٰ کل مرسلانی میر
پیر زن ءُ مرد کودک ءَ کمپ پیر
ہر وقت کہ تاب کیت قضایی تیر
اسپریں فولات نہ بنت دیم گیر
مرگ نہ انت مردان زندگیناں دیر
نئے غماں تہنا نک منی زہریں
موت بانجی بے عالم ءَ بہریں
بسکن و نفرت غم خیالاتی
دائم گوں رب ءَ کن مناجاتی
اے مصیبت ءُ وحشت بے زیاتی
ہچ منی زیان بیت درکسان ذاتی
عرق رحمت کن روحِ مرحوم ءِ
چشپد یگانی سبز و خرم کن

آہ کشیت چہ درد ءِ پاہار ءَ
جنت وتا چِیل ءُ ڈنگر ءُ دار ءَ
مہر ءَ چہ جانی مادار ءَ بُرّی
گاڑلیں راہاں شاگ کنت بڑی
ہوش چہ آ مرد ءِ گوش تہا پرّی
اتکگیں تقدیر ءَ نہ تریناں
پشت کپیت سردر جہان جہگیر
دنیا والی کہ مرگی تعبیر
شاہ ءُ بے شاہ پل گدیں نوک سیر
آپ بنت ھول ءُ اسنیں زنجیر
بایدن پیش ءَ توبہ ءُ تقصیر
پہ وتی وقتاں نہ بیت تاخیر
پہ منا گرم و مرداں گوہریں
صیدی ہم تیر و ھور ہم جہرن
بل چشیں گال ءَ درمقالاتی
دست بندی ءُ عرض ءُ حاجاتی
نے نیت کارءَ ابوڑو ماتی
محشر ءِ روچ ءَ کیت ملاقاتی
شاد و سیراب از جام مختوم ءَ
پرشگلیں ہڑے چاکگ ءُ مرہم کن

اجر و ہمت دئے مردِ غمگین ءَ
رد مکن عبداللہ آمین ءَ

غلام حسین شوہاز

(۱)

بیا دل ءِ زمیں زیمراں - ساز کن
پہک بکن بیا چہ دیدگاں ارساں
مس مراں بلکیں رند ءُ بونگ بے
بے مناں جند ءُ نندے سہڑین ءَ
تو دیئے موتکیں ترانگاں لولی
کودکیں اوماناں حسک ءَ چنڈین ءَ
تو کنئے افاراں منی سالونک
ستکیں ساہ ءُ گل ءُ گوازین ءَ
نول دل ءِ مہر ءُ تو دیئے جاگاہ
بے بشومان ءُ مارا نازین ءَ
تو گمیگ بے ءُ وت دل ءِ جیڑئے
ترانگ ءُ پرین نے وتا منیگ ءَ
تر کنئے ناز بوئیں وتی جیگ ءَ
چہ کدیں چماں شیپ دیئے ترمپاں
موسمی ہوراں شر گوارین ءَ
ماں دل ءِ پیسک نے گوں آہنیں درداں
اندر ءُ کوہیں سگ ءُ نادین ءَ
گوں وتا دارئے پرشتگیں قولاں

(۲)

چو پنیر بادءُ رنجاں بادین ءَ
چو نہ کرزیت اے کوڑویں امروز
بیڈئے مس زمیگ ءُ دجنت وشی
گیمرنت سہر پل تئی انارکانی
روبہیں رنگ تئی بیت ہلکدار ءَ
چو کلنڈی ءُ نک تئی حسک بیت
ہینگیں لنٹ تئی کاگد ءَ لرزنت
گردن تئی آسکی ماں سینگ ءُ بکیت
دیم تئی آدینکیں وتا پچیت
پونز تئی کاتاریں شکوں دیم بیت
دپ تئی درجیں گوں شہدیں آواز ءَ
موتک کاریت بے سرُ و ساز ءَ
تئی سر ءِ گردیں ڈکیں ملگور
سیوی جتکیں پنگ نہ گواپیناں
مود تئی کاش ءُ زلپ تئی چنکیں
در کپاں ٹال ٹال ءُ رچنت حاکاں
ٹیلیں بالاد تئی گروناکیں
چنگ تریت چو حسکیں کانزگ ءَ

Scanned by CamScanner

(۱)

یا وہل بیت چو مچ یے ءَ گزلیں ءَ
نئے سرءِ نندیت درچکّ ءُ کارگا تک ءِ
نئے گوزیت گولویے کش و کرءِ
چو باگچھ ءَ باگیں شہر ءِ پیدراک ءَ
بے وتی کاشیں کنڈک ءَ نندئے
نئے وتی سیاد ءُ وارث یے گندئے
نئے وتی سیاد ءُ وارث یے گندئے
نئے وتی ملکی مردمے شریں
مں دراں ڈیہاں تو نشتگ ئے ڈیہہ ءِ
نئے من ءُ گواہاں نئے منی پول ئے
نئے منی احوال ءَ عذابی ءِ
نئے منی حال ءَ گوات پتو کاریت
نئے منی گپ یے گوں زری نوداں
نئے پتو ٹیکی یے روان دات کت
نئے پتو پشک یے لیلم ءُ ویلیں
نئے سرگیگ یے گوں تلمل ءُ پیتاں
نئے کہ جیکیگ یے پہ تئی جیگ ءَ
پن ءُ مزواکے پہ ہاگمیں لنغاں
نئے بچو یے پادی نہ دستی مندریگ یے
نئے ظفاری مں عطر ءُ کندرک یے
نئے مسقطی مسک ءُ بحرنی بوہے
نئے بخملیں جارجٹ یے اماراتی

(۲)

نئے کویتی مں کلہ یے سنجیں
نئے سعودی مں تبزلیغ ءِ سجاد
نئے چہ بغداد ءُ بصرہ ءِ ناہے
نئے چہ ایران ءَ جُل گالی یے
نئے چہ ترکی ءَ مر مریں سنگ یے
نئے چہ لبنان مں بت یے سریں
نئے مں مندوس یے چہ جاموئیں شام ءَ
نئے قطر گشت ءُ پتو شوباز ات
چینی گالی ءُ کارے جاپانی
نئے اردان ءِ دریا ءِ کش و کراں
پتو درگیتک مں اقدسیں چیزے
نئے فلسطین ءَ مں دعا لوٹ ات
نئے مسجد اقصیٰ ءِ ویم شگون بوتاں
رفتاں مں یونان ءُ باگیں اسپین ۔
مغرب ءُ تیونس ءُ الجزائر ءِ
نئے تئی مت ءُ مں مثالوں دیست
نئے تئی پیمیں یک بت یے جوانیں
بیا مبو دور ءَ بیا منا درگیج
بیا منا شوہاز کن بزور پہ وت
بلکیں مں مرتاں ، رند ا بوئیگ بۓ
گوں سوتاں نازین ئے، باز شیگ بۓ

☆☆☆

زبیر مختار

شالا

درکائے گس ءِ ڈن ءِ شناسائی ءَ گندئے
باندا کہ پادکائے تو دنیائی ءَ گندئے
من سوچ ترانہ کناں
بگندئے دل ءَ بیارئے
(سوچ تراکت نہ کناں... آدگہ گپے)
یک سہتے اگاں گوں دل ءِ چماں تو بچارئے
بلکیں تو بگندئے

ورنا ہیں پت ءِ پیریں ایتانی کتاب ءِ
تاکے ءِ سرا جلوہ رنگاں گوں نبشتہ
شالا منی اُردل
بازار ءَ چونیں پرتر الیبو کے بیاراں
گاڑی یے سانیں یا ڑلانگو کے بیاراں
تئی لاڑکیں کریوگ
تئی بچلندگ ءَ گوازی
دیوال ءَ کراناں گوں اول گامیں روجاں
امروز ءِ بزار گونگیں پگرانی علاج انت
یک تاکے بہ لیٹین ئے
بلکیں تو بہ گندئے

ورنا ہیں پت ءَ آپ ءِ سرا گوات نبشتہ
امیت ءِ قلم زرنگ ءَ آیات نبشتہ
دنیاءَ نہ زانت ساہتے ءَ رندچے وڑ بیت
تئی نام ءَ وتی تیوگیں باندات نبشتہ
اے تاک ءَ بہ لیٹین
(من سوچ ترا بکناں بگندئے دل ءَ بیارئے)
دنیائی ءِ بانور ءِ گور ءِ لاس ہزار انت
زندگ اگاں بوت ئے پہ تو چکاس ہزار انت
انجینئرے، ڈاکٹرے، ماسٹرے بوت ئے
سرکاری نوکرے یا کہ سوداگرے بوت ئے
بلکیں چو پت ءِ ڈول ءَ
پہ اے ''سرپدیں'' قوم ءَ
دولبز نبشتہ کت ءَ یک شاعرے بوت ئے
(ہرکس پہ نصیب ءَ)
یک دعا یے ترا گون کناں رہسر ءَ زند ءِ
باندا کہ پادکائے تو دنیائی ءَ گندئے
شالا منی ڈیہہ ءَ منی ہنکین ءَ دوراں
چو بزگی ءَ بے وسی ءَ شالا مہ گندئے

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

عہدءِ بالاد

میر عمر میرؔ

بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تریں بالاد
موسم ءِ نیستءِ ارواح ءِ پداں شوہازیت
رنگ مگائیت ہمے ہاترا گوات ءِ تب زانت
شپ دگہ دیمے سرا کشیت چراغاں درو بیت
رژن ارواحیں طلب شوہازانت
بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تریں بالاد
ظاہرءَ پل کشیت باطن ءَ کنٹگ چاریت
کہ کدی باریں اے چاگرد گداں مگائیت
روچ ءِ ہمراہی ءِ ہمراز بیت نیمونے شپاں
کہ شپ ءِ سرگیں نیادءِ بستار
روچ ءِ چگلندے ءِ گرنچ ءَ بستگ
گرنچ چو پیشی ءِ گوشانی سرا روکیں چراغ
دا بے سکیت نہ کبھی جنزے
وبدءِ ''پیرزال'' گشئے قصہے سازیت مدام
بیا کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تریں بالاد
روچے رنگے ءَ تسلا ءِ بُت ءَ سبز بیت
دیرءَ نزیک گشیت رژن ءَ تہاری پہمیت
راستی ءَ دروگ ءِ وڑا سرپد بیت
گند بالاد مئے انچو ترانت
چو کہ مئے عہدءِ زمستانی ایں تریں بالاد

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

منیر مومنؔ

ودار

تو چینچو دیرءَ اتگگ ئے
تیاب ءِ چول اوں ساہگ ءِ پرشاں انت
منارا مُرگاں نال اتگ
تو اشکگگ
تہاری ءَ گوں دیدگاں درامدیں منارا چار اتگ
من دیستگ اَت
تئی ودار ءَ آپ ءِ شونز بستگ اَت
بلے تئی خیال ءَ ناچ
انگت زندگ اَت
من نشتگاں
تو اتکگ ئے ترا اَشاں
ابیدا چ تو است کَے
کہ مُہرگان ءَ لیب دنت دل ءِ تب ءَ
ءُ لیب لیب ءَ ہچ سمانہ بیت
تیاب ءِ چول اوں کجا پُرشاں انت
تو چینچو دیرءَ اتکگ ئے
تیاب ءِ چول اوں ساہگ ءِ پُرشاں انت

☆☆☆

ارشاد پرواز

عہدی ساہگ پیر بوت

ماہ ءِ ساعت عمرے گوست
روچ دراتکہ آس نیست
زندگی ءِ کرنیں روچ نیم بلیں منی
آپدان ءِ ساہگ انت سردءُ بدن
آس ءِ تہا ایرانت کہ
بستہ دیدگ پہ کئے ءَ
کس نیست
پرچہ باریں مہتل انت بامساریں سہب
پرچہ سک سردانت منا آرام نیست
گوات پشت کپتہ منی دیما ہماوڑ
تو بیا
انوں موسم کارچ ءِ پیا سہر دپیں
دست مہ جن ہر چیزءَ چوش
دراہیں کہ پشت ءُ دیم ءَ گوستگ انت
عہدی ساہگ پیر بوت ءُ کس نیاتک
پرچا سک سردانت

☆☆☆

آس ءِ پشت ءَ آپ درنز

پرچا سک سردانت منا آرام نیست
جان ءَ انگر دل کشیت مالش بکن
کوہ ءِ پشت ءَ برف ءِ دروازگ پچ انت
ہور ءُ طوفان کیت ءُ روت
چست بیت پہار زمین ءِ سینگ ءَ آہن رُدیت
چاڑ نہ گیپت مرچی وتی چاڑ ءِ طلب
آگہاں انچو تکانسر من اہتک
سردانت سک سردانت ادا
ہر چی پہ آس ءَ تنگ انت
چاگل ءَ مان نیست ترپے آپ چینچو تنگاں
گوات کشیت جان نزکاریت منا
یک دگہ درچکے کہ بن داتگ جہان ءَ پہ وتی دستانی مرچی
تاگ ءَ
چوکہ ذوت بیت
آس ءِ پشت ءَ آپ درنز

☆☆☆

Scanned by CamScanner

اشرف زہیر

تب

حق ءِ ساہگ ءَ اوشتاتگیں ارس ءِ قدح

راستی ءِ سازو اہنگ انت

تہاری ءَ ٹِک داتگ

گناہ ءِ مہلبیں گوات ءَ آس ءِ گلا سے دست ءَ انت

ءَ چارگ ءَ انت

درچک ءِ تاکانی پُشت ءِ تپ اتگیں برہنگ ءِ عکس ءَ

نہ گندگا ئے؟

واب ءِ دریا ءَ یکے ءَ گلابانی لوگے بستگ ءَ

رژن ءِ سرجاہ ءِ سرانشتگ ءَ یات دو چک ءَ انت

عشق نامدار بوتگ ہمیشکہ

کہ وتی باطن ءِ تن ءِ برانز ءَ سر پد بیت

وگرنہ، ہوس ہم بے میار انت

تو چے کشتگ زاناں

نزاناں اے والجہ کاری ءِ گوپتگیں راز ءِ بن ہشت ءِ معنا

سردرانت، چو عرش ءُ زمین ءِ قصہ ءَ

مرچی باندات ءَ بیچار ہم پہ بستار ءَ سازگ بیت

وفا ءِ دیدگ ءِ مرمراکیں رژن

آپ دئے وتی بالاد ءِ لبزی ءَ

تو چے من ئے؟

کجام دانگ تئی تب ءَ پیژائیت

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

زہیرءِ شپ جتیں موسم

ساجد نورؔ

زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی بالادءِ نمی ءَ کجا ساچ ئے
تئیگہ پاتوءَ پلانی نز یکی ہما پیم انت
تئیگہ شاتل ءِ درد یگیں کوکوءِ توار
ماہکان ءِ آستینک ءِ کنارءَ انت
تئیگہ مہردانیں دل وفاءِ انتظارءَ انت
زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی سنگینی ءِ سترءَ بدار مرچی
کہ استالاں وتی پارسائی ءِ ہر رنگ شنکیگنگ
ءُ ماہءَ آزمان ءِ چنکی لنک گپتگ بیداک انت
ہزاراں مہتل انت پرتو، ہزاراں پرتو امیت وار
وتی تو ماہکانیں شارءِ لمب ءَ پہ حیاۓ دار
زہیرءِ شپ جتیں موسم
وتی بالادءِ نمی ءَ کےءَ بخش ئے
کےءَ راتو وداراں اے ماہءُ سالاں بخشائے
کےءَ راتو وتی امبازاں زورئےءُ دل ءَ دارئے
کےءَ را آس پردارئے
زہیرءِ شپ جتیں موسم

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

ساہ کلپات کتگ

مجیب مجاہد

گشنت، من
سرتہ سرآپ ءِ تہابایاں
بلے انگت منی ران ءِ تہاہڈ ءِ چڑ کہ
زمین ءِ ساہن ءَ
بے وانگی ءِ شیزارگاں بُریت
منی واب ءِ حرامیں سنگتی ءِ واہگاں بُریت
کہ اچ اے لڈءُ بو جاں
زندگی ءِ ساہگے لوٹیت
تمامیں قرن ءِ سیادی ءَ ضرور ہمساہگے لوٹیت
نہ واب ءِ دامن ءَ
نیکہ خیال ءِ نمبیکیں آپ ءِ کنارہ ءَ
کجام راہ ءَ؟
منی ساہگ بندیں عمر ءِ چانٹ ءِ دپ کئیت
گوں راستیں دست ءِ میاہ ءَ
سپیدءُ سبزیں شپ کئیت
اے ساہ!
کہ من کتگ کلپات...... ہموداتیاب ءِ دپ کئیت
گشنت، من
سرتہ سرآپ ءِ تہابایاں

☆☆☆

عارف عزیز

سنگ جناں عہدءِ دروازگءَ

واہ ئے واہ ئے منی مارگانی سفر

دل کہ جیڑ یت داں ارواہ ءِ چم نزباں

گُرز بندیت دل ءِ طفلیں نیت منی

لہر بندیت پداب کی ءِ ہوس

دود ءِ دیوال ءِ سا گُک نہ براہیت منا

زمیں پچمانی اپار ءِ دست ءَ گراں

سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ

من پہ واوشتا تکیں آپے ءِ دامن ءِ دور چاراں وتا

آس لرزیں دل ءِ اہ ءِ اں تیلا تک دیاں

گاٹ ءِ دیماروال

کئی حسد ءِ من شعر ءِ گشن پوش اتگ

کئی امیت انت کہ ارواہاں سا م نہ بیت

کئی جتائی ءِ آس انت

کہ امروز ہچیت

سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ

عہد ءِ دروازگ ءِ زندمان ءِ گم ءَ

آگِنی چم ءِ آستونکاں بے پروگ انت

واب تہنائی ءِ سنگ ءِ لگنت

پرشنت

دل چہ اگانی قبر ءِ چہ ر نہ نت

زند چہ آسونی سہباں بیگاہ نہ نت

واہ ئے واہ ئے منی مارگانی سفر

سنگ جناں من وتی عہد ءِ دروازگ ءَ

Scanned by CamScanner

رنگ ءُ بھنگانی بشارت بوتگ

من زاناں تو در چک ءِ میار جلی ءُ وتی نگاہ شمشتگ انت
ءُ دل انگراں پتا تگ ءُ راہ گپتگ ءَ
مئے میانجین ءَ زمانگ ءِ قہریں زرے دل مست انت
بلے، تو بزان!!
شبشنا ہیں بوجیگاں شکست وارتگ ءُ
آنگیں جالگاں کٹ اتگ، زرءِ جنگ

دل ءِ ہونگ ءَ گپتگیں ہیر کجا پل کشیت
زمین ہما جاہ ءَ سچیت کہ آس روک بیت

نا آشنائیں زمانگ ءَ بے سائی
درنہ برتگ اے حبر ءُ سوداجنگ
رنگانی قسمت ءِ

من دوشی واب ءَ دیستگ
(کہ) پلانی شوہاز ءَ پاتوے آس ءَ کپتگ
ءُ وشبو یے شیشگ ءِ زندان ءَ

موتکانی مورگاں کمائیگ ءَ انت
مہر ءِ بندیگ ءَ

من کہ واب ءَ بست کتگ
من دیستگ
منی نگاہ تئی چادر ءِ سبزیں آسمان ءَ اڑاتگ انت
ءُ من چوپل ءَ تئی ارواح ءِ سرزمین ءَ سر جتگاں
تو مہ جیز دل ءَ بیر مکن
منا رنگ ءُ بھنگانی بشارت بوتگ
پتو ماہکانی ءِ مسک چندنیں شپ یے وداریگ انت
پتو شیر ہنگانی پیالگے قراریگ انت
تو زمانہ ساز
قصہ ساز
تو ردنہ کتگ
اگس در چک ءِ میار جلی ءُ وتی نگاہ شمشتگ انت

*****

امبر سمین

14-1-2002، جیونی

☆☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

عآ حکیم بلوچ

نذرِ ناصر

☆☆☆

گپ گپ ءِ سرا لنڈاں گسیت ،پچماں بندیت ، ارساں داریت
دستاں ایر کنت دل بند ءِ سرا پہ دابے بچکندیت ءَ گشیت
کہ دل گارانت

ہردیں کہ تبانی موسم بیت،تئی ترانگ بیت، تئی مولم بیت
مۓ جند ہمے وسواس ءِ تہا کئے زانت کجام دیماگم بیت
حاصل گارانت

آ مہر منا گوں کنت بلے، لوٹیت اوں وتیگاں ادا کیشیں
آ سِست ءَ جتا کت گوں درستاں دنیا ءَ بلے چہ وہد ءَ پیش
داں گل گارانت

چنت سالیں رواناں پہ راہے، نے دوست منا نئے ہمراہے
رہشون وتاں، رہدار وتی، زاناں کہ دِر کیت راہ جاہے
منزل گارانت

بے مٹ آں منی گستاتک گشیت، چو کانچ ءِ آ دیوال ءَ پرشیت
ہچ گپ ءَ نہ بیت انت آ سرپد، دیوان ءِ تہا ہر وہد ءَ جہیت
جاہل گارانت

ہر چول ءِ تہا ترانگ بک انت، مۓ نک چہ نادونکاں حسک انت
ہر روچ زر ءِ موجانی وڑا ہچ بنت دمانے چم ڈک انت
ساحل گارانت

تو رنگ ءَ نورانی شاعر، کنڈ ءَ جہان نیگہ ءَ ظاہر
پیداک نہ بوتگ انگہ بدل تئی ڈولیں دنیا ءَ ناصر
قابل گارانت

☆☆☆

خان صابد

بیدتئ مہرءَ

☆☆☆

دل پر کہ بہ بیت من پدا چے چے دل ءَ بیاراں
چماں کہ مہ بیت رژن من روکے کجا بیاراں
تو باریں نشان دئے کہ من چہ کو ترا بیاراں

اے زندءِ گوری پرشتگ ءُ اے مہرنگ انت بے رد
اے یکیں امیت ءِ نہ انت پروشگ ترا باید

اے لنچیں شپ ءِ سیاہی ءُ بے میمی ءَ گاری
من چے بگوشاں چونیں عذابے اے تہاری
اے سیاہ دلیں مہلوک منا کنت میاری

کہ بید اے گنجیں پکراں منا ہچ نیست
تو بیائے کہ بیدتئ مہرءَ منا ہچ نیست

☆☆☆☆☆

نثار یوسف

اسلم اُستہر

مسافر سیاہیں شپ ءِ ⁝ بچار کہ رد نہ کپ ئے
زمانگ ماہ ءَ سریں ⁝ تو نشتہ گال گوپ ئے

اے وشیں گپاں مچار ⁝ ادا کس کسی نہ انت
جہان ءَ نیست انت وفا ⁝ پہ مہر ءَ جند ءَ مہ کُش
زہیر ءِ آس ءَ مہ سچ ⁝ جبین ءَ داگ مدئے
وداراں دردگیں مہ نند ⁝ مہ جیڑ ماں برفیں شپاں

اے دنیا سہب ءِ غم ایں ⁝ دو روچ ءَ صبر نہ کنت
پہ وشیں گپے دلی ⁝ دل ءَ کس قبر نہ کنت
تو مفت ءَ کشت وتا ⁝ جبین ءَ داگ دئے
زبان ءَ آس رچیت ⁝ تل انت تئ دامن ءُ جیگ
نگاہاں نود شلیت ⁝ دگہ کئی رنگ ءَ جن ئے

ہما پہ تو زر انت ⁝ دمانے بے تو نہ بنت
مہ گند انت سہتے ترا ⁝ چو طفل ءَ زار جن انت
بچارئے شرا گاں ⁝ ہما اوں گوں تو نہ بیت

تو مفت ءَ کشت وتا
مسافر سیاہیں شپ ءِ
بچار کہ رد نہ کپ ئے

ارواہءِ واھگ

حمل امین۔ تو گی

دل ءِ زندان ءَ بندیگ انت
یک انچیں واہگے مرچاں
نزانت عہد ءِ غلامی ءَ
دل ءِ زند ءِ دیوالاں چہ سرکشیت
وہد ءِ جاوراں چاریت، ہزارارمان دل ءَ کاریت
مریت آرو چے سدرند ءَ
پہ تئی بچکنداں زندگ بیت
جپیں بیگاہ کہ تالان کنت
شمال ءِ کوش ءِ ہمراہ ءَ تئی ملکور ءِ وشبواں
منی واہگ گوں ارماناں جہان ءَ قیامت ءَ گندیت
جبین ءِ دل دو بہر ءَ بیت
زمانگ دور جنت دیما
بدل بنت مہلبیں بیگاہ پہ روزرداں
ءَ شپ تالان کنت باندات ءِ احوالاں
سمین سہب ءِ گوزیت میزان میزان ءَ
گلیں نیمروچ ءِ بادشاہی روت کُنیت ءَ گار بیت انت
تہاری رژناں امبازیت
چراگ، بانگواہ شپ ءَ را کنت
درتیں نوبت بدل بنت
تلاری شیر روباہ بنت
پلنگاں پیری امبازیت
جہان ءِ ہر بشر رنگے دگہ کاریت
زمانگ دیما کنزان بیت
بلے واہگ نہ جنزیت مئے
دل ءِ زندان ءِ دنیا ءَ
شکون دیم کپتہ چہ قرناں
"ہماداب ءَ ہماداب انت"
منی ارواح ءِ اے واہگ

☆☆☆

یار جان یاری

سمی منی زرد ءِ سرئے
باگ ءِ منی درچک ءِ برئے
سمی دل ءُ جان نئے منی
سمی چہ درستاں شرترئے
سمی تو شعر ءِ شاعر ءِ
سمی تو قول ، چاکر ءِ
سمی تو یاری ءِ دل ءِ
مزواک ءُ لالی امبرئے

؟

سلیم ساحر

برے برے گمان بیت
حیال ءِ منی دریگ ءَ در
مزنیں پتڑے پچنت
اسپراں کچنگ انت
مہرگاں رتگ انت
ہرنیمگا آسے بن انت
یشاہی تھت یے لگ اتگ......نیزہ یے
درنج اتگ
پیرزالے ءِ دل ءِ سرا
نگہبانی نکرانت سریگ ءِ لمب ءَ بستگ انت
پادینک انت کپتگ انت
مزنیں بذانی سرا
برے برے گمان بیت
پادینک کشئے توار ءَ انت
پیرزال پریات ءَ انت
ءُ پرشتگیں سنگہ جنگے ءِ دست ءَ انت
گوں اسپراں ناچ ءَ انت

☆☆☆

ہچبر منی یاتاں مہ کپ

ملا مراد ۔ العین

ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں اِہل
گِلوتگاں پمن مہ زیر
وہدءِ گشادیں ساعتاں
ہرجاں جتاں، ہرجاں جتاں
مہرانی آسبزیں کشار
مستیں ہاراں مل اتگ
پاہاراں بازیں چہ دل ءِ
بن گپتگاں، بن گپتگاں
امیت ءِ جوہان سرجمیں
سیاہگواتاں قہریں رُپتگ انت
بے زانت ءَ کلپیں بداں
توم کینگ ءِ نوں کشتگاں

پرچا حیا!! اں نوں کپ ئے
دردے دل ءَ گیشیں دئے
ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں اِہل

گِلوتگاں پمن مہ زیر
سارت ءُ وش کوشیں شپاں
زاناں بلاہوش بنت
آروچ، وہدءُ آدمان
پہ گوش ءَ کند گوازینتگاں
بلے پہ ربچاری ءُ ارس گواری ءَ
دنتان نچین ءُ جیگ منی ءَ
کئے پہ مرادیں منزلاں
سرپتگ ءُ گوں کپتگاں
نئے من شئے ءُ شبداد ءُ للھ آں
نئے تو حانی ءُ مہناز ءُ گرانک ئے
گڑا پرچا گولی سرجنیں
مہرانی کوہنیں زند پداں
ماہل منی ساہ ءِ بدل
بے واب وتا پمن مکن
ہچبر منی یاتاں مہ کپ
مرواردیں ارساں مہ ریچ
شہد میتگیں رکاں اِہل
گلوتگاں پمن مہ زیر

پروشیت دل ءِ مئے تن ءَ را

شاہ جان شاہ

موسم ملورءُ مونجائیں
ہرکس بگند کہ حیران انت
حشک انت سہب ءِ لنٹ بچار
ارس کتار انت بیگاہ ءِ
چارانت اچکی تئی راہ ءَ
دار انت چنکاں نازرے
آسکیں وتی گوں واھشتاں
پاداں گوں وتیگاں ترانبالیں
چہ روچ ءِ ترس ءَ گریوان انت
کدگواریت باریں اے جمر
پروشیت دل ءِ مئے تن ءَ را
پروشیت دل ءِ مئے تن ءَ را

☆☆☆

تیزیں دور

بانک ن ومندی

آدورے ات
کہ ماکا گدءِ بوجیگ
اژ کت ءَ آپ ءَ دات
انوں غمانی جمر
مئے سرا گرندانت

دیوانگیں ملنگ

امام راہی ۔ دبئی

نوذہبلی شنزانت سباہ
مئے کو چگ ءُ ہنکین ءُ جاہ
زردءَ منی بے چاڑ کنت
آرپتکیں دور ءِ حبر
مئے ہمسفر جتگ گسر
نوں چہ کجا شوہاز کناں
گوں وت کے ءَ ہمراز کناں
بید تئیگ ءَ من نباں
سیاہ ءِ تہاریں سرشپاں
باریں کجائے تو منی
ساہ ءِ بدل جان ءِ بدل
نئے کاگدے نئیکہ کلوہ
نئے گپ ءُ تران ءُ مجلسے
چم راہی انت تئی راہسر اں
نندان تئی بس آسرءَ
پلاں تئی رہچار کناں
جندءَ وتی بیدار کناں
زردانی غم تالان بنت
ماراا گاں ہمراہے بیت
سک ایوکاں مہر ءِ پڑ ءَ
[illegible] دیوانگ ءُ [illegible] ملنگ

گیر کیتیں منا غم جتیں مکران

خدا بخش صادق

من نزاناں چیا مرچی سہت ءُ دمان
گیر کیتیں منا غم جتیں مکران
باریں چون انت منی کور ءُ کوہ ءُ دگ
تلی ءُ گوشک ءُ کتاریں بگ ءُ رنگ
پلیں پاتو ءُ کوہانی سیری مدگ
بالکو ریکی شپانی سبزیں ندگ
ہوں منا گیر کائیتیں جگر ءُ کلیر
مستک ءُ شیر ءُ شیلانچ ءُ نیمگ پنیر
شیپ تلانی وش تامیں پنسیں کنر
کوری شنگر ءُ بیٹانی سبزیں کہیر
سہب ءُ بیگاہ ءُ نیمروچ ءُ شام ءُ سحار
گیر کاینت منا ڈیہہ ءِ ہر درچک ءُ دار
پلیں انجیر ءُ زیتون ءُ امب ءُ انار
شانتلی نالگ ءُ بلبلانی توار
باریں چون انت مُہہ کشانی گدان
شیریں پُسگ ہما نرمزاریں جوان
لاڑکیں گبار ءُ مہرانیں مات مکہیں
گوانزگی طفل ہمکوپلیں ہمزبان
دل نہ منت ایت منی نوں اد ءِ نندگ ءَ
من رواں باند اوتی ڈیہہ ءَ گندگ ءَ
من نزاناں دردے دل ءَ انت تئی
بس بلن صادق تو شعر ءِ پر بندگ ءَ

☆☆☆

ناکوفیصل ءِ منت ءَ

’’ڈیر و کمان میان ترانو دبیاراں‘‘

سنیکی سا آم

بیا کہ من پتوز ہیرداراں
نشتہ رہسراں تئی چاراں
ڈیر وکمان میان ترانو دبیاراں
سرتاں ئے گلانی بارگ!
انچو تو نہ بے گل چارگ
یل دئے سمبہگ سینگاراں
ڈیر وکمان میان ترانو دبیاراں
قول ءُ وعدہاں تو پروش ئے
پرچی بے سما، بے ہوش ئے
بے تو من دل ءَ چوں داراں
ڈیر وکمان میان ترانو دبیاراں
روک ئے سنیکی ءِ چمانی
درمان ئے دل ءِ دردانی
بیا کہ من تئی بیماراں
ڈیر وکمان میان ترانو دبیاراں

☆☆☆

Scanned by CamScanner

ودارءِ باندات ءِ نشتگاں

ماجد زہیر

شپانی تہنائی ءِ زدءَ
وادرءَ باندات ءِ نشتگاں
نہ ماہکانی یے درپش دنت
نہ وشیانی حیال بیت
اے چونیں شہرے ءِ دامن انت
کہ من پہ نزانتی اتکگاں
منارا کسے وتی نہ کنت
ہمیشکا تہنائی ءَ رواں
وتی حیالانی جنت ءَ
گوں حورءِ گلماناں نور باں
بگندۓ وشی یے گیت پمن
مئے دل تنی درداں گوں رنجیگ
حداءِ نام ءَ مدۓ غماں
کہ واب دیدوکاں بست کنت
من آگہی ءَ درا نباں
حیال ءَ جنگاں سچیت منی
تہاری ہردم بہ بیت ودی
منی گوں چکا سگ ءَ میا
گوں پلیں وزگہاراں سرشپ ءَ
بگندۓ مردم سہی بباں
کہ ہردم پہ من سرگرۓ
منی وفا بانی ندّک ءَ

ترا بگنداں پہ آہگ ءَ
منارا زاہ ءَ حبر گشنت
شپے ءَ شم کن شپے ءَ بیا
مکند یت کسے ترا بلے
کہ تو مئے مہرانی بانک ئے
نہ بے شموشگ پہ زہری ءَ
دل ءَ تنی ترانگ ہنر کناں
من نندان تہنائی ءَ گس ءَ
ترا پہ ناز ینگلے شر کناں
تنی گلیں شہرءِ سابگ ءَ
پمن زہیرانی کوش سارت
سباہ ءِ وش ملکیں ہمین
تنی کندگانی ستاہ ءَ کنت
ہمک شپ ءَ دریت ماہکانی
مئے راہسر انی چراگ ءَ کُش
تہاری ءَ پہ من شیدا آں
مدۓ وتی ماہکانی ءَ
کہ دل مئے سیاہی ءَ بڈّ اتگ
من جندۓ سابگ وتی نہ کت
ودارءِ باندات ءِ نشتگاں
ودارءِ باندات ءِ نشتگاں

☆☆☆

نظم

نزیر راضی

ودارانی دامن ءِ لمب ءَ
انارانی سہری ءَ مانشانتگ
چو گشئے نازرکیں لنٹانی آمرز ءَ پچ انت
دل ءَ دمبرتگ ارجین حالیگ انت
شپانی پاس ءَ انسر ینت دل ءَ را
نزاناں
مرچاں ہمک گپ ءَ مرا
وتارا یک گرکنت شیت
بلکن یکے منی نام ءَ پہ وشی گپت
پہ چیا بارئیں
دل نہ انت بیچارُ
پہ ودارانی دامن ءِ لمب ءَ

☆☆☆

ٹکر

پیرل شے تگری

رکانی تو گلاباں وہدے بہا کنئے
گردئے اے چاکرانی ہلک ءَ سما کنئے
ما چو مرید الم بلے جنیں، گوزیں
گل ءِ تبا کنئے یا گل ءِ تبا کنئے

دل ءِ اندرءِ کتاب

عبدالغفور غازی

یک یک ءَ تاک لیٹینت
دل ءِ اندر ءِ کتاب ءَ
پشگال درد ءَ رنج ات
تاکدیم چار ءَ است ات
یک کسے بالاتیں
چہ وانگ ءَ دور ات آ
انچو نبشتہ ات کہ
تو کمو روچ ءَ ساری
یل دات ، مارا رفت ئے
غم ءِ پشپداں تنی من
بس انت منا مہ تاچین
دل چانک انت پیسرا چہ
ننگر کتگ زہیراں
آچار شاد ءَ پروشتگ
من دیم ءِ تاک چار ات
شعرے نبشتہ ات چو
گوں لبزاں گوہریناں
انچو کماتگ ات کہ
بارے کلمپر ءَ بیت

اے شعر ءَ چارگا گوں
بند وارت ارساں چم ءَ
انچو تچوئیں بار ءَ
چو شیپ گرانیں مار ءَ
چہ بازیں ارساں چم ءَ
اے تاک جدی لیٹینت
تا دیم ءَ تاک ءَ چاراں
یت وات جوانیں
گوں لبزاں زیبریناں
گوں تاراں مہ مریناں
گوں دستاں بائینناں
گوں ارساں زعفرانیں
اے ڈولی ءَ کشان انت
من رستگ ءَ جواناں
نیک ءُ بدءَ نوں زاناں
منا لوٹیت ہمسروے
گوں ململیں کشان ءَ
گوں پشک ءَ دوچی مین ءَ
گوں پونز ءَ شیکین ءَ

گوں میداں زمیناں
گوں انگاں شپاریں
گوں چماں آہوگیناں
گوں لنٹاں پرپکیناں
گوں گوشاں کنگلیناں
گوں واہگاں جوانیں
گوں بانگیں مراداں
شہ بزانت زند ءَ
سر پد ءَ بیت دوداں
گڑا بخت ءَ بات منی ءَ
پدا اے وڑا گوشان ات
منی حال ءَ کئے سبیگ انت
قبریں شپاں تہاریں
وتی واہگاں گوں جیڑاں
منی درد باطن ءَ انت
دل ءِ اندر ءَ کتاب ءَ
ہر ریچ درد ءِ باب انت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

دروشم

سلیم مجاہد

دل ءِ حیال چہ باطن ءَ سک دیر شتگ
سفر پہ سنج ءَ حیالانی کلکشیں راہ ءَ
گمان ءِ مارگ ءِ منزل نہ دیست پہ دیدوکے
ہما کہ دائما مارات من زند ءِ ایمنیں جاگہ
ہمک سکی ءِ باپشت لیک اتگ دل ءِ وشی
پہ نیاد ءِ دجمیں وش گپی ءِ مثال کتگ
پہانی ہاترا باور من ہمک پال کتگ
ودار ءِ نندگ ءِ سرجم چو ماہ ءُ سال کتگ
دل ءِ اوں داتگ تسلا کہ روچ پیداک انت
بکند ءِ سارتی ءَ پروشیت تئی زمستان ءِ
اگاں گوں موسم ءِ گرماگی دل ءِ زنگ ءِ جنئے
ہماوں بلکن ءِ سرگوات ءِ کوش ءِ مستاگ انت
برے من درچگل آزمان ءِ دیما استارے
برے برے کہ وتی واہگانی ماہ کتگ
دل ءُ جگر پہ وتی واہشانی ساہ کتگ
ءِ یات ءُ ترانگ ءِ ہر رابے ءُ ہمراہ کتگ
نے غماں اوں منا پہلی ءِ چو نال ءَ شتہ
زہیر ءُ زہیراں واب ءَ نزینگ ہر پاس ءَ
من کشتگ آمنی مہرانی مہرگ ءُ لاس انت
پہ رنگ جیہر ءِ یاقوت ءِ پیا ءُ ولدار انت
تاؤ ءِ ترگلی مہرانی زرء گوناپ انت
مارء ءِ بارت ءِ تا سانی وشیں زہتاپ انت
بلے من انگت ءِ ماراں دل ءِ اوں امروز ءَ
وشیں جنت انت یا کہ میں آس دوزہ ءَ
"کشاں من دوزہ ءِ آس ءَ گوں دل ءِ ارساں وتی"
"گوں آس ءَ روک کناں جنت ءَ اوں مانداراں"
گشیت قولاں دل ءِ حضرت رابعہ بصری
کہ حسن گوں یوسف ءُ زلیخا انت مصری
ہمیش انت من وتی گپ ءُ دل ءِ توام کنان
شاعری ارواحے وتی ترانگ ءِ گمان کناں

☆☆☆

جنائی

نعیم خمار

تئی زیبائی ءِ شیدا
تئی رہچار مہرانی
دل ءِ مئے واہگ انت کلمانٹ
کدی آسے بلیت زرد ءَ
ساہ ءَ کہ کمیں کشیت
کٹنیت انگراں درد ءِ
کپنت استال آزمان ءِ
دراہیں درچک ءُ دار بونیگ
زمین ءُ آزمان درد یگ
گشئے چو موسمی ہور ءَ
مئے دیدگ ارس گواران انت
تئی چہ بے وفائی ءَ

★★★★

اے مناں کہ انگت ءَ......

اصغر محرم

زبادشنز یں ندارگ
خمار ہستی ءِ
من دامن ءَ وتی گرنچ داتگ
وتی لذتانی ہوس
تماہ ءِ بندیں قفس
وفا ءِ قیمتی مرواردان ءِ شنگینگ
نہ دیستگ ات پہ شہباز ءَ
من گاریں امیتے
چراگیں تا لبے ءَ
داں کدچہ گوات ءَ رکیناں
پہ تن واہگ ءِ درچک ءَ رامن کہ رودینگ
زمانگ ءَ منا تا ہیر ءِ دل نہ داتگ کدی
زمانگ ءَ منا تا ہیر ءِ دل نہ داتگ کدی

☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

من ودارءِ آں بیا تو بانگواہی

فضل حیات

کپوت بیا ءُ تو مئے قاصد بی
بدئے احوالاں گلیں .لال ءَ
چتور گوازیناں شپ ءُ روچاں
تئی اندوہاں بازیں دلسوچاں
ہر ءَ وش ءُ اندر ءَ موچاں
تئی نیلنت سہتے آرام ءَ
شپ ءَ داں سہر چکیں بام ءَ
حیالانی مجلس ءَ پلیں
سد رند ءَ تئی گراں نام ءَ
زان ئے تو لال ءِ پیشگاہ ءَ
سیر انت ءَ شادکامی انت
ماں دستاں لوچ کائی انت
بانور انت پہ وزے نشتگ
گہارانی چاروکائی انت
اں کلمانئیں باری باری ءَ
ءِ پشت ءَ دائی دائی انت
کپوت چاہی تو جہہ بیار لال ءَ
ہما انت کہ منجہ ءَ نشتگ
گوپ گوں سر رند ءَ کش ءِ نشتگ
عطر ءَ وشبوئیں زباد مشتگ
جانی پہ آپ ءَ زمزم ءَ ششتگ
دیم پہ دیمی ءَ تو بہ نند لال ءَ
یک پہ یک ءَ مئے بدئے حال ئے
اشکگ من کہ لال تو بانور ئے
اچ من بے یال ءَ تو سرءَ سور ئے
چو مبو بے ترانگ رہ بدئے حالے
پمن ءَ شہد ءَ شیر کنیں گالے
ترانگاں پرین تو کپوت لال ءَ
آسمی پل ءَ آ زباد مال ءَ
گردک ءَ زیبائیں کساں سال ءَ
چاردہی ماہ ءَ آ شکر گال ءَ
وش نہ بیت مارا بے ترا بیا بیا
پہ وتی زہیریں شاعر ءَ بیا بیا
بیا زہیریگ انت تئی فضل بے تو
ساچ نہ بنت ہچ رنگیں غزل بے تو
گر نیائے ءَ دور بے اچ من
ما نہ ہیں زندگ بے بدل بے تو
بیا برو جلدی او کپوت چاہی
من مہ ودارءِ آں بیا تو بانگواہی

☆☆☆☆

میریں بلوچ چون انت ترا

عبدالحمید بلیدئی

میریں بلوچ چون انت ترا
زیان مکن عیشی سرءِ
قوم دیگریں گوست انت ترا
تو کپتگ ئے کرز و گورا
مفت ءَ چیا واہ انت ترا
بندیگ انت ڈیہہ گوں ڈنگر ءَ
ماتیں وطن لوٹیت ترا
دار ئے داں کد ڈن ءَ درءَ
نان چمداریءِ حیف انت ترا
نقص انت پہ تو وت دیمترا
بیا کہ وطن گوانک انت ترا
برانزے بگر چو اشکر ءَ
بچیگ انگت منا جل انت ترا
بیا نوں بدار وت سنگرءَ
بیا کہ منی فرض انت ترا
شیر پہل بات انت ترا
دژمن مدام دروہیت ترا
مہتل مہ بو نوں تکر ءَ
ایش انت منی پنت انت ترا
نگران مہ بو ماں باترا
سوجاں بگر بیل دیمترا
تو چہ من ءَ من چہ ترا
میریں بلوچ چون انت ترا
میریں بلوچ چون انت ترا

قدحیں کیف

(موتکے پہ شوکت ءِ بیرانی ءَ)

احمد علی عادل

سیاہ ءِ موتکانی

سروز نالیت ءُ ارواح ءُ دردے دنت
مروچی مان انت اجتکی یے موسم ءِ سازاں
گشئے کہ سنگ انت آپ انت جگر
ذیہہ ءِ شانتلاں زہیروک مرچی دپ گال انت
بہاری پُل عجب ویران انت ملگزارانی
منی اے زید ءِ کہیرانی تاک حُسک انت
منی چہ دیدگاں ارسانی بار جہلا دانت
دلا پ بوتگ انت ذیہہ ءِ کپوت زہیر نالیں
تو ایں میتگ ءِ موتکے تنگ پداالحان
تئی دوری ءِ درداں زرگ کتگ دنیا
جتائے اچ ما منی ہمبل ءُ منی دوزواہ
بچارکے منی بتلگیں چمانی طوفاناں
منی دیدگاں بےنور کنت تئی ترانگ
غنیت قرار منا بےحساب دردیگاں
بے گماناں منی آس ماں دل ءُ داتگ
پہ انیائے دو برستگیں منی ہمبل
اے دل بچار منی سالی پیں ءُ نالیت

سلیم یات

اداکیف آس ءُ روکیں
گل ءِ قدحیں نگاہاں
گشئے راز در امدیں
منا بےکساس ءُ گیر کیت
ہما سبق مہر ءِ
گل ءُ وش تہیں آہلوت
بے گمان بوت منارا
بجل مروکہ ساعتے
دوگپ جناں من گوں تو
اے زرد ءِ موجریں زہیر
تئی ترانگاں جدانہ انت
پر چی نہ جل نے باریں
طلب محرمیں نزان ئے
بدئے سورگ ءِ بدل تو
نگاہ ءِ مستیں ہوس ءُ
نی بر ہنگ انت لنگک
زمین ءُ چُنڈ گانت
زبان ءُ تچی درنیت

داد جان ءِ نام ءَ

عبدالواحد عابد

گسر بوت مئے ہمبلاں یکے
چہار ساں جیگ تر بوتاں
دشت ءِ مہوشیں لاڑک
وتی مات ءُ گہارانی، دوست ءُ عزیزانی
بوتنگ انت اے درچک ءُ دار
اے گز ءُ پیر ءُ سبزیں بز
ماں وڑاں سبزیں کہیر
کہ بوتنت پیر غماں چہ تئی
غم سکیت مئے دل چپو
کہ لالے ات کساں سالے ات
پہ شہر ءِ پُل گدیں لال ءُ
غماں گیدی کہ ارس گواریت
وفاءِ محکمیں باب یے
دل ءِ مہرانی بن گپے
ارادہ باز داروک ات
پہ بلوچ ءُ درد ءِ ماروک ات
مئے عہد ءِ مکتب ءِ ہمسر
اے زند ءُ چہ بوتگ در
مرادے ہچ نہ بوت پیلو
کہ درداتگ پہ دیوانگ
کہ داد جان ات ءُ جوان ات
چہ دشت ءِ ہمبلاں میرگاں
یلدات یے ماراشت
وتی مارا غماں یے کت ☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

آدینک

گندوندے گوں نامداریں گشندہ ءُ سازندہ

استاد عبدالستارءَ

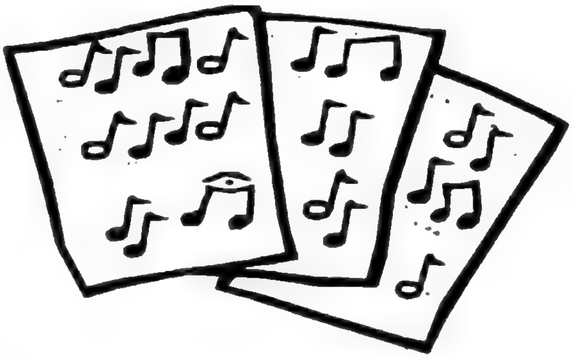

Scanned by CamScanner

گندوننددے گوں اُستاد عبدالستارءَ

گندنند: علی گوہر/ رؤف راز

جست: میوزک ءِ دربرگ ءِ رجحان تئی تہا چوں اتکگ ات؟

پسو: من وتی میتگ ءَ استاد نظر محمد بلوچ کہ ایرانی بلوچستان ءَ تعلق داریت، نسکند ءِ مردم انت۔ منی استادءَ چہ بمبئی ءَ سکھتگ، شریں استادانی بکرا۔ پدا مارا شوق بوت گڑا ماں فتح محمد نسکندی کہ فلمانی میوزک ڈائریکٹرے بوتگ ات، ما آئی ءَ را گشت کہ مارا ایشی ءِ تو کا باز شوق انت۔ آئی ءَ انکار کت کہ وتی پت ءِ کرءَ اجازت بگرات! ماداا ووداوتا را جاگاہ دات من ءَ شفیع ءَ۔ منی شفیع سیادی ءَ ناکوانت۔ ماداخل بوتیں ءَ موسیقی ءِ سکھگ شروع کت۔ آباز قابلیں استادے ات بلے ماباز چیزءَ چہ محروم بوتاں کہ اللہ تعالیٰ ءَ مئے استادءَ راد گہ دہ سال بداتیں ماباز سکھتگ ات، مئے استاد بازشریں طبلہ نوازے ات ھم۔ کسمانکانی تہا کمپوزرے گون بوتگ۔ ماہندی سکھتگ۔ بلوچی ءِ نیمگا ماچہ پیم اتکیں؟ اے وہدی کہ ماسکھتگ لیاری ءِ تو کالیٹ (لائٹ) ھم نہ بوتگ، ماکسان بوتگیں ماماتانی گورءَ لیلوءَ زھیروک اشکتگ انت، مااشکتگ کہ پلانی وتی چکاں نازینگا انت یاکہ ششگانے بوتگ، ششگان ءِ تہا مُلا موسیٰ، داوُد ءَ سوتی بوتگاں۔ آوہدءَ لیاری چو مکران ءِ وڑا بوتگ چو کہ آنسل نوک اتکگ بوتگ، چہ مکران ءَ اتکہ بوتگیں مردم بوتگ انت۔ ماگاں نازشتے وارتگ یاتین موشے وارتگ، مکران ءِ وڑا بوتگ۔ انوگیں مئے چک تین موش اڑ کنگ نزان انت انوں مئے نازشت ھم بدل بوتگاں۔ آموسیقی کہ لیاری ءِ تہا بوتگ آمکران ءِ بوتگ۔ بلوچی موسیقی بوتگ آ مئے زہن ءَ بوتگ انت پدا ماہندی سکھتگ، آمئے ذہن ءَ دراتک نہ کن انت۔

جست: استاد! تئی ءَ شفیع ءِ بنداتی دوَر ءِ مشکلات چے بوتگ انت؟

پسو: منی حیال گیشتر بلوچی ءِ نیمگا ات۔ مراد آوارانی شاعرے بلکیں شمااشکتگ، ماہندی موسیقی ءِ تہا اردو گشتگ۔ اردو کمپوزنگ ھم ڈرامہانی تہا کتگ لالوکھیت ءَ، دو ڈرامہانی۔ پدا چو مارا برداشت نہ کن انت مراثی آں مارا برداشت نہ کتگ۔ پدا مُراد آوارانی ءَ یک ڈرامہے بنائینت ''شہناز''، آئی ءِ تہا رندءَ لاشارءِ جنگ پیشداشت۔ آمئے کراا تک گشتئے کہ اے ذھن ءِ شعراں کمپوز بکن ات۔ ہمداچہ مارا بلوچی ءِ شوق بوت۔ لعل بخش رند بوتگ، ایشی ءَ چہ پیسر ۱۹۵۲ءَ من شفیع ءَ پولوگراوَنڈ ءَ گشتگ (پروگرام کتگ)۔ نیپ ءِ دوَر بوتگ، ماگل خان نصیر ءِ شعر بغیر موسیقی ءَ دپگال کتگ انت، گشتگاں۔ آزات جمالدینی ءِ شعر گشتگ۔ پدا مراد آوارانی ءَ ڈرامہ بنائینت گڑا مارا بلوچی ءِ شوق بوت۔ پدا ریکارڈ کمپنی ے دراتک، تقریباً ۶۰ءَ یا ۶۲ءَ آئی ءَ کار شروع کت۔ پدا ریکارڈنگ بوت۔ مئے رجحان بلوچی ءِ نیمگا بوت۔ بلئے لیاری ءِ تو کا جاڑک بوتگ، ماراچہ پیسر بوتگ، بلئے آہاں سندھی گشتگ، قوالی گشتگ، بگاہاں ناچ کتگ۔ اگاں مکران ءَ گشتگ انت ہم آہاں سندھی گشتگ۔ پدا من آہاں منت کت کہ بیاات شارا بلوچی دھن دئیں آتیار نہ بوت انت۔ آخر من ءَ شفیع ءَ مپت ءَ مھیل کت۔ سنکتانی سور بوت انت ماں مپت ءَ صوت جت۔ رند ا پدا ما فیس گرگ شروع کت۔ بلوچ دلگوش بوتاں بلوچی ءِ نیمگا۔

جست: پرے کارءَ عوام ءَ گوں تو چینچک تعاون کتگ؟

پسو: عوام، انگت مئے عوام آزات نہ انت کہ مئے گوما تعاون بکنت، آئی ءِ تعاون ایش انت کہ منی کلب ءَ بچارات۔ باجاءَ بچارات، انو من فیس

گرگاہاں پر چہ کہ انوں من ریٹائر اوں۔ من ایکسیڈنٹ بوتوں، ساری ءَ مَن کارءَ بوتگوں۔ من کس ءَ چے فیس نہ گپتگ، ہے کلب ءِ خرچ ءِ کنگ ءِ باترا فیس گراں۔ پر چا کہ دومی صورت ءَ منا کلب بند کنگ کپیت۔ اے باجا من گپتگ ۳۰۰ کلدار ءَ مارا چوشیں مدت یے نہ رستگ مئے قوم انگت سر پد نہ انت، مئے قوم ءِ تہا علاقہ پرستی است، ہر کسی علاقہ ءَ یک گانا والا یے پیداک بیت آ گشنت مئے گانا والا۔ ما یک دیوانے ءَ کلگ ءَ شتیں۔ پداغنی پرواز ءَ تربت ءَ لبزانکی دیوان کت من ءَ شفیع اتاں، ولی ات، ہے الک گوادری ات کہ نوکیں بچکے ات۔ ئُرااں سرپد نہ ات۔ مادراہ استاد ءِ ہنگ اتاں گوادر والا دو بچک پیداک، ہارے گون الک ءِ واستا۔ الک پاد کیت درست پاد کایاں آئی ءَ لوٹائیناں اینچو استاد نشتگاں۔ انگت مئے علاقہ پرستی ہم درنئیت۔ من چارگا اوں آئی ءِ آواز ہم نہ بیت آئی ءِ آواز برز نہ بیت،۔ منی کرا اتک کہ منی آواز برز نہ بیت، من گشت تئی علاج نیست۔ من آئی ءَ راکمن کت کہ تو وَانو گانامہ گش۔ من ترا کموٹرینگ دیاں، چوتئی آواز زوت گار بیت۔ آئی ءَ حسر نہ گپت۔ آئی ءَ گشت منی سرا زہرے کیت، مرچی آئی ءِ آواز گار انت۔ انگت مئے سمجھ اے ہیم انت، بلے من گوادر ءِ تہا شریں استاد پیدا اکتگ آئی ءِ نام اصغر انت حمید گوادری ءِ استاد انت مئے عوام اگاں سرپد بوتیں آئی ءِ حالت اے نہ بوتگ ات۔ سیاسی رنگانی تہا ہم ایشی ءِ اے حالت نہ بوتگ ات۔ مارا باز مردم ءَ گشتگ کہ شما ادا بنداره پچ کنگ۔ ہے چیز ءَ گوں تعلق داراں۔ پدا دگہ لہتیں ادبی مردم اتکگ۔ کلب ءِ دارگ ءِ واستا کہ ایشی ءَ ما ادبی بورڈے کناں، کلب ترقی کنت تو اوں ترقی کنئے من گشت منی عمل بند بیت ادا تو امیں ادبی مردم کایاں نندان، گڑا منی شاگرد کجا ندان، انگت سوچ ایش انت۔ آہاں وتی لاپ ءِ فکر انت اگاں مارا قوم ءِ نیمگا کمک برسیتیں گڑا من گتارے آورتگ ات، استاد لوٹائینگ اتاں، نہ من چندہ کتگ۔ باز چندہ کنگا انت بلوچی ءِ نام ءِ سرا لاپ درگاہاں۔

جست: حکومت ایندگہ زبان ءِ فنکارانی گوں ماتعاون کنت بلے بلوچی ءَ پر چا نہ کنت؟

پسو: بلوچانی وتی قصور انت اگاں گوادر ءَ فوج ءَ بانگوے ءِ زلورت بہ بیت آ پنجاب ءَ چہ بانگوے کاریت بلے گوادر ءِ مردم ءَ نداریت آ قصور مئیگ انت۔ مئے سیاسی مردم ''استایارک'' انت وتی لاپ ءَ گیش نہ انت۔ اے صورت ءَ ما ہچ کت نہ کناں۔ ہما شریں مردم اتاں آ شہید کنگ بوتاں، جنگ بوتاں، مرت ءِ شتاں۔ اے باقی استایارک انت ما گیشتر جہل تر بیانیں، کپانیں آ گیشتر مارا گار کنگ لوٹاں۔ مئے تہذیب ءَ، مئے موسیقی ءَ، مئے ادب ءَ گار کنگ لوٹاں پر چا کہ آ یک فلیٹ فارمے ءِ سرا نہ اوشتاتگاں۔

جست: مردم وتی چکاں میوزک ءِ نیمگا پر چا نیلنت؟

پسو: منی جند ءِ پت انچوش بوتگ۔ دو براں منی باجا ہے ڈن ءَ دور داتگ، ملا ہے بوتگ بلے ما موسیقی ءَ راسکھ ات۔ مرچی دنیا ءِ تہا پسندیدہیں مردم موسیقار انت۔ مرچی مائیکل جیکسن ءَ بچار، آ دنیا ءِ بادشاہاں چہ مستر انت۔ مائیکل جیکسن ءَ ایتھوپیا، صومالیہ ءِ مدت ءِ واستا ۲ شوکت، آئی ءَ چہ امریکہ ءُ برطانیہ ءِ داتگیں مدتاں گیشتر گپت۔ مئے گورا یکے ءَ آ سن نپ اتک آئی ءِ نام لوڑی بوتگ بلے انگلینڈ ءِ لوڑی ہوائی جہاز بال دیگا انت۔ اے بیچارگ انگت پنجانی چیرا انت۔ اے کجا ترقی کنت۔ مئے مردم وانندہ نہ انت۔

جست: بلوچی موسیقی خاص زہیروک ءِ باندات ءِ بابت ءَ تو چے گشئے؟

پسو: ماز ہیروکاں اینچو نزاناں پر چا کہ ماز ہیروک نہ سکھتگ انت مارا اینچو وہد نہ رَس اتک کہ استادے ءِ گورا بہ سکھانے وتی رنگ ءَ راکے بدل بکنیں۔ من پہلواناں وادوئیں کہ آہاں زہیروک داشتگ انت ءُ مارا آ وَرتگ ءُ سرکتگ انت۔ ما انگت آہاں نزانیں بلے چیزے زیمرے دات کنیں۔ بلوچی موسیقی مئے بنیاد انت اے اللہ ءِ مزنیں فضل انت کہ برصغیر ءِ تو کا دگہ موسیقی نیست انڈین ءُ بلوچی ءَ ابید۔ زہیروک، راگ یکے

بلوچی انت دومی ہندی۔ دگہ یک قومے ءَ نیست، آ دگہ درست پشتو، پنجابی، درست ہندی ءِ محتاج انت۔ بلوچی ہندی ءِ محتاج نہ انت، متاثر نہ انت۔ وت ہندی پروفیسرے ءَ گشتگ "بلوچ مغرب ءَ روت بلے چہ ما متاثر نہ انت"۔ آئی ءَ سری لنکا ءَ گشتگ، ملائشیا ءَ گشتگ کہ چہ ما متاثر اں بلے بلوچ چہ ما متاثر نیاں۔ پرچا کہ آہانی زہیروک جتا انت۔ ما باز وشیں کہ مئے زہیروک ہما پیا پہلواناں داشتگ ہما پیا است انت، مئے سوتانی تہا ملاوٹ است انت بلے مئے زہیروکانی تو کا انگت ملاوٹ نہ بوتگ آ وتی رنگ ءِ تہا موجود انت آ تئی پچار انت آ ترا گشیت، آ ترا عرب ءِ گوما جوڑ نیت ناں ترا افغان ءِ گوما ناں ایران ءِ گوما۔ باقی لہتیں مردم گشنت کہ مئے موسیقی پلانی ءِ گوما جوڑ یت۔ سوت ہچ نہ انت ناں! سوت راجھستان ءِ گوں ماجوڑ یت۔ بنیادی چیز تئی زہیروک انت آ نہ جوڑگا انت۔

جست: گپ تئی دپ ءَ انت نور محمد نورل گشیت مئے بلوچی موسیقی تچک ءَ ہندی موسیقی ءَ دپ وارت، راجھستانی ءَ اوں دپ وارت؟

پسو: سوتانی صورت ءَ جوڑ اِت کنت۔ سوت دنیا ءِ ایندگہ زباناں جوڑ اِت کنت سوت چو استیں آ کمپوزر ءِ ذہن انت۔ سوت بنیادی چیز نہ انت انوں من سوتے جوڑ کناں، کمکے عرب ءَ گوں جوڑ ینان یے۔ اے بنیادی چیز نہ انت۔ تئی بنیادی چیز نہ جڑ انت ناں! مرچاں فلم والا دگہ دگہ رنگ زورگا انت وتی بزنس پوائنٹ ءِ واستا۔ بلے تئی بنیاد زہیروک ڈلیکو انت۔ اے کئی گوما جڑیت۔ راجھستان ءِ گوما جڑیت؟ نہ جڑیت۔ عرب ءِ گوما نہ جڑیت۔ تئی سیادی گوں عرب ءَ انت گوں ایران ءَ انت، ایشاں نہ جڑیت راجھستان ءَ آ نگر انت۔ مئے بنیادی چیز زہیروک انت سوت نہ انت۔ مئے زہیروک ڈلیکو گوں یورپ ءِ لہتیں علاقہاں سیادی کنت کہ سوت ءِ حمر ءَ کنت کہ سوت جڑیت بلے جڑیت راجھستان ءِ گوما جڑیت یا دہلی ءَ بمبئی ءَ یا یورپ ءِ لہتیں ملکاں۔ سوت ءَ ہچ حیثیت نیست۔

جست: تو گشت کہ یورپ ءِ لہتیں ملکاں گوں سیادی کنت آ کجام کجام انت؟

پسو: آ اسپین انت من یونان ءِ کلاسیکل موسیقی ہم گوشداشتگ آ پٹھانی ءِ گوما سیادی کنت۔ عبدالرحمٰن ءَ منا گشتگ کہ ناروے ءِ لہتیں مردماں سوت جنگ گڑا ناروے ءِ مردماں گشتگ کہ اے معیگ انت کہ شما زرتگ انت ءَ بلغاریہ ءِ سوت گیشتر مئے گوما جڑ انت۔ سوت کمرشل چیزے، آ جوڑ کنگ بیت، سوت ءِ تہا کمپوزر آزات انت زہیروک ءِ تہا پابند انت۔ آئی ءِ تہا ملاوٹ کت نہ کنت اگاں ملاوٹ کنت گڑا آ راگ ءِ نام بدل بیت درباری نہ بیت۔ سوت ءِ حیثیت زہیروک ءِ قدءَ نہ انت پرچا کہ زہیروک بنیاد انت، سوت زہیروک ءِ پیداوار انت حالانکہ ہندی ءِ بنیادی راگ کلاسیکی درباری یا کجام راگ چہ اے دگہ زبان ءَ جوڑ یت، اناں! آئی ءِ سوتاں، چہ بمبئی فلم لائن ءَ انگلش اوں زور یت۔ بلے ہندی کلاسیکی موسیقی آ کسی گوما نہ جڑیت، ناں عرب ءِ گوما ناں اندگہ زباناں۔ اگاں نور محمد مورل ءَ گشتگ کہ ما گوں راجھستان ءَ ملیں گڑا سوتا نان چارا تگے۔

جست: ما بلوچ قوم ءِ صورت ءَ بہ بیں یا زیمر ءِ یا ادب ءِ، اے مئے عجبیں نفسیات ے کدی گشیں کہ ما چہ عرب ءَ اتکگیں کدی گشیں فارسی ءَ۔ مئے زیمر اوں انچوش انت، ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: آ نزاہکاری انت۔ یک چیزے من گشاں باز مردم دروگ بندگ ءَ انت کہ ما بلوچی ءِ واستا چو کتگ، آ پیم کتگ۔ بلے ناز ان انت آہانی قصور نہ انت آ وتی قدءَ بزائینگ ءِ واستا چوش گشنت۔ مارا کس ءَ وتی قد بزائینگی نہ انت۔ ہر کسی قدءَ ہمائی ءِ ذہن جوڑ کنت۔ لہتیں مردم وتی بزنس ءِ دیما برگ ءِ واستا دروگ بندیت۔ اے پیم وَ نہ انت، ما عرب ءِ گوما نہ ملیں مئے موسیقی عرب ءَ گوں نہ جڑیت، افغان ءِ گوما نہ جڑیت، تئی نارشت آہانی گوما نہ جڑیت یار! تئی پوشاکے دگر آئی ءِ پوشاکے دگر، اے دروگاں، اگاں من ہم دروگ بنداں منا ہم بگرات۔ باز برا منا گشتگ بوتگ کہ تو کتابے بہ لکھ من گشت نہ لکھاں۔ عطا شاد ءَ منا گشت تو چیزے بکن، ۲۰ سال پیسر ءِ گپ انت۔ من گشت گڑا عطا تو منی خرچ ءَ برداشت

کنئے من رواں سئے سال ءَ بلوچستان ءَ دراہیں پہلواناں گوں نیاد کناں چاراں۔ زہیروکاں ریکارڈ کناں پداایشاں یورپ ءَ دیم دیاں۔ من انچو وت چہ بہ لکھاں، چیا دروگ بہ لکھاں۔ باندا کمیں نسل بروت پی ایچ ڈی بکنت منا زاہے بدنت من چونہ کناں ءُ پشت کپتاں۔ مئے پہلوان، آبچار گ زیادہ گپ نزاناں مثال انو زرکنگی زہیروک انت یا کلیان ءِ زہیروک آئی ءَ کشگ بیت۔ نوں کلیان ءِ چچو ٹاٹ انت، شاخ انت مئے زرکنگ ءِ ہم ہمنچو شاخ درکیت ما آہاں گشاں بلے آہانی انگہ نام نیست مثال گو پالی است انت یک راگے، مئے بلوچی ءِ تہا سوتے، زہیروک کشگ نہ بیت۔ یا بوپ کا بان انت۔ انگت یشانی نام نیست انت۔ اے سوت ءِ تو کا انت ایشاناں زہیروک کشگ نہ بیت مارا مئے موسیقی ءِ سرا کار کنگ لوٹیت۔

جست: گنزی زہیروک چی ایت؟

پسو: گنزی زہیروک ءِ یکے ءَ منا کیسٹ ے دات۔ من وت نہ وتنگ، جی آر مُلا ءَ منا دات۔ گنزی زہیروک ءِ تہا لہتیں یوروپی چیز ہوار انت بلے آہانی شکل وصورت ءَ بچار! چوں کہ پرتگال گوادر قبضہ کتگ بوتگ، پدا بلوچاں ہمراہ کتت پرتگیزی کلچنت انت اے پشت کپت انت۔ انوں آبلوچاں، آہاں وتی زہیروک وتی چیزانی گو ما ملینتگاں۔ مرچی ہما ہیم انگت پیداک انت۔ مارا چشیں طاقتے نیست۔ اگاں کسے بروت آہاناں انٹرویو بہ گپت، تنگیہ کس ءَ سا نیست۔ آہانی بابت ءَ آ ہچ ءَ اوشتاتگاں۔ آ مئے قوم ءِ واستا اضافی چیزے، ما بادیں آہانی زہیروک ءَ گوش بداریں، چہ وتی ءَ چیزے بزوریں۔ آ سندھ ءِ کنارہ ءَ اتکہ نشتگاں، آہاں سندھی ءَ چہ اثر زرتگ، آہاں سندھی لبزاں چہ اثر زرتگ، آہانی کشگ ءِ انداز ءَ ہم اثر زرتگ۔ پشت کپت مئے ساسولی بلٹ، ساسولی بلٹ ءَ وتی ساسولی رنگ یلہ داتگ۔ لہتیں جنگلی مردم ہست انت شہرانی تہا آہاں قوال گشنت۔ مئے زبان ءُ موسیقی ءِ واستا لنگی صورت ءَ کمو کار بوہگا انت، آ اوں مکران ءِ بلٹ ءَ۔ دو پاد ءِ صورت ءَ بوہگا نہ انت۔ انوں مئے فنکارانی تہا گیشتر فنکار کمرشلا ئیز انت، آ وتی کمرشل ءِ حیال ءَ کن انت ءُ گشنت۔

جست: بلوچی میوزک ءِ تاریخ چنکس کوہن انت؟

پسو: تاریخ ءِ بابت ءَ من گشت نکناں، بچار! مئے نبی ءَ چہ چار پنچ ہزار سال پیسر ءِ من چیزے وتنگ، آئی ءِ تہا مکران ءِ نام مان انت۔ پدا بیا ادا نوشیروان ءِ دوَر ءَ، زار کیت انت، رستم وسہراب کہ چہ ایشاں پیسراں اے مزنیں پہلوان بوتگاں۔ اے درہا بلوچ بوتگاں، آتش پرست بوتگاں تو الما آہاں اوں چیزے کشتگ، الم موسیقی بوتگ۔ وہدے یک زبانے پیداک بیت آئی ءِ موسیقی اوں پیداک بیت۔

جست: کوہنی ءَ ابید ایشی ءَ ترقی نہ کتگ، تئی خیال ءَ ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: ترقی اے واستا نہ کتگ کہ ایشی ءَ مرکزیت نہ رستگ۔ قبائلی سسٹم بوتگ۔ روچ ءِ مرچی داں انگت قبائلی سسٹم انت۔ ایشی ءِ مزنیں وجہ ہمیش انت۔ تئی پورہیں پاکستان ءَ بچار! انو مارا تو بل تیوگیں پاکستان ءَ جاگیرداری نظام انت، جمہوریت ادا نیست۔ ناں سندھ ءِ موسیقی ءَ ترقی کتگ، اگاں سندھ ءِ لہتیں فنکار بوتگاں، ادا انگریز ءِ دور ءَ یک بھگت یے بوتگ آئی ءَ سندھ ءِ نقشہ پیشدا شتگ وتی گاناہانی تو کا۔ مرچی اگاں مئے ملاموسیٰ بوتگ، اگاں مزار انت بلوچستان ءِ نقشہ ءَ پیشدا رگا انت وتی زہیروکانی تو کا۔ تو آ دور ءَ قمر بھگت بوتگ آ سندھ ءِ یک مزنیں فنکارے بوتگ، سندھ ءِ دو دور بید گے کشتگ پدا رندی دور ءَ ماسٹر ابراہیم بوتگ۔ بلکل آئی ءَ سندھ ءِ نقشہ پیشدا اشتگ مزنیں سندھ جو استیں راجھستان ءِ تو کا انت۔ پدا یک جمن یے کیت انت بلے آئی ءَ ماڈلا ئیز کتگ۔ چوشکہ ماسٹر ابراہیم ءَ کتگ جمن ءَ نہ کتگ مرچی ابراہیم ءِ حالت چہ بوت آ بزگ ٹی بی ءِ نادراہ بوت کس ءَ آئی ءِ مدت نہ کت۔ ما وتی بلوچی ءَ گشاں اگاں مرچی مہدی حسن غزل ءِ بادشاہ بوتگ انڈیا ءَ چیکے دیمد اتگ ۲ لک کلدار ءِ سفیر ءِ ذریعہ ءَ۔ مہدی حسن چو کہ راجھستان ءِ مہاجر نہ ے، مارواڑی یے، ادا فنکار ءِ حال ایش انت مارا وَ بل ادا پنجابیاں چہ کتگ آ کجا دیما روگا انت

ایشانی بدنیتی انت کہ اے فنکاراں دیماروگ نیلنت ادا کراچی ءِ توکا بلاہیں فنکارے است انت آئی ءِ نام نثار بزمی انت، بازمزنیں شرّیں کمپوزرے۔ آچوکہ مہاجرے آئی ءَ نہ لوٹ انتیں آ ہماقوم ءِ چہ تعلق نہ داریت کہ آئی ءَ بلوٹ انت۔ مرچی موسیقی ءِ توکا اے پیم انت، وہدے آہانی حالت ایش انت گڑا ماچون بئیں، مئے حالت چے بیت، ماوَ پد منتگیں ہلکتمالیں قوم ایں۔ آہانی وتی حالت اے پیم انت باقی پشت کپت پنجابی شماگوشدارگات کہ لبتیں بےسُر انت، ورست بکواس کنگا انت ہچ نزانت بلے ولجہ شرّیں قوے۔ اگاں ڈرامہ انت، ہر چیز انت ہماہانی انت، مرچی ٹی وی ءَ ہماہاں گیشتر برنت، اگاں فنکار برنت چہ پنجاب ءَ۔ مرچی اگاں آہانی کارکردگی ءَ بچارئے دگہ قوم ءَ نہ زورانت نہ بلوچ نہ سندھی۔ انڈیایے زورگا انت ماراوَ بل مالکتمالیں قوم ایں اگاں مئے فنکار چیزے کارکنگا انت وتی زورءَ کنگا انت ایشاناں قوم ءِ سرپرستی گون نہ انت نہ ایشاناں دگہ ادارہے ءِ سرپرستی گون انت۔ کوئٹہ ءِ چینل ءَ ایشاں لوٹائین انت عارف ءَ تاں سبزل ءَ۔ وہدو ہدءِ سرا سبزل ءَ لوٹائین انت باریں سال ءِ سرا دو سال سئے سال ءِ سرا۔ نہ بزنجو ءَ تاں نصیر ءَ لوٹائین انت چیاکہ آپیسہ آں وت ورگ لوٹ انتیں، دراہ دزانت۔ ماایشاناں ہمودا گشتگ چوکہ یک فنکارے اگاں اے چہ مکران ءَ بلوٹائین انت آئی ءِ بجٹ ہژدہ بیست ہزار کلدار بیت۔ آمستونگ ءَ چہ فنکارے لوٹائین انت آئی ءَ ہزار پانزدہ سد کلدار دینت، پدا لکھانت گوادر ءَ چہ اتکگ، کراچی ءَ چہ اتکگ، آئی ءِ ٹی اے ڈی اے ءَ گرنت کیسگ ءَ جنت۔ ادءِ اے دراہ دزانت اداتی ثقافت ترقی نہ کنت، ہماوہدءَ ترقی کنت کہ تئی قوم ءِ سرپرستی یے گون بیت۔ ہرکس وتیگ ءَ چہ وش انت ہمامردم مادیستگ انت ادب ءِ توکا۔ مکران بہ بیت یا کہ کراچی بہ بیت۔ مارابازشکایت است بلے مانہ کنان اش۔ بلوچی ءِ بارہ ءَ بازشر لکھانت بلے ہندالاں ہم بزگا انت، بازیں شاعرے کموں انت۔

جست: بلوچی زہیروکانی چینچو قسم انت؟

پسو: بلوچی زہیروکانی قسماں منی جند اینچو نزانت باقی گشنت ہندی ءِ دہ ٹاٹ انت، آہاں سوج بوجھ ءِ سرا بنائینگ انت۔ ہندی ءِ یک ٹاٹے ءِ توکا مئے گانا نیست انت۔ آراگ، ٹاٹ چی انت، مرون انت۔ نی گشت نہ کناں پرچاکہ من نازانتی ءِ سرا اے گپ ءَ گشگا یاں مزار ابراہیم گشیت سیزدہ ٹاٹ انت۔ آوتی ذہن ءَ چہ اے گپ ءَ کنگا انت۔ ہندی ءِ دہ ٹاٹ انت اے دہیں ٹاٹانی شاخ چار سد پنچ سد راگ انت، مئے دہ ٹاٹ ہم بوت نہ کناں، ٹاٹ چونائی ءَ دو انت کلیان ءُ بیروی۔ تو بیروی ءَ جنئے کلیان ءِ سُر پشت کپاں انچو کلیان ءَ جنئے بیروی ءِ سُر پشت کپنت۔ اے دوئیں ٹاٹ قدرت ءَ پیدا کتگ انت۔

جست: تئی حیال ءَ مئے نوکیں موسیقی ءِ تہا کوہنیں رنگ ہلاس انت یا پشت کپتگ؟

پسو: جاگہ جاگہے ءَ کوہنیں رنگ ءَ جنت۔ انو عارف ءَ جتگ ''بارگ نلی ءَ مرد'' یادگہ چیزاں، گیدی سوتاں، درہ بیگا انت اے اوں بیگا انت آ ہم بیگا انت۔

جست: نازینک ءِ بابت ءَ؟

پسو: نازینک، سالونک ءَ نازین انت مئے گوراہلواوں کیت انت لبز اصل ءَ بالوانت۔ چک ءَ اوں نازیناں۔ شہید ءَ ہم نازیناں، قوم ءِ راہبر ءَ اوں نازیناں۔ مئے مصیبت ایش انت کہ ماانگہ ہمنچو ناسرپدیں مئے بازیں غزل نازینک ءِ تہا گشگ بوتگ انت گڑا آغزل پشت نہ کپیت آ نازینک گشگ بیت۔ پرچاکہ نازینک ہمارنگ ءِ نام انت، لیکواوں ہمارنگ ءِ نام انت، سوت اوں وتی ہمارنگ ءِ نام انت۔ اگاں من سوتے ءِ تہا غزلے بکشاں آ غزل نہ بیت نیم بیت، نے سوت انت نے غزل انت۔ زہیروک ءَ چہ رند مئے بنیادی چیز سوت انت غزل نہ انت، غزل مئے چیز نہ انت انچوشکہ مہدی حسن، جگجیت سنگھ ءِ غزلانی لین یے ءُ رنگے۔ مئے مصیبت ایش انت کتابانی توکا انت پلانی غزل ءِ بادشاہ انت! پلانی غزل ءِ بادشاہ انت۔ ازے اے غزل نہ انت، اول تو غزل ءِ بادشاہ ذنی چیز نہ زوریت آ نقل نہ کنت آ غیبی صورت ءَ درہ چہ ذن ءَ کاریت مئے

Scanned by CamScanner

قوم ءِ توکا درستاناں غزل ءِ بادشاہ قرار دیگ بوگا انت۔ اگاں من غزل ءِ بادشاہ جاڑک ءَ بکشاں تو من حق بے داراں۔ آئی ءَ بار یکیانی توکا کار کنگ، اینچو دگہ کس کت نہ کنت بلے مئے مصیبت ایش انت کہ مئے ادیب وتا را مزنیں رنگے دینت، وتا را مزنیں استاد کنت۔ کدی کئے ءَ بادشاہ کنت بلے آئی ءَ لبتیں قوالی جنگ لہتیں دگہ جنگ، بادشاہ بوت نہ کنت۔

جست: بلوچی سوتانی تجربہ ہندی ناتانی توکا بوگا انت تو چے گشئے؟

پسو: اناں ٹاٹ دگہ چیزے ءُ سوت دگہ چیزے۔ ماسوت ءَ را ناٹ ءِ توکا برت نہ کنیں۔ ناٹ یک رنگے ءِ نام انت، ناتانی توکا درست کاینت زہیروک کیت، دنیا ءِ ہرچی ناتانی توکا انت، اگاں ڈسکو بے کننئے آ اوں ناتانی توکا انت۔ ناٹ ءِ لبزی معنا ہمارنگ۔ وہدے زہیروک ءِ توکا کہ: ع: ''جمبر اں بستگ مردچی گرندءُ گرزان انت'' تو مئے زہیروک ناٹ انت ناں!۔ ناٹ بنیادی چیزءَ گشنت ایں۔ سوت تو ہمیشاں درست راگانی توکا انت۔ یک سوتے چہ راگ ءَ، چہ زہیروک ءَ ڈن نہ انت۔ نوں تو آہانی ترتیب ءَ چوں دیے چوں نہ دیے۔ تو وتی سوت ءَ ہندی ءِ نیمگا برے یا انگلش ءِ نیمگا یا بلوچی ءِ نیمگا برے بلے آ درست راگانی توکا انت۔ زہیروک ءِ معنا راگ، ناٹ معنا مستر، سردار۔ درباری راگ انت آ ساوری راگ ءِ ناٹ انت بلے آ ناٹ ساوری گشگ بیت، درباری گشگ نہ بیت۔ بیروی ناٹے، کلیان ناٹے، من پیسرا حمر کت کہ دو ناتاں مئے کرا۔ تہنا ماناں درستیں دنیا گشگا انت۔ اے پدا علیحدہ علیحدہ بہر کنگ انت، شاخ بنائینگ انت۔ اگاں ہے بند یک انت ایشی ءِ توکا کسے جارجٹ بنائیت، یکے ململے بنائیت، ناٹ ہے بند یک انت، آ بنیاد انت، آئی ءِ سراکوٹ جوڑ بیت، گنجی پراک جوڑ بیت، موٹر جوڑ بیت، شال جوڑ بیت ءُ دگہ بازیں چیزے جوڑ بیت بزاں آ بنیاد انت۔

جست: ما گیشتر چاریں کہ اگاں بلوچی بہ بیت کہ پنجابی، اے دراہ مارا ہندی موسیقی ءِ محتاج گندگا کاینت چیا کہ یک مردے کہ نوک سکھیت آ شروع ءَ چہ ہندی ءَ سکھیت ءُ آئی ءِ راگ سا، رے، گا، ما یا کہ نی، پا، گا، رے، سا، آیا بلوچی ءِ تہا اے وڑیں چیزے است؟

پسو: بشکن! نیست انت۔ ہمبیں یورپ، برطانیہ، اٹلی، امریکہ آ درستانی یونانی الف با ءَ زورگا انت۔ نوں سا، رے، گا ما ہندی والہاں ترتیب داتگ۔ آہاں مزنیں احسانے کتگ، بلے سا، رے، گا، ما، پا، دا، نی، سا ءِ سرا تو زہیروک ہم بنائینت کت کننئے۔ یک لین بے ایشاں یک شکلے داتگ۔ مرچی بیا ما لکھیں مئے الف با فارسی انت ناں! مرچی یونانی رسم الخط (ABC)، امریکہ ءِ اوں ہمیش انت برطانیہ ءِ اوں، ناروے ءِ ہم ہمیش انت۔ دگہ دگہ زبان انت بلے آہانی الف با یک وڑ انت ما اگاں ایشی ءَ ہندی ءَ زوریں تو ایشی ءَ بلوچی ءَ ہم از کنگا ئیں۔ ایشی ءَ راج زبان نیست۔ سا، رے، گا، ما، ہرچ زبانے ءَ برئے روت انوں مثال ءَ (لاڑولڑولیلاڑولڑولیلاڑو) اے ہر کار کنت انت۔ اگاں ایشی ءَ انگلش ءِ تہا بہ برئے، انگلش ءِ اوں کار ءَ کنت دنیا ءِ تہا دو الف، با انت یکے موسیقی ءِ (چیں ءَ من گشت نہ کناں) اے بلٹ ءَ بلکیں گیشتریں دنیا بے، مئے بلوچی ءِ فارسی رسم الخط انت اردو ءِ اوں فارسی رسم الخط انت۔ ایشی ءِ تہا فرقے نہ داریت۔ ہر کسی زبان وتی انت۔ انو مئے کرا نیست ما ہمیشی ءَ چہ کاریگراں چیا کہ مئے کرا نہ بوتگ، مئے کرا بازیں چیز نیست انت۔ نوں مئے زہیروک وتی ترتیب ءِ سرا انت۔

جست: مرچی ما دگہ چیزے گندگا ئیں انڈیا یا کہ پاکستان ءِ یا برصغیر ءِ نیامجی ءَ چو شکہ اے آر رحمن بہ بیت یا کہ انو ملک ءِ شکل ءَ، آ دو موسیقی بزاں لوک موسیقی ءِ نکراں آرگا یاں ءُ ہوار تو اراش کنگا یاں۔ مثلاً ہندی موسیقی ءِ توکا اگاں راجھستانی موسیقی انت، اے آر رحمن ءِ کار ہمیش انت کہ لوک موسیقی ءَ آرگا انت۔ فلمی موسیقی ءِ تہا دلیر مہندی اوں انچوش کنگا انت۔ ہندی موسیقی چیا کو ہنیں لوک موسیقی ءِ محتاج انت آیا ہندی موسیقی بلاس انت یا کہ کمرشلائیز بوتگ؟

Scanned by CamScanner

پسو: انڈیا باز دیما انت ۔ انڈیا باز کارکنگا انت اودا باز ریاستاں، باز زباناں اودا باز رنگاں ۔ اودا ہر چیز بوگا انت، درست کمرشل ءِ سرا بوگا انت۔
نوک نوکیں چیزاں گرنت ءُ وتی کنت ۔ ادا من نوشاد ءِ گپ ءَ کناں، نوشاد انڈیا ءِ توکا موسیقار اعظم بوتگ ۔ آئی ءَ راجھستان ءِ رنگ
آورتگ، آئی ءَ لوک موسیقی آورتگ، انچو وش بنائیگ انت یے، آوتی سوتاناں ''گیت'' گشنت، ماش سوت گشاں ۔ یکے اودا مزنیں موسیقار
منی حیال ءَ دو بوتگ انت ۔ یکے بوتگ ایس ڈی برمن ۔ آئی ءَ بنگال ءِ رنگ زرتگ، انچو شکہ من پیسر اگشت ماسٹر ابراہیم بوتگ ۔ بلوچی ءِ تہا کو
فیض محمد بوتگ یا کہ سبزل بوتگ آ چہ بلوچی ءِ رنگ ءَ در نیاتگ انت ۔ اگاں سوت گشگ اش یادگہ چیز ۔ آنوں کمرشل موسیقی انت آ دنیا ءِ نیمگا رووگا
انت، مرچی یورپ ءَ رووگا انت آئی ءَ ہر کس وتی رنگ ءَ زوریت ۔ مرچی انڈین فلم انڈسٹری انچوش انت اگاں یورپ ءَ سال یے سد فلم جوڑ بیت
انڈیا دو ہمنچو جوڑ کنت آئی ءِ میوزک انچو دیما شتگ، آ بزنس پوائنٹ یے ۔ نوں آئی ءِ کمپوزر چے چے کار کنت ۔ آ دنیا ءِ واستا کار کنت ۔ بلے ما
انگت وتی بلوچستان ءِ واستا کار نہ کنگا ئیں ۔ آئی ءِ موسیقی دنیا ءِ توکا تراہر جاگہ رسیت ۔ ہندی ءِ استاد ہانگو وتی موسیقی ءِ واستا کار کنگا انت، آ دیما
شتگ انت، انڈیا ءِ موسیقی سک باز دیما شتگ ۔ آ دنیا ءِ موسیقی ءَ گوشدار انت، اودا اشریں کمپوزر، شریں گشندہ است، اودا تعصب نیست ۔ اول توما
اے کلب ءَ نشتگاں لہتیں گشیت کہ ادا بندارہ پچ کتگ من گشت کہ شما اے انڈیا ءِ فلماں چارے آ چکائی تو سیپ ءَ کنئے، وتی چکائی تو سیپ ءَ پرچا نہ
کنئے؟ واقعی آ ہاں سکھتگ ۔ اودا موسیقی لوگ لوگ ءِ توکا است انت وتی مات ءَ پتاں چہ سکھتگ اش یا استاد ءِ کرا چہ سکھتگ اش۔

جست: گڑا چوشیں جاوراں بلوچی موسیقی ءَ را یک انسٹیٹیوٹ یے ءِ زلورت نہ انت تئی حیال ءَ؟

پسو: انسٹیٹیوٹ یے ءِ زلورت است انت ۔ من چے جہد بکناں ۔ گشندہ تئی وڑا نہ انت آ وت لاپ گرنت مالا پ ءِ پشت ءَ نہ رویں ۔ ہر کسی وتی
نپ و فائدہ انت من آ ہانی گو مابوت نہ کناں ۔ من وتی کلب ءَ ختم کت نہ کناں ۔ داں زندگاں اے عمل ءَ بند کت نہ کناں ۔ تئی قوم شدیکیں تو ے
، تئی وزیر شدیک انت تئی گشندہانی توکا ہم است انت ۔ آ انگت آپ ولاپ انت ما وآپ ولاپ نیاں ما بزگیں مردماں ۔ وتی لیڈر اش کنئے یادگہ
چیزے گشئے، آ قوم ءِ واستا کار نہ کناں ۔ آ وتی لاپ ءِ واستا، وتی نپ و فائدہ ءِ واستا کار کنت ۔ آ استاد یارک انت ۔ یار کانی گو ما، مابوت نہ کنیں
زر ءِ ماراں وں زلورت انت انوں ما بلوچستان ءِ توکا برواں وتی فارماں بزوراں چار لکھ کلدار جمع کت کناں، مارا کئے نہ دنت؟ بلے ما چوش کنگ نہ
لوٹاں ۔ انو یکے کیت یک ماہے ءَ چیزے سکھیت، یکے ماہے ءَ پدروت ہر چی سکھیت، کپے چنڈے، سکھگ ءِ واستا آئی ءَ پنچ شش سال
لگیت ۔ بلے من آئی ءَ گشاں تو وت بروآ گو محنت بکن ۔ ما اے عمل ءَ داشت نہ کنیں ءُ ما نہ داریں ۔ یک شاگردے کہ سکھیت تہ ریاض کنگ ءِ واستا
آئی ءَ را اشریں باجا یے ءِ زلورت بیت تاکہ آئی ءِ آواز جوڑ بہ بیت۔

جست: بلوچی ءِ تہا انوگیں دور ءَ ٹیکنیکل بزاں زبردست غزل گشوکیں گشندہ است یا کہ نیست؟

پسو: غزل! ولجہ من تر اگشگا یاں بلوچی ءَ غزل کئے جوڑ کنت ۔ ادا یک زانت یے لوٹیت ۔ بلوچی غزل جوڑ بیگ سک گران انت، باقی اے
درست سوت انت بلوچی غزل تو کجام رنگ ءِ توکا جوڑین ئے، اے وہندی یے۔

جست: جاڑک ءَ کجام اسٹائل ءِ توکا جنگ؟

پسو: جاڑک ءَ سندھی اسٹائل ءِ توکا جنگ ۔ آئی ءَ بلوچی اوں گشتگ ۔

جست: انچو شکہ ہندی ءِ توکا وادی ءُ سموادی ۔ آیا بلوچی ءِ توکا اے چیز است انت یا ناں؟

پسو: بلوچی ءَ اوں است انت اے وادی ءُ سموادی ءِ معنا اسٹیشن ۔ اودا تو روئے ہماراگ ءِ تہا تر اداش بیت تو ٹہراؤ کنئے ۔ بلوچی ءِ دگر انت ءُ

Scanned by CamScanner

ہندی ءِ دگر۔

جست: تئو گیں بلوچستان ءِ تہاتئی حیال ءَ کجام ھندءَ بلوچی موسیقی دیما شگ ؟

پسو: ھوریں صورت ءَ مکران ءَ دیما شگ ۔ سوتانی رنگ ءَ، زہیروک ءِ رنگ ءَ، توری مکران ءِ اے ھند بہ بیت یا کہ ایرانی سرباز۔ اے جا گہاں انگتہ بلوچی وتی اصلی شکل ءَ است انت۔

جست: گشنت کہ گشندہانی واستا مستریں چیز آواز انت۔ مئے بلوچی ءِ توکا کہ گشندہ کاینت دو سئے سال ءِ توکا آہانی آواز حراب بنت ءُ پدا حتم بنت ایشی ءِ سوب چی انت؟

پسو: اے شریں گپ یے کہ تو منا جست کت منی جندءَ سئے ماہ ءَ آواز ءِ کورس کتگ۔ آواز ءِ مثال انچوش انت کہ کس یے ءِ آواز کہ ختم بوت بزاں آئی ءِ تپنگ ءَ تیر مان نیست، آ ئرگ ٹپی کت نہ کنت۔ آواز گشندہ ءِ جان انت انچیں انچیں گشندہ بوتگ انت وہدیکہ آہانی آواز شگ گڑا آہاں شپ تاں روچ گریتگ۔ آواز کسانیں طفلے۔ کسانیں طفلے کہ چینک یے جنت، سوئی یے جنت آ انچوش بیت کہ باجاءِ توامیں سُر ہلاس بنت، وہدیکہ آ مزن بیت گڑا ہے چیز گار بیت۔ پدا آئی ءِ آواز انچوش روان بیت روت تانکہ آئی ءِ بروت ردانت، بروت ءِ ردگ ءَ داں پیری ءَ آئی ءِ آواز ہمیش انت۔ آواز ءِ ریاض ءِ توکا باز خیال کنگ لوٹیت، اللہ تعالیٰ ءَ یک انچیں نظامے جوڑ کتگ کہ لہتیں آواز پیسرا چہ راہ ءِ سرا انت ءُ لہتیں راہ ءِ توکا نہ انت ڈل وڈوکانی توکا انت۔ گڑا جوانیں ءُ زانتکاریں استاد پدا آئی ءَ را کشک ءِ سرا کارنت تاکہ ایشی ءِ آواز حراب مہ بیت۔ آواز انچوش کہ پاکستان ءِ گشندہ ءُ انڈیا ءِ گشندہ گشنت باز زمین ءُ آزمان ءِ فرق انت آ گشنت ''جگری تان لگاؤ، دل کا آواز لگاؤ'' اے چار پنچ سال ءِ مہمان بیت ءُ آ محفل ءِ توکا چار ءُ پنچ گانا ءِ گشگا پد Down بیت، آئی ءِ سرا یک انچیں وہدے کیت گڑا پدا مردم گشت نہ کنت۔ تو آواز ءِ مزنیں ریاض نک ءِ سرا انت اے ہلاس نہ بیت ءُ آ اودا تر بیت دیان کنت، پیسری تان یے گون انت۔ اگاں کسے شاگرد بیت من یے سوخ دیاں ءُ آ بے یال بیت گڑا آ ''کاہ'' ءَ بکشیت۔ کاہ چہ کجادر کیت پر چا کہ زبان ءِ توکا اللہ ءَ سرگم بنائینگ تو خیال بکن من ''پ'' گشاں گڑا منی لنٹ استعمال بنت ''ن'' گشاں پونز استعمال بیت ءُ م ءُ ن ءِ توکا عموماً پونز استعمال بنت ءُ انچو نک ءِ توکا اللہ تعالیٰ ءَ لہتیں سُر بنائینگ، انچیں آواز کہ چہ دلبند ءِ توکا کشگ بنت گڑا گشندہ ءِ آواز ءَ را تباہ ءُ ہلاس نہ کنت۔ نک ءِ آواز ہمیش انت۔ آواز درست ہمانالیاں چہ درکاینت ایں گٹ ءِ نالی ءَ چہ درکاینت بلے تو (آ) ءَ جن ات، دل ءِ سرا ہم زور جن ات ہمانالی ءَ چہ درکیت، نک ءِ جند ہمانت بلے تو یک نزوریں ہرے ءِ سرا دہ من بہ لڈ ئے آ کپیت، چست بوت نہ کنت۔ پدا تو ہے ہرءَ گوں ہرگاڑی ءِ گوما 30 من لڈ، چکیت یے۔ اے ہما ہرگاڑی انت، تانکہ دل ءِ سرا زور مئیت، دلبند ءِ سرا زور مئیت، نک ءِ ریاض کنگی انت۔ ریاضانی وڑ پیم است انت۔ لہتیں شارپ آواز انت، لہتیں Base آواز انت۔ Base آواز چہ پیم ریہرسل بکنت ءُ شارپ آواز چوں ریہرسل بکنت ایشی ءَ استاد آئی ءَ را پیشدار یت۔ مستریں چیز ایش انت کہ پدا آئی ءِ عمر مزن بوان بیت، پیر بوان بیت روت پدا آئی ءَ یک یک سر برزءَ ریت ملاں بیت، اے قدرت ءِ نظام انت۔ آواز ءِ توکا چار بہر بنت یکے ءَ گشنت بے سر، بے سر ءِ معنا ''ہر'' آواز۔ دومی ءَ گشنت سریلا۔ یک شاگرد ءَ سکہگ ءَ انت ءُ عموماً شاگرد کم سرا بنت یعنی آ مزید ریہرسل کنت سرانی سرا آئی ءِ سر پورہ بیت۔ سہی ءَ راکم سر گشگ بیت ءُ یکے ک + ن ''کن'' سر۔ ہے حساب ءَ بے سر سریلا ۳۔ کم سر ءُ ۴۔ کن سر۔ کن سر ءِ معنا آواز برز ءَ روت، عموماً باز گشندہ گشنت برزءَ روت آ یک صورت یے ءَ گٹ بیت آواز ءَ چہ۔ آ قدرت ءِ دین انت۔ ایش کہ برزءَ رونت آ برزءَ روت۔ آئی ءِ آواز ءِ کہ گشنت، آئی ءِ آواز ءِ توکا کموکمو کیت ہمائی ءَ گشنت ''کن'' سر۔ آواز اں استاداں پیشدارنت کہ گشندہ ءِ وتی آواز ءِ

Scanned by CamScanner

سمبالگ ءِ واستا چوں احتیاط بکنت ۔ آئی ءِ احتیاط ہمیش انت کہ اگں تئی ذہن دمبارت تو تہیں روچ ءَ باز جاگ کنئے کو کار کنئے، پداشپ ءَ ردءَ گانا جنئے گڑا تو گانا آ کوالٹی ءِ سرا گشت نہ کنئے ہما سجھداریں کشندہ کہ شپی آئی ءَ را گانا گشگی انت گڑا آبازیں بحث و مباحثہ نہ کنت، جاک دسلوات نہ کنت ۔ وتی ذہن ءَ آرام دنت ۔ تو ذہن ءِ تعلق آواز ءَ گ انت ۔ آئی ءِ ذہن مفلوج بیت، دمبارت گڑا شپ ءَ آواز برابر نہ بیت ءُ شری ءِ سرا گانا گشت نہ کنت کہ ہما کوالٹی ءُ وشی ءِ سرا آئی ءَ گانا گشگ لوٹیت ۔ دومی برف ءَ چہ احتیاط بکنت ۔ فریج ءِ آپ ءَ بوارت چیا کہ برف چہ خطرناکیں گیس ءَ جوڑ بیت ۔ برف آواز ءَ دگہ نقص نہ دنت بلے آئی ءِ ٹانسل پاد کاینت، ٹانسل کہ پاد کاینت گڑا آئی ءَ آواز ءِ واستا زور جنگ لوٹیت بزاں آئی ءَ را گٹ ٹش بیت، گٹ بے پاد کیت گڑا آئی ءِ آواز ءِ گشگ ءِ انداز آئی ءَ را باز زور لکیت ءُ مشکل کپیت ۔ آئی ءِ احتیاط ہمیش انت آبٹ مہ وارت، بٹ چونائی ءَ آواز ءَ نقصان نہ دنت بلے آئی ءَ راست کنت اگاں مسالہ والہ بریانی وارت گڑا ہو بلے سادیں بٹ آئی ءَ را شلانگ ءُ ست کنت ۔ شارپ ءُ برزیں آواز اں پرواہ نیست بٹ بوارت، ہرچی بوارت بلے گرانیں آواز والہاں احتیاط کنگ لوٹیت ۔ آواز اللہ تعالیٰ ءَ باز قسم ءِ پیداک کتگ ۔ یکے "کرج" گون انت ءُ شارپ ہم گون انت ۔ یک انچیں یے کہ آئی ءَ را Base نیست آزیادہ شارپ گشت نہ کنت ۔ آواز ءِ باز قسم انت بلے آواز ءِ مزنیں چیز کوالٹی انت وشی انت، آواز ءِ جہلی برزی نہ انت ہاں تئی مزنیں دڑمن آواز ءِ وتی Range ءَ چہ برز روگ ءُ زور جنگ انت اودا مرد، آ آواز ءَ ہلاس کنت یعنی ہمنچو سر تو برز روئے دگہ تر از زور جنگ کپیت ہمنچو تاں برو ۔ ضروری نہ انت کہ یک آواز ءَ سک برز انت تو گشئے من ہموداروں چوشکہ کمیش ءَ رفیع ءِ پیانہ گشگ ۔ چیا کہ آ رفیع ءَ گوما چجت نہ کنت رفیع ءِ آواز باز برز انت، اگں کمیش ءَ چوشیں کوشش بکنتیں گڑا آئی ءِ آواز ہما ودی ہلاس بوتگ ات ۔ آواز ءِ مستریں چیز جہلی برزی نہ انت بلکیں آئی ءِ وشی ءُ کوالٹی انت، آواز ءِ مستریں دڑمن زور جنگ انت ءُ باز انچیں جنیں استاد گشنت بجن بجن تئی آواز پچ بیت تو بزاں اے آئی ءِ گوں مادشمنی کنگا انت ۔

جست: گشنت دنیاءِ تو کاسے برزیں آواز لتا، ام کلثوم ءُ نا کوفیصک بیگ انت ۔ ایشی ءِ سبب چی انت کہ عمر ءِ گوزگا پد ہم نا کوفیصک ءِ آواز پچ نہ پرشتگ؟

پسو: وہدیکہ مردم وتی آواز ءَ سمبالیت گڑا عمر ءِ گوزگ ءِ گوما آئی ءِ آواز ءِ تو کا مزنیں سوز ءُ شیرکنی یے کیت بشرطیکہ آوتی آواز ءَ بہ سمبالیت ۔ نا کو فیض محمد ءِ آواز ءَ را خدا ءَ انچو برز کتگ انچو شکہ ام کلثوم انت، لتا انت، قدرتی آہانی آواز برز انت بلے آہاں وتی آواز ءَ را سمبال اتگ عمر ءِ ہمراہی ءَ آواز ءِ تو کا بازیں ٹریک کاینت، وشی کاینت آئی ءِ تجربگ وہ انت آواز ءِ تو کا سر کیت ۔ نوں نا کو فیض محمد ءِ آواز صدائی دادے بوتگ ۔ آئی ءِ دگہ مثالے دیاں، جاڑک بوتگ، جاڑک انچو زاہگارے نہ بوتگ صرف شریں "کلاکارے" بوتگ یا سنرل ساگی زاہکارے نہ انت شریں کلاکارے ءُ قدرت ءَ ایشاناں پیسرا چہ ایر کتگ تو گشئے زاناں ایشاں سی سال ریاض کتگ ۔ اے صدائی دادانت ۔ لہتیں دگہ دستانی تو کا صدائی دادانت، جینو ءُ طبلہ جنت پدا یکے آواز انچوش انت کہ مردم ایش گوشدار گا تیار نہ انت بلے آ آواز ءِ شر کنگ ءِ کوشش کنت باز انچیں وہدیکت کہ مردم آئی ءَ را گوشدار انت ۔ نوں یکے ءِ آواز قدرت ءَ چہ پیسرا بنائیگ ۔ مثال ترا یک انچیں ذوکے ریت آساپ انت، برو براں انت پیسرا چہ تراشگ ایر انت، یکے نہ تراشگ نوں تو آئی ءَ را تراش ءِ ءُ ہمائی ءِ وڑا کنئے ۔ قدرت ءِ آواز ءِ ہم یک دین یے است شرط ایش انت کہ وتی آواز ءَ بہ سمبال انت ۔ آئی ءَ را آس ءُ ذوک ءُ دگہ انچیں چیزاں مہ جنت ءُ خراب مہ کنت ۔

جست: ہندوستان ءِ یک نامی ایں استادے کہ آئی ءِ نام انت "شنکر مہادیون" آئی ءِ یک ریلے اتگ کہ نامے "بے دم" (Breath less) انت ۔ ایشی ءِ تو کا یک پوریں گانا یے ءِ تو کا آئی ءَ سرا تا آخر دم نہ کش اتگ آیا بلوچی ءِ تو کا اے وڑیں تجربہ بوت کنت؟ اگاں بوت کنت تو مئے کجام فنکار اے

کارءَ کت کنئے؟

پسو: اے بوت نہ کنت ۔ اے حدائی دادے، من پیسرا مثال دیگا اتوں کہ جاڑک باز کمزور ءُ لاگریں مردے بوتگ، من طاقتور بوتگاں ءُ منی دلبند مزن ءُ پراہ بوتگ، شر بوتگ بلے جاڑک ءَ را حداءَ یک انچیں دے داتگ، من دو رندءَ دم ملاریتگ جاڑک ءَ یکیں دم ءِ گوما، تنکہ آ ستائی ءُ انترہ منتھر ءُ کشتگ انت ۔ ہمیں بلوچ بوتگ انت دریاءِ تارو (اوڑناگر) ۔ اے مید بوتگ انت، دریگیں گپ انت کنگا ؤں ۔ وہدیکہ آ دریاءِ توکا ثتگ انت، آ دریاءِ نام نیٹی جیٹی بوتگ یک کلا کےءَ رند دراتگ انت آہاں گوشاں چہ دم کش اتگ، گوش ءِ تہا انچیں نظاے، ہمیں انچیں مردم پیداک بنت ۔ چوشکہ انگریزاں قبرءِ توکا مان کنت ءُ ہمی روح ءَ در کنت آ وتی فن ءِ مظاہرہ ءَ کنت، ما اخبارانی توکا دیستگ، فلمانی توکا اوں دیستگ، مرچی کنڈے کنت ءُ سئے روح ءَ پد دریے کنت انگت زندگ انت، اے ہمیں کمال انت اللہ ءِ نیمگا چہ کاینت، ہر کس چوش گشت نہ کنت ءُ میوزک ءِ توکا اے وڑیں چیز نیست ۔

جست: بلوچی ءِ توکا اے وڑیں تجربہ بوت نہ کنت؟

پسو: اناں، کسی گوما بوت نہ کنت، آئیءَ را قدرت ءَ داتگ، بلکیں انڈیا والہانی وتی کرا اوں بوت نہ کنت، قدرت ءَ آئیءَ را دم ءِ یک انچیں چیزے داتگ ۔ حداءَ آئیءِ پپ انچو جوڑ کتگ انت ۔ اے قدرت ءِ معجزہ انت کہ مردمانی یا جناورانی توکا کاینت ۔ انڈیاءِ توکا لتا اوں اے وڑ کت نہ کنت ۔

جست: گشنت مہدی حسن ءِ پت ءَ آوازءِ ارتعاشانی ذریعہ ءَ ہالرزگ ءِ ذریعہ ءَ شیشگ ءِ بلور پرُ ہتگ، اے راست انت؟

پسو: من اے حبرءَ نہ مناں ۔ گپ ایش انت کہ اے گلاس من وت دیستگ انت انچیں میٹریل ءَ چہ جوڑ بنت، وتی کلب ءِ توکا من وت کتگ، بلے اے کمال آوازءِ نہ انت، برے برے لوگ ءَ گلاسان پٹ (پروش) وارتگ شیشگاں پٹ وارتگ اے حبر منگی نہ انت آوازءِ ارتعاش ءَ چہ شیشگ ءِ بلور نہ پرشیت، آوازءِ درگت ءَ انڈیاءِ کتاباں باز دروگ بستگ، مئے مسلمان فنکاراں دروگ بستگ، ہندو فنکاراں دروگ بستگ، یک دومیءَ مقابلہ کتگ آئیءَ وتی ہیر برز برتگ انت ایشاں وتی ہیر برز ۔ چوش نہ انت حداءِ قانون اے پیم نہ انت انچو گشنت کہ دیپک راگ یک مرگے کہ کدوءِ سرا نشتگ ءُ ہیک یے داتگ ہے سراں چیز نیست چیز نیست، شنگیت شنگیت ہے کدو بن کنت، آ وت سچیت ہے ہیک پکا بنت ءُ چیپک بیاں ۔ من اے حبرءَ نہ مناں یا گشنت ''ملہار'' ہوردنت انت ۔ ہندوستان ءِ توکا چو کہ ہشت ماہءَ ہوران انت، پدا ملہارءِ جنگ ءِ ٹائم لوٹیت، انو من ملہارءَ بگشاں ءُ جمراں برزءَ بستگ، اے ششیں ماہاں جمراں بستگ، بنگال ءِ توکا نہہ ماہءَ جمراں بستگ، شنز انت ۔ وہدیکہ چو بوتیں گڑا ما آیاں گشاں کہ بلوچستان ءَ ملہارءَ بہ چیز نیست تنکہ ہور بہ بیت ۔ اے موسیقی کہ آئیءِ توکا مزنیں اثرا ست انت، ہر چیزءِ توکا اثرا ست انت ۔ موسیقی یک وشی ءُ شیرکنی یے تئی دلءَ سکون دنت، بزرگ ءِ دلءَ سکون دنت اے سنگت ءِ دلءَ سکون دنت ۔ اگس کیے ڈبہ جنت آئیءِ توکا اوں اثرا ست انت بلے ما ءُ شما بیزار بیں ءُ تچیں چیا کہ اے مارا بدمزہ کنت اے اوں اثرے ۔ باقی سرءِ توکا ہما اثرا ست انت باز جانوراں وش بیت انت اللہ ءِ انچیں مہلوک ءُ حیواناں ہم سروش بیت ۔ انچوش گشنت کہ آ وہداں مئے بلوچانی کوہنیں وقتاں گوں یک کاروانے ءِ گوما جماز بوتگ گڑا اشترءَ کہ دمبر تگ گڑا ایشاں لیکو شروع کتگ، ایشیءَ وتی لیکو بند نہ کتگ ءُ اشترءِ توکا دگہ تازیں دم اتکگ آ روان بوتگ، روان بوتگ تنکہ آئیءَ گوہار ءُ دگہ چیز لڈا اتگ انت بلے اشترءَ دم برگ ءِ نام نزا اتگ لیکوءَ آئیءَ را جوش داتگ، پدا کہ اشتر جو کپتگ گڑا جو کپتگ ءِ وہدءَ اشترءَ انچو دمبر تگ کہ جگراں پٹ وارتگ ءُ ترک اتگ انت ۔ عرباں اوں انچو کتگ من چہ بلوچاں اشکتگ کہ عرباں اوں انچوش کتگ آ وتی اسٹائل ءَ لیکو جنت کہ اشتر دم مبارت، یعنی اے چیز اشترءَ وش بوتگ، آواز اے وڑیں است ۔ بلے پلانی ءِ آواز آس دنت، دیپک ءَ جنئے آس

Scanned by CamScanner

روک بیت ملہارءَ جنئے ہور بیت، گڑا مصرءِ مردمانی پیا سر کس ءَ نہ جنگ پر چا کہ من ام کلثوم ءَ راسک باز گوشدا شتگ۔ آ زندگ بوتگ دنیاءِ درستاں چہ مہنگا تریں سوت گش بوتگ ءُ انوگیں دنیاءِ تو کا مہنگا تریں سوت گش مائیکل جیکسن انت۔ ام کلثوم ءَ وہدے گانا جتگ گڑا مصرءَ ہال بوتگ انت، دبئی، بحرین، قطرءِ شیخ بزاں اے دراہیں بادشاہاں جہاز بارژہ کتگ ءُ آئی ءِ گوشدار گا شتگ انت۔ آئی ءَ ''ہیر وئی'' ءِ تو کا لہتیں انچیں سر کشتگ گڑا ہاشیخاں گشتگ کہ ہے سراں پدا گش ءُ اگیں نہ گشئے ماروں وتی جنانی سہناں دئیں، آ جنینے بوتگ ہمیشکا مجبور بوتگ ءُ ہے سر کشتگ۔ ہما وہدی آئی ءَ یک فنکشن یے ءِ ۲۵ ہزار ڈالر گپتگ پدا جمال ناصرءِ دورءَ یک جنگے بیت، آئی ءِ مصرءَ را ہمنچو مدت دات کہ آہاں دگرءِ زلورت نہ بوت۔ آ عظمیں سوت جنو کے بوتگ بلے آئی ءَ آس روک نہ کتگ، البت دلانی تو کا آ سے روک کتگ۔ باقی درہ دروگ بوتگ انت ءُ دروگ انت۔

جست: تو موسیقی ءِ بارواحمرءَ یے ہیتھو آرنلڈ ءَ گشتگ کہ موسیقی ارواح ءِ دراک انت، اے بابت ءَ تو چہ حدءَ اثر منئے؟

پسو: ہو! دگنیاءِ درستیں استاد ءُ پروفیسر انچوش گشنت کہ موسیقی ارواح ءِ دراک انت، تئی ارواح ءَ تاہیر دنت۔ انچو مرچی مردماناں بچار ہر کسےءَ کیسٹ یے گون کہ رواں لوگ ءَ گوشداراں یا لکشنےءَ گوشداراں۔ گانا گوشدارگ ءِ بازیں وڑ پیم است انت۔ آئی ءِ تو کا لہتیں زاہکاری اوں است لہتیں دراپ دریپ ءَ دوست داریت ناچ ءِ سرا لہتیں سکون ءِ صورت ءَ گوشدارگ لوٹیت۔ غزلیات ءِ تو کا سلو میلوڈی ءِ تو کا، پدا سلو میلوڈی ءِ تو کا گشتگ ہما فنکار کہ گشیت اے تو آسان انت، ایشاناں تو جنئےءَ پر ما گشیت یے بلے موسیقی ءِ کہ وتی اصلی اندازانت آ ارواحءَ تاہیر دیگ ءِ واستا انچو دش گشیت ہمنچو ''بلمپیت'' لے آئی تو کا۔ بلمپیت معنا سلو لے۔ تا وہدیکہ گشندہ آئی ءِ ریہرسل ءَ نہ کنت آئی ءَ گشت نہ کنت۔ ابید ریہرسل ءَ آ گشگ نہ بیت ءُ گرانیں موسیقی ہمیش انت۔ مدار مدارءَ سراناں نادءُ پدا مدار مدارءَ ہمالے روگا انت ہمالےءَ سھبالیت، مزنیں دشی یے پیدا ک کنت ءُ دنیاءِ وشتریں موسیقی ہمیش انت۔ اے وڑیں نام درینگ ءُ وڑتگ بوگا انت روگا انت، بلے مزنیں قوم انت آ گیشتر ہمیشاں گوشدارانت، تسکین دیگ ءِ واستا۔ ایشاناں بلمپیت لے کہ مہدی حسن ءَ گشتگ، جگجیت سنگھ ءَ گشتگ، اے موسیقی ءِ باز اندازانت نوں مردمانی وتی پسندانت۔ سرپدیں مردم بلمپیت لےءَ گوشدارانت۔

جست: بلوچی ءِ تو کا بلمپیت ءِ مہارت کئے ءَ است انت؟

پسو: بلوچی ءِ تو کا سلو لے ءِ تو کا انت ءُ آ کم لے ءِ تو کا انت آئی ءِ رفتار زیادہ مہ بیت ءُ چوشیں نام بلکن ءَ شاعرانی کرا است انت شعر والہانی کرا است انت من آہانی نام ءَ نزانیں، آہانی کرا اے نام است انت ہما بلکن ءَ بزانت چیا کہ آہانی کرا وتی چیزے نام اش پر انت۔

جست: زہیروک ءِ بابت ءَ تئی حیال ءُ لیکہ چی انت ءُ شما زہیروک ءَ بلدات؟

پسو: ما دت کراچی ءِ نشتگیں، ما زہیروکاں انچو بلد نہ انت، ادا یک انچیں استادے بوتیں ماہے عمرءَ آئی ءِ کرا زہیروک حیل بہ گپتیں ءُ گیشتر معلومات حاصل کتگ ات ءُ ہما ہانی تو کا ماد گہ نوکیں نوکیں زیمل (میلوڈی) ہنائیتگ ات بلے مرچگیں دورءَ زہیروکانی تو کا یک مزنیں استادے است انت آئی ءِ نام انت عمر۔ آئسر ءَ نشتگ۔ ژانتگ درین یک فرانسوی است انت، منی کلب ءَ اتکگ آ عبدالرحمن ءَ آورتگ۔ انچو کہ ایران ءِ تو کا آئی ءَ باز کار کتگ، بلوچی موسیقی ءِ سرا آئی ءَ ہم کمو باز کار کتگ، اشکتگ ءُ معلومات یکجا گہ کتگ گڑا آ فارسی ءَ بلد بوتگ۔ منی کلب ءَ عبدالرحمن ءَ آورت گڑا ایشی ءَ منا ''ڈیکو ڈنگر'' ءِ فرمائش کت، من ڈیکو ڈنگر جت ءُ آئی ءَ ریکارڈ کتت۔ نوں آئی ءِ مراد چی انت؟ آ چی گوشدارگ لوٹیت؟ چیا کہ آ بلوچستان ءِ مزن مزنیں استادانی کرا شتگ، زہیروک اشکتگ ءُ ریکارڈ ہم کتگ انت۔ پدا آہاں وتی پسند ءِ مطابق ءَ استاد عمر لونا ئینت کہ ما ایشی ءَ فرانس، امریکہ ءُ کینیڈا ءَ براں تنکہ وتی سرزءِ فن ءَ پیش بداریت۔ گڑا استاد عمر دگہ جاگہ ءَ واقف نہ ات ہما جاگہ۔

Scanned by CamScanner

ژانگ درین ءَ ہما مردم ایر کنگ انت، مثال ادءِ لہتیں چنگ ءُ سروز والہاں ءُ استادیں مردم انت گُڑا استاد عمر منی کلب ءَ رادیستگ ات ادا ایکرو چے اتگ ات آ بزگ بلوچستان ءِ سیدھا سادہیں مردے ات، خاص طورسرا گوادر ریگ ات، آ ئی ءَ فرانس ءَ روگی ات، زمستان ات آئی ءَ ربڑءِ چپل پاداات دوسئے جوڑہ گدے چادرءِ تو کا بستگ ات کو پگ ءَ ات، آنشت من جست کت تو جھنڈ شاہی ءَ روئے زاناں؟ جواب یئے دات مارا آنگو برانت پدا من گشت من اوں زاناں۔ آنگو برف انت ءُ ترا اے ربڑءِ چپل۔ من نا کو عمر نشتیں ءُ آ مردم لوٹائینت انت گُڑا من گشت اے ولجہ ءِ بندوبست ءَ بکن ات ایشی ءَ راگریں پوشاک ءُ ربڑءِ مزنیں کوش ءُ جراب ہمدا بگرات ءُ بدیئت چیا کہ اودا سر دانت تا کہ اے مُہر بہ بیت۔ اودا بازیں جاگہاں ایشی ءَ کمال کنگ، باز پروگرامانی تو کا باز جاگہاں ایشی ءَ رابرتگ اش ءُ ایشی ءَ وتی فن ءِ پیشداری کنگ۔ امریکہ ءِ یک ہال یئے ءِ تو کا ایشی ءَ وتی فن ءِ پیشداری کتگ۔ منی کرا بدل خان ءَ گپ کت کہ ایشی ءَ وتی سروزءِ لہتیں انچیں زہیروک جتگ کہ امریکہ ءِ مزنیں وائلنسٹ کہ آباریں چینچو ڈالر گیپت ءُ وتی فن ءِ پیشداری ءَ کنت، ہمائی ءَ استاد عمرءِ پادگپتگ انت کہ تو منا نوکیں سراں چہ پجاروک کنائینگ ءَ ات۔ بلوچی زہیروک باز پیچیدہیں سرانت ءُ بازآئی ءَ، تو کا ڈولداری است، چوکہ انڈیاءِ ''تان'' انت بلے مئے ''تانانی'' تو کا دگنیاءِ تو کا مئے زہیروکانی تو کا ہمسرانی تو کا یک بازیں لچکے یک خوبسورتی یئے است انت بلے ماش نزانیں چیا کہ ما انگت دیمانہ شتگیں، ایشی ءِ سراکار نہ بوتگ۔ ایشی ءَ ردو بند برابر دیگ نہ بوتگ، ایشی ءِ وا استاد وسائل نیست، ایشی ءِ سرا کار کنگ بہ بیت کہ ما وتی زہیروکانی تو کا وتی موسیقی ءَ جوڑ بکناں۔ مثال کئے گانا جنگا انت ما ہمازہیروک ءِ زہیرگ ءِ وزن ءَ بہ سمجھیں۔ Key boardانت یا دگہ سازانت ایشاناں زبان نیست، گٹار ءَ زبان نیست تو ایشاناں ہر سازے پرمائے، ہرچی گشنت۔ بلے آئی ءَ استاد عمرءِ پادگپتگ انت آ ایش انت کہ آئی ءَ نوکیں چیز رس اتگ ءَ چہ آئی ءَ چہ پائدگ زوریت۔ مئے بلوچی ہمنچو بلندانت۔ من ہمیش انت نوکی ناروے ءَ شنگوں، سویڈن ءَ شنگوں آ اودا مارکیٹانی تو کا عبدالرحمٰن منی گوما ہمراہ بوتگ آئی ءَ منا کیسٹ پیشداشتگ انت آ درست زہیروکانی کیسٹ انت۔ سی ڈی آن درستیں انگریز گرنت گوشدارانت۔ اگاں من اودا برواں گانا بجناں چوشکہ ''دل کنت پر یات'' آ اش گوش نہ دارنت آ وا انچو ہوشیار ءُ استادانت اودا ما ہے کلاسیکل سوت کشگ انت۔ چیا کہ اودا انڈیاءِ فنکار بازانت ءُ ما انڈیاءِ بیا قوالی ئکشاں گُڑا آ اش گوش نہ دارانت ءُ گشنت تئی جندءِ چیز کج انت۔ آ استاد ءُ سمجھداریں مردم انت، مئے پیمانہ انت۔ آ ئی قومی چیزاں گوشدارگ لوٹنت ایشاں چہ واقف بوگ لوٹنت ہمایاں گرانت ءُ وتی گاڑیانی تو کا ایر اش کنت۔ چار پنچ مارکیٹانی تو کا من شنگوں گنداں بلوچی سروزانی سی ڈی ایرانت، مئے زہیروکانی کوہنیں استادانی سی ڈی ایرانت انگریز آیاں بہازورگ ءَ گوشدارگا انت۔ آ بانی وجہ تہنا گوشدارگ نہ انت آنگر کساس درست سازندہ انت، آ زبان ءِ تو کا نوکیں معلومات حاصل کنگ لوٹنت۔

جست: مطلب ایش کہ انوگیں دو، ، زہیروک ءِ شرتریں استاد عمرانت؟

پسو: استاد عمرانت آ استادیں م ، ے ءُ اے وہدءِ زانتکارے۔ منی جند آئی ءَ زہیروکانی تو کا یک ''مفتی'' یئے لیکیت پرچا کہ زہیروکانی باروا کسے ءَ جست کنگی بیت گُڑا آ مفتی ایں استادے۔

جست: ترا دگہ جست یئے کنیں جست ایش انت کہ تو ''ڈنیکو ڈنگراں'' ءِ نام گپت اے تئی انچیں چیزے ات کہ ایشی ءَ بلوچی موسیقی ءِ تو کا پورہ Universal ہما آفاقی رنگے دنیاءِ تو کا ایر کنگ۔ ایشی ءَ پدتئی اے وڑیں چیز دنیاءِ دیما نیاتگ، ایشی ءِ سبب چی انت؟

پسو: سبب ایش انت کہ ایشانی سرا باز غور و فکر کنگ لوٹیت مارا آ سراتی نیست انت انگت ہے کرا ہما وہد نیست انت ایشی ءَ علاوہ ما یک ، رے جوڑ کنگ ءِ کوشش یئے کتگ ''کرگوشک ءُ چتن گوش''، ''آ ، ز ہو دمی جنگاں'' اے بلوچی ءِ کسانی ءِ لیب بوتگ انت ''کرگوش ءُ چتن گوش ترا کئے ءَ

جنت پروشت، ہے شومیں شپا نک ءَ کمو مسکرائے گوما (پنجاپئیں) یا می مرو چک اوں کشتگاں کوہی کولڑاں" یا کہ "او بلا بمب یے بلا انچو کیں موے بدئے اشترءَ سانوں کناں" من اے ہے چیزاں ہچ کتاں چکانی واستا بلے آمنی کیسٹ حراب کنگ بوت۔ منا آ آسراتی تنی وہدی تکہ نیست انت۔ باز میلوڑی مۓ سینگ ءِ تو کا ایرانت ءُ ماریں اے دفن بنت چیا کہ ایشاناں دیما آرگ ءِ واستا د سائل ءِ کار انت، ڈیلروتی پیرءِ واستا ناچ ءِ گانالوٹیت، مانوں ادا مہم جوئی کناں۔ مثال منی "مہم جوئی" یک چیزے من اگاں مہم جوئی ءِ تو کا در بہ گیجاں ءُ ہمدا یک زرم ءُ گرانیں چیزے ہارمونیم ءِ سرا گشئے، اے چیزاناں ڈیلر نہ زورنت چیا کہ ڈیلر ایشی ءَ رانہ فہمیت، آ زرگرے نہ انت کہ سہرءَ بزانت حالانکہ اے شریں چیز انت۔ مۓ قوم انچوز انحکار ءُ تعلیم یافتہ نہ انت، آگیشتر ہے ناچ والہ گانا لونگا انت۔ کساس تچھیں پاکستان ءَ ہے وڑ بوگا انت بلے ڈنی دگنیا چو نہ انت۔ مامہم جوئی کناں، مثلاً چاکر شہک ءِ زمانگ ءَ چونیں مہم جوئی بوتگ انت من وتی حیال ءَ براں کہ آ دورءَ جنگ و مڑ بوتگ گڑا من ہا مہم جوئی ءَ راترتیب دیاں، نوں گپے شئے مرید ءِ بابت ءَ کیت تہ گشاں درد ءُ دذ ر، گم ءُ آس انت گڑا منا معمولی وڑا میلوڑی ترتیب دیگ کپیت کہ اے شئے مرید ءِ دورانت ءُ چاکر ءِ دورءَ آ پیم بوتگ اے تو کپوزر ءِ وتی ذہن بیت۔

جست: بلوچی موسیقی ءِ تو کا دنیگہ کتاب نیا تلگ آ یا مارا کتاب ءِ زلورت است انت؟ اگر ہوءَ تہ پر چا نیا تگ؟

پسو: ایشی ءِ بابت ءَ من وَ پیسرا گپ کتگ ات کہ یکے بلوچی موسیقی ءَ بہ سکھیت، پدا تو امیں زہیروکاناں بہ سکھیت ءُ پدا بروPh.D ہکنت رندا ہا کتاب بے در بکنت۔ ما ایشی ءِ بابت ءَ نبشتہ کناں بلے مادہیں زہیروکاں سرپد نہ انت مثلاً اے ایمن ءِ زہیروک انت (ادا استادءَ ہارمونیم ءِ گوما ایمن زہیروک ءِ سرکش ات) نوں منا اے سر نبشتہ کنگ لوٹنت۔ ایشانی واستا محنت کنگ لوٹیت، وہدلوٹیت ءُ دراہیں کار یلہ دیگ لوٹنت گڑا اے کارءَ کئے کنت؟ ہمچو تا ماش زانیں، نبشتہ اش کنیں بلے مارا انچو وہد نیست۔ اشرف درا ءِ یک اسٹائل ات (استادءَ ہارمونیم ءِ سرا اشرف درا ءِ سر کش اتنت) ایشاں وہدلوٹیت، ایشانی جہل برزی ءُ ایشانی نبشتہ کنگ باز وہدلوٹیت، نوں کتاب ءَ کئے نبشتہ کنت؟ من گشاں دگہ نسلے بئیت ءُ زہیروک ءَ بہ سکھیت تہ ہما اش نبشتہ بکنت چیا کہ بلکیں ماش حراب نبشتہ بکنیں ءُ دروگ نبشتہ بکنیں۔ اے انچیں کارے کہ مردم ءَ باز تو سیت، اے دریائیں کارے۔ وہدے آ کتاب ءِ نبشتہ ءَ رونت گڑا من آہاں جست کناں کہ تو اے چوں نبشتہ کت گڑا آ منا جواب بدینت۔ انو من یکےءَ گشاں تو قبلی زہیروک ءَ چوں نبشتہ کنئے آ منا جواب دنت کہ قبلی زہیروک ءَ من چو نبشتہ بکناں آئی ءِ سرگماں من چوں نبشتہ کناں؟ ہندی ءِ تو کا ایشی ءِ اصول است انت گڑا بلوچی ءِ تو کا ایشی اصول چی انت؟ ایشی ءِ تو کا دو "مدہم" کار مرز بنت آیا بلوچ دوئی "مدہم" ءَ کجا کارمرز کنت۔ فرق است انت اے حسرءَ من کنگا اوں گرانیں گپ ات۔ یعنی قبلی زہیروک ایشی ءَ را ہندی ءِ تو کا "سرسارنگی" گشنت ایشی ءِ تو کا دوئیں "مدہم" آ یک ءِ تو کا استعمال بنت۔ ہندی ءِ تو کا آ یک ءَ "آروی" ءُ روگ ءَ "اوروی" گشنت۔ آیا آروی ءِ تو کا بلوچ دوئیں "مدہماں" استعمال کنت یا اناں گڑا تو آ دوئیں مدہماں چوں استعمال کنئے، تئی بلوچ اش استعمال کنت بلے زمین آزمان ءِ فرق انت۔ کسے کشیت من اے کتاب ءَ نبشتہ کناں گڑا منی جست ہمیش انت تو پیسرا ایشانی تشریح ءَ بکن کہ چوں نبشتہ اش کنئے؟ باز گشیت کہ مۓ الفابیٹس نیست، ناں الفابیٹس ہے شر انت، ایشاں بلوچی گشنتیں وہدے کی بورڈ بلوچی ساز جنت، زہیروک ءَ جنت، گشار بلوچی ساز جنت، والکن جنت، ایشی ءَ ہم بلوچی سرگم کش ات کنت تئی الفابیٹاں اوں کنت ایں، بلے سمجھداریں مردم۔

جست: بلوچی ءِ تو کا میلوڑی چی انت ءُ بلوچی ءِ تو کا میلوڑی چوں ظاہر کنگ بنت؟

پسو: بلوچی ءِ تو کا میلوڑی ءَ را زیمل گشنت بزاں من ترزے ءِ ترتیب دیگ ءِ واستا نداں یک حیالے کاراں، اے تو ہر کس میلوڑی بنائینگا

Scanned by CamScanner

انت نورمحمد نورل جوڑ کنگا انت، عارف بنائیبگا انت، نورخان بزنجو بنائینگا انت، ہر کس وتی پیا زیمل ترتیب دیگا انت، ایشی ءَ چہ ہیم ترتیب دینت بلوچی ءِ تو کا یا کہ کس کعت۔ ایشی ءَ بازیں فنکار ترتیب دیگا انت انچو کہ اردو والہ اش دینت یا دگہ قوم اش دینت، ہے ہیم بلوچ اش دینت۔ باقی کسے بلوچی زہیروکانی بابت ءَ جست کنگ لوٹیت انگت ئے چار استاد زندگ انت کہ آ باز لائق احترام انت، استاد انت۔ مثلاً من استاد عمر ءِ نام گپت کہ واجہ استاد مزار علینٹ والہ کہ آئی ءِ وتی سروزی عبدالغفور ہم باز زانتکار انت کہ من لوٹاں کہ شما ایشاں چہ جست بگرات چیا کہ اے بلوچی ءِ زہیروک ءِ باز مزنیں استاد انت۔ اگں اے مئے نزیک ءَ بوتین انت ماہم چہ ایشاں باز چیز در برتگ ات کہ ایشاں چہ بازیں پٹ و پول پہ کنگ ات تاکہ مئے معلومات کہ زانت ءِ تہا گیشتری بیا تکیں۔

جست: بلوچی ءِ تو کا ایمن کلیان چوں شنکیت کہ ہندی ءِ پیا چہ ہیم؟

پسو: ہندی ءِ وڑا ایش انت کہ آ ''سا'' ءَ چہ گرنت کہ بلوچ برزا ''نی'' ءَ چہ گرنت۔ ہندی وتی سرءِ گوما جہل ءَ رونت ہماراگ ءِ شکل ءِ بجاہ آرگ ءِ داستا۔ ہندی ایشی ءَ جہل ءَ چہ گیپت کہ بلوچ برزا چہ، کہ انگریز ایشی ءَ دگہ ہیم شنکیت۔ ہر قوم اے سراں وتی پیا شنکیت۔ مئے کرا ''میانیگ ءِ زہیروک'' انت کہ آئی ءَ راہندی ءِ تو کا ''قانی'' گشنت۔ ہے وڑ مئے زہیروکانی دگہ ہیم انت، باقی آ دگہ استاد انت، مزار انت، غفور سروزی انت، استاد عمر سروزی انت کہ پدا آ چیزاناں گہتر زانت چیا کہ آ مئے زہیروک ءِ استاد انت۔

جست: استاد عبدالرحمٰن بلوچی موسیقی ءِ تہا بلاہیں نامے آئی ءَ راد گنیاءِ مستریں بینجونواز گشگ بیت پرچا کہ من وت دیستگ انوں رستم لاشاری ءِ کیسٹ چہ سویڈن ءَ دراتگ ات گڑا ہما سی ڈی ءِ سرا نبشتہ ات کہ ''دگنیاءِ مستریں بینجونواز عبدالرحمٰن سوری زئی ءَ آئی ءِ سرا ہے وڑا نبشتہ ات کہ ایل بی سبر امیلیم کہ انڈیاءِ نامدار تریں وائلنسٹ انت، آئی ءِ گوما ئے سال ءَ تاں یکجا گہ کارے کتگ، گڑا بلوچی موسیقی ءِ تو کا چوشیں بلاہیں زانتکار کہ شخصیت است انت کہ آئی ءِ حذمت اینچو باز انت، آ چو استاد ذاکر حسین تخجوڑا 6 ماہ ءَ انڈیاءَ نندیت ءَ 6 ماہ یورپ ءَ، دوئیں جاگہاں شاگردے است گڑا استاد عبدالرحمٰن چیا چوش نہ کنت بایدآ شش ماہ ناروے کہ شش ماہ بلوچستان ءَ بہ بیت؟

پسو: بچار! تو بلوچستان ءِ گپ کت، اے بلوچستان ءَ بیت بزگ بیت، تئی قوم انگت میچورنہ انت۔ عبدالرحمٰن اے دہءَ بینجوءِ بادشاہ انت آئی ءَ ہمنچو مہارت کہ شیواری حاصل کتگ ءَ پدا آئی ءَ چہ شریں شریں استاداں زہیروک سکھتگ، عبدالرحمٰن باز بلد انت۔ آئی ءَ مناوں لوٹائینگ ناروے ءَ برتگ، سویڈن ءَ برتگ کہ انگت آدلما تگ انت منی لوٹائینگ ءَ، اودا عبدالرحمٰن ءَ باز کار کتگ۔ بلوچی ءِ باروا مرچی اگں کسے یورپ ءِ تو کا بلوچی ءَ زانت گڑا آئی ءِ سبب عبدالرحمٰن انت بزلیں آئی ءَ ہمنچو کار کتگ، آئی ءَ پورہیں یوروپین جنکاں چہ بلوچی گانا ہانی ریہرسل داتگ ءَ آ ہے گاناہاں گشنت۔ یک جزیرہے ءَ عبدالرحمٰن ءَ یک دوستے است۔ سوال ایش انت دگہ ہمیں دوست آ نگو جنک ءِ گوں تو تعلقات کنت ءَ داریت میوزک ءِ گڑا آ دوست انت، بلے اخلاقا۔ یک گٹار جنوکیں جنکے ءَ گانا جنوکے ات عبدالرحمٰن ءَ راگشت یے کہ منی سالروچ انت مرچی تو بیا کہ وتی مہمان ءَ اوں بیارگوں، مہمان من اتوں، گڑا اودا چہ ہشت چوک ئیگ ءَ جزیرہ انت کہ آئی ءِ برات ءَ پدا یک لانچے آورت کہ آ اودا انچ چو کارگاڑی ءِ پیا انت ماشتاں اودا تقریبا دتی توامیں مردم دعوت داتگ اتنت کہ اودا منا دو گانا گشگی ات۔ مارا اودا اے صوبہ ءِ تو کا پنجابی گانا ءِ گشگ نیلنت کہ دگہ قوم نیلنت بلے اودا تو آ ترا وتی سالروچانی تو کا دعوت دینت کہ وتی زبان ءِ تو کا گانا گشگ ءِ گشنت آ انچیں شریں قوم انت، تو آ اوداں من وتی گانا گشت انت دگراں گانا گشت۔ گڑا ''پرسن نی'' یک جنکے کہ آئی ءَ را عبدالرحمٰن ءَ گانا جنگ پر مائینت آ اتک کہ آئی ءَ وتی مرد اوں گوں ات، آ وت نیم ذات ءِ جنین یے ات۔ گڑا عبدالرحمٰن ءَ آئی ءِ گوما مناوں پجاروکی کنائینت ءَ گشت کہ اے مرچی لہتیں بلوچی چیز پیش

کنت۔ من فرمائش کت کہ مرچی من اے گاناہاں ایشی ءِ دیم پہ دیم ءَ گوش بداراں پدا عبدالرحمٰن ءَ آئی ءَ راگشت ءُ آئی ءَ بلوچی ءِ توکا گانا گشت آئی ءِ ہمراہی ءَ آئی ءِ مرد گون بوت گوں۔ پدا عبدالرحمٰن ءَ منالبتیں کیسٹ پیشداشت سویڈن ءِ کہ آ اودا عبدالرحمٰن ءِ موسیقی ءِ توکا رستم گانا گشگا انت ءُ دو سویڈنی جنک انت باز ڈولدار چوپری ءِ پیما، ایشاناں پندولی پشک گورا انت۔ اے، عبدالرحمٰن ءَ بلوچی نام سکھاریتگ انت، انچیں دشیں سمایے ات کہ اے کیسٹ ادابنیت ہرکس پنچ سدءَ ایشی ءَ بہا گیپت۔ عبدالرحمٰن انگت اودا کارکنگا انت ءُ اودءِ آرٹ کونسل ءَ گوں منسلک انت ءُ منا اوں سے چار رندءَ اودا برتگ ئے۔ اودا یک بلوچے گورنمنٹ ءِ نیمگا منسلک انت۔ عبدالرحمٰن آہانی پارٹیانی توکا ساز جنت ءُ برے برے آ امریکہ ءَ روَنت ءُ کدی جرمنی ءَ روَنت۔ اودا عبدالرحمٰن ءِ کرا اینچو وہد نیست، آئی ءِ کار باز انت۔ نوں پشت کپت بلوچستان، عبدالرحمٰن باز رندءَ بلوچستان ءَ اتکگ BSO ءِ پروگرامانی توکا یا ایدگہ پروگراماں بہرے زرتگ۔ بلوچاں ادا آرٹ کونسل است؟ نیست۔ یک آرٹ کونسل ئے است کہ آ....... بایدانت آئی ءَ بلوچستان آرٹس کونسل بلوٹائمیت تاکہ آوتی ازم ءِ پیشداری ءَ بکنت۔ آہانی کرا زرا ایرانت، چوشکہ آ زراں دت ورنت ءُ کار نہ کنت۔ منی ءُ تئی سرا کہ ما بلوچ انت گورنمنٹ ءَ کہ داشتگ انت آ وت درست ''ڈونڈ دار'' انت، آ بلوچی ءِ دژمن انت بلوچی ءِ گٹ ءَ گرگا انت۔ آ عارف، نورخان یا سبزل ءِ بدل ءَ مستونگ ءَ چہ بچکے لوٹائین انت چیا کہ آہانی بل ۱۸ ہزار کلدار انت آہاں بارہ بتہ نہ دینت۔ مستونگ ءَ چہ پنجابی یے برنت یا کہ کابلی یے۔ ایشاں یک و نیم ہزار کلدار دینت، گانا جنگ پر مائنت۔ ادا یک کابلی والہے بلوچی گانا گشیت آئی ءَ ہزارے کپ یے کلدار دینت ءُ آ وش انت کہ من T.V ءَ گانا گشتگ۔ پدا ہر دہ ہزار آہانی سرا لاگو بنت ءُ آ کنٹریکٹاں وت پر کنت کہ اے چہ کراچی ءَ اتکگ۔ اگں من برواں یا عارف بروت گڑا آ مئے زراں وارت نہ کنت ءُ مارا ہر دہ ہزار کلدار دیگ اش کپیت آ مارا نہ لوٹائین انت۔ تو کجام ملک ءِ توکا نشتگ ئے ءُ چے حسرکنگا ئے؟ مکران ءِ سڑکانی زرکجا شتگ انت؟ تو کجام ملک ءَ نشتگ ئے؟ نوں عبدالرحمٰن ءَ کئے ادا لوٹائینیت، چوشیں ادارہ نیست۔ البت لبزانت ءُ لبزانتانی گل یے لوٹائینت کنت۔ آ چوشیں لالچی مردے نہ انت ادئے گل انتزام بکن انت ءُ آئی ءَ بلوٹائین انت، انچیں فنکشن یے اریکن انت ءُ آئی ءَ را یک شپے گوش بدارنت۔ انوگیں وہدءَ عبدالرحمٰن باز قابلیں سازندہے ءُ بلوچی ءِ باز قابلیں زانتکارے، شریں بینجو نوازے ہم۔ آ سروز ءِ گوں ماں اوں بینجو جنت، آ بینجوءَ سروز ہم بنائیت، بینجوءَ راسنتورہ ءِ وڑا جنت۔ آ بینجو ءِ توکا سئے چار کار کنت ءُ بینجو ءِ توکا جاگہ جاگہے انچیں پیس کاینت، آئی ءِ کرا ہما ''گز'' ایرانت، بینجوءَ راگز ءِ گوں ماجنت۔ عبدالرحمٰن ءَ وت الیکٹرک بینجو ایجاد کت۔ انوں آئی ءَ بینجوے جوڑ کتگ کہ توتبک ئیگ انت برزا بٹنانی چارپڑہ انت ءُ جہل ءَ بٹنانی چارپڑہ انت، انوں آ بینجو ءِ بادشاہ انت۔ بینجو بنائیگ ءِ بادشاہ انت ءُ بینجو جنگ ءِ اوں بادشاہ۔

جست: تو وہدے ناروے ءُ سویڈن ءَ وتی ازم ءِ پیشداری کتگ گڑا بلوچی زیمل ءِ بابت ءَ مردمانی تاثرات چے بوتگ انت؟

پسو: اودا ایرانی بلوچ بوتگ انت۔ یک ءُ دو رندءَ منا عبدالرحمٰن ءَ اودءِ کلباں برتگ پہ گانا ءِ جنگ ءَ، من اودا بلوچی گانا گشتگ۔ اودا درستاں بیرّ وروکائی بوتگ، جنک ءُ بچکاں۔ اودا درست آزات انت آیاں ناچ کتگ ءُ Enjoy کتگ۔ بلوچی ءِ ردھم جذباتی انت، پدا منی کرا اتکگ انت کہ تو مارا سکھارین من گشت کہ من شمے زبان ءَ نزاناں۔ من ادا انندا ریتگ انت ءُ من سکھاریتگ انت ''باجا'' ءِ توکا انت۔ ما ایدگہ سازاں بلد نہ ایں کہ شمارا ہما وڑا بہ سکھارینیں۔ من آنگو کہ شتاں گڑا من وتی گنتار ءِ نہ سیکھگ ءِ کمی مارات یا تمبورگ ءِ کہ مئے بنیادی چیز انت۔ مئے تمبورگ ءِ سرا باز کار نہ بوتگ۔ آہانی گنتار تمبورگ ءِ پیما یک ردھم ات، بلے آہاں وتی گنتار ءَ را زبان پر کت۔ مئے تمبورگ ءَ انگت زبان پر نیست۔ آہانی گنتارانی تار جدا جوڑ بنت ءُ والمنانی تار جدا جوڑ بنت بلے مئے تمبورگ ءَ بازاری تار بند انت آئی ءِ وتی جوڑ کتگیں تار انگت نیست کہ ایشی ءَ کجام

تارءَ بہ بندیں۔ یورپ ءِ توُ کا اے وڑ نہ انت ، ہر چی ءِ تار جدا جدا انت۔ گٹار ءِ واستا جدا، والن ءِ واستا جدا ءُ الیکٹرک گٹار ءِ واستا جدا۔ تمبورگ ءِ تارءِ واستا تہنا رکشہ ءِ کلچ ءِ تار یا موٹرسیکل ءِ کلچ ءِ تاراں زورنت گڑا آئی ءِ توکا آ کوالٹی نہ بیت۔ یورپ ءِ توکا سازندہ ءِ واستا جدا تار جوڑ بنت ءُ پدا ہما سازءَ کارگرنت۔ مئے تمبورگ انگت ہما شکل ءِ توکا انت ایشی ءِ توکا تنیگہ ہچ مٹ و بدلی آرگ نہ بوتگ کہ ایشی ءَ راَسان بکنیں ایشی ءِ آوازمزن بیت ایشی ءَ زبان اوں پر بکنیں۔ انگت ہما شکل انت ءُ ہماوڑ جوڑ بوگا انت۔

جست: پنڈت روی شنکر زیمل ءِ توکا سکیں بلاہیں زانتکارے ءُ ''ستار'' ءِ مزنیں استادے۔ آئی ءَ ستار ءِ توکا مزنیں تیشی پے آزرتگ۔ تو تمبورگ ءِ کپ جت گڑا تئی ذہن ءِ تو۔ کا چو شیں گپے است؟

پسو: اے ہماہانی کارانت۔ مطلب ایش کہ اے تمبورگ والہانی کارانت آ ایشی ءِ وڑ پیازانت۔ مئے کرا اے سستگیں باجانت کہ بے رو بند انت، محفلاں ایشی ءِ گوں ماہاوں گانا کشگ نہ بیت۔

جست: گڑا شمے کرا اے حیال نیست انت؟

پسو: اے حیال است انت کہ ما تمبورگ ءِ توکا بدلی بیاریں، سروز ءِ توکا مٹ و بدلی بیاریں، کموآئی ءِ بازی ءُ جان ءَ مزن بکنیں ءُ آئی ءَ زیات تنک بکنیں کہ آئی ءِ آواز گیشتر بہ بیت۔ بلے وہدے ماوتی سروزءَ کارگریں گڑا کارگرگ نہ بیت۔ ماوتی سروزیءَ میوزک ءِ توکا کاربریں آ کارکت نہ کنت۔ آئی ءِ سبب ایش انت کہ آئی ءَ تعلیم نیست مثال پورئی سُرءَ چست بکناں سروزیءَ ہور بکن ءُ گش کہ شما اے چیں ءِ ہوریءَ چست بکن ات، گجا بلاس بیت انت انگت ایشاناں تعلیم نیست۔ آ تہنا ''سولو'' ءِ توکا کارکت کنت، سولو ءِ مطلب تہنائیءَ کارکت کنت تئی گیگانءَ کنت ءُ بس۔ آئیءَ دگہ کارے بدئے مثال من آئیءَ را اے کارءَ دیاں ''دل کنت انت پر یات'' ءِ چیں ءِ۔ آئیءَ را گشگ بہ بیت وں، تو تھری گڑا آ اے کارءَ کت نہ کنت چیا کہ آئیءَ اے تعلیم نہ زرتگ۔ ادا مکس میوز کاناں بہر کمپوز کنت اے بہر (Flute) بانسری والہ بیگ انت، اے تقسیم و بہر جنیجوئیگ انت اے سروزئیگ انت انگت آہاناں اے تعلیم نہ رستگ کہ ماءَ سروزیءَ کار گپت بکنیں۔ چوشنہ انڈیا ءِ توکا یا ایدگہ دمگاں بیست بیست والکن یکجاگہ شروع بنت ءُ یکجاگہ ہلاس اش کنت ہماجاگہ ءِ ءُ ہما سائزءِ سُرءَ۔ ایشاں وَآ تعلیم نیست۔

جست: دونلی ءِ بابت ءَ جست پے۔ دونلی چونائی ءَ لنیکو ءُ ذیکوآنی تو کا شوانگاں کارمرزکنگ۔ بلوچی ءِ توکا اے چوشہنائیءِ وڑیں دل بُریں آواز نے کنت، مرچیگیں دورءَ بلوچی گشند ہانی ریل آہگا انت آئی ءِ توکا بانسری کارمرز بوگا انت۔ ایشی ءِ جاگہءَ دونلی چیا کارمرز کنگ نہ بیت؟

پسو: دونلی ءِ، وتی مکران ءِ، بلوچستان ءِ تصورانت، دونلی چوں کیت مرچی سندھ ءِ دونلی والہ رونت یورپ ءَ چکرنت ءُ مئے دونلی والہ ہمدا محدود انت آئیءَ وتاراد یمابرگ ءِ واستا دیمانہ برتگ۔ من وت T.V چاراتگ، سید صالح کہ سندھی پروگرام کنت آ گشیت کہ ''ایشیءَ (دونلی) الگوزہ'' گشنت۔ اے ساز چہ بلوچستانءَ مئے کرا اتکگ ءُ سندھ ءِ توکا آئیءِ گشوک اوں بلوچ انت، کمیسو خان، یوسف خان جمالی، درست بلوچ بوتگ انت ءُ آ گشنت اے ساز بلوچستانءَ چہ اتکگ ءُ مرچی سندھ ءِ توکا تمبورگ، سروز کہ اتکگ آ چہ ما اتکگ ءُ اے کلاو کہ سندھی نے سرا کنت چہ بلوچستانءَ اتکگ اے سندھیانی نہ انت بلوچستانیگ انت۔ اے انچیں انچیں جست انت تو کتگ انت تنیگہ تو مئے سرک جوڑ نہ بوتگ انت، مارا لیئت نیست اے دونلی والہ کجا چہ کیت؟ پدا آئی قوم ءِ ہما سوچ و پگر بہ بیت تئی قوم ءَ اگاں پگر بیت تئی ازمکار دیمروی کنت دیما رونت۔ آئی ءِ توکا ہما عمل نیست انت آ حبر بازکت بلے عمل نہ کنت ہما سازندہ ءِ کرا عمل نیست وتی دیما برگ ءِ واستا۔ انچو کہ ادا من اتکگاں یا عارف انت، سزل انت، ایشاں عمل کتگ اتکگ انت ءُ پدا ایشاں کسی پُشت پناہی گوں نہ بوتگ ءُ بے پیماے دونلی والہ ہم نے عمل کتگ انت؟

دونلی ءَ بس پسانی تو کا جنت۔ آئی ءَ مزنیں استادانی کرا روگ ءَ سکھگ لوٹیت۔ پدا آئی ءِ دونلی ءَ یک نامے پر بیت "فلیوٹ" ءِ پیا۔ فلیوٹ یک اوریجنل چیزے۔ کی بورڈ ءِ تو کا اوں فلیوٹ است انت بلے اوریجنل ءِ وشی یے دگر، تو آیاں وتارا اے پیا تیار نہ کتگ۔ انچو کہ عبدالرحمن ءَ کسی پشت پناہی گوں نہ بوتگ، آئی ءَ دیما روگ ءِ واستا وت مزنیں کوشش یے کتگ۔ نوں تو کہ دونلی ءِ گپ کت آ ہمودا پسانی تو کا وش انت۔ پدا آئی ءَ اے زانگ نیست کہ من ایشی ءَ را دیما بریں ءُ آئی ءَ چیزے مردم گوشدار انت، واہ واہ کنت بلے آئی ءِ وتی اے کوشش نہ انت کہ من ایشی ءَ دیما بہ براں۔ دیم ءِ کہ بارت گڑا آیورپ ءِ سیل ءَ کنت، مردم مجبور بنت کہ آئی ءَ را بہ برنت انت۔

جست: یک عجبیں چیزے گندگا آہگا انت اے مردم کہ دونلی جنت یا کہ کوزنگ اش جنگ، اے ہما کوہنیں دور ءِ مردم بوتگ انت گڑا اے چیزانی سرگم چہ پیم جنگ انت ءُ ایشانی آواز چہ پیا دراتگگ انت؟ اے سُر ایشاں چوں زانتگ انت؟

پسو: ہر دور ءِ مردم وتی طریقہ ءِ سرا بلد بوتگ انت۔ لہتیں مردم منا جست کنت کہ بلوچی زہیروک کدی بندات بوتگ من گشاں ہما وہد ءَ بلوچ قوم پیداک بوتگ، ہر قومے کہ پیداک بوتگ آئی ءَ وتی دودور بیدگ گوں وت گون بوتگ۔ مرچی داں مارا سرانت، پر چا؟ ایشی ءَ جواب نیست۔ مرچی اگں عرب انت آ دراجیں گدگورا کنت سرا دزمال ءُ اگال بندانت، آ علاقہ ءِ موسمانی پیا آہاں وتی پوشاک کتگ انت۔ اودا ریک ءِ توپان گوشاں لکیت۔ تو دالبندان ءَ بروانگت چادر ءَ گوشاں پاہنت چیا کہ ریک گوشاں لکنت ءُ اگاں تو فلپائن ءَ بروئے گڑا یک دہقان کارے ءَ کلاہے سرا انت ءُ آئی ءَ را بلاہیں چاپڑے پرانت پر چا کہ اودا باز ہور ءُ شنزانت ءُ اے آئی ءِ چتر ءِ بدل انت۔ پنجاب باز گرمیں علاقہ اودا چرک اش جنگ، انگریزانی ملک ءَ بزواو دامام کوٹ ءُ پتلون اش گورا چیا کہ سرد انت، برف انت۔ موسمانی مطابق ءَ ہما ملک ءِ ماحول ءِ مطابق ءَ مردمانی پوشاک بنت ءُ ورگ اوں مردماں ہما پیم وتی جوڑ کتگ انت۔ دنیا ءِ تو کا قطب شمالی ءِ علاقہ ءَ چار ماہ روچ انت ءُ چار ماہ شپ انت اودا انچیں مردم است کہ برفانی تو کا نندانت، آ جنگلی انت آ ہاں شہر وش نہ بیت، گورنمنٹ وت آ ہانی انتظام کنت، آ شکار کنت ءُ ورنت، ماہیگ گرنت کموو اوے جنت ءُ ماہگی ءَ ورنت اش، آ ہاں گراوگ وش نہ بیت چیا کہ آ وتی ماحول ءِ پیا کنگا انت۔ نان نہ ورنت، غلہ ءَ نزانت، شکاری گوشت ءُ شیر ورنت، اودا اے وڑیں ماحول است انت۔ موسیقی اوں انچو کہ آئی ءِ ملک بوتگ آئی ءِ ثقافت بوتگ، ہما ماحول بوتگ ہمے مطابق ءَ ایشانی موسیقی انت بزاں قدرت ءِ حساب ءَ ایشاں دربرتگ ءُ اے درست قدرت ءِ حساب ءَ انت۔ اے حقیقت انت۔ آئی ءَ راز بانے داتگ، سکھار ینوک اللہ تعالٰی انت۔ مثال پشی یے کہ زانیت آ وتی چک ءَ نہ سکھار ینیت کہ آ چوں سلوک بکنت ءُ آئی ءَ چہ پیم شیر بہ مچیت آئی ءَ قدرت سکھار ینیت یا کہ مرگے کہ ھیک دنت، آئی ءَ را اے زانت است انت کہ اے منی چک بنت، آ ھیکانی سرا ندیت آ ہاں گرمائش دنت پدا چک پیداک بنت، اے زانت آئی ءَ را قدرت ءَ داتگ۔

جست: مئے وانوکاں تو چے کلوہ دیگ لوٹ ئے؟

پسو: من وانوکاں اے پیغام دیگ لوٹاں کہ آ بلوچی ءِ بابت ءَ پٹ و پول بکنں انت، جستجو بکنں انت، توری آلبزانک ءِ پڑ ءَ بہ بیت یا ازم ءِ پڑ ءَ بہ بیت۔ آ بلوچی ءِ دیما برگ ءِ واستا باز پٹ و پول ءُ جست پرس بکنں انت۔ اے چیزاناں دیما بہ برنت پر چا کہ ما تنیگہ باز دوریں۔ اے چیزانی دیما برگ ءِ واستا آ وکیں نسل پیداک انت آ اے چیزاناں زیات دیما ترقی بہ دینت تنکہ بلوچی دیمروی بکنت ءُ شریں ازمکار لبزانت، شاعر ءُ لکھوک دیما بیت۔

☆☆ استاد! تئی باز باز منت واریں کہ تو مارا وتی گراں بہائیں وہدا دات ءُ مئے جستانی پسو دات۔

☆☆ استاد عبدالستار: شمے ہم منت وار ★....★....★....★....★

Scanned by CamScanner

هنی رج

Scanned by CamScanner

آزادی

شمشاد احمد/ رؤف راز

سیاسی لیڈرءِ سالروچ ات۔

دمک ءِ ابے سرا ئبگرداں آ سرا رنگ رنگیں لیٹ روک اتنت۔ بجلی ءِ تارءِ چنگے جنگ ات۔ روچ برکت بوتگ ات۔

یک شکاری ے اتک، آئی ءِ ذب چہ جنگل ءَ پُرّات۔

آئی ءِ ذب چہ کوپگ ءَ ایرکت ءُ یک کرانشت دمے بالاکت۔ انا گہ ءُ فضاءِ وتا عزت ءِ کمبل پرِدات، دراهیں مردم پاداتک ءُ اوشتات انت۔ شکاری اوں جلدی پاداتک اوشتات۔

سیاسی لیڈر روتی همراہاں گوں زاہر بوت، آئی ءَ دست چست کت نعرہ آئی پسہ دات۔ ترپناکیں دراجیں گاڈی ءِ تہا نندگا آئی ءِ چم پہ شکاری ءَ کپتنت، آزوت زوت ءَ شکاری ءِ نیمگا رہ گپت۔

آئی ءِ ذب ءِ دپ ءَ پیچ کت، جنگل آزات کتنت۔ آہما جاگہا اوشتات، گڈی مرگ ءَ بال کت، ذب حالیگ بوت۔

آئی ءَ شکاری ءِ کوپگ ءِ سرا دست ایرکت۔

"اے زلم انت، وعدہ بلیں دگہ پرے بزگیں مرگان کیز نہ کن ئے۔"

نعرہ آفی یک بارے اتک، لیڈرءَ ہموداا اوشتات دست سرینت نعرہانی جواب دات۔

وہدے دراہیں واب جلس جوڑ بوتنت گڑا لیڈر جلدی گاڑی ءَ سوار بوت شت۔

شکاری ءَ وتی ہورکیں ذب چارات ءُ گریت۔

"مرچی وتی چکاں لاپ چہ کجا بہ دئیں؟"

(ماہتاک "آئندہ" ءِ منت ءَ)

☆☆☆

عوام

ساجد سومرو/ پلان بلوچ

''راجا بھوج'' ءُ وتی وزیراناں لوٹا ئینت...... جست کت۔

من اِش کنگ کہ...... مئے ملک ءُ عوام اوں است ایں......؟!!

یک وزیرے ءُ گشت...... تو راجہانی راجائے...... ترا اے کئے ءُ گُشتگ کہ اے ملک ءُ عوام است......؟!

دومی وزیر ءُ دو قدم دیما برت، گوں عاجزی ءُ درا ئینت نے...... ''مہاراج'' ...... اے سراسر غلط انت...... ترا کئے ءُ انچو پریشان کنگ ءِ واستا گُشتگ کہ مئے ملک ءُ عوام......؟''

سیمی وزیر ءُ گردن جھل کت گوں احترام ءُ گُشتے...... ''مہاراج ءِ سلطنت سلامت بات...... ''مہاراج ءِ سلطنت سلامت بات...'' مہاراج'' ءُ رحمت ءُ اللہ، چہ شیطان ءُ بدیں نظر ءُ بہ پہریز ایت،...... مئے ملک ءُ اگاں عوام است ۔۔۔۔آنہ بوگ ءُ برابر...'' مہاراج'' ءُ یک حلے ءُ آباں وتی گردن جھل کت، آ'' مہاراج'' ءُ خدمت کاریں...... بندہ آں...غلام آں دومی وزیر ءُ پدا گشت...'' مہاراج'' ما اے ملک ءُ عوام و بہ نہ ایتم...'' راجا بھوج'' ءُ سیمی وزیر ءُ جست کت...... اے تو عوام ءُ ایتم......؟

سیمی وزیر ءُ گشت...... اناں'' مہاراج'' بلکل اناں......!!

اے تو......!!؟'' مہاراج'' ءُ دومی وزیر ءُ گشت... بلکل اناں'' مہاراج'' دومی وزیر ءُ گشت۔ اولی وزیر ءُ جست نے کت تو آئی ءُ گشت......

''مہاراج'' دھوبی گاٹ ءُ سرا من لہتیں مردمانی چہ اشکلت یک مردے گشگا ات کہ اے عوام انت...... بلے ندامنا معلوم بوت کہ آ عوام نہ انت بلکیں دھوبی آں......

سیمی وزیر ءُ گشت...... ''مہاراج'' ترا یات بیتیں'' شاہی محل ءُ دیوان ءُ لہتیں شرپسنداں نعرہ جت ءُ گشگا اتاں، عوام چہ شدءُ مرگا انت آبانی گورا نہ تو...... چیزے ءُ کس...... راگ ءُ واستا گد، وبدے... بیمار بنت تو آبانی دواءُ درمان ءُ واستا ام نیست۔ بے وبدءُ

وزیرِاعظم ءَ حکم دات کہ اے شر پسندانی سرلگت دیگ بہاں ختم کنئے آہاں کہ'' آہاں'' مہاراج ءِ حکومت ءَ اے ہمیں گپ کتگ، عوام وشحال انت، اگں آہاں ہرچ تکلیفے است تو.... آوت پر چا نہ گشنت۔ آ کئے کئے انت ایشانی وکیل جوڑ بوتگ انت؟۔

ہے وہدءَ'' شاہی محل'' ءِ ڈن ءَ وہدے تئی جواناں لت بلا مینت... آ مردم کہ چ اتاں درست تتک انت، اودا لس بوٹ، پاگ، لت.... ءَ کا جہی پوست چ اتنت ہے چیزانی نام عوام انت'' مہدراج''....

اولی وزیرءَ گشت'' مہاراج'' ءِ سپاہانی چار تولہ گوں لتاں پنچاہ ہزار عوام ءَ چو بزہ میش ءَ وڑا گزاں کت برت انت...

'' مہاراج'' ءَ گشت... نوں منا یقین بوتگ کہ مئے ملک ءَ عوام نام ءِ چوشیں چیز نیست.....!!

اولی وزیرءَ گشت کہ بیشک !! اے نام ءِ چوشیں چیز مئے ملک ءَ نہ گواہیت'' مہاراج''....

'' راجا جبوت'' واب ءَ گپت۔ راجا ءِ دربارءَ جاک بوت کہ اے ملک ءَ عوام نیست۔

اگں است آنہ بوگ ءِ برابر....

عوام بلکیں مارا چاریت ایں بلے ما عوام بہ نہ دیستگ، عوام بلکیں ہے لٹانی، یونانی، پاگانی نام انت، عوام ءِ نام ءَ گرگا انت۔ آ دراصل ءَ عوام ءَ رودیگا انت.....!

عوام وت نہ گشیت، آہانی جاگہ ءَ'' شرپسند'' گشنت....!!

راجہ چہ واب ءَ پاداتک.... حکم بِئے دات کہ وزیراں انعام بدئیت۔

☆☆☆

لبزانک، کچہ چینی/ نگدءَ زبان ءِ بارو اواجہ صدیق آزات ءِ نبشتگیں نبشتانکانی گچین

تُنّاپیں تران

ہے زوتاں شمئے دستاں بیت۔ ایشی ءَ ابیدواجہ ءِ نبشتگیں دراج کشّیں لچہ'' شاعرءُ ارواح'' ہے کتاب ءِ تو کا ہوار انت۔

شنگ کار: سید لبزانکی مجلس امارات

Scanned by CamScanner

گریوگءِ توار

سلام بن رزاق/غین نون گل

منی مرتگاں۔ دگہ ناں مردم ہے سرپد انت کہ من مرتگاں۔ ڈاکٹرءَ اوں منی اتگ گس ءِ تہاءَ ڈانءَ گریوگءَ زاری انت۔ منی دوئیں جنک انوری ءَ نازوَ گریوگا انت۔ منی لوگی زینب ءِ مود شنگ انت ءَ گریوگا انت۔ البت منی پچ آصف گندگ نہ بیگا انت۔ آ چو مدامی وزاوتی پچ ءَ چوکیں سنکتاں گوں چوگی ءَ ات۔ زینب ءَ وتی منگلیک پروشت انت، آئی ءِ ساڑی ءِ لمب سینگ ءَ چہ لکشتگ ات ءَ جیگ ءِ سربری بٹن بتگ ات۔ وہدے آئی ءَ وتی دست ماں سینگ ءَ جنگ اتنت گڑا آئی ءِ زہلیں گور برزءَ شنگ اتگ اتنت۔ منا آئی ءِ اے سیاہ روحیں نہ دل کشیں گریوگ وش بیگانہ انت۔

اینگہ جنین آئی ءَ دارگا اتنت بلے آ گوں کس ءَ دارگ نہ بیگا انت۔ دگہ لہتیں جنین سریگ ءِ لمب وتی چماں داشتگ آئی ہمراہ گریوگا انت۔ مردیں آدم بزگیں چماں گوں آئی ءِ نیمگا چارگا انت۔ لہتیں مردیں آدم ءِ چم آئی ءِ نیم برہنگیں، نیم اندیمیں گوراں سک اتنت۔ چہ پیشی ءَ گیش سلیمان ءِ چم آئی ءِ گورانی حرا چو تیرءَ سک انت، من بے تاہیر باں۔ بلے من وَ مرتگاں۔ اف اے چونیں مرگے؟؟ من دیست کت کناں بلے حبر کت نہ کناں۔ من مارات کناں بلے سُرات نہ کناں، نپس ءِ تار ستگ انت بلے جان ءِ تہاریں گارءَ آ کجام چراگ انت کہ انگت نہ مرتگ کہ چہ پیشی ءَ منی گوں ڈنی دنیاءَ سیادی انگت است انت۔

ہبت ودمان منی تہاءَ اے چونیں دردانت چست بنت؟ زاناں عذابانی بندات بیتگ؟ یا حدا من زندگ بیگ ءِ رنج ءِ مارشت ءَ بچکیں۔ منی چماں گندگ ءَ عذاب ءَ چہ بہ رکیں، منی گوشاں اشکنگ ءِ شزاباں چہ پہریز۔ منی بودیگ ءَ زندءِ اِلاب ءَ بہ کش، من بہ کش مرجم ءَ بہ کش۔ منی چاریں نیمگا تر سناکیں سائگ ترگا انت۔ منی مرگ ءَ حال اش اشکتگ منی سیادءَ وارث ءَ ہمسائگ یکوئی آیگا انت۔ درہ حیراناں کہ من اناگہ چوں مرتگاں۔ سک سک ءِ توار چو ساہمیں ماراں منی وشاں پشگ ءَ ات اناگہ۔ چو پرچا بوت؟ اناگہ ءَ کجام اے سہمی ائیک انت۔ بازیں شریں مردے ات۔ بہ یگے ءِ دل یے نہ پرشتگ ات۔ بے وت دل ءَ ناودراہ بیت۔ شریں

مرد ماں گوں مدام انچوش بیت۔ بزگ ءَ چہ چکاں ہچ وشی نہ رست۔ بلے لوگی باز شریں دیندار ءُ وفادارے ات۔ لو لکے منی گوشاں پترہ انت۔ من چیہا لے جناں کہ مرد ماں نے سریں گپ ءَ نیلاں۔ بلے منا چوش کنگ ءِ تاگت کج انت؟

سلیمان جہل بیت ءُ درانی ءِ لوگبا تک ءِ گوشاں گپے کنگا انت۔ آ گوں ساڑی ءِ لمب ءَ چماں پاک کنت ءُ گردن ءَ سر ینیت۔ پدا منی لوگی ءِ گوشاں گپے جنت آئی ءَ گریوگا چپٹ دمبر تگ ات۔ بانک درانی آ نیگپیت ءُ پاد کنت، لوگی پاد آ ہگا یکرندے پدا دورے وارت ءُ کپیت۔ من آئی ءِ چوشیں نا کی ءَ ابکہ نیاں، جنیا دم تہاشت انت۔ یک ملا ہے بان ءِ تہا کیت، منی سرون ءَ ایریں کرشی ءَ سرانندیت ءُ کیسگ ءَ چہ دستی قرآن مجید یے کشیت ءُ تلاوت ءَ بنا کنت۔ گشنت مردگ ءِ سرون ءَ قرآن ءِ تلاوت کنگا مردگ ءِ عذاب کم بنت بلے من انگت ءَ سرجم ءَ نہ مرتگاں۔ قرآن ءِ ثواب وَ پہ مردگان انت منا چہ ایشی ءَ نچے رسیت؟ بلے ملا ءَ نزانتگ ات کہ من انگت ءَ زندگاں۔ آ گوں وتی ججیں توار ءَ قرآن شریف ءِ وانگ ءَ گلائش ات۔ یٰسین والقرآن الحکیم ...... سلیمان ءَ اگربتی روک کت ءُ دراہیں بان وشبو کنگا ات۔ آ جہل بوت ءُ منی چادر ءِ لمب یے شرکت ءُ منی نیم واہیں چمانی کونسانی سرا وتی لنکاں گوں زور پردات ءُ پونز ءِ کرا دست ءِ دل یے برت آ ؤرت کساس یے جت کہ باریں زندگ انت کہ مرتگ۔

منی تہا گم ءُ زہری ءِ چول یے چست بیت ءُ سینگ چہ کنت ءَ پر بیت۔ بلے منی دیم چوسنگ ءَ ساپ ات۔ منا سا بیت کہ منی مرگ یا ہرچ حالت یے ءِ تہا من گوزگایاں ایشی ءِ ذمہ وار کئے انت؟ سلیمان.....؟ اناں اے سرجم ءَ راست نہ انت۔ من وَ گوستگیں سئے سال انت درمانانی سرا زندگ اتاں۔ دو سال پیسر کہ منا دل ءَ پتگ ات آئی ءِ سوب وَ سلیمان نہ جتگ ات۔ نازو منی کستریں جنک اے وہدی کالج ءِ اولی سال ءَ ات اے وہدی آئی ءِ امبر کساس پانزدہ سال ات بلے اے امبر ءَ آئی ءَ انچیں ڈول ءُ داب یے آ ؤرتگ ات کہ تو ئیں میتگ پہ آئی ءَ گنوک ات۔ آئی ءَ گوں ہرکس ءَ انچیں داب یے ءَ کنداتگ ءُ ہیلوکشتگ ہرکس سر پد جتگ ات کہ آئی ءِ شوقی ءَ چلندگ ایوکا پہ بہائی ءَ انت۔ رد پہمگ یا وش پہمگ ءِ سوب ءَ دوورناء چاقو ءَ گوں درّ ودوچ کتگ ات۔ یکے نادراہ جاہ ءَ سر جتگ ات ءُ دومی بندیجاہ ءَ۔ من آ سر پد کنگ ءِ جہد کت۔ اے چونیں کارے تو بنا کتگ شریں لوگانی جنک چوش نہ کنت۔ چے نہ کنت؟ منی پسو ءِ بدل ءَ آئی ءَ منا جست کت، من ابکہ بیتاں......

بچار منی چک! ما شارا آزاتی داتگ بلے ایشی ءِ معنا ایش نہ انت کہ تو چوکیں جنکانی رنگ ءَ سگریٹ بہ کش، چرس ءِ دم بجن ءُ ہر وچ شپ ءِ نیم ءَ گوں وتی چوکیں یار ءَ لوگ ءَ بیا۔ ابا اے چوشیں گپ یے نہ انت کہ پریشی ءَ تو گمیگ ئے منی دراہیں دزگہار انچوش انت۔ آئی ءَ وتی تراشتگیں مود چندا تنت ءُ وتی برزیں سینڈلاں گوں تک تک کنان ءَ چہ بان ءَ ڈن شت من پہ ابکی آئی ءَ چارگا اتاں۔ من اے گلگ گوں زینب ءَ کت۔ بلے زینب منی نائی ءِ گرنچ ءَ شر کنگا ات ءُ منا سر پد کنگا ات کہ مرچاں تو وت سرا وت کسان کسانیں گیاں بد برئے تو وت گشتگ ات کہ مردم باید انت وتا گوں چاگرد ءَ ہموار بکنت۔ نازو ہرچی کنگھا انت، آ آئی ءِ چاگرد ءِ لوٹ

انت۔ بلے زینب ____ من لوٹ ات گپ بجناں بلے زینب ءَ منی دپ داشت۔

ترا دیر بوگا انت۔ تو برو من ہستاں ناں! اے گپ آئی ءَ انچیں بچکند گے ءَ ءِ ہیسی ءَ گوں جت کہ منی دراہیں پریشانی چو پکی ءَ بیت انت۔ من گل ءَ بال بیت ءُ شتاں کارگس ءَ۔ باریں چہ گپے ات کہ چیزے سال انت من زینب ءِ ہچ گپ ءَ اناں نہ کشتگ ات بگندے منی جان ءِ رگ میزان میزان ءَ ست بیگا اتنت یا گڑا زاناں من زینب ءِ سرا چہ حد ءَ گیش بیسہ کتگ ات۔ بن ءَ چہ چوش نہ بیتگ من وَ یک وش تب ءُ وش وراک ءُ زند ءِ لذتانی تام زیروک۔ بلے وتی تب ءَ زند گوازینوکیں انسان یے بیتگاں۔ زرچ کنگ ءُ دل ءِ سیر ءَ عیش کنگ، ہے منی زند ءِ ہر روچی ایں ہیل بیتگ۔ منی گوں باز ءَ پجاروکی بیتگ ات۔ ایشانی تہا جنیاآدم اوں گوں بیتگ۔ منی گوں بازیں جنیاآدماں درستی ءُ راستی بیتگ ءُ باز ءَ گوں وپت وواب اوں بلے پیسر ءِ ساد ءِ گوراکنگ ءِ حیال بہہ نیاتگ۔ زینب ءَ پیسر من جنین ءَ ایوک لیبو کے سرپد بیتگاں دگہ ہچ۔ منی گوراز ریتگ جان ءَ ہاٹی ءُ دل چہ واہگ ءَ پرات۔ من جنیاآدم چو گاڑی ءِ پیاکار مرز کتگ ءَ میٹر ءِ حساب ءَ زر داتگ ءُ دیماشتگاں، برے برے یک یک گاڑی یے ءَ گوں لفٹ رستگ۔ بلے منی کارپدیسل کنگ بیتگ ہر جاہ روگی بیتگاں شتگاں گڈ بائے، اللہ ءِ سیارے گشتگ ءَ ایر کپتگاں بلے نزاناں من وہدے زینب اولی رند ءَ دیستگ ات گڑا کوہنیں فارسی ءِ بندے گیرا اتگ ات: کرشمہ دامن دل می کند کہ جا اینجا است

زینب ءِ گندگا گوں من وتی دل ءَ گشت کہ اگاں تو گیس زند یک جنین یے ءَ گوں گوازینگ بہ بیت تہ آ ایوکا زینب بیت کنت۔ منی امبر آوہدی سی پنچ ءَ گوستگ ات ءُ زینب ءِ ورنائی چو پلگ ءُ سر سبزیں کشار ءَ ات۔ آئی ءِ منڈیں ءُ شرابی پت ءَ چہ وامدارانی وام ءَ آزات کنگ ءِ بدل ءَ من چہ آئی ءَ زینب ءِ سانگ لوٹ ات۔ اناں...... من زینب جست نہ کتگ ات۔ کوچک ءِ یک شانزدہ ہبدہ سال ءِ نیم وانندہ گریب ءُ وامداریں پت یے ءِ جنک ءَ چہ آئی ءِ مرضی جست نہ کنگ چوشیں نہ بخشوکیں گناہے وَ نہ بیتگ، ماں شہر ءَ آہگا پد بندات ءَ زینب باز حاموش ات۔ بلے زوت سپر مارکیٹ ءَ شاپنگ، تیاب دپ ءِ سیل، مزنیں ہوٹلاں ورگ، دیواناں نوکیں نوکیں فیشن ءِ گد، گراں بہائیں سہر، نائٹ شوز، اگزی بیشن، آرٹ گیلری، باسکوپ، تھیٹر، درستاں آئی ءِ بے نامیں ایتکی ءَ بے سوبیں حاموشی چو گج ءَ بال داتنت۔ آئی ءَ کوچک ءَ ایوک شش جماعت در برتگ ات بلے مزن مزنیں دیواناں نند و نیاد ءِ سوب ءَ یک سالے ءَ تہا انگریزی ءَ بلد بیت، نوں مناوتی سنگت ءُ آہانی لوگیانی دیما آئی ءِ پجار کنگ ہچ لج نہ بیتگ ات۔ آماں چارگ چارگ ءَ منی چاگرد ءَ انچوش ہوار بیت گشئے آ بن ءَ چہ ایشی ءِ بہرے ات، آئی ءَ منی سگریٹ کشگ ءُ شراب ورگ ءَ بہہ بد نہ برتگ۔ من چوشیں شرابی یے نہ بیتگاں بلے دیواناں برے برے گوں سنگتاں ورگ ءُ سگریٹ کشگ مناوش بیتگ۔ من وتی گوشگیں دراہیں یارانی بابت ءَ گپ جتگ ات۔ بلے آئی ءِ پیشانی کرچک نہ بیت آئی ءَ منی گپ اشلتگ ات بچکند اتگ ءُ منی پشک ءِ بٹن یے ہچ کتگ انت وتی لبمیں لنکاں گوں میزان میزان منی دل ءِ پٹ یے سارتگ اتنت۔ یکروچے من آئی ءَ گشت من وتی بابت ءَ ترا ایکس حبر گشتگ ___ تو بدنہ

بمگ

برتگ ـ اناں اے بد برگ ءِ گپے نہ انت ـ

ہر کسی گوراز ربیت آ ہر چی کت کنت ـ پہ کندگ آئی ءَ اے گپ پہ بے سمائی جتگ ات بلے منا سما بیت گشئے یک کارچے منی سینگ ءَ لگ ات ـ تو منا کلاگ گرگائے؟... اناں.... اے کلاگ ءِ گپے نہ انت ـ تو منی پت ءِ کمک کتگ دگہ گناہے وَ نہ کتگ ترا ہما کئگی ات کہ تو کتگ ـ ہے گپ ءِ گشگا گوں آئی ءَ منی پشک ءِ دراہیں بٹن پچ کت انت ءُ وتا منی سینگ ءَ چیر دات، آئی ءِ ہے داباں منا گنوک کتگ ات ـ

زینب ءَ گوں سیر ءِ من باز وش اتاں آ اوں وش ات ـ بلے برے برے آئی ءِ چمانی تہا یک بے نامیں اپجکی یے ءِ سائگے گندگ بیتگ ات ـ من جست کتگ ات آئی ءَ حبر گار کتگ ات ـ بکندے آئی ءَ وتی میتگ وتی لوگ ءُ وتی پیوگاہ سرجمی ءَ نہ شمشتگ ات اے وہد ءَ گڑا من آئی ءِ وش کنگ ءِ ہاترا نوک نوکیں سوگات گیپت ءُ داتگ ات، سیل ءَ برتگ، ہوٹل ءَ نان وارینتگ ـ تاں وس ءَ بیتگ آ وش کتگ ات، میزان میزان ءَ آئی ءِ اپجکی گار بیت فیڈ آوٹ ءُ آئی ءِ چم انچو رژناہ بیتگ انت چوکہ یک گونڈیں زہگے ءِ چم بازلیبوک گندگا رژناہ بنت ـ زینب میزان میزان ءَ منی ذات ءِ سراچو زرد رنگیں تچوکیں کاہ ءَ پتاتگ ات آئی ءَ منی کسان کسانیں لوٹ ءُ کارانی ہنچو حیال گورا ات کہ من ہر کار ءَ آئی ءِ محتاج بیتگاں ـ

سہب ءَ چم ءِ پچ بیگا گوں آئی ءَ چہ درستاں پیش پمن چاہ آوُرتگ، سگریت ءُ لائٹر ءَ کاریت ایر کنت ـ من سگریٹ یے رُدک کناں پسیل ءَ رواں پسیل ءِ دراہگا گوں منی دست ءَ دنت دانکہ وتی دستاں گوں کریے اوں جنت برے برے وتی دستاں گوں منی دنتان یے برش اوں کتگ انت برش کنگا پد من جان شودگ ءَ شتگوں ـ جان شودگ ءِ سہت ءَ باز برا آئی ءَ منی جان ءَ سابون لگاشتگ ءَ منی جان یے ششتگ ، وہدے من کارگس ءِ روگا ساجو بیتگاں منی ٹائی یے شر کتگ ات کارگس ءَ روچے یک دورند ءَ ٹیلیفون کتگ ءَ منی حال جست کنگ آئی ءِ عادت بیتگ ، منی گدانی رنگ ہمائی ءَ دوست کتگ ات ـ دو چائینگ ہمائی تب ءِ بیتگ دانکہ منی کوش اوں ہمائی ءَ دوست کتگیں بیتگ انت ـ ہم شپ گوں وتی نازرکیں لنکاں منی سر ءِ زرم زرم ءَ سارگ آئی ءِ ہمروچی ایں کار بیتگ ـ چہ دل ءِ اٹیک ءَ پدءَ آئی ءَ مناچپٹ کا نچ ءِ لیبو کے کتگ ات ـ دانکہ شپ ءَ وسگ ءِ سہت ءَ اوں آئی ءَ منی باز حیال کتگ ات گشئے آئی ءَ ترس ات کہ آئی ءَ کے سرگ ءَ گوں من پرشاں ٹکر ٹکر باں ـ من وہدے آئی ءِ اے پیم کنگا زہر گپتگ اتاں گڑا آئی ءَ منی بزگ ءُ سہڑ ینگ بنا کتگ ات ـ م... ئے سال بیت من گوں وتی دستاں آئی ءِ براہنگ یا آئی ءَ کور بند ءِ گرنچ ءِ بوجگ ءِ پرلذتیں ـ ہتاں چہ زہر اتاں ـ منا آئی ءَ اے موہ نہ داتگ ات منی دست ءِ برگا پیش آمنی دیما چوبے کمائیں ـ گار ءَ براہنگ بیتگ ات ـ گوں چماں منی گردن ءَ چہ منی جان ءَ جتا کنت ءَ وہدے من چو ماہی ءَ پلپتگ ءَ باں گڑا پہ مہرے منی سرا وتی زانسراں ایر کنت مناچکیت ءُ چٹیت چماں داریت چو شکہ یک گوکے وتی چک ءَ چکیت ءُ چٹیت ـ منا گوں آئی ءَ صحبت کنگ ءَ نوں آلذت نہ رستگ ات کہ یک دہقان یے ءَ وتی زمین ءَ وارن کنگا رسیت ـ آئی ءَ

مناایوکا یک کاہ چنو کے کتگ ءُ یلہ داتگ ۔ آئی ءَ گوں من چوش پرچا کتگ ات؟ آئی ءَ میزان میزان ءَ مناوتی محتاج پرچا کتگ؟ منا اے پیم جان دزکنگا آئی ءِ کجام جذبگ کارکنگا ات؟ پہ مہرءِ نام ءَ چہ من بیرے گرگا نہ بیتگ ات؟ آہ ــــ بلے نوں من حیال کناں گڑا پدر بیت ۔ ایشی ءَ وتی بیر گپتگ ۔ یک انچیں وشیں بیرے بلے باز بے رحمی ءَ گوں گپتگ یے مناہما بر ہمن یات اتک کہ آئی ءِ چرک گوں درچک ءِ کنٹگاں اڑیت ءُ چرک درِیت ۔ گڑا آئی ءَ درچک چہ بن ءَ نہ کش ات آئی ءِ ہنڈالانی تہا یک بینگ ریتک چیزے روچ ءَ کرم ءُ لولکاں درچک ءِ ہنڈال چہ جڑاں گارکت ءُ اِشت ۔ منا یک شیطانیں جنین یے ءِ کسہ اوں یات اتک کہ باز ڈولدار ات ۔ ہرکس ءَ گوں آئی ءَ صحبت کتگ ات دومی روچ ءَ آچوڈکال زدگیں درچکے ءِ پیا گیمران بیتگ ات ۔ بیست سال ءَ من زہرءَ شربت سرپد بیتگ ءُ وارتگ اتاں ءُ منا کے اوں شک نہ بیتگ ۔ دراہیں جنیاآدم شتگ انت، ملاگوں وش گٹی ءَ قرآن ءَ تلاوت کنگا انت ۔

جنیاآدم جاہ ءِ دروازگ ءِ چانٹ ءِ سراانوری نشتگ ات ءُ گوں ہدوکیں چماں منا چارگا انت آچہ گریوگ گریوگا ساپارات ۔ دوسئے ارس ءِ ترمپ انگت ءَ آئی ءِ مچاچانی سرا چوشپ چراگ ءَ ترپک ءَ انت ۔ آہ منی جنک ــــ انوری مئے اولی چک ات ۔ چہ نالگ ءَ آئی ءِ راستیں پادحراب انت، زینب ءِ وش دوستیں تب یک دراہ جان ءُ پل دوستیں چکے ءِ لوٹوک ات ۔ انوری آئی ءِ تب ءَ گوں نہ کپتگ ات ہمیشکا انوری ءِ سیادی ءَ گوں آئی ءِ دل ءَ یک گک یے کپتگ البت نازو ءُ آصف آئی ءِ دل ءِ ٹکرانت ۔ زینب ءَ آصف ءُ نازو ءِ رودینگ وتی تب ءُ داب ءَ کتگ ۔ البت انوری ءَ آئی ءَ بہہ جست نہ کتگ ۔ بکندئے ہمے سوب انت من انوری ءَ گیشتر مہردیگ ءِ جہد کتگ ۔ زینب ءِ بے سریں مہرءَ آصف ءُ نازو بے سرکتگ اتنت، ہردوئینانی ہیل ءُ عادت روچ پہ روچ حراب بیگا اتنت ۔ آسرپد ات یکردچے اناگت ءَ نازو ءَ اتک گشت کہ آئی ءِ لاپ پرانت ۔ پہ منی ہیمیں جاگردزدگیں مردے ءَ اے یک نہ وشیں گپے ات ۔ چہ وتی ہمریشانی چماں رزواہ بوگ ءِ ترس ءَ منی ہستی لرزائینت، منا سما بیت گشئے یک زوراکیں پنجگے ءَ منی دل وتی مچ ءَ زرتگ ءُ پرنچگا انت چوش امب ءَ پرنچنت ءُ آپان کش انت ۔ اے منااولی اٹیک ات ۔ وہدے ہوش ءَ اتکاں من نادراہ جاہ ءَ اتاں ۔ زینب ءَ مناتسلا دات ءُ گشت ''پریشانی ءِ گپ نہ انت یک شریں داکترے ءِ نادراہ جاہ ءَ نازو ءِ کارکنگ بوت نوں آجوڑ ءُ وش انت'' ۔ زینب ءَ منا اے حال انچو سدکی ءَ گوں دات گشئے نازو ءِ پادکنٹگے لگ اتگ ءُ نوں آکنگ کش اتگ انت ۔ بلے منی سینگ ءَ پہ مدامی شکوگے پترتگ ات آئی ءِ دردءَ مناسہت ءُ دمان بے تاہیر کتگ ات ۔ زینب ءَ پہ پاگی ءُ علاج تاں وس شتگ ۔ کتگ ات شہرءِ چہ درستاں مستریں داکترءَ گوں گپ اش جتگ ۔ شریں مزنیں نادراہ جاہانی جانچ سینٹراں مناسرجم پیش داشتگ یے ۔ داکترانی دلگوشی گران نہادیں درمانانی ءُ زینب ءِ مہرءَ من میزان میزان ءَ دراہ بیان اتوں کہ شش ماہ پدمنادومی اٹیک بیت ۔ وہدے یک دل ءِ نادراہیں پت یے ءِ دروازگ ءِ دپ ءَ شپ ءِ نیم ءَ پولیس ءِ سپاہیگے ہیت ءُ بکشیت کہ تئی ہبدہ سال ءِ ورنائیں بچ درمان ءِ بہا کنگ ءِ بہتام ءَ گرگ بیتگ گڑا پت ابید چکروگ ءُ کپگ ءَ دگہ چے کت کنت ۔ زینب باریں کجام حاک ءَ گوں جوڑ بیتگ ات کہ آئی ءَ ہچ پرواہ نہ بیتگ ات ۔ آصف ماں دومی

روچ ءَ پہ ضمانت یلہ بیت بلے چیزے روچ ءَ پدآ آئی ءِ کیس چیٹ ءَ ہلاس اش کت ۔ زینب ءَ یکرندے پداوتی نزانتگیں پجاروکی شریں وہدے ءَ کارمرز کتگ ات ۔ من مارات کہ لوگ ءِ مستری چہ من چو چتکاں زرتگیں حاکانی پیار رچگا انت بلے من ہچ کت نہ کتگ ات بکندے ئے نوں ہمن چیزے کنگا ہچ پشت اوں نہ کپتگ ات ۔ زینب ءَ مناچکاں ءُ لوگ انچوش وتی دستاں کتگ ات کہ ابیدئے آئی ءِ رضاءَ بکندے ئے نوں من ساہ اوں زرت نہ کتگ ات ۔ داکتراں منا سرجم ءَ آرام کنگ ءِ شورداتءُ من وتی دراہیں چست وایر بیتا تگ اتنت ءُ وتی وابجاہ ءَ بندیگ اتاں ۔ وابجاہ ءَ غلام علی ءُ پنکج اداس ءِ توار ءَ سوت اشکنگ ءُ وی سی آر چارگ منی تیوگیں دزگٹی ات ءُ زینب چو مدامی ءَ منی حذمت کنگا ات ۔ آصف ءُ نازواوں برے برے روچ ءَ چارگ ءُ حالپرسی ءَ اتکگ اتنت ۔ البت انوری تاں دیرءَ منی گورا نشتگ ات ، برے منی پادے پرنچ اتگ انت برے منی سرے مالش کتگ ءُ وہدے من وی سی آر ءُ ٹیپ ءَ چہ بیزار بیتگاں گڑا گوں من نشتگ پتائی لیب یے کتگ ات ۔ یکروچے زینب ءَ منا اتک ءُ گشت کہ مئے کوہنیں نپرجگنا تو ءَ کاریلہ داتگ ءُ شتگ منا باور نہ بیت ۔ آپانزدہ سال انت منی گوراکار ءَ بیتگ من اے گپ ءَ اوں حیران اتاں آئی ءَ گوں من ہچ نہ گشتگ چوں شتگ ۔ دومی روچ ءَ زینب ءَ سلیمان منی گورا آورتگ ات ءُ گشت یے کہ من ، سلیمان جگنا تو ءِ جاہ ءَ ڈرائیور کتگ ۔ آئی ءَ اے اوں گشت کہ آ سلیمان ءَ پجاہ کاریت ، آئی ءِ میتگ ئیگ انت ۔ سلیمان ءِ سرجہل ءَ دستے بستگ ءُ اوشتاتگ ات منا آئی ءِ اے داب دوست بیت ءُ من ہو کت ۔ سلیمان ڈرائیور بیت ۔ بلے آباز جوانیں مردے ات ۔ ڈرائیونگ ءَ ابید آئی ءَ لوگ ءِ بازیں کسان کسانیں کار انچوش وشدلی ءَ گوں کتگ اتنت کہ لوگ ءِ دراہیں مردم پہ آئی ءَ وش اتنت میزان میزان ءَ آئی ءَ وتی دست لوگ ءِ کاراں گوں انچوش مان کت گشئے آ لوگ ءِ تہہ ءِ مردم انت ۔ آئی ءَ منی باز عزت کتگ ات ، منی دپ ءَ ہرچ گپے دراتکگ ات آئی ءِ اشکنگا گوں آچوداشتگیں سگ ءَ منی گورا اتکگ ات ۔ اے اناگت ءَ ڈن ءَ جہکا جیک پچ ئیگ انت ۔ توارے کیت مردگ ءِ ارداچ اتکگ انت ۔ پدا یکے ءَ آواز دات ولجہ بانگی اتکگ ، بانگی اتکگ ءِ گرانیں توار اتک ۔ آپ ساجوانت؟ ہوہو درست ساجوانت ایو کا شودگ ءَ بنا کن ات ۔ کے دیرءَ پد چیزے مردم ءَ منا چہ پلنگ ءَ چست کت جہل ءَ بان ءِ یک کنڈے ءَ پچیں دار ءِ یک پٹیں تختہ یے ءِ سرا لیٹ دات یک دو مردم ءُ منی گدانی کشگ بنا کت ۔

چم ءِ وت دیستگ ات زینب یک یک ءَ وتی پنچاں کشگا ات ۔ میکسی ، برا ، بکنی ...... ءُ سلیمان کرشی ءِ سرا نشتگ ات ءُ گوں شدکیں چماں آئی ءِ نیمگا چارگا ات ، نیمروچ ءِ وہدا ت زینب ءَ منا درمان دات ءُ آرام کنگ ءِ گشت یے ، ترا آرام کنگی انت ۔ تو بے سوب باز پکر کنئے ناں! بکندے ئے اے درمان تئی دماغ ءِ تاہیر ءِ ہاترا انت ، من پرچا اینکس پکر کناں ۔ نازو بہ بیت کہ آصف آخر زینب اوں ایشانی مات انت ۔ زینب ءَ ایشانی کتگیں کارانی کے اوں اثر نہ بیتگ بلکیں آ ءِ مزن مزنیں ویلاں انچو سرپد بیت گشئے آ دیل مئے لوگ ءِ تہہ ءِ نہ انت حالتاک ءِ یک حالے ۔ وہدے منا نادراہ جاہ ءَ مشینانی حوالگ ءَ کتگ ات اش ، آ وہدی اوں من آئی ءِ چمانی تہا اپکی نہ دیستگ ات اودا اوں گوں بچکنداں منی دل یے وش کتگ ات ءُ منی سیاد ءُ وارساں زینب ءِ دلیری ءِ چینکس توسیپ کتگ ۔

Scanned by CamScanner

بلے منی دل ءِ چینچو لوٹ اتگ کہ آگوں گریوگا مناں امباز بکنت ءُ منی سینگ ءِ سرا سر ءَ ایر بکنت باز بگریت ءُ من آئی ءِ ملگوراں بہ ساراں نگٹی ایں تواراں بکشاں پکر مکن زینب من زوت وش باں تو انچو مہ گرے زینب۔

بلے منی ارمان ایوکار مانی ات۔ ہے حیال ءِ تہا نزاناں کدی چم بند بیت انت منی دل ءَ پدا منی چم یک بے سریں واب ءِ بیچ بیت انت۔ من اسپین ءِ وتی یات ءَ نہ شنتگاں بلے آ اسپین ءِ شہرے ات، منی دل ءَ میڈرڈ ءِ بُل فائٹنگ ءِ یک ندارگے ات یک باز مزنیں پڑے ءِ چاریں نیمگاں گیلریاں ہزاراں تماشہ چاروک نشتگ جیڑگا سرپچیں دابے ءُ دستاں سرینگ چیہال جنگا اتنت۔ منا جنگی پچ گورا اتنت دیم ءِ پڑ وریں سانڈ ءِ حسدی چماں چارگا اتاں انا گت ءَ تماشہ بنا بیگ ءِ گھنٹی توار کنت ءُ بپیشکا منی مارشتانی تہا دگری یے کیت منا سما بیت گشئے آ لُک پشکیں مردک من نیاں دگرے ءُ دیما کہ سانڈ ءَ اوشتاتگ اصل ءَ آ سانڈے نہ انت بلکیں منی جند انت۔ من چاراں آ مردک سہریں بیچ ءِ سرینگ ءَ انت ءُ من چو تیر ءَ آ مردک ءِ دیما روگا اتاں۔ منا سما بیت کہ منی تہا سانڈے ءِ تاگت اتگ ءُ من یکیں بوستگ ءَ گوں دیم ءِ مرد ءَ پڑ ءَ چہ ڈن دور دات کناں۔ بلے اے چی؟ من وہدے چہ زہر ءَ پر آمردک ءِ نزیک ءَ رواں گنداں آئی ءِ دست ءِ بیچ سہرے نہ انت سیاہے۔ من اجکہ باں۔ بایدانت من آ مردک ءَ راگورگندے بدیاں وت شکون دیم باں زمین ءِ سرا کپاں ءُ منی چم بیچ بنت، منی دل باز دریگ ءَ ات ءُ جان چہ ہید ءَ میچل ات من لرزگا گوں نپاد ءَ چہ پادکایاں دیوال ءِ گڑیال ءَ سئے بج ءُ پنچ منٹ ات۔ تو گیس گس ءَ بے چڑ کہی ءَ مانشانتگ ات ءُ اے بے چڑ کہی ءَ گڑیال ءِ ٹک ٹک ءِ توار گوشاں کدیگ جنگا ات، من سک تنیک اتاں گوں توال ءَ دیم ءِ ہید ساپ کنگا پد دیم پہ آسروک ءِ نیمگا رواں کش ءِ بان بندات بکندئے زینب انگت واب انت من آسروک ءَ رواں چہ فریج ءَ آپ ءِ بوتل یے کشاں۔ بے یالی دروازگ ءِ شم ءَ سرک کناں۔ زینب یک یک ءَ وتی پچاں کشگا انت۔ میکسی، برا، بکنی۔ ءُ سلیمان کرشی ءِ سرا نشتگ گوں شدیکیں چماں آ ءَرا چارگا انت۔ نوں زینب ءِ گورا نکرے بیچ اوں پشت نہ کپتگ۔ آ سلیمان ءِ دیما دراج برہنگ اوشتاتگ ءُ بے شرمی ءَ گوں بچکندگا انت۔ منی چماں حون پٹیت، من چیہال جنگ لوٹاں بلے منی توار چہ نک ءَ در نئیت۔ سلیمان چہ کرشی ءَ پاد کیت زینب ءِ کش کنت اوشتیت ءُ انا گت چو رستر ءِ پیا آئی ءَ چنڈ گالگیت گشئے آئی ءَ بوٹیگ بوٹیگ کنت۔ من سرپد باں زینب چہ زہر ءَ چیہالے جنت بلے آ چولہر ءُ لیتاریں شدیکیں کچک ءَ بے تواری وتا لچینگ ءَ ات، منا سما بیت کہ من سگ ءِ حد ءَ گوستگاں ءُ لرزگا یاں۔

من یکبرے پدا لوٹ ات چیہالے جناں بلے وہدے چہ نک ءَ توار در نہ کپت گڑا من زور ءَ دروازگ جنگ بنا کت۔ پدا یکوئی من دوئیں دستاں گوں دروازگ ءَ جنگا اتاں۔ انا گت ءَ منی دپ ءَ عجب عجبیں گپ در آہگا ات۔ اے انچیں توارے ات گشئے یکے ءِ گرا اکارچے ایر بہ بیت بکندئے من آہاں بد کشگا اتاں آہاں زاہ و بد دیگ لونگا اتاں بلے زہر چہ سگ ءِ حد ءَ گیش بیگ ءِ سوب ءَ حمر ایوکا بے سریں توار ءِ رنگ ءَ دراہگا اتنت۔ من تا دیر ءَ دروازگ ءَ جنگا اتاں بے سریں توار کشگا اتاں تہ انا گت دروازگ بیچ بیت ءُ

Scanned by CamScanner

یک پزوریں دست بے منی جیگ ءَ گپت ءُ منا تہا ژپ ات۔ من تتران ءَ زمین ءِ سرا کپاں سلیمان ءِ دوئیں دست ماں سرزین ءَ اتاں چہ زہرءَ پر چماں گوں منا روک روک ءَ چارگا ات۔ زینب ءَ چادرے وتی جان ءَ پرداتگ ات پلنگ ءِ سرا دراج نہ وشیں چماں گوں منا چارگا ات من چیہالے جت۔ بے غیرتیں کیبر اے کچک تو پے باتر اذ رائیور کتگ ____ اے تاں کدی تانیں بیگا انت......انا گت منا کُلگ ءَ گپت۔ زینب ءِ لنٹانی سرا یک زہریں نچکند گے اتک۔

آئی ءَ و پسکیں جاہ ءَ بازسدکی ءَ گوں پسوداتے۔ چیہال مجن تئی دل نزورانت۔ من زہرءَ ترکگی اتاں۔ چہ زمین ءَ پاد آ تک ءَ چیہالے جت کچک من تراکشاں ____ سلیمان ءَ منی گردن گپت ءُ دوئیں دست منی گٹ ءَ سک داتنت۔ اناں سلیمان مہ کُش یے تو برو ڈن ءَ۔ سلیمان ءَ منی گردن یلہ دات ءُ چہ زہرءَ پر منا چاران ءَ ڈن ءَ شت۔ گشئے توک یے منی گٹ ءَ کپتگ ات۔ منا پدا کلگے ءَ گپت ءُ من یکوئی کُل ات۔ زینب چہ پلنگ ءِ سرا پاد کیت پہ من گلاسے آپ کاریت۔ پدا منا گپت سراچست کنت۔ منا آپ وار ینیت۔ منا سما بیت گشئے منی سینگ ءَ بے حساب ءَ کانار چترگ ءُ درآ ہگا انت۔ میزان میزان ءَ چہ سوزمان ءَ منی سینگ دوزہ یے جوڑ بیتگ ات۔ ساہ روگ ءُ آ ہگا ات چوشکہ برزءُ جہلیں زمین ءِ سرا یک چکے کپان پادان گوکوءَ بہ بیت۔ من گوں بزگیں چماں زینب چارات۔ آئی ءِ چمانی تہا پشومانی است ات نیکہ ترس۔ ایوکا یک گریتگیں زنگے ءِ سہر ینگ ءِ داب یے ات۔ منی چم ارس بیت انت زینب ءِ دیم دنز بیگا ات۔ یک ترندیں کلگے ءَ گپت من نزاناں چہ آئی پدچی بیت۔ وہدے من کرّ دگور ءِ چاگرد ءِ سر پد بیگ ءِ لائق بیتاں تہ من مرتگ اتاں ءُ منی میت پلنگ ءِ سرا ایراش کتگ ات، لوگ ءَ گریوگ ءُ زاری ات۔ نوں منی میت ششتگ ءُ ساجو کتگ ات اش، سرا ءُ گرداں پاداں اسپتیں کفن یے گوراداتگ ات اش۔ منی گوش ءُ پونز ءِ ٹنگانی تہا کرپاس ءُ چندن گول کتگ ءُ مان اش کتگ ات۔ پیشانی ءَ سندل مشت ءُ ملا ءَ آئی ءِ سرا لاالٰہ اِلااللہ نبشتہ کت۔ بازیں مردے ڈن ءَ مچ بیتگ ات ہے سہت ءَ کیے ءَ منی چک توار پر جت ____ آصف۔ منی چک آصف ءَ ننگ ٹنگی کلاہے سرءَ ات، دیم یے رتکگ ات سہت ءُ دمان گوں دزمال ءَ وتی چم ءُ پونز ءَ ساپ کنان ءَ منی راستی نیمگا اتک اوشتات۔ انا گت سلیمان ءِ توار اتک منی چک آصف! اگاں تو گشئے میت ءَ چست کنیں۔ جنازہ ساجوانت من ابکہ بیتاں کہ سلیمان ءَ ہرو ہدءَ آصف ءَ را آصف گشتگ ات مرچی آئی ءَ چک گشگا انت۔ من چم سک دات ءُ آصف چارات من آئی ءِ شکل ءِ تہا کے کے سلیمان ءِ شکل گندگا اتک۔ من بے تاہیر بیتاں بلے چوش چون بیت؟؟ انگت ءَ منا گیرا تک کہ وہدے کار ءِ باترا زینب ءَ سلیمان ءَ لوٹ کتگ ات گڑا گشتگ ات یے، کہ آ سلیمان ءَ شری ءِ سرا پجاہ کاریت، آ، آئی ءِ میتگ ءُ نیگ انت۔ یکبرے وَ منی تہا چست وار یے ءَ جہہ جت، یک لوڑے چست بیت۔ منی حیال چو گورم ءَ چست وار بیگا اتنت منی پگرءِ بند یک یک دومی ءَ گوں انچو ہوار اتنت کہ حقی ایں سرگارات۔ پدا یک یک ءَ دراتیں بند یک گوں توارے ءَ ست انت۔ من دمبر تگ اتاں من وتی رگ یکپارگی ڈلگ کتنت۔ منا باز تاہیر رست۔ چول میزان میزان ءَ یک دومی ءَ گوں ہوار بیگا اتنت۔ تلاوگ آرام بیت چوشکہ گشئے کیے ءَ آزاتی

Scanned by CamScanner

برسیت۔ انا گت من دیستگ ات آصف کونڈانی سرا منی سرون ءَ نشتگ زارزارءَ گریوگا انت۔ گریوگ ءَ گشگا انت ڈیڈ منا پہل بکن۔ دو سے مردم ءَ گپت چہ اودا پاد کت، آئی ءِ گریوگ ءِ توار ءَ گوں جتیناں پریات بے بنا کت۔ گڑی ایں سہت ءَ من دیستگ ات شش ہپت جنیاآدم ءَ کپتگ ءُ داشتگ ات ءُ آدروازگ ءِ دپ ءَ اوشتاتگ ءُ دوئیں دستے منی نیمگا چست کتگ اتنت بے حساب ءَ گریوگا ات۔ آئی ءِ پشتی نیمگا اوشتاتگیں نازواوں گندگ بیت کہ چمے چہ ارس ءَ پر اتنت یک نیمگے انوری ءَ اوں یک زالبولے ءِ کوپگ ءَ سرا ایر کتگ ات منا چارگا ات۔ آئی ءِ چم اوں چہ ارس ءَ تر اتنت، باریں انا گت چی بیت کہ منی تہا یک بے چڑ کہی یے اتک۔ نوں مئے دل ءَ پہ کسے ءَ مہر است نیکہ کنت انچو سا بیت سیاد وارث ءِ یمسر پرشتگ ات ءُ دراہیں نقش کوردیم اتنت۔ زرد ءِ لوح سر جم ءَ ساپ بیت ہے وہد ءَ ملا دیما اتک ءُ منی دیمے کفن ءِ تہا ڈب ات ءُ سرءُ پاداں کفن ءِ لمب بست انت۔

نوں من ہچ دیست نہ کناں ایوکا تواراں اشکناں۔ گوں کلمہ شہادت ءِ یک وشیں توارے ءَ منی میت اش چست کت ءُ جنازہ ءِ سھت ءِ سرا ایر کنگا انت، گریوگ ءُ چیہال انت۔ ملا ءِ گرانیں توار کیت کلمہ شہادت۔ جنازہ ءَ چست کناں۔ من دیست نہ کناں بلے کساس جناں گشاں کہ اے وہدی جنازہ ءَ میتگ ءِ مسیت ءَ برگا انت۔ چپ چپ دز نماز گرگ ءِ توار۔ سرپاں تچک کن ات، سرپاں تچک کن ات توار انت ملا جنازہ ءِ نماز ءَ وانئیت، نماز ہلاس بیت۔ یکرندے پدا مردم جنازہ ءَ چست کناں ءُ قبرستان ءِ نیمگا رہادگ بنت۔ من کساس جناں اے سپر مارکیٹ ءِ چار راہ انت۔ اے سیتا گیتا بار انت۔ برے برے گوں سنکتاں ٹائم پاس کنگا شتگ اتاں۔ اے نیو ماڈل تھیٹر انت۔ من پہ کساس وتی پگر ءِ کوپگاں سوار وتی جند ءِ جنازہ ءِ ہمراہ روگا یاں۔ جنازہ قبرستان ءَ رست ______ کے منومنو ءِ توار کیت۔ ساز سامان اش آورتگ انت؟ قبری کج انت؟ اڑے حیال کن...... تر انت ابا قبر گیش جہل...... شر انت...... واجہیں ملا تگرداں...... بس...... کنئے ایر کیت۔ اللہ بخش...... آہڑ قبر ءَ...... گوں کلمہ شہادت ءِ توار ءَ منی میت ءِ سرون ءَ بستگیں کفن ءَ گرنچ ءَ بوجیت برزا چہ بازیے ءِ گردن ہمنگو بنت۔ بازیں چمے منا چارگا انت۔ چی است آہانی چمانی تہا مہر، دوزواہی، ارمان...... گم...... اگاں ترس...... اللہ بخش زوت زوت ءَ منی میت ءِ دار ءُ تگرداں گوں چیر دنت۔

نوں منی چاریں نیمگاں تہاری انت، سیاہ تہاری۔ تا کہ اوشتاتگیں جاہ ءَ منا زندوکائی کل اش کت۔ یکے ءَ اوں سانہ بیت منا حیال کیت۔ بگند نے ہے قبرستان ءَ منی پیادگراں اوں باریں چنکس مردم اش زندوکائی ءَ کل کتگ ات ءُ یکے ءَ گوش ءَ مورے ءَ اوں نہ وارتگ ات۔ چہ برز ءَ حاک پرچگ ءِ توار آہگا انت۔ دھپ دھپ ءِ ہمراہی ءَ قل ھو اللہ احد ءِ ورد اوں بیگا انت۔ چہ حاک ءِ قبر ءَ بیگا انت رژن و چیسر اہلاس بیتگ ات نوں میزان میزان ءَ ڈن ءِ توار اوں جہل بیگا انت۔ تہتے ءَ پد چاریں نیمگ ءَ بے تواری یے ءَ ماں شانت اے سیاہ تہاری ءَ منا سابیت کہ منی زستی گوں تہاری ءِ چیگ اے پردیں بے کسی ءَ گنداں منا اولی رندا گریوگ کیت من بے حساب ءَ گریواں من گریوگا یاں منی گریوگ ءِ توار منا فی ریکانی چہ اچہ انچو ھلت یے در آہگا انت گشئے پرشتگیں نلے ءِ شم ءَ زیمر ءِ ار

اتگ باریں تاں کدمن ہے ییم گریت۔ اناگت ءَ منا سابیت کہ منی توارءَ ابیداوں دگہ بازیں توارے منی گریوگ ءِ توارءَ گوں ہور بیگ۔ من حاموش باں ___ بلے گریوگانی توار انگت ءَ آہگا انت، اناگہ منایات کیت۔ یکے منا گشگا انت کہ قبرستانءَ شپ ءِ نیم ءَ اپتکیں ارواح وتی وتی قبرءِ سرونءَ نندانت گریوگ ئُپ زاری کنت۔ اے عجبیں دردواری ءِ جہزگی ءَ گندیت، منی دل گریت۔ من اوں لوٹاں کہ ڈنءَ دربیایاںءَ اے اپتکیں ارواحانی گوما بہ گریواں بلے...... بلے چوش کت نہ کناں پرچا کہ ارواح ہماوہدی چہ قبرءَ ڈن درکیت کہ وتی جانءَ یلہ بدنت بلے من وَ دنیگت زندگاں۔ تانکہ منی ارواح چہ منی جانءَ آزات نہ بیت من گوں اے اپتکیں ارواحانی ہمراہیءَ گریت نہ کناں

___ آہ!

☆☆☆

نبشتہ کاراں گوں دزبندی

☆☆ وتی ساچشتاں پراہءَ ساپ ساپ کاگدءِ یک دیمےءَ نبشتہ بکن ات، کپی چنڈیءَ درتگیں کاگدانی سرا نبشتگیں ساچشت چھاپ نہ بنت۔

☆☆ نوکیں کلمکاروتی ساچشتاں، وتی ہندءِ مستریں شاعرءَ لبزانتاں پیش بدارنت ءَ دیم ئے بدینت۔

☆☆ ہرساچشت وتی چاپ وشنگ ءِ مازمان وت انت۔ باید نبشتہ کاروتی باری ءِ ودارءَ بکن انت۔

☆☆ رجانک ءِ ہمراہی ءَ اصل نبشتانک ءِ فوٹو کاپی ءِ دیم دیگ الّمی انت۔ ابیداصل ءَ رجانک شنگ کنگ نہ بنت۔

اے درگت ءَ شمئے کمک ءِ رہچار

ادارہ **چمگ**

سقراط ءِ مرگ

ضیا شاہد/شعیب شاداب

طبیب سقراط ءِ دورءَ یونان ءَ جمہوری حکومت بیے ات۔ یک مزنیں مدتے ءَ رند ملک ءِ سروک ءِ ہاترا گچینکاری دت۔ ملک ءِ بازیں میرءُ واجہ پہ سروکی ءِ واہگ ءَ ووٹ ءَ اوشتات انت۔ ہمائی ءِ نیمگا کہ راج ءِ بہر گیشتر بوت آئی ءَ را ملک ءِ سروک یلگ بوت۔

یکرندے سقراط ءَ وتی درباریانی لوٹ ءِ پداوتی نام اوں گچینکاری لڑ ءِ تہا ہوار کنائینت۔ بلے آئی ءَ دزی، دروگ، کوش، بت پرستی ءُ دگہ ہمے پیمیں بدیں فعلانی کنگ ءِ ہاترا مہلوک ءَ را مکن کت۔ راست گشی، مہرودوستی ءَ پہ جوانیں کارءِ بارہ ءَ آہاناں شرشریں درس دات۔ پمیشکا راج ءِ تہا گیشتروں ناہاں آئی ءَ را من ات ءُ ہمیشانی کمک ءَ آ ملک ءِ سروک گچین کنگ بوت۔

یونان ءِ کوہنیں دین کہ بت پرستی ات پمیشکا سرکارءِ دراہیں باسکاں اے سنگ ءِ بتانی سجدہ کنگ المی زانت ایشان ءَ یونانی یک دراجیں مدتے ءَ داں سجدہ کنان ءَ پیداک اتنت۔ بلے سقراط ءَ ابید اللہ تعالیٰ ءَ دگہ ہر چیز ءِ سجدہ کنگ مزنیں گناہے لیک ات۔ سرجمیں ملک ءَ نوں آئی ءَ بت پرستی ءَ، دیل کنگ ءِ جارجت۔ ورناہانی یک مزنیں تولی یے پیسرا سقراط ءِ منوگرات بلے نوں اے مچی ءِ تہا آہانی شمار ودان بوت۔ پرچا کہ ورنا چہ وتی بزرگانی بدیں دیناں آزار اتنت۔ ہمے جارءَ آہانی مارگ ءُ جوزگ باز ودینت۔ پمیشکا آہاں نوں اے سنگ ءِ بتاناں ٹہک دات ءُ کلاگ گپت۔

سلیٹس نامیں یک بت پرستے ءَ چہ سینٹ ءَ سقراط ءِ حلاپ ءَ یک رپورٹے درج کنائینت کہ چش نبشتہ ات "ملک ءِ سروک راج ءَ رامپت، ناحق ءَ برگشتینگا انت ءُ مہلوک ہمائی ءِ وڑا مئے حداءُ ذوالجلالانی سرا کینگ دارگا انت ءُ سرءِ بازارءَ آہانی کم شرپی ءَ کنگا انت"۔ اے وہداں یونان ءِ سینیٹ ءِ کل پنچ سد باسک اتاں۔ چاروتپاس ءِ وہداں دوسدءُ ہشتاد ءُ یک باسک ءَ گوں اے رپورٹ ءَ تپاک کت ءُ سقراط ءَ سزاوارءَ گنہگار گشت ءُ بندیگ کنائینت، بلے آئی ءَ اے گپاناں ہچ کمارنہ کت ءُ گوں وتی کاراں گلائش ات آئی ءَ وتی آجوئی ءِ حیال ہم دل ءَ نیاورت۔

Scanned by CamScanner

آ دورءِ رہند ایش ات کہ اگاں اسیری ءَ ملام زرسرکارءِ ہزانگ ءَ مچ کت انت ءُ آئندہ ءَ توبہ کت گڑا آ اسیرءَ را آجو کنگ بوت۔ سقراط ہم چیزے زرءَ ملام کنگ بوت۔ بلے آ پہ زرءِ دیگا ہچ وڑا کڈن نہ بوت ءُ گشت ''اگاں من اے ڈنڈاں بدیاں گڑا ایشیءِ مراد اے بیت کہ من پیسرا ہر درسے کہ داتگ آ رد بوتگ ءُ دیمترا چریشی ءَ توبہ بکناں''۔ ہمے ملام ءِ نہ دیگ ءَ گوں آ راز مزیل ءُ سا نکلاں بندگ بوت ءُ آمیدگس ءَ پیش کنگ بوت۔ اودا سینیٹ ءِ دراہیں باسک نشتگ اتاں۔

چہ سقراط ءِ شاگرداں مزنیں ازگار ءُ شرپداریں مردمانی چک ہوار اتاں۔ آ دراہیں پہ ڈنڈءِ دیگا ساڑی اتنت بلے سقراط ءَ ملام ءِ پر کنگا ایشان ءَ مکن کت۔ اگاں آئی ءَ بلوٹ اتیں گوں وتی ورناہانی ٹولی ءِ کمک ءَ سرکارءِ تہت چپی کنگ ات بلے آئی ءَ اے کار شر نہ لیک ات۔ آئی ءَ آمیدگس ءُ سینیٹ ءِ باسکانی دیما ہچ بیم نیاتک ءُ چوشیں دل لرزینوکیں گشتانک یے دات:

''ایتھنز ءِ جہ منداں! چیزے روچ ءِ گپ انت مپت ناحق ءَ شما وتی دژمن ءُ بدواہاں اے کشگ ءِ موہ دات کہ یونان ءِ ''مجلس قانون ساز'' ءَ سقراط ءَ گشت، اگاں شما کمو دیراں ودار کتیں گڑا من انچو مرگ مرگ ءِ شکار بیتاں۔ منی مرگ ءِ ہاترا ووٹ دیوکاں! شما الم اے حیال کنئے کہ من چہ وتی نزوری ءَ شمئے دل ترینت نہ کتنت ءُ ہمے منی مرگ ءِ سبب بوت۔ اناں ہجبر اناں شمار دی ءِ تہا ات۔ منا اے زوراست کہ شمئے دلاں دست ءَ بہ گراں بلے پریشی ءَ منا تہنا ہما گپ کنگی انت کہ شمارا دوست بہ بنت۔ انچو کہ مردم شمارا راضی کنگ ءِ ہاترا کنت ءُ گشنت۔ بلے من ہما گشت کناں کہ تہنا یک آزات ءُ حدا ترسیں انسان یے ءِ لائق انت بلے ہما وڑا کہ من وتی ذمہ داری کنگ پریشی ءَ منا ہچ کہت نہ انت۔

منی ملک ءِ مردماں! جنگ ءِ پڑ بہ بیت یا آمیدگس، مئے ہجبر اے واہگ مہ بیت کہ ہرچی بیت بہ بیت، بلے مئے جان بہ رکیت۔ جنگ ءِ تہا انچیں ساعت ہم کیت کہ مردم سلاہ ءَ دور دنت ءُ وتی دژمن ءَ گوں دزبندی کنت ءُ رحم لوٹیت گڑا آئی ءِ جان رکیت۔ بلے چوش کنگ نامردانی کار انت۔ اے ہچ وڑا روا نہ انت۔ اے وڑا دگہ انچیں خطرہاں انسان وتی نام و ننگ ءَ فراموش کنت پہ کارءِ کنگا راضی بیت گڑا آئی ءِ جان رکیت، بلے اے زندگی ءَ چہ ہزار وار مرگ شرتر انت۔

منی مرگ ءِ حکم دیوکاں! چہ مرگ ءَ جان ءِ رکینگ ارزان انت بلے وتا چہ گناہاں پاک کنگ سک گران انت۔ شما منی سرا مرگ ءِ حکم داتگ، راست گشی ءَ شمئے سرا گناہ ءُ بے رحمی ءِ خطا لڈاتگ۔ من وتی سزاءَ قبول کناں بلے یات بدارات! شمارا ہم وتی سزا قبول کنگی انت۔ انو من شمارا پیش گشی کناں کہ چہ منی مرگ ءَ پد شمارا اے سزاءِ مزءَ دگہ کس چہ شما اے بدیں فعلانی پسہاں نہ لوٹیت ؟ من شمارا گشگ لوٹاں کہ باز مردم شما تنیگہ نہ دیستگ انت، آہاناں من داشتگ آہانی تہا ورنائی حون ہوار بیت آ شمارا بازغم دینت ءُ تنگ کنئت۔ اگاں شمئے حیال انت شما آمرد ماناں کہ چہ شمئے بدیں زندءِ سرا اعتراض کنئت، کش ات ءُ حق ءِ توارءَ برزءَ روگ نیل ات گڑا شما ردی ءِ تہا ات۔ اے پیا شما وتی چار و دلگوش ءَ کت نہ کنئے ءُ ناں کہ اے شریں مردمانی رہند انت بلکیں باز ارزان ءُ شریں تہرے کہ

مردمانی سرءِ بزگ ءِ بدل ءَ شماوتی زندءَ بہ پلگارات ۔نوں گڈسرا من شمارا پنت وسوج کناں کہ اگاں منی بچ ورنا بیت ءُ وتی ننگ ءِ پرواہ ءَ مکنت ، دولت یا دگہ جہانی شریں چیزے ءِ طلب ءَ بکنت گڑا آئی ءَ را چہ وشی ءِ بدل ءَ غم بدیئت ، انچو کہ من شمارا داتگ ، اگاں شمئے آزار کنگا چہ انگت آہمائی ءِ سرا کینگ بکنت کم شرپ بہ بیت ءُ انگت مجاز بہ بیت گڑا آرا لعنت ءُ ملامت بکن ات انچو کہ من شمارا کناں ۔اگاں شا ہے وڑ بکن ات مئے نیمگ کہ شمئے فرض انت آ پیلو بیت ۔نوں وہد رس اتگ کہ شما زندءُ من مرگ ءِ ہا تر اچداں چہ روّات بلے اے حدا زانت کہ چہ ما کئی عاقبت شرتر انت‘‘۔

ہردیں سقراط ءِ مرگ ءِ وہد رس ات گڑا آئی ءِ چپ وچاگردءَ دراہیں ہمبل ءُ درباری مچ اتاں درستاں ہمے گشت کہ ما ملاماں پر کناں تو توبہ بکن ۔بلے سقراط ءَ پیسرا آہاناں ہمے پسہ داتگ ات ءُ کشتگ ات ءُ کن کتگ ات کہ ’’منی دژمن منا تباہ کنگ لوٹنت ، آمنی جبین ءَ تہنا گار کنت کہ گار بوت کنت ءُ منا آئی ءِ ہچ پرواہ نہ انت بلے آمنی ارواہ ءَ گندگ ءُ پلیت کت نہ کنت کہ مدام مانیت ءُ ایشی ءَ دنیائی ہچ تاگت ءُ زورگار کت نہ کنت‘‘۔

آ دورءَ دودایش ات کہ ہر مردم ءِ مرگ ءِ حکم عدالت ءَ داتگ ات آئی ءَ را پاہوءَ در نجگ ءُ سرءِ برگ ءَ ابید زہرءَ پریں کوپ یے پہ ورگا دیگ بوتگ ات کہ چہ آئی ءِ نوشگ ءَ پد اسیری مرت ۔زندان ءِ ہما بے رحم کہ قیدیاں زہرءِ کوپ واریئت ، بیگہ ءَ سقراط ءِ گورا اتک ءُ گشت ’’اے بزرگ ذات ! من ہر کس ءَ کہ زہر دیاں آمنا بازراہ ءَ بدِ دنت ءُ مریت بلے منی حیال انت کہ تو رحم لیس مردمے ءُ منا ہچ نہ گشئے چیا کہ تو وت شر سر پدئے کہ من اے بدیں فرض ءَ چہ وتی مستر انی حکم ءَ پیلو کناں‘‘ ۔چوش گشت ءُ مردءِ چماں چہ ارساں شلگ زرت ۔سقراط ءَ آرا تسلا دات ءُ گشت ’’ہچ غم مکن من ترا ہچ نہ گشاں ، انچو کہ تئی ولجہءَ ترا حکم داتگ کہ سقراط ءَ زہر بوارین ، ہمے وڑا مناں ہم منی مالک ءَ حکم داتگ کہ سقراط زہراں بور ۔او نیکیں انسان ! بروزہرءِ کوپ ءَ بیار دانکہ ما ہر دو وتی واجہانی حکماں پیلو بکناں‘‘۔

جلادءَ چہ زہرءَ پریں کوپے آورت ، سقراط ءَ گوں گل ءُ شات آرا نوش ات ءُ جست کت کہ ’’نوں منا چے کنگی انت ؟‘‘ آئی ءَ پسہ دات ’’کمو دیراں اداؤ دا بہ تر ہر دیں تئی پادلرزانت گڑا بنندءُ بس......‘‘۔

ہمے وڑا سقراط ءِ ارواح ءَ بال کت ۔

⟬☆☆☆⟭

چمگ ءِ تو امیں سالینی باسکاں گوں دزبندی انت کہ وتی سالینی فیساں زوت دیم بدیئنت ۔ادارہ

Scanned by CamScanner

گلاب ءِ کوش

شیخ راز/عبدالحلیم امبر

من پرس ات ''اے کئے انت''؟ منی جنک فریدہ ءِ بچ انت، شیر والہ جنین ءَ شیر منجل ءِ تو کا ٹلات انت ءُ پیسہ دات۔ من دتی دست پہ مہر وانگی آئی ءِ سرا مرزات۔ آئی ءِ عمر گیش ءَ چہ گیش پنچ سال ات، گردیں دیم وشیں ءُ برزیں بالاد، گندیم گونگیں دروشم، شپکیں پونز، انچو منی چماں کپت من چست کت ءُ دتی گٹ ءَ نادینت ءُ لیب کنگا لگ اتاں۔ انچو مارات گشئے زاناں گلاب ءَ لیب کنگا آں۔ بلے گلاب کج ات؟ بس آئی ءِ ترانگ ءَ کپتاں منا ہمار وچ گیرا تک انت کہ مئے لوگ باگ ءِ جُہت ءَ اتاں ءُ مارا لبھیں روچ ہمدا گوستگ ات۔ چوشکہ گلاب دتی مستریں گہار فریدہ ءِ ہوری ءَ پہ شیر ءِ بہا کنگا مئے لوگ ءَ اتگ ات، چولیو ءِ پیا براہدارات۔ اے روچانی تو کا مئے لوگانی کرِ دکشاں بازیں لوگ است ات ءُ نیکہ چوشیں بازیں چک وچُوری است اتاں کہ چل وگچاں بہ تڑ انت۔ بس کمو لوگ اتاں ءُ کے چک اتاں کہ روچ ءَ چو استالانی وڑا بیگواہ بیتگ اتاں۔ گلاب ءَ وہدیکہ دتی شرءُ گندگ بچہ آورت تاں دتی ہمسر وئیں چکانی ہوری ءَ منی لوگبانک ءِ گوراوانگ ءَ اتگ ات۔ پداشش ہفت ماہ ءِ گوزگا رند من آیان ءَ یک نزیکیں پرائمری اسکولے ءَ داخل کنائینت ءُ تاں نیمروچ ءَ آوانگ ءَ دلگوش اتاں ءُ بیگاہ ءَ مئے لوگ ءَ اتگ اتاں۔ آہانی سرالیب وگوازی ءِ بچ بندش نہ ات، گلاب ءَ چو اسکول ءِ ایندگہ چکانی وڑا و تارا کسان کسانیں جنگ ءُ مڑانی جنجالاں ہور داتگ ات۔ ''ہو جمالو''، ہمے شعر ءِ سرا ناچ کنگ آئی ءَ باز دوست داشتگ ات۔ ماوہدیکہ آئی ءِ وش زیمریں توارا شکتگ لت تہ ماچہ امروز ءِ غم ءُ گرتیاں آجو بوتگ اتیں۔

بزے برے من دیستگ کہ یک ورنا ہے کے گستا فریدہ ءِ گلاب ءِ نیمگا پیداک انت آئی ءَ دتی چم ہمیشاناں انچو سک داتگ انت ءُ چو لیٹ ءِ وڑا، ءُ ہمے لیٹ ءِ رژن چہ فریدہ ءَ نہ سدیت بلے فریدہ انچو بے گمانی لوگ ءِ نیمگا آہان انت گشئے ہچ سر پد نہ انت، تانکہ لوگ ءَ سر بیت ءُ پدا چو گوات کول ءِ پیا چہ لوگ ءَ درکیت ءُ روت۔ مئے لوگ ءِ کش ءَ فٹبال ءَ چہ ابید گہ وڑ وڑیں لیب وگوازی بیتگ ات بلے نیمروچ ءِ حاموشی جواخورانی سبب انت ءُ آہاں پہ جواءِ کگ ءَ نہ کگ ءِ ہاترا جنگ ءُ داواکتگ ات ءُ برے برے ہمے وڑ ہم بوتگ کہ آدت ماں وت دست جنگی ءَ ہچ چک وپد نہ بیتگ اتاں۔ کدی کدی چوش ہم بیتگ ات کہ پولوس ءَ بے گمانی ارش بستگ ءُ یک جواوا لہے دز گیر کتگ ءُ چہ آہاں چہ دتی چاہ ءُ پان گپتگ ات ءُ یلدا تگ اتنت لے، نامداریں جواوالہانی لڑ ءَ شیر و ءِ نام ہم گون ات ءُ آہر وہد فریدہ ءِ رندا اتگ ات، شیر وشکل وصورت ءَ ہم کس ءَ چہ پدا تر نہ ات ءُ فریدہ ءِ مستریں گہار ءِ مرد ءِ کستریں برات ات، آئی ءِ پت ءُ

مات ءِ واہگ ہمیش ات کہ آ بوانیت ءُ پہ وتا شریں باندا تے بہ گوازینیت ۔ بلے آئی ءَ علم وزانت ءِ ہچ حب ءُ تب نہ ات ۔ وہدیکہ شیر و ءِ عمر پانزدہ شانزدہ سال ءِ بیسمراں رست تہ آ مزوری کنگا لگ ات آئی ءَ پہ وتا چیزے زر جم کت تہ آئی ءَ فلم چارگ ءِ واہگ بوت ءُ ہے واہگ ءَ آئی ءِ دل ءِ تہا انچو ردوم زرت کہ آ چہ دنیا ءِ ایند گہ چیزاں بے ترانگ بوت ۔ آئی ءَ روچے فلمے الما چاراتگ ات ، چہ شوق ءِ بازی ءَ آ یک سینمایے ءِ درنگہبان بوت ، چوگشگ نہ بیتگ ات کہ آ چیزے نہ چیزے ھیل گرگا انت یا ناں بلے ایشی ءَ الما ھیل گپت کہ فلم ءِ جنگ بچک ءِ ہاترا چے چے کنت ۔ آئی ءَ فریدہ ءِ ریپنگ ءِ واستا اوڑ وزیں ہچ پوش ات ۔ چم ئے پہ وڑے سرگ کتگ اتاں ءُ فلمی سؤت گشگ ات ، شیر و چونا ہا ہے شیر والہ جنین ءُ خاندان ءِ یک زرنگیں ورنا ہے ات ۔ بلے آئی ءِ ھلت انچو بدا تاں کہ کس ءَ پہ وت دوست نہ بوت ءُ ہر کس ءَ ھکل داتگ ات بلے آئی ءَ ایشانی گر نہراے گوش ءِ جتنت ءُ آ گوش ءَ کش اتنت ۔ آئی ءِ مرد ماں شؤر کت کہ شیر و ءِ سراپہ ساہگ ءَ بہ کنیں بلکیں گہتر بیت ۔ وہدیکہ آئی ءِ حسر پہ فریدہ ءَ کنگ بوت تہ فریدہ ءِ مات ءَ انا کت ءُ گشت فریدہ انگت کسانیں پہ سورءَ ۔ ناگت ءَ فریدہ ءِ عاجزیں پت چرے دنیا ءَ شت ۔ بیچارگ شیر بہا کنوکیں جدیا دم بزاں فریدہ ءِ مات ءِ واستا اے روچانی گوازینگ چہ محشر ءَ ہچ کم نہ ات ۔ جاور انچو نلیگ بوتنت کہ گلاب ءَ اسکول ءَ ونت نہ کت ءُ اسکولے یل دات ، یک کارجاہے ءِ تہا نوکر بوت بازیں محنت ءُ زحمتی ءَ پد ماہے شست کلدار پگار گپت ءُ مات ءِ داتگ اتنت ۔ آئی ءَ نہ فلم چارگ ءِ حب ات ءُ ناں جوا ءِ طلب ۔ نوکری ءِ پیکیں وہد ءَ آئی ءَ اگاں کتابے ونتگ ات یا لوگ ءِ کارے چہ سرا دوز کتگ ات وہدے وہدے مئے لوگ ءِ کش ءَ نشتگ ات ریڈوئے گوشداشتگ ات ، بازبراں مس وتی لوگ ءِ آرگ ءِ جہد کتگ بلے آئی ءَ گشتگ ات تاں کہ مس وتی پادانی سرا اوشتا تگاں ترا تکلیف نہ دیاں ۔ اگں انا گہ ءَ آئی ءَ شیر آورتگ ات تہ در ءِ دپ ءَ اوشتا تگ ءُ شیرے داتگ انت ءُ وت پدا واتر بوتگ ات ءُ تہا نیا تگ ات ۔ کدی کدی فریدہ مئے لوگ ءَ اتکگ ات بلے انچو مانپوشتگے کہ گندگ وتی جاہ ءَ آئی ءِ لنکگ ءِ سر کے ہم درانہ ات ۔

یکروچے من دیست کہ گلاب دگہ ورنا ہے ءِ کش ءَ باگ ءِ گرشیانی سرا نشتگ ، مس آہانی نزیک ءَ رستاں اول سرا گوں گلاب ءَ گوں گالی بوتاں رندا آئی ءِ کش ءَ نشتگیں ورناہ ءِ حال پرس ات ۔ گلاب ءَ درائینت ولجہ اے منی مات ءِ برات ءِ چک انت ءُ اقبال چہ کشمور ءَ پیداک انت ۔ مس گوں اقبال ءَ دست ءُ دروہ بوتاں ءُ پرس ات اقبال تو چنت ونتگ ؟ گلاب ءَ پدا درائینت ولجہ اے واجکار ءَ دہ جماعت ونتگ ءُ واپڈا ءِ منشی انت ۔ اقبال ءِ گپ وحسر ءُ ندگ و پادا آ ہگ منا دوست بوتنت ، مس کشمور ءِ بارہ ءَ آ جست کت ۔ مگرب ءِ بانگ ءَ تو ارکت ءُ من چہ آہاں موکل گپت ءُ وتی لوگ ءِ نیمگا رہادگ بوتاں ۔ گرماگ ءِ موسم ءِ یک وشیں بیگاہے ات لہتیں روچ ءِ گرمی ءَ پدنوکی گوات ءَ سرک کتگ ات ، درچکانی ٹالانی شیکگا چہ ہے پدرات کہ شپ سک دلکش بیت ءُ آزمان ءِ پراہیں دلبند ءِ سرا چمر تالان اتاں ، ہے وڑا ناشی ہم کم کم ءَ کشگا ات ۔ من مگرب ءِ نماز ہلاس کت ءُ پدا ءُ در کپتاں تانکہ دمانے اقبال ءُ گلاب ءِ گرانداں گپ رپ جناں ۔ بلے آ دوئیں پاداتگ اتنت ءُ تہاری ہم گیش بوان ات ، من وتی لوگ ءَ ردگا لگ اتاں ، یک ءُ دو گام جت کہ شیر و منی دیما مک بوت ۔ مدامی وڑا سیاہیں گدگورا سندمی پاگ مس سرا پتاتگ ات وہدیکہ گوں من دیم پہ دیم بوت تہ مس مارات کہ آ ہوش ءَ نہ

Scanned by CamScanner

انت بلے پدا ہم من ترندیں گالوارے ءَ درائینت چوں مرچی سینماءِ چھٹی انت؟'' ''ناں سائیں متھے میں ڈاڈو سور آیا'' اناں مرچی منی سردرد کنگا انت: بریں ترا سر دردی گولی یے واریناں تئی بازمنت واروں، اے درد پہ گولی ءِ ورگا خاموش نہ بیت۔ آئی ءَ پہ شزاری پسہ دات ءُ پگرانی زرءَ اریک ات ءُ اینگو آنگو بیقراری وتی نیمناکیں چم ئے شانک داتنت ءُ چہ من جست ئے کت واجہ تو اے پاگ ءِ تہا گلاب گوں دگہ بچکے ءِ ہمراہی ءَ نہ دیستگ؟ ہوہوا اے انی ہمدا نشتگ اتاں بلے نیں باریں کجا شتت۔ مس مارات کہ شیرد ءِ چہرگ سُہر ءُ چہ اپسوز ءُ ارمان ءِ علامت ودی بوان انت۔ آئی ءَ پہ اشتاپی منی دستان ءَ گپت ءُ چہ من موکل لوٹ ات ءُ گلو بنگیں توار ءَ ''چنگو سائیں ماں ونجاں تھو'' اللہ ءِ میارے، مس شتاں۔

شیر بہا کنوکیں جنین ءِ لوگ ءَ سندھی ساز ءُ زیمرانی توار ءَ مردم تاں شپ ءِ نیماواب ءَ چہ زبہر کنت۔ منی لوگبانک ءَ منا حال دات'' باند افریدہ ءِ سور بیگا انت پمیشکا ساز ءُ سوتانی توار ءَ مردم بے واب کنگ انت''۔

''گوں کئے ءَ سور انت ئے؟''۔

''شیر بہا کنوکین ءِ ناکوزتک ءِ بچ ءَ گوں''۔

''گڑا شیرد ءِ گپ چون بوت؟''۔

آئی ءِ سانگ ءُ زاماتی مرد مانی حیال ءِ ہیمسراں گوں ہمدپ نہ بوتگ، آئی ءِ عادت رد بوتگ انت اگاں فریدہ ءَ گوں سانگ اش بہ داتیں گہتر بیتگ ات۔ ''ہوا اے حبر راستے بلے مئے چنتی''۔ ساز ءُ زیمرانی توار شپ ءِ بے وہد ءَ بند بوتنت ءُ پدا ہر کس خاموش ءُ بے توار بوت۔ بکندے مردم ڈندوڑ دل بوتنت ءُ واب کپتنت، چونا ہا آہاں جلدی وپسگ ءِ سبب ءَ مہلہ پاد آیگ ءِ عادت جان ءَ ات۔

من وتی نیاد ءِ سرا اے دیم ءُ آدیم لیٹ اتاں ءُ پگر کت خداوت رحم بیاریت پرچا کہ شیرد مرچی سک تپتگ ات پدا شپ ءِ بے وابی بلاہیں وابے ءِ تہا بدل بوت ءُ ہر کس واب کپت کہ گوستگیں شپانی گل وشادانی ءُ ساز ءُ زیملانی توار گریوگ ءُ کوکار ءِ تہا بدل بوتنت۔ لوگ ءِ بچیں مردم پہ اکبی پاداتک ءُ نشت انت کہ اے چہ کزا یے مئے سرا اتک۔ شور ءُ جاکانی توار گیش بیگا ات مس اشتاپی ءَ نار چے دست ءَ کت ءُ وتی برات ءِ چک ہمراہ کت ءُ شیر بہا کنوکیں جنین ءِ لوگ ءِ نیمگا رہادگ بوتاں۔ آئی ءِ دروازگ ءِ دپ ءَ جنین ءُ مردین درہ بچ اتنت، جنیا دم دل ءِ میل ءَ گریوگا اتنت مردیں آدم حیرانی ءُ اجکی اے دیم ءُ آدیما تچان ءُ چارگا اتنت تانکہ دژمن ءَ دزگیر بہ کنیں۔ اے ندارگانی گندگا چہ چکانی دست ءُ پاد حسک بیتگ اتنت۔ ماہے مچی میٹری ءِ تہا گوزان کت ءُ ہماحد ءَ سربیتیں کہ آودا چارنچ تھتانی سرا بے مردم ءَ گندل بیج اتاں یک چادرے ءِ چیرا گلاب ءِ جون ات ءُ چرآئی ءِ جان ءُ براتکیں گردن ءَ تاچکیں حون رچان اتاں ءُ آئی ءِ جان چوشپ جتیں پل ءَ سرد بیتگ ات۔

☆☆☆

سندھی ءَ چہ اردو رجانک: آفاق صدیقی

Scanned by CamScanner

ٹالکی سیکل ءِ علم

شوکت تھانوی/ نثار احمد

تنیگہ منی قد و بالا دانچو نہ ات کہ منی پاد ٹالکی سیکل ءِ پینڈلاں برسنت۔ بلے سیکل سواری ءِ حب ءُ واہگ ءَ من سک جنان کت ءُ کم کم ءَ ہمے واہگ منی لوٹ ءُ طلب ءِ کوہ ءُ تلاراں چے سرگوزان بیت ءُ عشق ءِ شکل ءُ دردشم ءَ سر بیت۔ نی گشئے زاناں منی زند بیدے سیکل ءَ نیم توام ات۔ شپ ءُ روچ بس ہمے یکیں حبر دپ ءَ تالان ات۔ شپاں واب اوں دیست کہ کشکانی سراوتی ہمسر ءُ وتاچہ مستریں بچک انت کہ سیکلاں سوارانت ءُ بگل اش گوات انت۔ ایشانی گندگا گوں من دست دل ءِ سراایر کت ءُ گشت: لھتیں ہمیش انت کہ دنیاءِ ہروشیانی تام ءَ چشگا انت ءُ دنیاءِ تو کا بہشت ءَ انت ءُ سیکلانی مالک انت، سیکلاں سوارانت انچو ش کہ گوں گوات ءَ حبر کنان انت۔ یک بدقسمت یے وَ مناں کہ منی قسمت ءَ ہر چیز است انت بلے ہے یکیں سیکل نیست انت۔ وہدے شوق ءُ عشق ءُ محبت ءَ رنگ زرت۔ گڑا اے وہداں منی حب ءَ دیر کنگ انسانی زور، واک ءَ چہ درات۔ چونائی ءَ کسانی ءَ عشق بیگ کہ چہ قیامت ءَ چہ کم ترنہ ات۔ منئے بزرگاں منی اے واہگ ءِ علم ءُ زانت است ات۔ آ اوں منی اے نوی واہگاں چے بیزار اتنت ءُ وڑے نہ ورے منا دجم

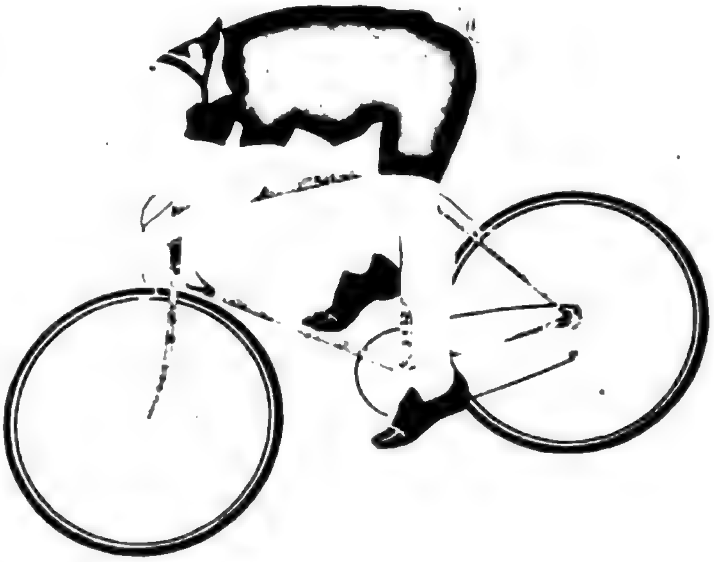

کنگ ءِ جہد ءُ جنگ ءَ اتاں گڑا منی سرا شرطا ایر بیت کہ تو یکبرے سواری بہ سیک، رندا ماترا سیکلے زیریں دئیں۔ دومی نیمگا من وتی جند ءِ ضد ءِ سرا اوشتاتگ اتنت کہ پیسرا سیکل ءَ بکرات سواری من رندا سیکاں۔ مدام واد ءُ وزار، وکارء جگا، برے گوں پیریں پت ءَ، برے گوں پیریں مات ءُ کسانیں پت ءَ۔ آخر مردم منا چے بیزار بیت انت ءُ گشت اش کہ شرط ہمیش انت تو پیسرا یک وہدیں سیکل بہ۔

سرا سواری بہ سیک ۔ گڑ امارنداتئ واستانو کین یے گریں ۔ اگاں انی ماترانو کپنے گریں بدیں توالم آئی ءَ پروش ئے نندئے ۔ پدا مئے سرا بوج یے بئے کہ بیاات منادگہ نوکیں سیکل یے بدیئت ۔

حبر چونائی ءَ ایش انت کہ حب ءُ واہگ ہرکسی یک وڑانت تہ اگاں کسے ءِ واہگ ٹالکی سیکل بہ بیت، کسے ءِ دلیری پیشدارگ یا جیل ءِ روگ ءِ بیت ۔ منی حیال ءَ ہچ چوشیں مردم جہان ءَ نیست کہ شوق مہ داریت ۔ اے حبر ءَ من سرپداں ءُ شما اوں سرپدئے کہ حب ءُ واہگ ءِ تو کا انسان نزاناں چے چے کنت ہے حبر است ات کہ ناگہاں یکروچے کماشیں مردے سیکل ءَ سوار دیم پہ مئے لوگ ءَ اتک پیرینانی چارگ ءِ واستا ۔ آ بیچارگ پیریناں گوں دلگوش بیت ادا آئی ءِ کلنڈ کیں سیکل منی کار ءَ اتک ۔ من دزکائی سیکل ءَ رازرت دیم پہ کمپنی باغ ءِ ہے روڑ ءِ نیمگا شتاں کہ آ روڑ برزی ءَ چہ جہلی نیمگا روت انت ۔ آ ؤدا قدرت ءَ راوتی استادزانت ءُ سیکل ءِ "بسم اللہ" کت ۔

سیکل ءِ پینڈل ءِ سرا چیں پادایرکتگ ات کہ راستیں پاد چست کت دومی پینڈل ءِ سرا ایرکنگ ءِ واستا ۔ سیکل دیم ءِ روگا چہ ابید لرزان لرزان انچو کپت کہ منی جان ءِ نیم آئی ءِ فریم ءِ چیرا بیت ءُ نیم جان زمین ءِ سرا دراج بیت ۔ بلے من گوں وتی مردی رگ ءَ پاد اتکاں ءُ جان ءِ گدان ءَ چنڈات، پہ دلیری ءَ گوں سیکل چست کت کوشست بنا کت ۔ اے رنداں سیکل تشکلے دیما شت ءُ وت سراوت تہ ان بیت ءَ کپت من کمکے پی نوری بیتاں بلے من گشت کہ:

گرتے ہیں شہسوار میدانِ جنگ میں
وہ طفل کیا گرے جو گھٹنوں کے بل چلے

دستاں گوں کوند مرزا انت، پداوتی کوشست بنا کت ۔ اے رندی کوشست شر بیت چیا کہ من وتا چہ کپگا رکینت ءُ سیکل ءَ رادور دات ۔ وہدے آ شری ءَ سرا کپت گڑا من چست کت ءُ سوار بیتاں اے رندی سیکل بورنواراتی بورانی وڑا ریک جنان بیت چیا کہ آ روڑ ءِ سرا وچتیں "ذیل یے" ءَ گوں حوالہ بیت ۔ آ وت دیشت ءَ کپت بلے مناں ذیل ءِ ریکانی میار کت نے ۔ بحرحال اے چوشیں مزنیں حبرے نہ ات ذیل ءَ پاد آ بگا چہ پیسہ من پاداتکوں ۔ سیکل ءَ را پہ حب یے چست کت ءُ گشت "چاراں باریں دگہ چنت رندا کپیت ۔ مرچی اگاں من نباں ۔ یا اے سیکل نہ بیت" ۔ اے وہداں منا زہ ءِ آ گیگ فائدہ بیت ۔ باریں چنت رنداں من سیکل ءَ را پہ زہرے چست کت ءُ سوار بیتاں ۔ آ خر سیکل ءَ کپگ یلہ دات ۔ اگاں کپت گڑا انچو کپت کہ منا نقصان نے نداتءُ وت بیچارگ یک کرے ءَ شت ءُ کپت ۔

وہدے کوشست اے حد ءَ رس ات گڑا من درچکے ءِ سہارا زرت ءُ سیکل ءِ زین ءِ سرا نشتاں ءُ یلہ دات ۔ کلنڈیں سیکل لرزان لرزان تیزی ءَ گوں روان بیت منی دل چہ الاپ ءَ ست کہ دیما گیتانی یک جوہے ءُ پہلے پیداک ات ۔ من دل ءَ گشت اگاں اے شوم

پہل ءُ ڈیک مہ وارت گڑا منا الم ءَ گیتانی جوہ ءِ تو کا بارت ءُ سر کنت ۔ زاناں آئی ءَ منی سرا بزگ بیت پمیشکا گوں پہل ءُ ڈیک وارت ئے ۔ ڈیک ورگا من دیم پہ چیر کپتاں کپگا گوں دراہیں دردءُ دورز ہن ءُ شموشت انت کہ من چہ سیکل ءَ انچو دیر کپتگ اتاں کہ گپ ءُ بجن ۔ بحر حال ہما جاگہ ءَ چہ رہادگ بیتگ اتاں پدا گوں پشلی ءَ ہمو داشتاں پدا ہے وڑا سوار بیتاں ءُ سیکل ءَ رایلہ دات بلے سیکل ءِ رہادگ بیگا گوں باریں چہ کجام دوار ءُ لجمیں دھوبی گوں وتی گنتڑ یاں روڑ ءِ سرا زاہر بیت ۔ من کو کار ءَ لگ اتاں ’’ دیر آئے .... دیر آئے .... شمار سیکل کشیت ‘‘ ۔ بلے من چوں کناں ہمایمگا دھوبی شتاں ہمایمگا شومیں سیکل ءَ وتی دیم کت ۔ آخرا یشانی ہے گنتڑ یاں گوں ازات ءُ کپتوں بلے منی ہواری ءَ سیکل اوں کپت ۔ نہ کنئے کہ چہ ہمیشاں یک پیریں زالے گوں وتی گنتڑی ءِ ہمراہی ءَ چار پہنات بیت ۔ بلے آ الم نہ مرتگ ات پمیشکا منا پنچانی دیما کتگ ات ئے من دزبندی کنگا دمبرت ، بازیں دلسری ءَ رند آئی ءَ راراضی کت ءُ رہ دات ۔ من دل ءَ گشت ’’ سوچ یار شوکت تھانوی اے وَ تا مے نہ انت نی من سوار نہ باں ، بلے سہتے ءُ رند دل ءَ گشت ’’ چوں دو سے پنچ ءِ ورگا گوں دل ٹست ‘‘ ۔ بحر حال پدا ایکرندے ہمت کت ءُ سوار بیتاں چونا ہیگ ءُ من ایر آیگ نزانتگ ات پمیشکا لازمی ات کہ کجا نہ کجا لیٹ ئے بوراں ۔ چو وت سرا سیکل نہ اوشتاتگ ات من اے حبر ءَ چہ دلجم اتاں کہ جاگہ نہ جاگہے لیٹ ءِ ورگ لازمی انت ۔ دل ءَ لوٹ ات انچیں جاگہے ءَ بہ کپاں کہ ٹپی ٹوری مہ باں ءُ مردمانی اوں زاہ ءُ پنچانی دیمپان مہ باں ۔ بلے انگت دل لرزگا ات ’’ کہ شوکت بچارے چے بیت تو مرئے یا نہ مرئے ‘‘ سیکل ءُ سہتکے ءُ رندا ے حبر ءِ سلاہ کت چیا کہ آ یک پیر ءُ عاجزیں بزرگے ءُ حوالہ بیت ۔ شوم وت جتا کپت بلے منا بزرگ ءِ سرا دردات ئے آ بیچارگ گوں تزبیانی وانگا وتی دردانی تہا گارات ۔ من ناگہی آ فتے بیتاں ءُ آئی ءَ را چو ملکموت ءُ شپنگ بیتاں ۔ وہدے ہوش ءَ اتکاں گڑا من چارات کہ بیچارگ کلمہ شہادت وانگا انت ءُ من آئی ءِ سرا کپتگاں ۔ گڑا من جلدی پاداتکاں ، ادب ءِ گوں ما معافی لوٹ ات بلے آ بیچارگ ہچ حبری ءُ حالی نہ ات ۔ آئی ءِ گد چنڈات ءُ ساپ کتنت ، آئی ءَ را سیکل ءِ وڑا رہادگ کنگ ءِ کوشست کت بلے آ منا روح قبض کنوک ءِ وڑا چارگا ات ۔ من کماش ءَ راہے حال ءِ تہا یلدات ءُ سیکل ءِ نیمگا رہادگ بیتاں چارات کہ اٹ رے نی سیکل ءِ آ حال نہ انت کہ بیتگ ایشی ءِ کانٹ تاب کپتگ ءُ پشتی نیمگا شتگ انت ۔ چونا ہیگ ءُ من دیم ءِ ٹیر ءِ سرا نندگ ءُ سیکل ءِ سواری نزانتگ ات ۔ بحر حال من گوں پشلی ءَ سیکل مہار ءَ کت دز ءِ وڑا دیم پہ لوگ ءَ رہادگ بیتاں ۔ وہدے من لوگ ءَ سر بیتاں گڑا منی گوں ما چے کنگ بیت کہ آئی ءِ گشگ منا وتارا اوں لج کنت ۔

☆☆☆☆

ابولہب ءِ شادہ ءَ

ن م راشد/ عابد علیم

شپ ات زفاف ءَ ابولہب گوں سورءَ
بلے خدایا! آ چونیں وشیں شپے ات زندءِ
ابولہب ءِ بانو ررست وہدے گُل ءَ
سراپہ گبارے مارانی ہارے گورءَ کرت ءُ آورتے دل ءَ نیکہ
داشتے سہرانی گنجے نہ لوٹ ءُ توارے نہ رنگ ءُ رژنے
مارانی ہارے سراپہ گبارے ______
خدا چونیں وشیں شپے ات ابولہب، زفاف ءِ
ہے گندگا گوں حیران بوت مچی چو برانز گپتیں آس ءَ
کہ برہنگ ...بیت انت کسے ءِ بدن چہ زوراک ءِ دستاں
کساں سالیں کاڑانی چاپانی برمشاں برانڈے دیم
نہ ترسے ءَ مانشانت
دی کاڑانی پادان تاں سوت ءِ بوت ءُ نہ شادہانی
ہے گندگا گوں ابولہب ءَ ژپ ات
لگام داشت ترندءَ
جتے چابکے ءُ جداں چہ چٹ ات
ابولہب ءِ ترک ءُ توار بوت بیگواہ ___
ابولہب ءِ احوال انا گہ ءَ سر بوت
آ عہد، زمانگ چو واب ءَ گبارے
ہمک دیماشنگ ات
ابولہب چوگاریں گنوکانی رنگ ءَ ہزار وشیانی

آ دور ءُ نوبت پہ ادیم پہ وطن ءَ گوں چماں زبانیں
آ گوست ءِ سہرءَ
نچاریت دریگ ءَ
پیرین، کسانیں گوں خاموشیں چماں
دراتکاں چہ لوگاں ءُ مچ بوتنت دراہیں
پہ ابولہب ءِ دیدءَ
ابولہب ___
شپانی تہاریں گمانے
ابولہب ءِ ہستی
حیالانی ریک ءِ چو جتیں گبارءَ آ عشق ءَ برباد
دراہیں گوست ءِ کسہ
ہے مچی ءَ چہ چست بوت توارے
ابولہب ہمیش انت وتی گندے شہرءَ؟
کہ بانورے آورت
سراپہ گبارے مارانی ہارے گورا کرت ءُ آورت
ہے گپ ءِ زہرءَ
ابولہب ءَ زوراں لگام دست ءِ ژپ ات
جتے چابکے چمداں چہ چٹ ات
ابولہب ءِ احوال ہما انت کہ گارانت

☆☆☆☆

Scanned by CamScanner

میان استمانی لبزانک

Scanned by CamScanner

کافکاءِ کسہ

قمر جمیل/ اے آرداد

افلاطون ءَ وتی ری پبلک ءِ جوانیں پیراگرافے ءَ نبشتگ کہ آدمی ذات ہیالانی زانگ ءَ بے رحمیں تہاری ءِ دیمپان انت۔
آدمی ذات گارءِ زمین ءَ گوں زمزیلاں بستگ ءَ آئی ءِ پشت رژنائی ءِ نیمگا انت ءُ دنیاءِ بنگی راستی ءَ ہمنچو کہ گندیت کہ ہے گارءِ دیوالانی سرا گندگ بیت، آ ایوک ساہگانی لیپے، بندیگ ءِ دم پہ سہتیں دسبندی ءَ گارءِ تہا انچیں آدینک جنگ بوتگ انت کہ ایشانی تہا دراہیں دیم، درستیں چیزبڈ ول گندگا کا ینت، دیمانی رنگ ءُ نکش گیش اتگ انت ءُ اے دیمانی سرجمیں کسہ آدینکانی تہا گندگ بنت۔
بندیگ راستی ءِ گیش اتگ ءُ سلہیں رنگ ءَ گندگ لوٹیت بلے ہرچی کہ گندگ بوگا انت آ دراہ پرشتگیں راستی انت ءُ ہے پرشتگیں راستیاں چہ آ گیشتر عذاب ءِ آماچ انت، حسدءِ زیاتیں مارشت ءِ ہمراہی ءَ راستی ءَ گوں انے نہ منگ ءِ ہمک کشک ءَ گندگا انت ءُ مارگا انت کہ آدینکانی تہا کدی اے نیمگ ءُ کدی آنیمگ ءَ ہمنچو نہ منگ انت کہ نہ جلگ ءِ کچ وکساس، بلکیں آئی ءَ جیومیٹری ءِ ہے دروہگ ءَ بہ کشیت کہ دیمپان انت ئے۔
نمدی ءِ تہا کافکا نبسیت کہ من دراہیں چیزاں چہ یک پراگے ءَ گیشینگ بیتگاں، پدا دوسال رند نمدی یے نبسیت کہ منا ہچ چیز اسیل گمان نہ بیت۔
۱۹۲۱ءَ نبسیت "منا ہر چیز ہمرنگ گندگا کیت۔ تک، کارگس، دوست ءُ سنگت، دگ، دمک، جنین اے دراہ ہمرنگ انت ہما کہ نزیک بوگا انت یا دور، درستاں چہ نزیکتریں راستی ایشنت کہ من وتی سرا زندان ءِ انچیں دیوالاں گوں جنگ ءَ یاں کہ نہ درواز گے است نہ دریگے، پدا کافکا گشیت، مئے ءُ تئی ازم رژنائیں کوری ءَ چہ ابید دگہ ہچ نہ انت ھو بدرنگ ءُ لکشتگیں دیم ءِ سراا ے رژنائی شنگ انت ہے راست انت دگہ ہچ۔
کافکاءِ ناول گوں شاہگانی ءَ سربنت بلے آہانی جاگردءَ نپس پرکنگ نہ بیت، گپار انت۔ اے بانانی تہا یک بانے ءَ اوں گوات نیست ہموادانا تک بوگا انت پر چا کہ شاہگانی ءَ ناسرجمیں رنگ ءَ انچو درشان کنگ بوتگ کہ شاہگانی ہما دلدوستیں راہ انت کہ اودا دو معجکلیں کشک (لکیر) دچار کپنت۔

کافکاءِ وتی عذاب چکیں حال اے رنگ ءَ درانگازکتگ۔

''من تنیگاں ءُ چہ بہارءِ بزہ ءِ نیام ءَ ایوک مرتگیں درچکانی ردے است، بلے من ہمے رنگ ءَ بہر بیتگاں کہ منی یک بہرے سرجمیں حال ءَ سہیگ انت ءُ اے بہر ہمے اوں گندگا انت کہ آ ہموداوشتاتگ آ جاہ اودا چہ گیش اتک ءُ سہرا انت کہ آ اوشتاتگ ءُ ہمیشی ءِ زیک ءَ بہار انت، بلے دومی بہر ہچ نہ گندگا انت بلے اے ماریت کہ اولی بہر درستاں گندگا انت بلے آوت نہ گندگا انت ہمیشکا بزہ ءَ چہ وتی تن ءَ پروشت نہ کنت''۔

امچو گمان بیت کہ عذاب ءَ کافکاءِ دنیا رودینتگ رژنائی ءَ اناں ءُ اے دنیا وتی سسا سراج ءَ چہ پیش بد دعایے ءَ گوں دچار بیتگ، کافکاءِ نبشتگاں چہ مئے دیمانوکیں ذہن سہرا بیت، سرجمیں زمین کہ شاہگانی انت ءُ سنگین، سنگینی آئی ءِ بخت انت۔

کافکا ءَ یکرندے گشتگ منا ابدیت وش اتک کنگ لوٹیت بلے ابدیت منا رسیت چون؟۔نطشے ءِ بابت ءَ یکے ءَ گشتگ کہ آ کافکاءِ پیرک انت۔ ہمے پیرک ءَ اوں ابدیت ءِ وژن ءِ وش اتکی اوں کرتگ۔

''زرتشت ءَ گشتگ'' ءِ بابت ءَ نطشے ءِ ہما نبشتانک کہ آئی ءِ مرگ ءَ پد رستگ، ایشی ءِ تہا نطشے ءَ ابدی کڈن ءِ بارہ ءَ نبشتگ کہ ما اے حیال ءِ تہا گیشتر گرانتریں حیال دیما آورتگ، اے حیال آدمی ذات ءَ را گیشتر ارواہی کنگا پہ ساچک بوتگ، Will to Power ءِ تہا نطشے ءَ ابدی کڈن ءِ ہمے حیال دیما آورتگ کہ آ ہستی کہ آئی ءَ ہچ معنا نیست، ہچ لیکہ نیست بلے آئی ءِ نام گرگ بوگا انت ءُ نیستی ءِ صورت ءَ آئی ءَ ہچ آسرمہ بیت تہ ایشی ءَ چہ ترسناک دگہ چے بیت کنت۔

نطشے ءِ سپرمین اوں انچیں مردے بیت کنت کہ داں ابدیت ہستی یے بہ منیت ءُ آئی ءِ دردناکی ءَ وتی نجت بزانت۔ بے معنائیں ابدیت ءِ ترس ءَ چہ مستریں ترس دگہ چے بیت کنت۔۲۱/نومبر ۱۹۱۱ءِ روچتاک ءَ کافکا نبیسیت ''مدتے ءَ پد مرچکیں سہب ءَ اے حیال ءَ گوں من گل بیتگاں کہ چانکو یے منی سینگ ءَ جنگ بوتگ۔ یکے ءَ کافکاءِ ناولانی بارہ ءَ راستیں گپے جتگ کہ کافکاءِ دراہیں ناول یک انچیں تاکتے ءِ دست ءَ انت کہ آئی ءَ دراہیں نیکراہ منّ انت بلے اے تاکت حداوندی قانودے نہ انت ءُ نہ کہ حداوندی رحمتے، بلے انچیں تاکتے است کہ آ حداوندی قانود ءَ چہ یاگی انت ءُ حداوندی رحمت ءَ چہ زبہرکنگ بوتگ۔

''کیسل'' ءِ کارست کہ زمین ءَ کساس کنت بزاں ''کے'' آ ''کیسل'' ءِ ترسناکیں حاکمی ءَ گوں حب دار انت، اے جاور حال نطشے ءَ چو درشان کتگ۔ بدبختیں ولجہ تئی حداحاکانی تہا انت کہ بہر ءُ بانگ بوتگ، ءُ گوں ہمے حدا ءَ ماروپتگ انت ءُ تو دیگا اوں ہمے حداءِ منت ءَ اے ماراں گوں مہر کنئے۔

******

ودار

خلیل جبران/ ڈی جے ندیم

آ___ گچین ءُ دوستریں ___ آ کہ وتی وہد ءِ سہب ءِ ہمیں ات، آ تاں دوازدہ سالاں ماں شہرءُ وتی جہاز ءِ ودار یگ ات___ کہ یکرو چے آ ہگی ات___ ءُ آئی ءَ آئی ملک ءَ برگی ات ءُ دوازدہمی سال ءِ لاب ءِ ماہ ءِ ہپتمی روچ ءُ وہدے ہلک ءِ مردم وتی ڈگاراں چنگا اتنت۔

آئی ءَ شہرءُ ڈن کوہانی سرا لکیت ءُ زرءِ نیمگا چم شانک داتنت___ چہ زرءَ جتیں مُج ءِ تو کا وتی جہاز آہگا دیست، آ وہد ءَ آئی دل ءِ درچ بوتنت___ آئی ءِ شادمانی ءَ زرءِ سر برءَ بال کنگ ءِ حاترا وتی بانزل پچ کتنت___ آئی ءَ وتی چم بند کتنت ءُ وتی ارواہ ءِ آسراتیں زرءِ جہلانکی ءَ دعا کنگا لگ ات۔

وہدے آچہ کوہ ءَ ایر کپگا ات تہ آئی ءِ سرا گم ءِ گرندے کپت___ آئی ءِ دل ءَ یکپارگی حیال اتک، من چہ گل وشادان چیا برئیں___ اے کردگار من چہ اے حلک ءَ رخصت بوت نہ کنیں تا ہما وہدیکہ دگہ یک ٹپے وتی ارواہ ءَ مہ جنیں___ گم واندوہ ءُ آسراتیانی یک دراجیں وہدے ہے گمز دیں شہرءِ تہا گوازینگ، منی ایوکی ءِ شپ سک دراج اتنت مگہ بے آسرات نہ اتنت، پدا چوں بوت کنت کہ کسے وتی گم ءُ ایوکی ءُ چہ ہما آسراتی ءَ کہ ہے حال ءَ گپت ات ابید دلپدردی ءُ گریوگا رخصت بوت بہ کنت۔

وتی ارواہ ءِ ہنچو ٹکر من ہے گپانی تہا دور داتگنت___ ءُ منی ارمانانی ہمنچک اولاد ہے کوہانی بگل ءَ لیب کنگا انت___ کہ نو اے چوں بوت کنت کہ من وتی ارواہ ءِ سرابارے ایر کنگا ابید یا وتی دل ءَ یک دردے ودی کنگا ابید واتر کت بہ کنیں___ اے پوشاکے تہ نہ انت کہ ایشی ءَ راچہ وتی جان ءَ جہل کنیں ءُ دور دیگ بلوٹیں تا بے اڑ ءَ دور بئے دئیں۔

مناتُو وتی سیل وتی دستاں چہ چیلنگی دوردیگی انت۔ مناتُو دستاں چہ وتی جگرءِ حون پرنچگی انت___ اے ہلک ایوکی حیال ءُ لیکہ ءِ نہ انت کہ من ایشی ءَ یلہ بہ دیاں___ شموشان ءَ___ چہ دل ءَ دور کنان ءَ___ بہ رئیں۔ اے وَمنی دل انت___ منی دل ءِ واہشت انت___ کہ ایشی ءَ کارسازءَ پہ دستِ وت سازاتگ۔ مگہ___ من جلت ہم نہ کناں___ زرکہ پدا ہم درستان ءَ وتی بگل ءَ چکان ءَ گوں وتا گورا مباز کنت۔ منا گوانک جنگا انت۔

گزسرا منا وتی یدارءَ سوار بوگ کپیت___ پہ ہے ہاترا کہ دارگ___ وہدیکہ شپ ءِ ساعت کنارہ بہ بنت___ یک بُد کے___ چہ سر پرءَ زہہر___ انچو چوش کہ گوات ءِ پیا بدکا وصاف بوان یک کالبے ءِ تہا بند بیت___ جلگ___ بوت نہ کنت اپسوز کہ من___ ہر چیزے کہ ادا است انت گوں وتا برت بکرتیں۔

___مگہ چیا___

توار آئی ءِ کوپگانی سرا زبان کہ بانزل جنت انت وت وَبال کت کنت انت مگہ زبان ءَ گوں وتا برت نہ کنت___ آ مجبور

نی ءُ پُشت ءَ بہ بر! انت کہ ایو کا آزمان ءِ جست ءَ بال بہ کنت ___ ءُ ہے وڑا بانز

آ وہدے روچ ءِ برانزان ءَ گوں وتی زوراکیں بانزلاں بڑان ءَ رژنائی ءِ ہے تالانیں دام ءِ تو کا اڑان ءَ ___ بال کنت ن ___ تہ وتی کدوءَ گوں وتا برت نہ کنت۔

ہے وڑا پگر کنان ءَ ___ گمیگ ءُ شانکام ہم ___ وہدے آ کوہ ءِ کنارہ ءَ ایر کپیت تہ پدا آئی ءَ زرءِ ہیمگا چارت کہ آئی ءِ ہازرءِ کرادیمی آپان انت۔

آئی ءَ جہاز ءِ ناحدایان ءَ جہاز ءِ کیبن ءَ اوشتگا دیست انت آ دراہ ناحدا آئی ءِ ہم وطن اتنت ___ آئی ءِ زبان حاموش ات لہ آئی ءِ اراوہ ءَ بے اختیار ہما ناحدایان ءَ گوانک جتت ___ منی اے نمیرانیں مات ءِ چکاں چولانی شہسواراں ___ چنت بر من شمارا نی داب ءِ جہان ءَ حیالانی چولانی سرا آپ بازی کنان ءَ دیستگ۔

نوں شما منی سدءِ حال ءَ منی ہیمگا اتک ئے کہ آ چہ داب ءِ جہان ءَ جُہل ءُ پراہ یک جہانے ___ ہاں روگا من تیاراوں۔

منی سفرءِ ہدونا کی وتی بادبان ءَ یک للچکیں گوات ءِ برانزانی ودار گیگ انت ___ بس ساہ ءِ دگہ ___ اے بے ترک و ذاریں چاگرد ءَ بس مہر یک واتریں چم ات۔ پدا من شمئے گورا کائیں ___ زرءِ مسافرانی ہمراہیں مسافر ___ ءُ تو! اے گران ہائیں زر ___ اَے مات وپتکیں ___ تو! کہ تئی جندءِ بگل ءَ چمگ ءُ دریا آن ءَ آجوئی نصیب بیت انت، من گوں تو عہد کنیں ___ ایشی ءَ چہ پیسر کہ اے حلک ءَ زندءِ دریاءِ آپ چیزے گام دگہ بروت یا ہے بہارگاہیں دمک ءِ تو کا یک ساہتکے دگہ وتی وش تواری ءَ برجاہ داشت بہ کنت ___ من تئی گورا کائیں ___ الما کائیں۔ اے درہا آئی ءَ گشت انت، دگہ باز ہم است ت کہ آئی ءِ دل ءَ کہ گوشگ نہ بوت انت ___ پہ اے حاترا کہ آوت زاناں چتور زبان ءَ بیاریت انت ___ ءُ وہدے کہ آ شہرءِ تو کا ماں بوت تہ دراہیں مردماں آئی ءَ راسلام گشت ءُ درہائیناں یک زبان ءَ گوکار کت ___ حلک ءِ درہا چودری ءُ شیخ دیم ءِ صف ءَ اوشتات انت، آہاں گشت ___ نوں چہ ما جتا مہ بُو ___ نوں چہ ما دُور مہ رو ___ وہدیکہ مئے شام بوت ات ___ تو مئے ہاترا یک رژنائی ءَ آورت ___ ءُ تئی ورنائی ءَ مارا چوں چونیں واب گندگ حیلدات۔ نوں تو مئے نیام ءَ بیگانگ ئے ___ نہ مہمان ئے وہدیکہ تو مئے اولاد ئے ___ مئے جندءِ دوست ئے ___ نوں مئے چمان ءَ وتی دیدءِ گون جوڑ مکن ___ شیخ ءُ مرشداں گوں آئی ءَ گشت: زرءِ چولان ءَ مئے ءُ وتی نیام ءَ میار ___ ءُ نہ اے زندءِ عہد ءَ را کہ تو مئے گورا گوازینتگ ___ گوشتگیں وہدءِ حوالہ ءِ بکن۔

یکروچے ءِ وڑا تو مئے نیام ءَ گوستگ ئے ___ تئی بالاد ءِ عکس ءَ مئے دیمان ءَ رژنا کرتگ ___ تئی پرنوریں پیشانی ءَ مئے پیشانیان ءَ رژنا کرتگت۔ ما گوں تو باز مہر کتگ مگہ مئے مہر بے زبان ات ءُ ماں پردہاں چیر دات ___ مگہ آ مروچی ڈن ءَ اتکگ ترا توارکنگا انت ءُ تئی دیما بے نقاب انت ___ ءُ بیت ہم ہے ___ مدام ___ کہ مہر چہ وتی جہلانکی ءَ بے سد بیت انت ___ تاہما وہدیکہ جتائی ءِ وہد بیت انت ___ ☆☆☆

خلیل جبران ءِ کتاب ''اس نے کہا'' ءِ منت ءَ

Scanned by CamScanner

پابلونرودا

علی گوہر

پابلونرودا کہ میاں استمانی رنگ ءَ لاطینی امریکہ ءِ شاعر منگ بیت ۱۹۰۴ءَ ماں پیرل (چلی) ءَ پیداک بوت۔

۱۹۲۰ءَ وانگ ءِ ہاترا آ سانتیاگو ءَ شت ءُ وتی لچہانی اولی کتاب ''لاءَ کینشمین ڈی لافیئسا'' ۱۹۲۱ءَ شنگ کنائینت۔ آئی ءِ دومی دپتر ''کریس کولائیو'' (۱۹۲۳) ءَ آئی ءَ راکیں دمان ءَ یک بلائیں پجارے دات۔

۱۹۲۴ءَ آئی ءَ وتی سکیں نامداریں لچہانی دپتر ''وی انٹی پوئمز ڈی اموریا انا کانشمین ڈیسپیریڈا'' شنگ کت۔

۱۹۲۷ تاں ۱۹۴۵ءَ آئی ءَ ماں رنگون جاواءُ بارسلونا ءَ مجلسِ قانون ساز ءِ جہت ءَ حذمت کت ءُ وتی نویسگ برجاہ داشت۔ اسپین ءِ وت ماں وتی جنگ ءَ آئی ءِ سرا بلاہیں اثرے دؤردات، نرودا، دومی جہانی جنگ ءَ پد کمیونسٹ پارٹی ءِ یک باسکے جوڑ بوت ءُ آئی ءِ مٹ انگیں نقطہ ءِ نظر وتی شعرے ءِ تو کا درج کنائینت۔

تنیگا تاں آئی ءَ وتی شاعری ءَ جوانیں بستارے ءِ پیا حساب نہ کت بلے یک گشتن بیے کہ پہ بنی آدمانی واستا آئی ءِ گشتانک ''سادگیں مردم'' کہ نتائیل نارن ءَ رجانک کت، یک جنگی لچہے ءِ بہرانت۔ اے لاطینی امریکہ ءِ راج دپتر ءِ عکس انت کہ آئی ءِ خشکی ءِ ندارگانی مزن شانی ءِ یاتاں گچیت۔ اے سیاسی ندارگاں اوں پجاروکی ے بخش ایت۔

ہر دہدءَ یک باز نویسیں شاعرے ءِ حساب ءَ نرودا ءَ وتی نویسگ برجاہ داشت۔ ۵۰ ءُ ۶۰ ءِ دہک ءَ آئی ءَ را شاعری ءِ درگت ءَ نوبل داد دیگ بوت۔ ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۳ءَ آئی ءَ الاندے ءِ دست ءِ چیر اچلی ءِ سفیر ءِ بادست ءَ ماں فرانس ءَ حذمت کت۔

پابلونرودا ءَ ۱۹۷۳ءَ اے کوزہ یلہ دات۔

☆☆☆

Scanned by CamScanner

ماں تلاراں قلمی عکسے

پابلونرودا/علی گوہر

ہاں! من آزاتگ ات، من بازیں سال گوں آئی ءَ گوازینتگ ات
اں آئی ءِ تلاہ ءِ شنکیں بالا دءِ
یک مردے ات کہ دمبرتگ ات
براگوئے ءَ آئی ءَ وتی مات، پت، چُک، برازتک وتی (نوکیں تر ءُ تاکو)، وتی لوگی، وتی مُرگ ءُ چینک لہتیں نیم پچیں کتاب یلہ داتگ اتنت۔
ہاں آئی ءَ رادروازگ ءِ دپ ءَ توار کت
ہدے آئی ءَ ڈک پچ کت، پلوس ءَ آئی ءَ رائُرت
آئی ءَ راسک بازجت
کہ آئی ءَ فرانس، ڈنمارک، اسپین ءُ اٹلی ءَ حون ءِ ہارتا چینتگ ات
بے حساب ءَ آمرت ءُ من آئی ءِ دیم ءِ چارگ بند کت
آئی ءِ جُہلیں حاموشی ءِ گوشدارگ بند کت
بدا انا گہ یک تو پانی ایں شپے ءَ، کہ برف ءَ کوہ ءِ سرا وتی نرمیں پوشاکے تالان کتگ ات
پس ءِ پُشت ءَ، اودا باز دور
من دیست کہ منی سنگت انت کہ آئی ءِ دیما پہ منگ ءِ داستا سرا جہل کنگا ساڑی نہ ات
آئی ءِ پوز گوات ءَ پتاتگ ات
دراند یہہ ءِ جہل ءَ زمین ءِ سرا اِیراتگ انت
ماں سِنگاں بدل بوتنت، آوتی ھندءَ زند گوازینگا انت

☆☆☆

پابلونرودا ءِ لچہ "Selected Poems" ءَ چہ زورگ بوتگ۔

انگریزی رجانک: انتونی کیریگن

Scanned by CamScanner

لبز

ژاں پال سارتر/عومر کیا

من انچو نہہ سال ءِ بوتاں من ایوک ءُ تہنا اتاں، من ہے مارات منی تہنائی ہجبر ہلاس نہ بیت من بے پجاریں نبشتہ کارے اتاں من پدا نبشتہ کنگ بندات کت منی نوکیں ناول انچیں نوکیں نکان ءِ نہ بوگ ءِ سوب ءَ کہنیں ناولاں چے سرتا پا دیک رنگ اتاں بلے کس ءَ اے نزوری نہ مارات من وتی نبشتانک وت ونت انت، وت چگِل داتنت۔ منی دماغ انچو تیز جیڑیت کہ آئی ءِ ہمراہی ءَ منی دست درد کنگ بندات کنت من پدا وتی پریں کاپیاں جُل ءِ سرا چ کناں من چریشاں بے یال باں بلکیں ہے واستا من ہچ کار ءَ سرجم کت نہ کناں، آ کسہ کہ بندات نہ بوتگ آئی ءِ آسر ءِ گشگ ءِ چہ فائدہ؟

منی سیاہ کنگیں کاگد کہ آئی ءِ تہا مقصدیت بے معنا بلے پہ ناگت وت مقصد جوڑ باں من اے گپ ءَ اپسوز نہ کناں کہ منی نبشتانک وانگ بباں، من وتی وانوکاں متاثر کنگا شریں نبشتانک ءِ نبشتہ ءِ جہد کنگ ات کہ من وتی باطن ءَ جتا چوسنگ ءُ مُہر اتاں۔

منی حیالانی سیمسر چوراست چیریں زنگے ءِ پیاات من اے ھبر پیسرا اہم گشتگ کہ من دنیا زبان ءِ شون ءَ تخلیق کتگ۔ یک مدتے ءَ من دنیا زبان ءِ ہم گام لیک اتگ۔ است بوگ ءِ متلب ہمیش انت کہ اے دنیا ءِ شنگیں حد ءَ کجا نہ کجا نامے پشت بکپیت، نبشتہ ءِ متلب ءَ اے شنگیں حد ءِ سرا نوکیں نام نقش کنگ بہ بنت۔ اگں من دراہیں لبزانی امبار ءَ چ بکناں منی ڈبہ چہرگاں وتا گیشینت نہ کنت، منا حیالے اتک در بگیتے من اے باگ ءِ تہا شکیں درچک نے دیست بکتیں من حیال ءِ حیرانی ءِ حد ءَ گوں مارات کت، من کہ بیدا نچیں درچکے ءِ شوہاز ءَ دربیا تکیناں من انچو داریگاں کہ ہے درچک زندگی ءِ تہا درکیت، یک ساعت نے آئی ءِ راستیں بالا دبرے چہرگ ءِ شکل ءَ برے پھر ءِ شکل ءَ ظاہر بوت۔

من حیالانی بالاد ءَ در پشو کیں لڑوکیں تاکاں چے معنا بخش ات من کدی وتی تخلیق ءَ را کا گد ءِ باہوٹی ءَ نہ داشتگ، منی یاتانی تہا بروہد مچی بوتگ۔ اے حیال تہنا منی ات، راست من آشمشتگاں من ایشاں جاگہ یے الم یات کناں۔ من نبشتہ کارے ءِ بستار ءَ گوں لبزاں عشق کتگ دنیا ءِ لبزانی سبزیں آزمان ءِ چیرا من لبزانی میست ءِ تہا سرا چست کناں ہے کار ءَ من ہزار سال ءَ کناں من یک کتاب نے زرت ہزار رندا ہچ کت بند کت آئی ءِ شکل بدل نہ بوت۔ کا گدانی چپانی تو کا معنویت یک چوئیں ٹک یے ءِ وڑا کپتگ، نہ شکلے بدل کت نئیکہ اثرے ایر کت، من دومی نیمگا چو بالو ءِ ذول ءَ اتاں چراغ ءِ رژنائی ءِ بندیگ۔ من رژنائی ءَ بند کناں، رژنائی ءِ توکا

Scanned by CamScanner

ہے بے گندیں کتاب اوں درپشگا ات کہ وتی جند ءِ تہار رژنائی ات ۔ من وتی نبشتہ ءِ رژنائی ءِ شرچکیں چمگاں چہ فائدہ زوراں پدا ہے رژنائی ءَ برباد یں کتاب جاہانی نیمگا براں ہے عمل انسان ءِ قسمت ءَ رکینت کنت ۔

مناہما بندیانی سرا پگر بوت کہ آہاں وتی ذونڈیں کوٹیانی تہا موم بتی ءَ چہ دراہیں دیوال سیاہ کت انت ۔ کارست ءِ دیمروی منی زہری ءِ تہنائی ءِ ردوم کم کنتنت بلے من ہچ ذول ءَ ہئیگ نہ بوتاں وتی واہشت ءِ عاجزی ءَ چہ وت دلگوش بوتاں کہ الم قدرت مناا ے واہشتانی سرجم کنگا موہ دنت ، ہے گروچیل ءَ گوں من وتاراتہنا کت ۔

انچو من ورنائی ءِ زمین ءَ پادا ایر کتاں دربرجاہ ءِ بورڈ ءِ سرا نبشتہ کنگاؤں پیریں جنین کہ ہرروچ پمن عطر ءَ پلانی بوہاں گوں بانے تمبہینت ۔ منی عادت درستاں دوست داشتگاں کہ منی ردوم شریں ویپے ءَ بوتگ ات ، تہنا ہے گپ منی گوشاں کپت تئی بان من شمشتگ ــ ''لیسی'' ـ اے ہما جنوزام ات ہے عادت آئی ءِ تہا است ات من تہنا ہے دیستگ کہ منی نُمبل ءِ سرا رژنائی چوجون ءِ رنگ ءَ ات ۔ آ دگہ درستیں بان تہارونکی ءِ چنکان ات ، پردہ کشگ بوت منی مات وتی کسہ ءَ کشگا ات ، یکیں زمان دہ سال پشت ءَ شت یک مردے کیت مناکینیت ، جاگرد ءِ تہا مناواجہی یے برییت ، پمن منی جن شریں ناز کنت ، من پسہ ءَ ذولداریں چک دیاں دو بچک یک جنکے ، شہر ءَ حداں چہ دور زمین بہا زوراں آئی ءِ سرا لوگ بنداں ، اے دہیں سالانی تو کا یک لبزے منی گوشاں نہ کپت منی سرانگت نُمبل ءِ سرا ایر ات ، یک مردے گندگا آئی ءِ ریش منی پت ءِ ریشانی پیم اتاں لبزگنج ءِ چم منی نُمبل ءِ سراایر کتنت منی ریش اسپیت بوتاں ۔

منی دستاں مرگ بنا کت درستیں کاپی جل ءِ سرا مچ بوتاں زانشت واہانی آماچ اتاں منی چک واب اتاں اگاں نہ مرتگاں منا واب ءَ ایشانی زانشت ءَ چہ درکتگ ات ، اے تہنائی اوں چونیں چیزے ہزار مردم جان پہ دیم کپتگ انت من ایشاں چہ جدا تہنا ایشانی خاموشی ءِ گوشدار وکیں آدم ۔

حداگندیت ، آئی ءَ منایل دیگ آزمان ءِ سرءِ روگ ءِ گپ جت منی گوراوہد نیست ۔ اگں ناں آئی ءَ را من وتی ارواہ گوں میس کشتگیں کاگد پیش داشتگ اتاں منی کوپگ ءِ سرءِ فرشتگ ءِ نبشتہ یے وت انت ، زہرے تہنا بوت آمنی ازم ءِ آفتیں جہلانکی ءِ منوک ات من وتا وت گشت دومی ساعت ءَ من حیرات منی سوزمان چہ حدءَ شریں نبشتہ دوست داریت ، من زانتگ ات بیزاری ءِ ساعت ءَ نبشتہ کتگلیں ہمک نظم ءَ ذولداربیت من اوں بیزاری ءَ در چک ءَ ذولداریں تاکانی سندگ ءِ ارادہ کت ۔

لبز ءِ جنس من ءِ وہد پہ شک ماراتگ من ہے لبز ءَ کار کنگا تیار اگں منی باطن ءَ ہے ستک است ۔ من مارات کہ ہرروچ یکیں کوپگ ءِ سرا سرءَ ایر کنگ منی اندر ءِ موسم ءَ دوست نہ بوگا انت من دود ءِ پابند بوگ نہ لوٹ ات من ہما کت ، من گوں حداءَ ہرروچ گپ تران کت ، منا گشت یے ۔

''تو نبشتہ کنئے'' ۔

''من وتی دستان ءَ چست کت گشت منی بستار ءِ چہ انت تو منا درچنگ''۔

''اے گپے نہ انت''۔

''من چیا؟''۔

''زاناں من قلم ءَ شرتر کار مرز کت کناں؟''۔

''اناں''۔

''تئی حیال ءَ شریں نبشتہ بلا ہیں ندءِ چہ درکایاں اے حد ا من چنچو نزوراں من کتاب چوں نبشتہ کت کناں''۔

''تو نہ بے دگرے نبشتہ کنت بلے تو ہمائے ترا من درچنگ''۔

منی تسلا دیگا بلاہیں گپے ات۔ ہر چیز چہ زندگی ءِ دراجیں چکاس ءَ رسیت من وتی درستیں تچکیں راہ گار کتنت۔ منی دربرجاہ ءِ استاد بوگا منی عاجزی دور چگل داتگ ات، من گوتگ نہ باں۔ من وتی ملکوت مہر چنچو مشکلاں گوں درچنگ۔ بید جز بگ ءَ اے سوتیں عاشق منا دوست نہ بوتنت، من گوں ''یلیک'' ءِ بت ءَ چیزے الم نبشتہ کناں، کست پروش بیت ہر چ جہدے منی تبا مان، دیان بیے۔ ہمے ساعت ءَ من مارات کہ منی اولی کتاب ءِ سرا ''الیکی'' جوز بہ بیت من مردماناں دوست نہ باں اخبارانی تباذلیل باں منی لوگ ءِ دروازگا سنگ جنت، منا تیرے بہ سر مبیت شرتر ہمیش انت، منا تچگ لوٹیت لہتیں ماہ غارے ءَ گوازینگی انت اے ردجیزگ ءِ سوب انت ہر مردم نیک بیت حراب جیزگ ءِ شکار بیت حدا ایشی ءَ حراب نہ گشیت روچے من چہ اے دام ءَ درکایاں پدا من وتی نیمل ءِ دیماندناں یک کتابے نبشتہ کناں اے کسہ ءِ دو آسر بوت کنت، من وتی حیال ءِ ہمرائی ءَ ہردوکانی تبا کیے درچناں کہ وتی آہن ءِ پلنگ ءِ سرا وتا مرگ ءَ بکنداں، ہمو دا بیزاری ءِ ساعت ءَ درست گوں من کست بہ کنت ہما ساعت ءَ وتی نام ءَ چو وہ ءَ بکنداں پنجاہ سال ءِ عمر ءَ نوکیں قلم ءِ سرا نبشتہ کنگ ءِ جہد ءَ کناں من وتی نام ءِ انچیں نبشتا تک نبشتہ کناں لہتیں روچاں پدگار باں انچیں جوہ یا الماری ءَ کپیت آئی ءَ واناں ہمے بے پلگاریں نبشتا تک ''نیارذ'' ''زاگو'' چھاپ جاہ ءِ دست ءَ دیاں دوروچ ءِ تبا ہزار داتگ بہا بیت۔ مردمانی دلاں من جاگہ کناں اخباری مردم منی رندا کپنت من کس ءَ دست نہ دیاں یکروچے منا ہورءَ مسینت من ہوٹل ءِ تو کار رواں گنداں نیمل ءَ سرا کتابے ایرانت ایشی ءِ تبا چہ بوت کنت کسی دست ءَ نیاؤکیں لبز انت ژاں پال سارتر یلیک وریا شاعر ...... یمی تاک ءَ سرا شش کالی سہری بیت من گل ءَ بال باں ''اناں'' غمگیں باں پدا لوگ ءَ واتر باں وتی پریں کاپیاں چیتی ءِ تبا کناں، گوں ساڈے ءَ مبرے بنداں، کتاب چھاپ جاہ ءِ پوریا برانی کراایر کناں پدا من وتی کسانی ءِ ملگزارانی نیمگا واتر باں۔

☆☆☆

انگریزی ''نبشتانک'' (Essay) ءِ گونڈیں خاکہ یے

بشیر سیفی / رحمدل رمضان

انگریزی لبزانک ءَ نبشتانک (E s s a y) ءِ لبز یک لبزانکی تہرے ءِ صورت ءَ فرانسیسی لبزانت میشل ڈی مانتین (۱۵۹۲ـ۱۵۳۳) ءِ سبب ءَ مروچی بوتگ آئی ءَ ۱۵۸۰ ءَ وتی نبشتانکانی دپتر Essais ءِ نام ءَ پیش کت۔ فرانسیسی زبان ءَ اے لبز ءِ معنا جہد ءُ کوشست بیگ انت چونکہ مانتین ءَ اے وڑیں غیر رسمی ساچشتانان کہ آہانی بنیاد آئی ءَ وتی جہد گشگ ات اولی رند ا پیش کرتگ اتاں پمیشا اے ساچشتانان Essais بزاں ''جہد'' ءِ نام ءَ داتگ ات۔ مانتین ءَ اے نبشتانکانی انگریزی رجانک ۱۶۰۳ ءَ جان فلوریو ءَ کت انت۔ آ یک اطالوی مہاجرے ءِ چُک ات۔ اے وڑ روانکی لبزانک ءَ اے تہر فرانسیسی ءَ چہ انگریزی ءَ رس ات ءُ انگلستان ءِ موسم ءَ ایشی ءَ را انچو سازگار کت کہ ایشی ءَ را انگریزی لبزانک ءِ تہرے گشگ رند بیت۔

انگریزی لبزانک ءَ اے تہر ءِ بنداتی بیشینک ۱۰۰ تا ۱۵۰ سال انت۔ تو سیپ ءُ بوتگ کہ نبشتانک ءِ چہ مراد یک انچیں درنیامی وراج کشیں روانکی ساچشت یے کہ آئی ءِ تہا یک بنچپ ءِ آسان ءُ سہری وڑے ءَ ہما حد ءِ گپ جنگ بہ بیت کہ داں ہما حد ءَ ساچشتکار ءِ جند متاثر بوتگ۔ بے انگریزی ''نبشتانک'' ءِ تاریخ ءِ تپاسگ ءَ چہ بے معلوم بیت کہ انگریزی لبزانک ءَ نبشتہ کاراں ''نبشتانک'' ءِ اے تاریخ ءَ را چیر بہ نہ کتگ۔ وہد ءِ ہمراہی ءَ اے تہر وتی خاصیت ءُ دیدگان بوت ءُ دگہ رنگے ءَ بوت آئی ءِ ثبوت انگریزی نبشتانکانی دپترانی وڑ وڑیں نبشتانکاں چہ رسیت بلے چہ ایشی ءَ چہ ابید ''نبشتانک'' ءِ حقیقت ہما گنگ بیت کہ چیر اگنگ بوتگ۔
اے بابت ءَ ڈاکٹر جانسن ءِ اے سطر کہ:

A loose sally of mind and irregular and undigested piece

بہ زبان ءِ سرا انت بلے نہ تہنا انگریزی ءِ گیشتریں نبشتانک بلکیں ڈاکٹر جانسن ءِ جند ءِ نبشتانک اوں اے تو سیپ ءِ لوٹ ءِ ترازاں پیلو کت نہ کنت۔ ءَ مانتین ءِ نبشتانکانی اراوہ ءَ تک بازیں نبشتانکاراں رس ات کتگ بے سبب انت کہ نبشتانک ءِ گالبند ءَ اردو معنی نبشتانک ءُ انشائیہ (ریزمانک) ءَ اردو زبان ءِ یک انچیں بہر بیت کہ آ تی ءِ زبانی ءَ نام ءَ نزانت۔ حالانکہ انگریزی نبشتانک ءِ تاریخ ءِ سرا شریں چمشانکے دیگ بہ بیت گڑا گپ چو آ ءَ نہ بیت۔ انگریزی لبزانک ءِ سر فرانسس بیکن (۱۶۲۶ـ۱۵۶۱) ءَ اے تہر ءِ نگیکار زانگ بیت۔ ایشی ءِ ہمراہی ءَ اے چہ پدر بیت کہ آئی ءَ مانتین ءِ نبشتہ ءِ طرز ءِ چہ اثر زرتگ ءُ

اے تہرءِ نیمگا اتگ بلے ماتین ءِ نبشتانکانی انگریزی رجانک ۱۶۰۳ ءَ بوتگ وہدیکہ بیکن ءِ دوازدہ نبشتانکانی گونڈیں دپتر ۱۵۹۷ ءَ شنگ بوتگ ات۔ رجانک ءَ چہ شش سال ساری، رجانک ءَ چہ اثر زیرگ حیرانی گپے بلکیں ناممکن انت بلے اگاں بیکن ءِ بنداتی نبشتانک کہ آئی ءَ ایشاناں ''افکارِ پریشان'' ءِ نام داتگ ات دگہ دگہ بنگپانی سرا آئی ءِ فلسفیانہ حیالانی دپترے گندگا کیت۔

ماتین ءِ نبشتانکاں چہ گپ ءُ رپ ءِ روانی ءُ مردم انگوش ماریت گشئے گپ ءُ چہ گپ درکیت۔ وہدیکہ اے بیکن ءِ نبشتانک پیونانت کہ آہان ءَ ہچ وڑا Irregular یا Undigested گشگ بوت نہ بیت کہ اے بیکن ءَ وتی نبشتانکانی تہر چہ ماتین ءَ بدل زرتگ بلے آئی ءِ نبشتانکانی تب گوں ماتین ءِ نبشتانکاں ہچ وڑیں سیادی نہ دارانت۔ بحرحال نبشتانک ءِ حوالہ ءَ یک مدتے ءَ فرانس ءَ ماتین ءُ انگلستان ءَ بیکن ءَ چہ ابید دگہ نام دیما نیاتگ۔ تاکہ ۱۷۰۹ ءَ رچرڈ سٹیل (۱۶۷۲۔۱۷۲۹) ءَ آئی ءِ سنگت جوزف ایڈیسن (۱۶۷۲۔۱۷۱۹) ءَ بندات ءَ ٹیٹلر ءُ پدا اسپیکٹیٹر ءِ ذریعہ ءَ ''نبشتانک'' ءَ راحالتاکی تہرے جوڑ کت ءُ نامدار کنائینت۔ اگس چہ ۱۷۰۴ ءَ ڈینئیل ڈیفوءَ چہ حالتاکی نبشتانک Periodical Essay بندات بوتگ ات بلے شریں وڑے ءَ اے تہر ءَ دیمروی ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ منتوار انت۔ آدور ءَ ایڈیسن ءُ سٹیل ءَ چہ ابید آ دگہ نبشتانکار کہ دگہ دگہ حالتاکانی سبب ءَ چہ دیما اتگ اتنت آہانی توکا سیموئل جانسن (۱۷۰۹۔۱۷۸۴) ءُ اولیور گولڈ اسمتھ (۱۷۲۸۔۱۷۷۴) ءِ نام گرگ کرزانت۔ جانسن ءِ تاکبند ریمبلر (The Rambler) چوشکہ ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ متابلہ ءَ کے سنجیدہ تر ات ءُ دلگوش بے پکارات ہمیشکا قوم ءِ دیما گیش نامدار نہ بوت آئی ءِ نبشتہ ءِ وڑ و پیم اوں چہ لاطینی لبزاں چہ پُری ءِ سبب ءَ کے گران ات پہ واستا انگریزی لبزانک ءَ ''جانسنی طرز'' ءِ گالبند کار مرز بیت بلے نبشتانکار ءِ بستار ءَ آئی ءَ زیاتیں ارزشتے نیست ات۔

گولڈ اسمتھ گوں وتی وش تبیں طرز ءُ وڑ وڑیں بنگپانی سبب ءَ مرچی اوں وانوکانی یک مزنیں حلقہ بے داریت پرچا کہ آئی ءِ نبشتانک ءَ چہ نچکند ءُ شیرکنی وانوکاں ہماوشی ءَ دنت کہ یک ساچشتی نبشتانکے ءَ چہ رسگ لوٹیت۔ لی ہنٹ (۱۷۸۴۔۱۸۵۹) ءُ ولیم ہیزلٹ (۱۷۷۸۔۱۸۳۰) ءِ نام گرگ ءِ قابل انت۔ لی ہنٹ ءُ ولیم ہیزلٹ ءِ کمک ءَ پیسرا ایگزامینر (The Examiner) ءِ بندات کت کہ آ اے یکشمبہ پراکیشمبہ بے شنگ بوت ءُ پدا سے ماہی ریفلیکٹر بے شنگ کت۔ آئی ءِ تاک ءَ چوں کہ لبزانک ءَ چہ ابید سیاست ءِ سرا اوں گپ جنگ بوتگ ات مرچگیں ڈول ءَ ہنٹ ءِ دور ءَ اوں سیاست بازی ءَ چہ نہ رک ات۔ ہمے واستا آئی ءَ دو سال ءَ جیل ءَ روگ کپت۔ آزاتی ءَ پد آئی ءَ ایگزامینر ءِ توکا آشوپی مت و بدلی آورت ءُ شعوری رنگ ءَ ٹیٹلر ءُ اسپیکٹیٹر ءِ رندگیری ءَ نبشتانکاری بندات کت کہ آ ''ایگزامینر'' ءَ ''دی راؤنڈ ٹیبل'' ءِ سرگال ءَ شنگ بوت انت اگس چہ ہنٹ ءَ وتی دور ءَ کے نام کت ات بلے بگ واکرءَ لبزاں آ انچو نامداریں نبشتانکارے نہ انت کہ تاں دیراں زندگ بمانیت چیا کہ آئی ءِ فکر ءَ جہلانکی ءُ واک ہالیگ انت آئی ءَ حیال ءَ ہنٹ ءَ چہ گیشتریں ارزشتے آئی ءِ سنگت ہزلٹ داریت کہ وتی بازشریانی سبب ءَ انگریزی لبزانک ءِ اول سرپ ءِ نبشتانکاراں شمار

Scanned by CamScanner

بیت ۔ بلے آئی ءِ نبشتانکاں چہ ترندی ءُ ترپشی ءِ یک انچیں چول پے گندگ بیت کہ چہ ایشی ءَ آئی ءِ جاہ ءُ مقام ناسرجم بیت بلکیں نگدکاری نبشتانکاں اے ترندی حد ءَ چہ گیش مارگ بیت ۔

ہژدہمی قرن ءِ گُڈسرا اے وڑیں نبشتانکاری دیم پہ زوال ءَ روان گندگ بیت، بلکیں ہمے واستا کہ نوں اے وڑیں نبشتانکانی آ دلکشی پشت نہ کپتگ کہ بندات ءَ مارگ بوتگ ات ۔ ہژدہمی قرن ءَ کساس دراہیں مزن مزنیں لبزانت ابید چہ فرق ءُ درک ءَ ماں کتاباں لچہ ءُ رم ''نبسانک'' نبشتہ کنگا اتنت ۔ بلے ہژدہمی قرن ءَ پد ماں کتاباں نبشتہ کنوک پُشتی سرپ ءِ سیالدار گندگ بوت انت ۔ ایشی ءِ سبب ناول ءِ نامداری گشگ بیت کہ آ ''جنٹلمین میگزین'' ءَ عام کتگ ات ۔ جانسن ءِ گشگ ءِ مطابق ءَ ایشی چھاپ شنگ کساس دہ ہزار ءَ ہاکنز ءِ گشگ ءِ ردا آروچاں کساس پانزدہ ہزار بوتگ، ہاکنز آ روچاں ایشی ءِ پارلیمانی رپورٹ نبیسوک بوتگ ۔ جانسن ءَ پارلیمانی رپورٹ ءَ ابیدا اے تاک ءِ واستا بازیں نبشتانک اوں نبشتہ کتگ ۔

نوزدہمی قرن ءِ اولی چارک ءَ ''لندن میگزین'' ءِ سبب ءَ چہ چارلس لیمب (۱۸۳۴۔۱۷۷۵) ءِ نام دیما ات ءُ زوت انگریزی نبشتانک ءِ نامدارتریں نام جوڑ بوت ءُ مردم آئی ءَ را انگریزی نبشتانک ءِ شاہزادگ ءُ انگلستان ءَ ماتمین ءِ مٹ گشنت ۔ آئی ءِ نبشتانک یک انچیں آدینکے انت کہ آئی ءِ توکا، آئی ءِ ذات (شخصیت) وتی دراہیں ناآسودگیں واہشتانی ہمراہی ءَ وانوک ءِ دیما پدر بیت ءُ گندگا کیت آئی ءِ نبشتانکانی رنج ءُ غمیں دروشم، آئی ءِ ذاتی زندگی ءِ دزمحرومیانی آسرانت بلے آئی ءِ اسلوب ءِ توکا ہما وتیکیت ءَ وت وت دلی کہ است انت، آ، آئی ءِ ءُ آئی ءِ وانوک ءِ نیام ہچ وڑیں پردہ ءِ بوگ نیلیت ۔ ہمے سبب انت کہ پر آئی ءِ نبشتانکاں Personal Essay ءِ گالبند کارمرز کنگ بیت ۔ چارلس لیمب ءَ پد رابرٹ لوئیس اسٹیوینسن (۱۸۹۴۔۱۸۰۵) اگاں چہ باز سوب مندیں نبشتانکے نبشتہ کتگ بلے چارلس لیمب ءَ چہ گیش آنامداری جی کے چسٹرٹن (۱۹۳۶۔۱۸۷۴) ءَ کہ رس اتگ ات، آ بلکیں بیستمی قرن ءِ دگہ نبشتانکاراں نصیب نہ بوتگ ۔ اگں چہ میکس بیربوم، ای وی لیوکس ءُ رابرٹ لینڈ ءَ باز جوانیں نبشتانک نبشتہ کتگ ءُ آہاں وتی وتی انفرادیت اش منا رینتگ بلے ادنائیں بنکپانی سینگارگ ءُ آہاں مزن کنگ ءِ آ رِ یک چسٹرٹن ءَ گون ات آ گوں ہمائی ءَ بندوک انت ۔ البت آ اے جی گارڈنر ءَ گوں نزیک بیت ۔

٭ ٭ ٭

Scanned by CamScanner

رهسر

اوکتایو پاز/اے آرداد
اردو رجانک: عزیز حامد مدنی

اے دراج پندءُ انسر تگّیں کشکلے
من تہاری ءِ جنزرانءُ ڈیک وران ءُ
کپاں
پادکایاں نچاراں ءُ رواں....
منی پاد
بے چرّ کہیں سنگ ءِ شکّیں تاکاں لپاشنت
دگرے اوں منی پُشت ءِ سنگ ءُ تاکاں
لپاشیت
من اگاں آئتک باں آ آئتک بیت
من اگاں دِرک بنداں آ دِرک بندیت من چک جنان ءُ
چاراں
کس نیست انت
ہر چیز مُجاں گپتگ ءُ بے در انت
ایوک منی گام منا چہ آشنا انت
من اے دمکاں چک جنان ءَ کایان ءُ رواں
کہ مدام ہمار ہسر ءِ نیمگا برنت
کہ اودا کس منی ودار ءَ نہ انت
کس پُشت ءَ نہ کپتگ
ہمودا من ہمائی ءِ شوہاز ءَ یاں کہ ڈیک وارت
ءُ کپیت
ءُ پادکیت ءُ وبدے منا چاریت تہ گشیت
''اوداکس نیست''

Scanned by CamScanner

درگال

Scanned by CamScanner

غزل

کریم دشتی

☆

تنی وداراں ، من کناں زندءَ را شپ
کہ براں ہگوں تو کپیت ارواح دپ

تو کہ دُرّءِ دانگ ئے گران ءَ رس ئے
ناں زرءِ جہلانکیاں گار انت سدپ

من نزاناں گوں منا کئے پیڑنتہ
من دل ءَ گوشتہ کہ کس ءَ گوں مکپ

لکھ ہزار ہمراہ، انگت ایوکاں
کیگاں ہشکاں مڑایانی چہ نپ

پہ منا چی یے منی زندءِ شہاز
تو اگاں قہرِیے ئے کپ، پلپے ئے سرپ

جلوہے انچیں کہ ہوش ءِ دشمن انت
تو گوں لٹاں مئے سرو بہتاں مکپ

آ خدا مزءَ وتی وشنام بات
آ کہ بدکاریں کریم کت نام ءَ دپ

☆ ☆ ☆

منیر مومن

چو کاگدءَ کسے زردءِ بشارتاں ہچ ایت
درگیءَ ہچ بکناں روچ دروشاں ہچ ایت

کجاں چراغ تئی الوتانی محرم بیت
کہ بزمشاں بہر نہ کنت گوات بس پداں ہچ ایت

ہمانی نام منی پیڑگاہءِ آزمان انت
ہما اے گواتءِ سرا تاکیں دیدگاں ہچ ایت

تو بیا ءُ اوستءَ منی ستکلیں پُراں نزار
بچار کہ شپ نوں وتی شتکلیں مہرگاں ہچ ایت

توام بوتگ منعو کئی ماں دیگرءِ ونزءَ
کہ ناتوانی اوں نیموئے ساہگاں ہچ ایت

☆☆☆

غزل

تیر بڈنیکیں دل ءَ دردانی پیوست یک ءُ دو
آ نہ بیت گوں وش نیاڑکاں دست ماں دست یک ءُ دو

بڈ کہ دیوانانی دوو انت بازٔ جبر دوستیں دل ءَ
ما اوں نشتیں ایگو آنگو سیل کت بست یک ءُ دو

گورم بے گانڈو نہ بیت او گوات گورم ءِ جہہ منند
پہ مثال کسے بچاریت ہر کجا است یک ءُ دو

نود پلانی سرا بارت انت ودار ءَ برانزے ءِ
ما اوں نازینک آ پری بالاد ءَ پہ بست یک ءُ دو

کئے وتی زہگ ءَ ترون ءَ دور دنت نان ءَ پچیت
چے کئے دلبر کہ در نئیت چہ دل ءَ ست یک ءُ دو

رہ بہ کپتیناں بہ بوتیں جیڑے پہ توشگ ءَ
بلکیں ہمراہ تاں گیابان ءَ منا رست یک ءُ دو

پہ اگاں زاہر مہ بنت شعر ءَ زمین ءَ بُنگل ءِ
بڈ بڑاں آ شعر منظور ءَ نہ انت است یک ءُ دو

منظور بسمل

Scanned by CamScanner

غزل

تئی زہیر ءِ کساس ء آ دیما
مئے مطلب روگ انت آس ءِ آ دیما

دوستاں دامن ماں پاد ءِ چیر ءَ داشت
دیم ترینت سواس ءِ آ دیما

اے سدیں سال ساتت موگ انت
چہ وفا شتگ تاس ءِ آ دیما

شہد گفتاری ءَ کپت جتیں
بداں ہونی انت بداں ءِ آ دیما

مرشن معنا گشت زندمانی ءَ
جہد سبزان انت وائی ءِ آ دیما

پُل پُر وشبو ءِ قصہ آ ہر بیت
اتی تئی بالاد ءِ باس ءِ آ دیما

میر تئی وابگانی ءَ پچ بیت
مہ تئی ء بیاس ءِ آ دیما

میر عمر میر

زبیہ مختار

ساہگ ءِ بے حال کنت گوں چاردہ ءِ ماہ ءَ گوزیت
پشت ءِ دمک ءَ ہر شپ ءَ یکے گوں ہمراہ ءَ گوزیت

دنیا سہب ءِ وش تہیں نودے کہ تئی زلفاں چہ کیت
زندگی یک ساعتے کہ گوں تو بیگاہ ءَ گوزیت

تئی ودیں نیک تالہ ءِ چانٹ ءَ چہ آدیم منزل انت
ئشئے وزیں سیاانیانی زندگی راہ ءَ گوزیت

نہ اگاں لوٹیں ملام بے عشق پہ دنیائی ءَ
ملامت بات اِلّ ... ئشئے گوں اللہ ءَ گوزیت

مہلباں ماں ... بندیت ... ہر شپ ءَ
گوات ءَ کئے زانت ... پہ شکاہ ... وزیت

... وتیں تخلانی ... بات
چہ کجا آنگشتری پہ ... وزیت

... زبیہ ... ایرکناں تئی چندیں تحت ...
زندی ... روچے تئی درگاہ ... وزیت

جہانزیب

تئی اے شیرکنیں بالاد ءِ وش تریں اثر انت
کہ لنٹ بینگ ءِ تام ءَ کن انت انارک شکر انت

تو آپ ءِ ساہگ ءِ نمہانی دز اتگ ترپے
ترا بگندئے زرابانی پاہو ءَ بہ بر انت

نہ چار اتگ ما بدیں نیت ءَ ترا ہچبر
بلش مئے دژمناں شہر ءِ چوشیں گرہ ءَ مہ در انت

نفس قرار بنی آدم ءِ نہ گیپت کتئے
اے زہر میٹگیں گوات ءَ کجا گلاب زر انت

تو بیا اے جہد ءِ منی عاشقانی سیل ءَ بچار
کمانی دور سریں کور ءِ تہا کہ چیر ءَ سر انت

وفا ءِ منزل ءَ تہنا نہ انت جہان گنج ـــ
دل ءِ مئے گرئیگیں چمانی ارس ہمسفر انت

☆☆

مجیدواہگ

عشق ءُ مہر ءِ گپ ءُ رازیں رندءَ بیا
دل گوں درد ءِ تاراں سازیں رند ءَ بیا

من ترا زرد ءِ مہر ءُ وفاہاں پہمیناں
انو برو تو مردم بازیں رند ءَ بیا

مرچی گلاں زند ءِ گاریں راہاں من
مرچی منا را جند ءِ شہازیں رند ءَ بیا

سمل سسی یا ہانل یا مہ گنج ءِ
شق ءِ جہان ءَ قصہ بازیں رند ءَ بیا

باندا بلکیں زہیر ءُ عذاب مئے کمتر بنت
مرچی زرد ءَ درد ءِ گوازیں رند ءَ بیا

واہگ زند ءِ شام دمال ءُ دلکش انت
قدح ءُ کیف ءُ سوت ءُ سازیں رند ءَ بیا

☆☆

نیاززباد

شپ سیاہ ءِ پاس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں
گوات بل ءِ واس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

دیدگانی شیشکیں کانیگ ءَ درکپتگ شتگ
ارس تب پہ تاس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

اے کلیری ساہگ ءَ ءُ دوزہی روچ ءِ سرا
دنیا اوست ءِ آس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

گوں کجام رنگ ءَ گوزیت باریں گلیں باندات ءِ روچ
باز اے وسواس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

کئے ادا چہ وام ءُ واہشت ءُ ودارءَ رکت اتگ
ہر کہ ماں آ پاس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

مئے وزیں بازیں زباد ے پہ سمیں بانل ءَ
وز وزیں چکاس ءَ سکگ ایوکا من تو نیاں

غلام حسین زدگ

وراں من تہلیں شراب گریواں
گوں یاتاں تئی بے حساب گریواں

برے من چکاں تئی نام ءِ حرفاں
برے من واناں کتاب گریواں

کجانے بیا وشتواریں بلبل
کہ پہ تو باغ ءِ گلاب گریواں

گنوکاں من کہ وتی سوال ءِ
دیاں وتا وت جواب گریواں

منی گناہانی بزگی ءَ
نزاناں پرچا ثواب گریواں

زرءَ وَ دیر انت کہ وارتگ بوجیگ
تنیگہ انگت تیاب گریواں

زدگ چو سیہ ملءَ لال ءِ ترانگ
ور انت دلءَ پیچ و تاب گریواں

☆☆

شہزاد نور

وشیں حال ءَ دروگیں واب ءَ چے معنا
دانکہ مکنداں لال ءِ حجاب ءَ چے معنا

مسک ءَ زبادیں مہر لال ءِ گستا انت
مپت ءَ بہ سنداں پل ءُ گلاب ءَ چے معنا

جازینگ ما کیف خمارے چمانی
سکیں گلاس ءِ وشیں شراب ءَ چے معنا

گار کتگ ما ہوش وفا ءِ ہنکین ءَ
گوں ماجہان ءِ جست ءَ جواب ءَ چے معنا

قرنے جنت یا سال یے آخر واتر بیت
مفت ءَ بداراں روچ ءِ حساب ءَ چے معنا

ہر کس زانت کہ وہد نہ اوشتیت یک پیا
مہر ءِ دو روچ ءُ رند ءِ عزاب ءَ چے معنا

نور! مہ بیت داں پاشک مئے کہ امروز ءَ
نام منیت داں عشق ءَ کتاب ءَ چے معنا

☆☆

سلیم حسرت

ساحریں دیدگانی ارواح ءَ
چونی ءَ تو منی درءَ کائے

کنگھے آں من، چہ منی بستار
بلے ئے تو جہان ءِ دست ءَ ئے

رسم ءِ دیوال پرشتگاں مرچاں
برہنگیں جیگ حیائے بیگاہ ءَ

ستک ءِ آبریشماں دل ءَ ماپوش
مان کن شارءَ رنگاں دنیاءِ

نیکی ءِ روچ در نیت شہرءَ
تو کئی سنگتی ءِ رندائے

حسرت ءِ ملگواریں تو زردءَ
"چم ءِ ہوشام رنگے دریائے"

☆☆

باقی ارمان

مہرءِ بوے آتار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا
میلاں دل ءِ پلگار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا

اے شہرءِ مکانی تہا دیرانت کہ دل بیگواہ کنگ
جندءَ اوں زاناں گار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا

وہدے گشاں کہ سرگراں پہ چیزے کہ دوچ ءَ چیاں
دل سد براں بیچار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا

مارا کشیت ماہ ءِ طلب آلال ءِ ارواح ءِ طلب
مئے واہگاں امبار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا

آپُشی ایں مردم نئے باقی تو مرچاں بے وڑے
زاناں ترا بے سار کنت جی می ءِ شہرءِ ہوا

☆☆☆

قدیر عابد

دل ءَ را تئی زہیراں ساز پرمانگ
گم ءِ درد ءِ تیاب ءِ گواز پرمانگ

نہ کرزاں بالو ءِ لنٹ ءِ گلاباں
کہ بے نازیں جنکے ناز پرمانگ

تئی بیگواہی ءِ حال ءَ سدپ سُنت
منا دمک ءَ دراں شوہاز پرمانگ

زمستانیں شپ ءِ سردیں حیال ءَ
منا گرمیں گل ءِ امباز پرمانگ

منا شُومیں دل ءَ عابد جہان ءَ
گناہ ءِ راہ ءَ چے، باز پرمانگ

☆☆☆

غفور شاد

مست ءَ آہو گیں تئی چم کہ نازءَ کاینت
چو گشئے ہلک ءِ شرابیاں نمازءَ کاینت

تئی بچکند کہ گشئے ترمپاں کپاں ڈکال ءَ
تئی توارفیعک ءِ الحاناں گوں سازءَ کاینت

زندگی مہلبیں زہیرانی گلیں آتارے
درد و شبو باں منی وہدے شوہازءَ کاینت

منی باطن چو منی ظاہرءِ ڈول ءَ یدر
(او) منی گشتن اوں تراگندگا رازءَ کاینت

ماہیگاں باریں کجا بتگ مسیت آپ ءِ تہا
سنگ کئی لوگ ءَ بکش باریں نمازءَ کاینت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

برکت علی سجاد

جہ ڈنگ گوں کھیں زہیراں کیگدءِ من یات کناں
ہترا تئی سرشپاں لچھیں دتا حیرت کناں

تو بلوٹ ئے گڈسری سوگاتءِ پلیں مڈیاں
واہگءِ تئی سرجمیں عمرے ترا بخشات کناں

یکبرے بیائے اگاں کرام ءِ کھیں لڈگان
سدبرءِ کلءِ زریناں ءِ ترا ادرہبات کناں

پلیں ذیل رنجیگ بیت باندا کہ ونائی گوزیت
مرچی تئی گراں گوہریں مہرءِ زرءِ ماندات کناں

گوں وتی دستاں شہارمس قدحاں تنگے گراں
کیشتریں ھوراں ترہیناں کے دتا من شات کناں

بیا سرءِ اریگن منی سجادءِ اجگیں زانسراں
اے جہان ءِ کلیں وشیاں ترا ارادات کناں

☆☆

سلیم ہمراز

دراہیں دنیا گشئے شکت ءِ کپتگ
چونیں دردے منی نچک ءِ کپتگ

آزمان ارس نہ رنچیت پرچا؟
گلزمین ھشک ءِ کرک ءِ کپتگ

نابزانتی ءِ پرندوشی منی
سر پدا مہلج ءِ ڈک ءِ کپتگ

وشی چمن چہ ازل گستا انت
ایوکا غم منی حق ءِ کپتگ

بیا در ءِ دمک ایہکاں بے تو
بے ترا ہلک ءِ جڑ کہ کپتگ

پہن استالے سلیم آزمان ءِ
ہتمی دوشی تہک ءِ کپتگ

☆☆

دوست جان دانش

زندگی داں ترا من دچار کپتگاں
شیشگ ءِ پرشتگاں بے توار کپتگاں

بلکیں دوشی ترا چیک واب ءِ گمان
ترانگ ءِ من تئی بے شمار کپتگاں

تو چو پل ءِ وڑا بوہ کہ آتار اتگ
من چو رازءِ دل ءِ آشکار کپتگاں

دیدگانی تہا یا دل ءِ جاگہ بے
کائے بیا بیا کہ من پہ ودار کپتگاں

من ہما قسمت ءِ کوریں آدینک ءِ چم
بے چراگیں شپ ءِ چو تہار کپتگاں

دراہیں دنیا منی میت ءِ پانگیں
تو اوں گندئے منا بیا بچار کپتگاں

☆☆

مجید عاجز

بلک مرگ ءَ اوں چک ءُ پد نہ بیت
چ کنئے ناسرپدے سرپد نہ بیت

دنا پروش ءَ منی دست ءَ دیئے
ں گڑا دنیا ءِ نیت بد نہ بیت

نا دراند انچو چہ جند ءِ گس ءَ
دات ءِ دست ءَ گار چو کاگد نہ بیت

، گم ءِ ناپاکیں پچماں چار انگ
فر تہنائی ءِ ملپد نہ بیت

نا ہمک بدواہ ءِ چم ءِ کنڈگاں
ں ءِ آسر بکندئے بد نہ بیت

کہ زند ءِ مشکلاں دزگٹ بئے
منا ہچی ترا چہ پد نہ بیت

جز ءَ پیسر زمانگ حال کنت
ں تئی پھوگاہ ءِ راہ ءَ در نہ بیت

☆☆☆

نسیم اکرم

شپ ءَ راہ بام، سہب ءَ شام گون انت
گم ءَ را وشی ءِ پیغام گون انت

بچکاں رنگیں رنگیں پلی دست ءَ
جنکاں مہرانی دام گون انت

کپودر بانزلاں گوں بالاں برز ءَ
ہر ءَ داں زندگی پالام گون انت

تئی قدح اوں سرتیچ ، دیدگانی
منا ہم قرنے ءِ ہوشام گون انت

نسیم! من سرپداں تئی چپ ءُ راست ءَ
ترا اے شاعری پہ نام گون انت

☆☆☆

راشد معراج

دوشی من چیچو گریتگ وتی بان ءِ اندر ءَ
انگت بدئے تو داگ منی جان ءِ اندر ءَ

مارانہ سوچیت دوزہ ءِ آس لوگم ءِ زراب
انچیں من چیزے دیستگ تئی بروان ءِ اندرءَ

ارزانی ءَ تو مہر ءِ منی زند ءِ مشکلاں
تو کہ منا بچارئے منا بوان ئے اندرءَ

اللہ بزانت مرچی منی حال چون بیت
تو کہ گمیگ ئے نشگ ئے حیران ءِ اندرءَ

راشد کجا تو زہیر ءِ حمراگاتاں روک کنئے
آسے دگہ چو روکیں منی جان ءِ اندرءَ

☆☆☆

Scanned by CamScanner

سلیم ثابت

آس شاتنگ پمن ہر کسی دیدگاں
مہر گنداں مس بس چہ تئی دیدگاں

چو ترا دیدگاں سہہ بوتی دوست ترانت
آزہانی بلے سروری دیدگاں

من کجا وشیں دل شاعرے بوتگاں
باز دیستگ منی بزگی دیدگاں

چماں نز کاں ترا بلکیں وابے بئیت
مئے وَ عادت کتگ آگہی دیدگاں

سرزمین ءِ تکے برتہ زیرآپ کتگ
انچو گورتگ سلیم باریں کئی دیدگاں

☆☆

حفیظ رؤف

وابیں بھت ءَ چے واہگ پرماتگ
پاد شپادءَ لوگ ءِ درآہگ پرماتگ

وہدے نیاد ءِ بام ءَ بے تو سرکش ات
ستک ءَ نزوریں ارس کماہگ پرماتگ

سینگ ترنگیت پاہاں گشتئے زمزلیے مان
عشق ءَ مرید ہم سنگ ءِ جاہگ پرماتگ

زند ءَ زہگ ءِ پیا گپتگ دست بلے
گڈی روچاں پتو آہگ پرماتگ

اوستاں گیشیں زاناں حفیظ ءِ سستگ آ
دزگہاراں نوں دروگ ءَ گلاہگ پرماتگ

☆☆

منصور حیات

گوں رنج ءُ غماں زرد ءِ ویران شمی پاساں
ویران شمی پاساں حیران شمی پاساں

تو دیدئے منی ساہ ءَ پمن تو کدی کائے
پتو من کناں دلبر ارمان شمی پاساں

امباز کناں ہر شپ من ترانگاں دوز واءَ
من لال ءِ زہیراں گوں دیوان شمی پاساں

مئے واہگ ءِ ہوگاہ ءَ سنگارئے کدی باریں
پتو من بیاں ہر شپ قربان شمی پاساں

تو واہگ ءَ منصور ءَ باریں تو چیا دورے
تئی انگریں گیراں گوں بیران شمی پاساں

☆☆

عارف علیم

بزور جند ءَ منی واہگاں گوں دور بہ بر
مناگوں ترانے بکن ءُ مناگوں گپ ءُ حبر

بہ بیت دور ستر منزل ءَ پہ راہی باں
دل ءِ اے واہگ انت گوں کنڈگاں کناں من سپر

مرگ اے تنگویں بچانی چہ ذہد ءَ پیسر
چتور کپ نہ بنت مکہیں ماتانی جگر

حیال ءِ راہسر اں ڈیک وارت تئی پلیں بدن
تئی زلف ءِ پاہو انت یا کہ منی کودکیں سر

گمانی سوک ءَ چہ عارف اے آزمان گریت
مرائے قبر ءِ گم ءِ کرہ ءَ گل کنت آمر

☆☆☆

ابراہیم حمزہ

نازرکیں ترانگانی سازاں کجا برئے
دل مہپراں گوں پیڈانت سازاں کجا برئے

تئی جند ءِ وت دیار ءِ تیکی ءِ نام نیست
گم ءِ بے سائیں ملا وازاں کجا برئے

من چو مرید ءَ پہ تو زرنگ بکیری بے
ثہل ءُ ہزار گنجیں نازاں کجا برئے

گاراں زہیر ءُ ترانگ ءِ ہلک ءِ شوہازگ ءَ
جند ءِ وتی گنوکیں شہازاں کجا برئے

او شہر ءِ بے تواریں حمزہ دل ءَ بزان
بس کییں وردتی انت بازاں کجا برئے

☆☆☆

بشیر احمد قاضی

ہوئے من باتاں سراراہ ءِ منی اوشتاتگ
چنڈیت منہباءَ گوے سبز برزی اوشتاتگ

دہدے آگندیت مناکیت انت وتی پلی ءِ دپ ءَ
لج کنت چاریت منا ہچ نہ گشیت اوشتاتگ

کس فراموش نہ بیت نیل ءِ نازاں چوشیں
رندیت ملکوراں کش ءَ لوگ ءِ وتی اوشتاتگ

ہچ نزاناں چو چیا پلے منا پشداریت
دست ءَ گمر تگ گشئے باریں کدی اوشتاتگ

[illegible] قاضی توئے
پہ تئی نام ءِ مرا نام منی اوشتاتگ

☆☆☆

عارف محمود

تئی دروشم ءِ حیال کہ سباہاں مۓ شام کنت
گیمر تکیں اے دل پدا اومان جام کنت

یکرندے چہ تئی رکاں من واسے گپت
انگت ہما انت نک منی شہد ءِ تام کنت

اے شاعرءَ توبل کہ حیالاں گوں جیڑگیں
کدی زلفاں مارکشیت تئی، کدی رکاں بام کنت

دل چوں درنئیت چہ ثوابانی میتگ ءَ
آ، ماہ پری کہ دیما منی اے جام کنت

بس یلہ ے دل بکش دل، ستک تنیگاں من
اے قول انت عارف ءَ کہ وتا تئی غلام کنت

ریاض یات

بے سد ءَ بے ساہاں چتو من نشتگاں
دیدگ منی تپاہاں چتو من نشتگاں

گوں ترانگ ءَ زہیراں، دلبرتئی فقیراں
شعر ءَ غزل کماہاں چتو من نشتگاں

تو رپتگ ءَ اوسمل ہتو ستک ءَ اوسمل
انگہ تئی غماہاں چتو من نشتگاں

تئی انتظار انت مارا، انگہ ودار انت مارا
چاراں تئی من راہاں چتو من نشتگاں

دوشی تئی گوں یات ءَ، نشتہ غزل کماتہ
سکہ چتو تپاہاں چتو من نشتگاں

☆☆☆

سہیل صالح

گوں ترا دانکہ گپ ءَ تران نہ بیت
چوش سرجم مۓ زندمان نہ بیت

ما کہ رہشون کنگ وتی کورے
گار چوں مہر ءِ کاروان نہ بیت

تو اگاں ہمسفر بہ بۓ گوں من
زندگی ءِ سفر چو گران نہ بیت

گار بین منزل ءِ شہاز ءَ ، داں
لاس جیگ ءِ تئی بلان نہ بیت

تو سہیل زند ءَ ہچ نۓ سرپد
گوں تو کسہ غم ءِ بیان نہ بیت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

رؤف حیدر

گل ءِ دابانی قاصد سر نہ بوتگ
سیاہ انت انگت ءَ واتر نہ بوتگ
نہ داتگ بانک ءِ ذات ءَ من معنا
چہ رنگ ءَ دلبر ءِ درور نہ بوتگ
وُدار ءَ توگیں تئی شپ شکوستگ
تئی نیت گوات ءِ زاناں شر نہ بوتگ
کمکیں دل نزاناں چونیں گپ یے
شپانی راز مئے پدّر نہ بوتگ
یک دروگیں قاصد ءَ گپ یے ٹہینتگ
وُدار جاہ ءَ رؤف ءِ در نہ بوتگ

☆☆

مسلم اسماعیل

تئی دوست ءَ سنگت ءَ من تئی یار بیتگاں
پہ تئی شوہاز ءَ میتگ ءَ بازار بیتگاں
چونیں آ ہلکے ات کہ سر کپتگ ات منی
رنگراہاں سر جنان ءَ شتاں گار بیتگاں
بے چرس ءَ بے شرلب ءَ باز ءَ نہ بیت ادا
درتیں نشاہاں من بلے بیزار بیتگاں
ہر وہد ءَ ہر دمان ءَ یاتیں منارا سبز
من تئی وفا ءَ مہر ءِ طلب گار بیتگاں
مسلم تو زرد ءِ نلاں دار ئے چہ پیم بکش
ہلک ءِ دراہیں کاز کہ سنگار بیتگاں

فضل شوہاز

پہ سمو گنوک ءَ مست توکلی انت
حدا بس حال ءَ دل ءِ مئے سہی انت
برے چاکراں من برے شے مریداں
گل ءَ پلیں ہانل منی زندگی انت
ترا بے وفائی ءِ آس ءَ اوں سوتکگ
پہ تو انگراں ہم مدام دل منی انت
بکند ہر کس ءَ شاد ءَ آبادیں مرچاں
چیا زرد تہنا منی بس غمی انت
کتگ قول لال ءَ فضل آپک ءِ
کتگ قول ءِ پورا گڑا الّمی انت

☆☆

فراز کریم

بیا بیا کہ ترا دوشی واب ءَ من وتی دیستگ
ارمان ءَ زہیراں گوں من بازیں چتو گریتگ
لنٹاناں تئی سہریں نچک ات من دل ءِ سیر ءَ
برفیں تئی بدن نرمیں امبازاں وتی زرتگ
بخشات ترا رب ءَ اے حسن پری آنی
ناہکان مئے امروز ءِ رنگ ءَ تئی پشل کرتگ
رفتار کپوتانی اندام گلابانی
چماں گوں خماریں تو مئے دل چہ بُن ءَ سستگ
تو باریں کجا کائے یک رندے بکش مارا
گوں زہیر ءَ غماں کیشیں مرچی تو فراز کشتگ

Scanned by CamScanner

اشرف رضا

روچ کہ پلانی وشبواں پتو حیرات کنت
شپ کجا تئی مہرانی ساہگ ءَ اوشتات کنت
زندءِ جنجالیں اپتکیں راہسراں مئے سنگت بے
شاعریں ارواح ءَ سوچیت زیمراں درہبات کنت
دل گشئے انچوش ہدوناک انت چہ تئی بازیں غماں
روچ ءَ شپ مہرانی دل بُرّیں کلات ءَ یات کنت
نیست وتی جندءِ سما کئی دامن ءَ بنداں ترا
کئے ترارا واہگ ءَ مہرءِ ہوس ءَ دات کنت
سہب کہ پلانی منا نازرکیءِ رازاں نہ دنت
دل کجا اپکیں دل ءِ طفلیں زہیراں دات کنت

☆

علی عاجز

دل طفلیں نا بزانتی ءِ بادگیرءَ دراتگ
اے پلّ وتی وت دلءَ انجیرءَ دراتگ
بس انت منی امروزءَ تئی ڈیل ءِ دوئیں دانگ
ہر ترمپ کہ ورنائیءِ چو تیرءَ. دراتگ
دنیا ءَ نہ بیت پمن پہ شات شگان بے
ہر چیز پہ نصیب واہگ ءِ تقدیر ءَ دراتگ
فرہادءِ دلءَ چون بگش کوہے نہ بزیت
شیریں چہ ہما زگریں دلءِ شیرءَ دراتگ
ہر سہب پہ امبازیت وتی ششکیں نمب ءَ
یک آبلہ پادے چو گشئے بیرءَ دراتگ
تئی عاجز ءِ امروز پہ بچکند رضا بیت
چکیت آ شپءِ ارساں گشئے بیر ءَ دراتگ

☆☆

منصور بلور

ہر سہب روچ ءِ تکءَ دگہ دابے ءَ سرپ ئے
پلانی سیاد ءَ وارث ئے پلاں گوں ہمدپ ئے
ہر روچ گنگیں زرد انت تئی نام ءَ ورد کنت
ہر روچ حیال ءِ رہسرءَ منا تو بے دپ کپ ئے
من کوہے آں تلاریں منا ہچ مرک نہ بیت
منا چہ وت گیش فکر انت وتی دہرءِ در دپ ءَ
ماں روچ ءِ ترندیں برانزاں منی ہچ نشانی نیست
شپءِ سیاہی ءَ بے زاہر توئے ماہکان شپ ئے
بچار حال بے تئی اے منصور شپ ءِ قدح نوشیءِ
برے پادکائے اوشت ئے برے تغر ئے کپ ئے

☆

آصف حسرت

نہ سگاں من دل ءِ چوشیں درد ءَ دوراں تو پرچا نیائے
پتو چمے کورکت، پتو چم مئے کوراں تو پرچا نیائے
دل ءِ دلبر ئے تو مئے زردءِ نوان ءَ مئے واہگ شپانی
اے دوداں جہان ءِ گروجاں من زوراں تو پرچا نیائے
نزاناں مئے قسمت کہ ماہے دو روچ انت یا سالے یا قرنے
کہ بے تو اپتک اے مئے زیدءِ کہوراں تو پرچا نیائے
نہ میراں، نہ غالب، نہ مومن، نہ درداں، نہ شادءِ عطایاں
نہ قاضی، زبیراں، نہ بسمل، ظہوراں تو پرچا نیائے
چو کیفاں شراب ءِ کہ ساز مئے گلاس کت بے باتر ادوست
نہ زیراں کہ آصف من آپءِ طہوراں تو پرچا نیائے

Scanned by CamScanner

مرادشاکر

تئی یاذیں شاعری مئے تئی نیاد انت شاعری مئے
تئی واھگ ءِ بہشت ءَ آباد انت شاعری مئے
بے تو نہ کوش کشیت بے تو نہ لبز کاینت
تئی مہرءِ دنائی کہ سیاد انت شاعری مئے
دنیا ءِ منا ترسیں نیکہ اے قلم لرزیت
تئی دیدگانی پیا آزاد انت شاعری مئے
درد ءَ گمانی مرچی نیمون انت اے دل ءَ را
راہ دئے وتی زہیراں کہ شاد انت شاعری مئے
دوشی منا جنکاں داتگ دگہ مثالے
شاکر چو تئی پیا برباد انت شاعری مئے

☆☆

منیردشتی

درد ءَ زہیر ءِ آس ءَ تہنا جگر سچیت
دل گریت بے کساس ءَ تہنا جگر سچیت
ہو، بلبلانی حال ءَ کئے سہی بہ بیت ادا
پالانی بو ءَ باس ءَ تہنا جگر سچیت
من ایوکاں ءَ تہنا تئی ترانگ ءَ حیال
شپ ءِ ترانگانی پاس ءَ تہنا جگر سچیت
ارسانی چے میار انت پجاہ نیاراں چم
جندئے تئی شناس ءَ تہنا جگر سچیت
کیفانی ہوش گار انت تو اوں بزاں منیر
دیما کنئے گلاس ءَ تہنا جگر سچیت

رؤف فقیر

انگر ءَ آسانی تہا کپتگ
دل وتی پیا چو کشئے سنگ
سر نہ بیت پہ نوں سرکوپ ءِ جندئے
باریں تئی ملگورے چہ پیم گوپتگ
بیا بدئے دادے اے فقیر ءَ تو
کہ تئی درگاہ ءِ دپ ءَ نشتگ
چہ وتی ہلک ءَ میتگ ءَ دوراں
سر منی دوریں ملکے ءَ کپتگ
پہ ترا روزل تئی رؤف باریں
چنت برا درد ءِ منجل ءَ گرتگ

☆☆

یونس پلان

واھگ ءِ پلاں گمانی روک کتگ آتے شپ ءَ
بیا بہ نند دیما منی جیگ ءَ دیاں لاسے شپ ءَ
کسے ءَ توریت جتائی کسے دپ گوں کندگاں
چوگنوک ءَ سر جنان انت کسے ءِ ماہسے شپ ءَ
مال ءَ دولت من نہ لوٹاں کمکے دستاں شہار
دنت انت دستاں منگلیکاں روت دہواسے شپ ءَ
کئے گوشیت دنیا پہ سوم کنت وتی رنگ ءَ بدل
سمل ءَ گوازینتگ گوں من سر پہ سر پاسے شپ ءَ
کوزتیں دنیا ءَ کس اے درتگ پچاں جست نہ کنت
یونس ءَ گون انت چکر یت پندگ ءَ تاسے شپ ءَ

Scanned by CamScanner

امداد دیدار

بیا منا چہ درد ءُ رنجانی دوار ءَ در بکن
پہ بہشت ءَ واہگ ءُ مہر ءُ وفا ءِ سر بکن
تو منی گو ما وفا کن، من وفا گوں تو کناں
آ دگہ کلیں جہان ءِ قصہاں آسر بکن
تو سرون ءَ بیا منی سکرات ءِ وہد ءَ قولی آں
ساہ در نئیت بے ترا گپاں منی باور بکن
انچو من ایوک رواں ، انچو کہ ایوک اتکگاں
کیت منی گوشاں توارے بیا پدا واتر بکن
من نزاناں پرچے بے مہر منا دنیا گشیت
بیا سمین امداد ءِ زند ءَ جنت ءِ درور بکن

☆☆

عصا نظر

مرچی تئی مہرانی ساچان انت
دل شرابانی تاس ءِ مہمان انت
روچے دردشم ہزار دیما کیت
تئی بلے رنگ مارا پجان انت
تو کہ حانی گشئے وتارا دوست
شے مریدی اوں مرچاں ارزان انت
تہنا دیدگ نیاں چتو نعریگ
اے منی سروں چتو قربان انت
باریں کئی ترانگ ءَ پدا چنگ
تئی عصا مرچی نشتگ حیران انت

حاصل ناشاد

یاتاں تئی لانک بستگ کاینت گوں خنجر ءَ
چماناں در گرئینیت دائم منی سرا
دوری ءِ آس روک انت دردیگیں سینگ ءَ
دنیا گشئے نہ وشیں ہاتل نی بے ترا
دیدگ شل "ت چو ہور ءَ سر پر نہ بیت منی
چونیں اے بزگی یے بخشاتگ دلبر ءَ
انچو تو واریں زرد ءَ جاگہ کتگ منی
بس گندگا تو کائے چاراں من ہر گور ءَ
ناشاد ءَ وہدے زور انت تئی کچلیں حیال
آرام ، دل نہ ندیت دشت ءَ ناں گوادر ءَ

☆☆

عزت بشیر

دریگیں مہرنگ مہ بوتین دریگیں
بلکن ءَ چو نہ بوتیں دریگیں
ما نزانت کہ عاقبت مئے ایش بیت
سر منی گوں تو مہ کپتیں دریگیں
تئی حسر سندی ءَ ساہ اوں در شتگ
تئی ودار ءَ ما مہ نشتین دریگیں
پہ گلے اتک ئے منی پرس ءِ سرا
دیدگاں ارسے شلتیں دریگیں
زندگی چار روچ ءِ نیاد ءِ لذت انت
آ کدی گوں من مہ ستیں دریگیں

صادق وفا

تئی یات مدام گلگیر کناں
ورنائی دینت نہ پیر کناں
دریں پلاں تئی مولد بی بی
دریں کبگاں تئی پد گیر کناں
تئی مردم گشیں دیدوکاں
آوار جن انت دزگیر کناں
میرانی میری، میران انت
دہقانے وتی من میر کناں
صادق نیادانی شر زاناں
بے چاڑیں دل ءِ تاہیر کناں

☆☆

صابر ندیم

بیگاری ءِ اے وہد ءَ بیکار من مباتوں
اے دور ءَ عاشقی ءِ بے یار من مباتوں
نوں کئے بلکنتیں سرپد اے میتگ ءِ بچکاں
جیگ ءَ وتی مہ لکھاں " دلدار من مباتوں "
ترا ہر کسے پہ نیمون گوانک دنت ءُ لوٹیت
یک رندے نیمگا مئے تو چار من مباتوں
وتا داگ دنتیں مرچاں ہر کس پہ ہاترے
داگے وتا اوں داتگ ، نوں سار من مباتوں
منا شہر ءَ زانتکاریں تہنا سواد ءَ تربیت
منی لنلک ءَ بگر کہ گار من مباتوں

مقبول احمد

پچھاں تئی برمش دل ءِ توار نئیت
زندگی ءِ چہر گندگا مرچاں یار نئیت
بند گوں امیت ءَ حسکیں تاکاں
اے دہر ءَ کدی نوں بہار نئیت
کوش ءِ ہمراہی ءَ دوست مرچاں
زلف ءِ تئی وشبوہانی ہار نئیت
بیا گند دیوانگ ءَ نوں وتی
کپتگ رہسراں پہ ہوش ءُ سار نئیت
چونیں بے مہرے کہ دنت زبان ، بلے
شپ باں روچ پہ ودار ، نئیت

☆☆

مختار سخی

بیا کہ موسم ءَ ساچان کرتگ
پدا مرچی دل ءَ اومان کرتگ
گل ءَ بالان ءُ سہڑیناں دل ءَ را
پہ آیگ دلبر ءَ مئے ہان کرتگ
خماری ہچ نہ روتیں دیدگانی
گل ءَ مئے مشکل یے آسان کرتگ
رسیتگ قاصد ءَ مرچی کلوہے
بیا دوست ءَ پہ تو دیوان کرتگ
بہ لوٹ مرچی دل ءِ سیر ءَ سخی آں
پہ مختار ءَ چیا دل مان کرتگ

Scanned by CamScanner

شبیر حیدر

دردانگءَ ءِ تماہاں من اگاں دل ءَ بداراں
کئی دامن ءَ بہ بنداں منی وتی گماں زمانگ
وانگ منی ہمیش انت. چتو دل ءِ دیار ءَ
مہر ءِ وتی بہ بستیں سالونکی ءِ بشانگ
ہر شپ تئی ودار ءَ دل چو کپوت ءَ نالیت
نیلنت منا دمانے زپتیں زہیر ءَ ترانگ
وانین منا دمانے وتی مہر ءِ کتب ءَ بیا
من دنیکت ءَ نزاناں بھت ءَ نصیب ءِ وانگ
منی نابزانتی ءَ اے دریں گم سرا مئے واتنت
من کجا شمشتگ باریں وتی زند ءِ زانت ءَ زانگ
منا نوکیں نامے بستگ منی ہلک ءِ مرداں نوں
منا ایر جنت دائم او شبیرؔ اے زمانگ

☆☆

امیر بخش واڈیلہ

زندگانی ترانگانی جاگاہ انت
درد واب انت ءَ دردے آگاہ انت
تو اکس مانء نیارئے ہچ گپ ءَ
اے تئی راہ ءَ آ منی راہ انت
جی تئی مسکیں یات ءِ سر گواتے
روچ ءَ شپ دوست ءَ کس ءَ ہمراہ انت
تو امیر انچیں وش نصیبے ئے
ترا ہر ہند ءَ ڈیہہ ءَ جاگاہ انت

ظریف زدگ

سمبیت کیت گلیں دیدگانی بازار ءَ
آ بارت مارا وتی وشبوانی بازار ءَ
مدام شہمیت ءَ گار بیت پہ گوے نازی
پہ سیل ءَ در کپیت آ جمرانی بازار ءَ
پہ چنکے آپ ءَ دل ءِ زید تن ءِ باہوٹیں
بداتیں ترمپے منا زندمانی بازار ءَ
داں زندگاں تئی یادانی' وشبواں ماراں
تو نرم نرم بیا مہلبانی بازار ءَ

☆☆

ممتاز راہی

دل ءِ لگام ءَ دگہ نیمگے ءَ تاب بدئے
مہ گش کہ ساقی منا پلکے شراب بدئے
منا پہ شر انت ہمے درد ءَ رنج ءَ بے وابی
نہ لوٹاں واب منا نیکہ وشیں واب بدئے
عزاب ءِ توکا بکندئے ربیت آرامے
بدئے بدئے منی دلبر دگہ عذاب بدئے
مدام مکن تو منا را چو زندگیں لاش ءَ
دئے تو ربّ! اگاں زندے کامیاب بدئے
جوانی ءَ چو گشئے مثل ، عاجز انت راہی
جوان ءَ چوشیں وتی دائما شباب بدئے

☆☆☆

نزیراحمد شاد

بیا گلیں مہر ءِ جمراں شنکین
مہلب ءُ مسکیں امبراں شنکین
تو گلگ دارئے پرچی ءَ مرچی
مئے غم ءُ رنج ءِ دپتراں شنکین
ہانل ءِ مہراں تو کدی زان ئے
دوستی ءُ مہر ءِ اُمبراں شنکین
تو نزیر پرچی نشگ ئے چارے
اشپی پلیں دلبراں شنکین

☆☆

عابدشیرانی

سمین ءُ سرگوات کدی نہ ماراں
مناں تئی یکیں حیال ءَ گاراں
مہ زر جوانی مہ گش غماں گوں
فقیر عشق ءَ تئی خماراں
جتایانی حسابیں روچاں
چگل تو داتگ چنگ بہاراں
بکند تو درد ءِ سروز ءَ بازیں
مہ کنت سجدہ مہ سندیت تاراں
برو کہ مرچی گشیت انت گنجل
مناں تئی عابد زہیر واراں

منظور مراد

تہنا گوں دل ءِ حوناں تئی عکس ءَ چارگا اوں
پہ تو وفا ءِ ہارے دلبر شہارگا اوں
بیا تو بچار مارا ،ما موسم ءَ گوں گونیں
مرچی تئی من برمش ءَ بچہ نیارگا اوں
تیرے جنگ تو مارا چماں گوں قدحیناں
درداں وتیگاں مرچی من شر مارگا اوں
روچے بیا تو زیبل مئے کڈک ءُ گدان ءَ
من تئی شوہاز ءَ دراہیں بازار ءَ چارگا اوں
وشیں دمانے منظور وتی بے سائیں دوست ءِ
ملگوراں چارگا اوں زلفاں سارگا اوں

☆☆

دوست جان بیدارکی

دیدگیں دیدگ ءِ پداں باریں
بل بجل انگت ءَ اشاں چاریں
ستک ءَ دل مارا معاف بکن اللہ
بے کساں ما کہ تئی گناہگاریں
تو منا انچو دیدگاں دوست ئے
ما کہ تئی نام ءَ شہادت ءَ کاریں
گر میا روچے پمنا گیگد!
وت وتی درداں ما دل ءِ ماریں
جت منا دہر ءَ اے شگان دوست جان
گوں ترا ہانل پرچی ءَ زاریں

Scanned by CamScanner

چیزے راست: شمارا باور بیت؟

رجانک: عباس علی زیم

☆ بل گیٹس، ہیلن والٹن ءُ وارن بفٹ دنیاءِ سے سیر تریں مردم انت، ایشانی کرا 82 ارب پونڈ است۔ آ چہ دنیاءِ 48 غریبیں ملکاں چہ سیر تر انت۔

☆ یک اسٹیلتھ بمبار جہازے ءِ جوڑ کنگا ہمنچو زر حرچ بیت کہ چہ اہاں دنیاءِ 20 غریبیں ملکانی وام دیگ بنت۔

☆ دنیاءِ ہر یک چکے ءِ بنداتی وانینگ ءِ ہاترا 4 ارب پونڈ ءُ چہ کم حرچ بیت بلے حیرانی ءِ گپ ایش انت کہ یورپ ءُ ہر سال ہپت نیم ارب پونڈ آئس کریم ءِ ورگ ءِ سرا حرچ کنگ بیت۔

☆ دنیاءِ غریبیں مردمانی بنداتی جان سلامتی ءُ ورگ ءِ ہاترا 8 ارب پونڈ حرچ بیت بلے ہر سال یورپ ءُ امریکہ ءُ کچک ءُ پشوانی ورگ ءِ ہاترا 11 ارب پونڈ حرچ کنت۔

☆ بل گیٹس ءِ سیاٹل ءِ 32 ارب ملیون پونڈ ءِ لوگ ءِ کنوری ءِ یک ٹائل یے ءِ بہا 450 پونڈ یا کساس 40 ہزار کلدار انت کہ آ یوگنڈا ءِ یک کسانیں بازارے ءِ 82 مردمانی ہپتگے ءِ پگار ءُ چہ گیش انت۔

☆ ہر سال دنیاءِ فوجیانی سرا ہمنچو زر حرچ کنگ بیت کہ آ چہ دنیاءِ 45 درسد غریبیں مردمانی کمائی ءُ چہ گیش انت۔

روتاک ''ڈان'' ءِ منت ءُ

کارچ انت کہ لگ انت ماں دل ءُ

ورنائیں شاعر واجہ ارشاد پرواز ءِ لوگبانک ڈاکٹر میمونہ، سے ماہی ''چیدگ'' تربت ءِ شونکار، شاعر ءُ لبزانکی جہد کار واجہ نصیر احمد فقیر، کلاسیکل شاعر ملا ابا بگر کلمتی ءِ بیرانی ءِ سرا ادارہ چمگ غم جتیں کہولانی دردءُ غماں ہوار واجہ حداءِ درگاہ ءُ دعا کنت کہ حدا مرزیاں وتی رحمتانی ساہگاں جاگہ ءُ پشپداں اے گرانیں غمانی سگ ءِ ہائی ءُ توفیق ءُ بدنت۔

گوہر قیمتی تراش ءِ منت ءَ درفشان نہ بیت

گدارے گوں عطاءَ

Scanned by CamScanner

عطا شادؔ ءِ ازم ءِ لہتیں تل وتوک

غنی پرواز

عطا شاد یک سرجمیں زرے۔ آئی ءِ بابت ءَ ہنچو گپ بوت کنت کہ چرا گپ ءَ بشتھاں بازیں کتاب ہم جوڑ بیت۔ من اے گونڈیں دیوان ءَ آئی ءِ ازم ءِ بس لہتیں تل وتوک پدر کنگ لوٹاں۔

اولی ھبر ہمیش انت کہ آ ایوکا شاعرے نہ بوتگ۔ بلکیں چہ شاعری ءَ ابید کسمانک نویس، نبشتہ نویس، زبانزانت، حوالکار، اداکار، کمپیئر، براڈکاسٹر ءُ دگہ بازیں چیزے ہم بوتگ۔ ءُ وتی ہر پڑ ءَ سوب مند ہم بوتگ۔

دومی ھبر ہمیش انت کہ آ بلوچی ءُ اردو دوئیں زبانانی مزنیں شاعرے بوتگ۔ بلوچی ءِ انچیں مزنیں شاعرے کہ کس چہ آئی ءِ مزنی ءَ انکار کت نہ کنت۔ ءُ اردو ءِ انچیں مزنیں شاعرے کہ آئی ءِ مزنی فیض، فراز، منیر نیازی، مجتبیٰ حسین، امجد اسلام امجد ءُ ڈاکٹر فرمان فتح پوری ءِ ڈولیں اردو ءِ مزنیں شاعر ءُ لبزانتاں ہم من اتگ۔

سیمی ھبر ہمیش انت کہ آئی ءِ زند ءِ مستریں کمال آئی ءِ بلوچی شاعری انت۔ آئی ءَ وت ہم ہے کشتگ کہ منی اردو شاعری منی بلوچی شاعری ءِ پارسنگ ہم نہ بیت۔ آئی ءَ ماں بلوچی شاعری ءِ تہا بنیاتی ءُ انقلابی تجربہ کتگ۔ اے تجربہانی تو کا زبانی تجربہ، بن گپی تجربہ، شکلی تجربہ، تکنیکی تجربہ، اسٹائلی تجربہ ءُ دگہ بے حسابیں تجربہ اوار انت۔ ءُ ہے تجربہانی برکت ءَ، ءُ وتی جتا ءُ نوکتریں شاعری ءِ رنگ ءَ، آئی ءَ بلوچی شاعری چہ پیسری شاعری ءِ بازیں بیشتر دیمروی داتگ۔

چارمی ھبر ہمیش انت کہ آئی ءِ بلوچی شاعری انچو مزن انت کہ آئی ءِ دیما چرائی ءَ پیسری شاعرانی شاعری، ءُ چرائی ءَ رندی شاعرانی شاعری دست چپی عیب مالوم بنت۔ قاضی عبدالرحیم صابر، آدم حقانی، احمد علی میر، ءُ عیسیٰ انسان ءِ ڈولیں گونڈیں شاعراں بل کہ ہچ حساب ءِ نہ انت، بلوچی زبان ءِ مستریں شاعرانی حال ہم ھمیش انت۔ چرائی ءَ پیسری شاعراں قول ءِ بازشرگدار ئیگ ءَ، بلوچی زبان ءِ ہمیش مرگل خان نصیر ءِ لہتیں مثال بگنداں:۔

پادا پادا ورنا پادا	تاکے دپے مست نپادا
قدم قدم روان بہت	دلیر و پہلوان بہت

ءُ چرائی ءَ رندی شاعراں قول ءِ بازانگکار ئیگ ءَ، بلوچی زبان ءِ فیض احمد فیض۔ بشیر بیدار ءِ لہتیں مثال بگندت:۔

Scanned by CamScanner

وہدے سبا، بیگاہ بیت — دل مولماں بیگواہ بیت

بلے بشیر نام ءُ دپ انت — تئی ہاترا ہرچی روا

چہ ے دوئیناں رند، نوں عطا شادءِ لھتیں مثال بگندات:۔

کئے ماں ویران ءَ چراگے بالیت — دل گنوکے، کہ شپ ءَ ڈوباریت

تومنی ساہگ ءَ سارتیں آپ ئے — من مباں روچ ترا پیلاشیت

بیا منی واہگ ءِ گرمیں دوزہ — کوٹہ ءَ آس مبیت دوزہ بیت

عہدانی بیگہہ ءَ کہ شپے گون روچ بیت — تنکد وفاءِ بانک ءِ نیمون روچ بیت

زرد ءَ مہ جیڑ واھگ ءِ افارگ ءَ شموش — بچکندگ ءِ گلاں پہ غم ءِ گوارگ ءَ شموش

فاضل ءِ شیرکنیں شعرانت تئی بالاد وبدن — شادءِ شرنگیں حیالاں ترا گوناپ کتہ

گل خان نصیر ءُ بشیر بیدار ءِ ھوری ءَ بازیں شاعرے لبز انک ءُ شاعری ءَ، اظہار ءِ تچک ءُ سادگیں پیم لیکیت ۔ بلے ھلکیت ھمیش انت کہ تخلیقی لبزانک ءُ خاصیں سورت ءَ شاعری، کوھنیں دوراں پہ دل اظہار ءِ تچک ءُ سادگیں ییے بوتگ کہ آئی ءِ توکا ایوکا بیانی تکنیک کارمرز بوتگ ۔ بلے مروچگیں دور ءَ اظہار ءِ چپ و چوٹ ءُ ماں گیشّ اتکیں ییے زانگ بیت کہ آئی ءِ توکا رنگارنگیں نوک ءُ نوکتریں تکنیک، اظہاری تکنیک ءُ دگہ بازیں تکنیکے اوار انت ۔ پمیشا مرچگیں دور ءَ جوانیں گال ءُ لچہ ءِ پر بندگ آسان نہ انت ۔ ءُ اگن ھنچو پہ دیم پر بندگ بیت، گڑا بلکیں مانا ءُ مکسد ے مان بیت، بلے ازمکاری ءُ ڈولداری بازمشکل انت ۔ ءُ اے مشکل ءِ آساں کنگ ءِ واستا عطا شادءِ ڈولیں لیاقت لوٹیت ۔

ہنچو ھبر ھمیش انت کہ مزنیں مزنیں لبزانت ءُ شاعرانی ھم ھمک نبشتانک ءُ پر بند زیات شرّ نہ بنت ۔ ہیمنگوے ءُ کرشن چندر ءِ بازیں آزمانکے ءُ ایذرا پاؤنڈ ءُ فراق گورکھپوری ءِ بازیں پر بندے است کہ آھاں شرّ نہ انت، بلے عطا شادءِ ھر پر بند سک شرّ انت ۔ آئی ءُ میرزا غالب ءِ ڈول ءُ بازیں شاعری نہ کتگ ۔ بلے ھرچ شاعری یے کہ کتگ، آ درست گچینی شاعری یے ۔ پیشاوتی بے دروریں گالانی برکت ءَ، مرژدم آئی ءَ پہ آسانی بلوچی زبان ءِ میرزا غالب گشت کنت ۔ بلے چہ گالاں ابید، آئی ءَ بے دروریں لچہ ھم پربستگ، کہ آہانی توکا شپانک، زھیرانی زارہ، بلانی حسکیں پن، زہیتیں خمارانی زیمر، روچ کجا درپشک ءَ انت، ساہ کنڈن، وفاءِ نیادی، اپالو، تن آپ، جنوزان، ہوشام، دل گریت وشپ ناریت، آساپ ءِ چکاس، نوکیں بیرک، رژن ءِ آشوب ءُ دگہ چیزے لچہ اوار انت ۔ اے لچھانی تہا ھنچو بکری ءُ ازمی برزی، جہلی ءُ شائیگانی گندگ بیت کہ چہ ییشانی برکت ءَ آ گوں ٹی ایس ایلیٹ ءُ پابلو نرودا ءَ ھم دیم پہ دیم کنگ بیت ۔

آوتی ''ساہ کندن'' نامیں لچہءِ تہا یک جاگہے گشیت:

تو چو بدل زرتیں زبان ءِمنت ءَ بے باورے

من چوز میں جمبانی قہریں نیت ءَ پیداوراں

تو پہ سگاراں کپتکیں کوٹ وکلاتان ءَ گلئے

من پہ پتی میراث وماتیں گلزمین ءَ تکوساں

من آدم ءِ اوبادگاں

مہرانی ھتیں وارثاں

کے دیمترا گشیت:

تو پہ سرانی گڈ گازند ءِ حیالان ءَ کشئے؟!

پہ سندگ ءَ داشت کنئے پل ءَ چہ بوتالانی ءَ!!

مرگ ءَ منی لوٹئے تہ اروا ءَ بکش

کوش ءَ منی باڑائے، مہر ءِ واہگاں پاہو بدے

بیگواہی ءَ زیرئے بکن رژن ءَ منیگ ءَ ایرجیگ

زانت ءَ بکن تیر ءِ نشان

من پہ مرگ گار نہ باں

مہراں، کہ آوار نہ باں

داں عاقبت استنت منی گامانی رند

داں زند بیت روک انت منی حونانی لیک

من مرتگاں، تو ہم مرئے

تو زندگ ئے، من زندگاں

ششمی جہر ھمیش انت کہ لس سورت ءَ دھدے مردم یک لبز انت ءَ شاعرے ءِ نبشتانک ءَ پر بنداں سرپد نہ بیت، گڑا مردم ءَ آوش ھم نہ بنت، بلے عطا شاد ءِ گال ءَ لچہ ازمی سورت ءَ ھنچو سوب مند، ڈولدار ءُ تامدار انت، کہ وانوکے ترّی سرپد مہ بنت شر، بلے آھاں آسک وش بنت ءُ حِراہانی وانگ ءُ گوشدارگ ءَ ھچ سیر نہ بنت۔ مثال ءَ جہر ءَ:

Scanned by CamScanner

پہ دل کہ بام زرانت، دیدگاں پہ مہرنگ انت
ھما پہ نام میار انت، پہ گشتنءَ ننگ انت
شیرگ ءَ شیر کتہ، بینگ ءَ نوکاپ کتہ
ترانگ ءِ ترپےءَ عمرآسری زہتاپ کتہ

ءِ چیتمیءَ گنڈی ھبر ھمیش انت کہ عطا شادءِ ازمءَ گوں آئیءِ ذاتی کردءَ اوارتوار کن انتءَ گشنت کہ آ یک شرابی یے بوتگءَ شرابی ئیں مردم شریں شاعرءُ لبزانت بوت نہ کنت۔ ھرچند کہ انسانی زندءَ ذاتی کرد مزنیں ارزشتے داریتءُ نشہ جوانیں چیزے نہ انت، ءُ منی جندءَ ذاتی کردءِ حق ءَ، ءُ نشہءِ حلاپءَ نبشتہءُ کار ھم کتگ۔ پدا ھم منی نزءَ اگں ذاتی کردءُ نشہ گوں ازمءَ اوارتوار کنگ بنت، گڑا گوں ازمکارءَ انساپ بوت نہ کنت۔ ءُ دنیاءِ بے ھساب مزنیں شاعرءُ لبزانتانی بستارءُ ارزشت اثرمند بنت۔ مثالءَ ھبرءَ چہ روایرشتی شاعرءُ لبزانتاں وَکسی بستارءُ ارزشت وتی اسلی رنگءَ پشت نہ کپنت، چیا کہ شراب نوشی آھانی دودور بیدگانی یک بھرے زانگ بیت۔ چہ اھاں شیکسپیئر، برنارڈ شاہءُ ھیمنگوےءِ ڈولیں شاعرءُ لبزانت ھم اوار انت۔ چہ اردو شاعرءُ لبزانتاں غالب، فراق، جوش، فیضءُ فرازءِ ڈولیں شاعرءُ لبزانتانی بستارءُ ارزشت ھم بازکم تر انت، چیا کہ ایشاں ھم شراب چو آپ ئیگءَ وارتگ۔ چہ یشاں ابید انگریزیءِ نامداریں شاعر کیٹس، سکاٹ لینڈءِ قومی شاعر برنز، اردوءِ نامی ئیں شاعر اسرارالحق مجاز، جگر مرادآبادی، اختر شیرانیءُ نریش کمار شاد، اردوءِ مزن نامیں آزمانک نویس سعادت حسن منٹوءِ بستارءُ ارزشت پہکا پہک نیست و نابود بنت، چیا کہ اے درستاں ھنچو پہ بے وڑیءَ گنوکی شراب نوشتگ کہ چمیشیءِ آسرءَ بیران بوتگ انت۔ پمیشا وھدے جوانیں شرگدار، شرگداری کن انت، گڑا شاعرءُ لبزانتانی ازمءَ چہ اھانی ذاتی کردءُ شراب نوشیاں جتا کن انتءُ چار انت، تا کہ گوں آھاں انساپ کنگ بیتءُ گوں عطا شادءَ ھم، بائد انت، ھمے ڈول بیت، چیا کہ آ ذاتی کردءُ شراب نوشیءِ گنہ کار بلکیں بوتگ بلے ازمءُ لبزانکءِ گنہ کار ھچبرءُ ھچ ڈولءَ نہ بوتگ۔ قولءَ عطا شادءِ جندئیگءَ:۔

دل آپاں من کہ تئی مہرءِ نظر بیت
گنہ گاراں گنہ گارءِ گزر بیت
عطا اے دل کہ راہ انت تہتریںءِ
بہشتءِ منزلءُ لوٹیت کہ سر بیت

☆☆☆☆☆

تربت۔ ۸/فروری ۲۰۰۲

Scanned by CamScanner

"ناچءِ مرگ"

منظور بسمل

"چھر" انچیں لچہے کہ منی دلءِ استعارہءِ ہزار معنائیں زندگی انت۔ مثالءِ ہبرءِ ناچءِ موتک انت۔۔

"چھر" ءِ ہر بہر ندارگءِ بدل کنت۔

ناچءِ مرگءِ موتک انت۔۔۔ ہے پاس انت کہ ناچءِ موتک چہ یکے دومیءِ سدنت۔۔۔
(روزرد انت۔۔۔ جنکےءِ مرگءِ موتک انت)

اے اِیر رچیں بیگہ اوں نزانیں
کجام سیاہیں شپءِ تہاریں پُراں ہواروں بکنت
آچ اوں دلءِ بشانیت

ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت
کہ گوشکیں زندءِ ساعتانی، ہزار پاسانی
۔۔۔ وشیءِ تہلیانی ادیرہءِ تژہوک انت
اے ایرچیں بیگہ اوں نزانیں
اے ایر رچیں بیگہ اوں
کہ زیمیں دلءِ را دوریت
یا تانی ہچ نہ ھلوکیں چندی ئیں چہرء۔
وہدءِ دریاءِ سینگءِ بود کنتءِ شنکیت
ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

حمر داں وشیءِ تہلیانی ادیرہءِ سربیت، ساعتءِ ہیرانیءِ سہرا کنت، چہر گوناہے بدل کنت۔۔۔ موتکءِ ناچ ہنا بیت۔۔۔

اریں جناز ءِ ناچ ۔۔۔ آس پادیںکے ءِ ناچ ۔۔۔

تُن ۔۔۔ طلب ۔۔۔ واب ۔۔۔ امیت ۔۔۔

(حدامرزی کئی؟ چی اِنت؟)

اے پاہوءِ وڑین ماں شپانی تہاریں پاساں
زَریت پہ جوناکیں بام
سہرا نہ کنت ہچ نام
زرد ءُ شکام،

ناچ ءُ موتک یکیں کفن ءِ آدینک ءَ پُرشت ءُ وت درامدیں او مان ساہگیں بے چاڑی ءِ تالان بیت ۔۔۔
گلگ سرباریں دردے دل ءَ تا موراں بچیت ۔۔۔
مارشت ءِ بزانز جون ءِ گردش ءَ گیش کنت ۔۔۔
چمگ بِتلکیں بچکندءِ مثال ءَ ۔۔۔ چو دردءِ کیف ءَ ۔۔۔ چو ناچ ءِ موتک ءَ ۔۔۔

(پیرزالے ءِ موتک انت، آئی ءِ چک ماتیں جنک ءَ دنیا سفر کتگ ۔۔۔)

ادا منی لاڈکیں ہزار نازیں کاڑ
بہشتی ئیں دُتک ءِ وڑا بیت چاڑ ءُ بیچاڑ
پہ ارسی ئیں چم
ءُ زیادہیں بے زبانی ءُ بےوسی ءُ بےکسی ءِ زہیں غم،
منا گشیت کہ دعا کنیں پہ وتی ہزار نازیں کاڑءِ مرک ءَ
(دپ اوں پُرشات)
اگں من بکلیں رئیں اے ڈیہہ ءَ،
اے گلزمین ءَ
ہزار داغ انت،
ہزار زیم انت، ہزار درد انت
کہ دُور ۔۔۔ آئیءِ تہءِ دیدگانی روک ءَ

Scanned by CamScanner

آ شیر مچیں چوچگ ءِ را گندیں

کہ گرز بندیت ءُ ہچ نہ گندیت

ابید شیرءِ بدل، وتی رنج کشیں ماس ءِ ازل ریس

جوجکانی پالاتگیں جلیں حون

حون بیت دل

ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

دردءِ سانکل کارستانی پچارءُ کنت۔۔۔ چہر بدل بیت۔۔۔ ہمک درندارگ۔۔۔ ہما آس کہ ہاک ءُ پوش اتگ۔۔۔

ہماندارگ کہ دل ءُ دوہبر کنت۔۔۔

پڑشتگیں اوست ءِ ناچ۔۔۔

بےوابیں قرار ءِ ناچ۔۔۔

''من ءُ تو'' ءِ چیرہ ءِ ہلاس کنوکیں ناچ۔۔۔

(دومی ہبر کہ چہرءِ تہا چیر انت۔۔۔ آ ہے جنک ءِ زندگی ءِ دومی تاک انت۔۔۔ آئی ءِ اوست ءِ موتک انت)

کشیں دل ءُ

کہ اگں، پہ انے بے وسی، پہ اے غم، پہ زندءِ اے بے وفائیں ساعت

کہ قبر بیت ماں پدا ہزار سالی گوستگیں زندءِ تہترین ءُ

ہچ نہ بیت، تئی

وہدءُ جاورانی حساب ءُ چہر پوشاکاں مٹائیت۔۔۔

موتک ءُ ناچ ءُ تُن طلب ءُ کم ءُ گیش کن انت۔۔۔

آس پہار کنت۔۔۔

(مجرے، ناچ انت۔۔۔ اے ناچ ءِ تہا یکے ءِ جتائی ءِ دردانی ناچ ہم ہوار انت۔۔۔ یک ناچ یے گون نہ انت،

پہ یکے ءُ اے مجرہ یکے ءِ موتک انت۔۔۔ نشتہ زیکیں بیگاہ ءُ جیڑگ ءُ انت۔۔۔)

تہ دوشی ئیں آ خمار چمیں، زباد مہپر

بہا بدن، لعل رک

پاسے بدنت

اے ساعتءَ بکنت تیر
ماں گوستگیں زندءِ زیم ءِ ٹپاں
بکنت دگہ کادے
دنت دگہ زیم آزگی یے
دگہ شکون دیمی یے
کہ یاتانی ہچ نہ ھلوکیں چندی ئیں چہر
وہدءِ دریاءِ سینگءَ بود کنت ءِ شنکیت
اے ایر رچیں بیگہ اوں نزانیں
کجام سیاہیں شپءِ تہاریں پُراں ہواروں بکنت
آنچ اوں دلءَ بہ شانیت
چہرزندگیءَ چہر چہرءَ گردین ایت
ہزار چہرءَ تہر بدل نت
گوش اشکتگیں
چم دیستگیں
سرا کپتگیں
ہزار داغ
ہزار زیم
ہزار درد

(ہے عطا شادءِ چہرءِ درد شے۔۔۔ ہمیش انت شاعری۔۔۔)

☆☆☆

9/2/02۔ کیچ

تو قہرءِ آسمان ئے

(در یکّیں من ءُ تو دوست بوتیناں بلے بوت نہ کنت)

عطاشادءِ لچے

مجیب مجاہد

عطاشادءِ اے لچہءِ خیال ہرزورآورءُ چکپروش دیوکیں ہستیءِ بابتءَ کمیں بازراست بوت کنت ۔ ہے ردااے لچہءِ تہا مارا وتی اندرءِ زوراوریں طاقتءِ خیال ہم گندگ کیت، اے خیالءِ بابتءَ مارااے لچہءِ تہا یک الوتے چماں کیت کہ ماں اے الوتءَ لچہ کارءَ وتی نادستریءُ کم لیکیءِ خیال شعرءِ ہر بندءِ تہا سہرا کتگ، بلے ہے خیالءَ مارشتاناں یک انچیں وڑے ءَ نزآورتگ کہ لچہءِ تہا سرجمءَ نادلکشی یا دلپروشی گندگ نیت، ابید آئیءِ قہرشانیءَ نہ عطاشادءَ چہ آئیءِ زوراکیاں دگہ کسے میار بارکتگ ءُ نیکہ آئیءَ اے میانءَ ہے درداناں تہاجاہ دیگءِ اوپار بوتگ ۔ انچو کہ باز لچہ کار، دنیا، راج، زبانءُ چاگردءِ سکیاں ایر برت نہ کنتءُ پرایشیءَ ہے ہاترا کہ راجدپتری ریکارڈءِ پدامنی رستگاری پدربہ بیت ۔ اے رنگیں لچہ کار Objective ٹائپ ایں موادانی تہا وتا گوامیل دنت، گوں وتی راجءُ زبانءَ ہے رنگءَ ناشکری برجاہ داریت کہ آئیءِ پیدا کرتگیں نکان تہنا راجدپتری حوالکاریءُ انچائیں نبشتگے درکیت ۔ بلے عطاشاد نیکہ دلپروشیءُ ناشکریءِ باباں نکیتءُ ناں گوں وتی موادءَ بے وتی کنت، کم گیش لچہءِ تہا گو تگیں عہدءِ کتہ کاریانی شونءَ عطاشادءَ Subjective حوالہءَ یک زانداریں بستارے پیدا کتگ انچو کہ لچہءِ اے بندانت:

نیتءِ کشار سوچیں آسانی چمگ ئے تو

شپ ماپتائیں روچءِ شہمانی ولجہ ئے تو

استار توسیں ماہ ئے

یا کہ لچہءِ اے بند:

پہ مارگءِ چوحقءِ واہگ کشیں زبان ئے

Scanned by CamScanner

پہ تر انگ ءَ تو عمرے

عبدانی زردءَ نقشیں یا تانی گپ ءَ تران ئے

پہ زانگ ءَ زیان ئے

چہ ایشاں کمیں باز وانوک حیال کرت کنت کہ عطا یک رنگیں نادلکشی ءِ میان ءَ سر بتگو انت، بلے گذسرا اے کلیں نادلکشی ماں وتی کاملیں بیسہ ءِ ہمسراں کیت رسیت:

تو موسمانی تہریں مہرانی وازدارئے

پہ کلے ءَ ہزارئے

من مہر ءِ گلزمین آں

من مہر ءِ گلزمین آں

چونا ہا ہم بندریں جیڑہ کہ یک ءَ ہوار ءِ صورت گوں مارا در پیش انت آ مردم ءِ کلی رنگ ءَ وتی پرشت پروشیں دروشم ءِ ڈریکیں رنگ انت یا کہ اندری زور (شیطان) ءِ قدآوریں ڈیل، کہ ہر کرد ءَ ناکرد ءِ پداوتی ماند اشتگیں آس ءَ دگہ بارے دار پرداریت۔ ہر دوئیں رنگ ءَ اندری شیطان یا کہ تپاکی ءَ ناتپاکی ءَ دروشم ءَ ہر کس ءَ ناکس ءِ سراوتی اینواں دردیان انت ءَ ہماپد کرد (Reaction) کہ شاعر ءَ اے لچہ ءِ تہا پدر تگ ہر یکے اے درگت ءَ ہمے مارشتاں سر کے گپت کنت:

ہر پلو ءَ پوزانت ءِ زہر ءَ رگاں روان ئے

پہ دیدگاں پو تلک ئے

ماں گام پہ گام ءَ پہ مہردوزواہیں بنی آدم ءَ سرپان ئے

اگاں چہ تپاکی ءَ ناتپاکی بندریں انسانی بنگپانی تہا ہوار بوت کنت ءَ اندری حوالہ ءَ ہم۔ وہدیکہ اے رنگیں مارشت شعر کنگ بہ بنت تہ شاعر اے رنگیں درد ءَ دوراں باز جلوہ نا کہ کت کنت انچو کہ عطا شاد ءَ کہت ءَ ارمان، ہچن ءَ بش بش ءَ ایندگہ نازرکی گوں برابداری ءَ لچہی دروشم ءَ کماتگ۔ بندر ءَ ناامتی ءَ ماں ایتاں سر کشگ ءِ جوانیں ندارگے چہ ایشی ءَ ابید سرگال ءِ چہر ءَ بریکلانی تہہ ءِ عطا ءِ کشتگیں گپ ہم بر جاہ انت کہ:

دریگیں من ءَ تو دوست بوتیناں بلے بوت نہ کنت

☆☆☆

Scanned by CamScanner

جنوزان

عطا شاد

حالو، حلو، حالوحلو
سازاں شلین ات زیملاں
گوں چاپ ءُ ڈہل ءُ ذگر ءُ سُرنا ءُ وش لہریں توار
پہ وسگہار کی دل ئے
سیری جنوزان ءِ مبارک دل ئے

دل کوتلی چی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

حالوحلو، حالوحلو
زرشان کن ات اے واہگاں
کیے من ءَ کیے تو ئے (چندی دگہ شاری ءُ دابانی شلی، ہنین ءُ ذزیں سوہری)
چندی جنین زنگی سراں پہ سردری
دیاں ءُ دنیا میں درءَ
پہ پنڈگ ءِ نزآرتگ انت
(اے واہگاں)
چندی جنین زنگی سراں پہ سردری
سیری جنوزانانی سیاہیں عاقبت
پابارتگاں!

دل کوتلی چی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

حالوحلو، حالوحلو
ساراں کن ات ماہیں جنک ءِ راپہ طوق ءِ ... نگاں
جنی رجیں موروانگاں، بندی کن ات، پڈ ءِ آ تو تانی میری چلواں
شاریں سری ءِ جنڈ کن ات
شیفیں متاچان ءِ پہ سیری اطلساں سائل کن ات
زرب ات پہ عاروس ءِ ہزاری کلہ ءَ
گیج ات سراں ءِ میر ءِ شیرازی لُرءَ
جُمُت

دل کوتلی چی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ

حالوحلو، حالوحلو
دانی ں! ذریں ات ماذیاں
گوت ءِ قلاتان ءِ پہ پابارین ولانی دوپ ءِ مسک ءِ مبلباں
اروا و روت!
پہ ءِ فقیری آدءَ لاباں مہ لوٹ!
اروا و روت!
مست ءِ مریدی ہنگلیں زردانی افاراں مہ پُرس!
دل گار کنت!
عبدانی آ ماچاں مہ گند
کونانی پدیانکاں مچار

دل گار کنت!
رنجیں دل ءَ
تلوس ماں سیری جیمباں!!
دل کوتلی چی یے
بہا بیت مہر
پُرس ات حانی ءَ
حالوحلو، حالوحلو
سازاں شلین ات زیملاں
گوں چاپ ءُ ڈہل ءُ ذگر ءُ سرنا ءُ وش لہریں توار
پہ وسگہار کی دل ئے
سیری جنوزان ءِ مبارک دل ئے

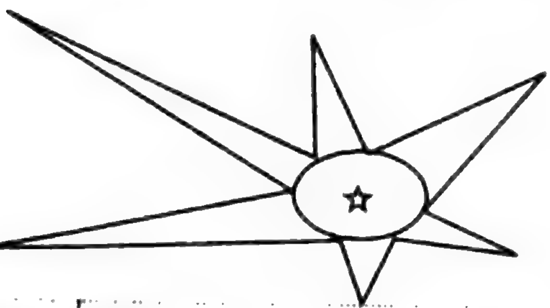

Scanned by CamScanner

سید ہاشمیؔ

نازک

Scanned by CamScanner

پہ تئی جندءِ نامءَ

ے آواراں جن ئے راج ئیگاں
بیراش تئی وتی آوار انت

بنگیجی چاپ	سال ۱۹۷۶
دانگ	۵۰۰
وشنویس	امام بخش بلوچ
سرتاکءِ گلکار	عبدالخالق بلوچ
چاپار	باب الاسلام پریس کراچی
بہا	۴ کلدار

شنگکار
ندکار چاپ شنگ، کراچی

کس بے جستءَ اے دانگیءَ یا ایشیءِ بھرے ماں بلوچیءَ یا کہ ماں دگہ زبانےءَ ترینتءُ چاپءُ شنگ کرت نہ کنت۔

اولی بهر

پیشگال

موسمی ترھوراں الم چو ھیمہ زدی
آ گسد گواریں کھر باشنزان انت دردی

شادمھر بیں شھلپہ کارءِ زردءِ زرشانیں گال ءِ گپتارانی تراپکنیں ترانگ ءِ ترانچ کنیں ترھتال ءِ کیگد کپارءِ سالونک سماریں منّتءِ منگیریں ساہ سانیں ساچان، بچکانیں سسا، سرادسراچیں ساچوکہ بےزندیں زندمان ءِ بےپیتیں ساہ ءِ بےایشتمیں ارواہ ءَ، ءِ چونکش ءِ بنگی ءِ تانسری ابرم ءِ ابدی، ھمبل ءِ ھمبشک ءَ، ماں زرد بودشت ءِ ھرگوزندءِ گورامبازاں چوارواہ آتارءِ بودبکشیں نگرہ درنزیں بام ءَ پیچ پلان ءِ چوابدمانیں چاردھی ماہ ءِ تنگہ برانزیں ماھکان ءَ، سساءِ سماءِ شادھانیں مجلس ءِ مراگاھانی جتی منگھیں منگیر انت۔

سال ۱۹۶۹ءَ ''زرباری ھند'' ءِ موسمی بشامانی ارگام پرگام ءِ پرام پرامیں رگاماں شھلپہ کارءِ ''موسمی ترھورانی'' گواچنیں زندداری پہ جوانی چوحپر تکیں گلکارءِ زرینت، زرتبیں زردءِ گھگریں گال سمنڈ چوگوات جتیں مل ءَ چہ لوندءِ ترندیں سری ءِ سینہ بندءِ ھرجن ءَ گرءِ کشاں بےکمار ات کہ سیہ تپ ءِ گندہ نادراھی ءَ پہ بےدرچی گورجت ءِ وش زیدیں چوپانی ءِ گلبا گیں ملبارکوہ ءِ بدرنگباگ ءِ جوھوءِ سالونک سماریں پدی زرءِ تیاب کرءَ پرتکیں لپھانی مکیمانی روسراں چو ماتکوءِ شکلیں تلارءَ دیمپان بوت۔ اے نادراھی ءِ مستریں توجیل ءِ درمان چہ جوانیں وردن ءَ پھریز انت ءِ بےوردنی بےزندی ءِ تن پدءَ بن میل انت۔ نادراھی ءِ پدکنگ ءَ رند گہ جیتگلے، دہ روچ ءَ چہ وردن ءَ ''پھریز'' اتاں کہ بےگوشتن آسرءِ تھت ءِ پاریزی انت۔

ذاکتر سڑاسرءِ سامانی پدءَ من ملتءِ یازیں دست نبشتیں رم ءِ لچھے گوں وت آورتگ ات بلے آمراگش ءِ جند ''سرکن پرکن ءِ ھپ کن ءِ ھچ'' بوت۔ ھمے نادراھی ءِ پادبندیں روچاں پہ دل ھرو یتگ گوں ھمے رم ءِ لچھاں دلگوش بوگ ءَ چمشانکے ءِ ھاتر ءَ ایشانی پٹ ءِ چارءِ گلائیش بوتاں۔

ماں ''رم امبار'' ءَ یکے ھمے ''نازک'' ات۔ اے بیست تاکدیں آزمانک یاداستانے ات کہ سال ۱۹۵۸ یا ۱۹۵۹ءَ نبشتگ ات ءِ انوں ۱۹۶۹ ات۔ چہ دہ سال ءِ دراجیں مدت ءَ رندکہ من پدءَ یک چمے چارات، گوش ءِ زاناں دل ءَ یک نوکیں دوستی بیےپہ ایشی ءَ چست بوت ءِ لوٹ اتوں کہ کمیں ایشی ءَ دراج تر ءِ مستر بکناں۔

ندوں دست ءَ ات ءِ ایشی ءِ درءِ بھرءِ بھرگاں رددم زیراں کت۔ رندءَ کہ پھک نبسوں کرت چاراں دانکہ بےمزہ انت۔ دل ءَ ماں بلوچی ندکاری ءَ نوکیں کتکاری بیےءَ اومناکرتگ ات کہ وتی من ءَ پہ آپسرے سربوتگ ات، بلے ''وتی من'' ''گوں'' ''وش منّی'' ءِ گیش تر بیےءَ کت ءِ بن ''جھان ءِ سیادی ءِ من'' انت۔

Scanned by CamScanner

چہ سالے کپے ءَ رندء بلی ءَ ماں بے وتنانی بندر گسیس ءَ وتی تھتگی بادگیر ءِ پشیں کاپر ءِ چیر ءَ گوں کریم دشتی ءَ ھمزان اتاں کہ ''نازک'' ءِ ترانگ ءَ کپتاں۔ آورت ءُ کریم ءِ دیم ءَ اِیروں کرت۔

''اے ''نازک'' انت!''

''نازک؟'' کریم پہ بے سائی شہر بند ءِ دروازگ ءِ نیمگ ءَ چارگ ءَ لگ ات۔ من آ ترانگ ءَ گپتک کہ ایشی ءِ بارہ ءَ من گوں آئی ءَ گپ جتگ ات۔ کریم ءَ گوشت کہ تو وت نے بوان ءُ من نے گوشداراں۔ کریم ءِ اے گپ ءَ من دل ءَ کمیں دگر بوتاں کہ وت ئِے بونتیں منی وانگ ءَ بارین دلگوش دنت کہ نہ دنت۔

من ناالاجی ءَ پہ نادل کشی وانگ بنگیج کرت۔ بیگاہ ءِ بیل ات۔ ''نازک'' ءِ نیمے وانگ ءَ رند او سپان کرت ءُ چاہ ءُ چلیم ءَ رند پد ءَ کار وست جت وانگہ تا سر برت۔

''کریم! چہ درستان ءَ ساری من ءَ ایشی بگوش کہ اے چے یے؟''

''ناولے!''

کریم ءَ اے پسو پہ نہ مختلی دات۔

گوں کریم ءَ اے پسو ءَ منی سما ''وتی من'' الم بوت۔ بزاں انچوش کہ من ''وتی من'' ءَ اے ''گدارے'' (ناولے) کرتگ ات۔ ءُ کریم اے رند ءَ جوانیں زانتکاری یے ءِ ولبہ انت۔

چہ ایشی ءَ رند کراچی گوں محمد بیگ ءَ گند ءُ نند ءَ نازک ءِ نام گرگ بوت ءُ آئی ءَ چارگ ءِ واھگ پدرا کرت۔ من پہ ھب ءُ واھگ دات کہ بوان ایت ءُ من ءَ انگت ھم الم تر ءُ دلجم تر بلنت۔ ولبہ بیگ ءِ پسوھمات کہ کریم ءَ داتگ ات۔

آوھد کہ کریم ءَ پہ نازک ءَ گونڈیں پیشگالے نبیسگ ءَ وتی واھگ سھرا کرتگ ات بلے کریم دور ماں دشت ءَ ات ءُ جن پہ کلوہ آپس نہ بیت۔ من ھمے گپ گوں محمد بیگ ءَ جتگ ات انت۔ ایشی ءَ ھشلیں واھگ سھرا نہ کرت بلکیں پہ گواچنی پیشگال ءِ نیمے نبشتگ ئے ھم کرت ءُ من ءَ دات۔ ءُ دگہ نیمے ءُ نبیسگ ءَ یک گشتے پد ءَ نازک ءِ سیاھگ پہ وانگ ءَ لوٹ ات ئے۔

نازک ءِ سیاھگ وش نبیس منشی عبدالقادر ءَ پہ نبشتگ ءَ گون ات۔ دل ءَ ات کہ ھر وھد کہ منشی کتاب ءَ بیاریت بیگ ءَ نے دیاں بلے بلوچی ءَ ھدین روچ'' ءِ بتلی زاناں گوں اے راج ءُ زبان ءَ ھمگرنچ انت۔ چوشکہ منشی ءَ کتاب سرجم کرت بلے روپشتگانی راست کنگ ءَ کتاب ءِ سیاھگ نے ھم پد ءَ زرت ءُ برت کہ جتگ ءَ سرجم نے کنت۔ یک جتگے ءِ جاگہ ءَ چار ماہ پر کیں گوست ءُ منشی گوں کتاب ءَ بیگواہ ات۔ انگت دگہ ماھے ءَ تگ ءُ تاچ ءَ رند پہ واری یے چہ ءَ مرد ءَ سیاھگ ءِ پد جت۔ بلے وھد یکہ نبشتگیں سیاھگ کہ چار ات دانکہ'' نہ کوشگ انت نہ دوشگ انت'' ہمیشکا من نازک ءَ دوبارگ بیگ ءَ دست ءَ نندات کہ پیشگال ءِ پشمندویں نیم ءَ نبشتگ بکنت۔

انوں کہ یک گشتے پد ءَ الاَرین اوتے ءِ پد ءَ نازک ءَ چاپگ ءَ ارادہ کرت پیشگالی دودمان بیدگ ءِ پد ءَ اے چاریں گال وت نبشت انت۔

نازک چہ مئے تیاب کرء ءَ گونڈ گونڈیں بنداں یک بندنے ءِ ھزار بومیں زندمان ءِ گوناب ءِ یک کسانیں برمشے، یک پتلا یے،

یک گدارے۔ اگاں وتی ھمے گچینی راستیں چھبرءُ شبین ءُ الم کرت بلنت دیمتر ءُ گاٹے ءِ جنگ ھم الی بیت۔

تھنا اے گپ نہ انت کہ نازک منی نبشتگیں بنگیجی گدار (ناول) انت بلے اے ھم گواچنی ءُ مدنی انت کہ بلوچی زبان ءِ دپترانی ھم اے بنگیجی گدار (ناول) انت۔

منی دل ءَ ات کہ اے گدار ءَ انگت ھم مستر بکناں ءُ ایشی ءِ ھما پھنات کہ رواجی زیرگ بوتگ انت گیشتر پدر بے بکناں ءُ ھما کہ آیانی بارہ ءَ من ءِ بیگ ءَ گوشتگ ات کہ من چہ یک یک ندارے ءُ رند رمیتگ انت، آیاں ھم چوایدگہ بچکاراں جوان تریں رنگے ءَ کارمرز بکناں، بلے چوش کنگ نہ بوت۔ زندمانی نہ درووات اے تکست ءَ دگہ رندے سرجم کنگ ءِ جھد ءَ کناں۔

نی چاپ شنگ ءِ بارہ ءَ دو گپ جناں۔ دنیگت کسان ءُ مزن، رم ءُ لچہ منی نہہ کتاب چاپ ءُ شنگ بوتگ ءُ اے منی دھمی وانگی انت کہ شے دستان انت۔ من جھد کنگ ءَ یاں کہ چہ ایشی ءَ رند منی لچھانی کتاب "سچکانیں سسا" ءُ "گسد گوار" زوت شنگ بہ بنت۔

ابید چہ ایشاں بلوچی زبان ءُ ادب ءِ بارہ ءَ ماں اردو زبان ءَ نبشتگیں منی کتاب سرجم انت۔ اے کتاب وش نبیس (کاتب) ءَ حسم جریدگ کرتگ۔ چہ ۳۵۰ تا کدیم زیات انت ءُ ھرچ بے چمنی جوازت ءَ گیش انت۔ یک ءُ دو واجکار ایشی ءِ چاپ ءِ اندہ زور بوتگ انت دنیگت وتی زبان اش نہ موک اتگ۔

دگہ ھرچ کتابے کہ پہ چاپ جریدگ ءَ ایرانت کہ بےزری ایشانی دیمپان انت، آ ایش انت:

۱۔ سچکانیں سسا (لچہ) ۲۔ گسد گوار (لچہ) ۳۔ شھلو شتن ءِ شاھار (لچہ) ۴۔ شکلیں شھجو (لچہ) ۵۔ چکاسنگ (رم) ۶۔ گے تالان کناں (رم) ۷۔ گاریں کلدار (رم) ۸۔ بے سرگال (رم) ۹۔ سستگیں دستونک (لچہ۔ دو ھمنچو مستر کنگ بوتگ) ۱۰۔ شھلچہ کار ۱۱۔ سید نمدی ۱۲۔ سید گنج (بلوچی ڈکشنری) ۱۳۔ زونگر ءُ دیرھل ۱۴۔ بلوچی دل پسندیں لچہ کاری ۱۵۔ بلوچی دربر ءُ دگہ

بلوچی بزانت بد "سید گنج" ءِ بارہ ءَ چے گوشت کناں۔ پرچا کہ نازک ءُ رنگیں سامیں وانگی یے ءُ چاپ بھن تال ءِ بزانت را سید گنج ءِ چاپگ ءِ بارہ ءَ من ءَ لچہ کارے ھمہ گال یات کاینت کہ آئی ءَ پہ گوھرام الاشاری ءُ نام کپت کرتگ ءُ پہ چاپ کرزنت شتگ انت۔ اے ھم وھدات کہ چاکر ءُ الاشاریانی دیم ءَ ھمستریں پروش وارتگ ات کہ چہ ھر چیز ءُ زبھر بوت ءُ نشت۔ لچہ کار ءَ گوشتگ ات

(چاکرا!) تو اگاں آزمان ءَ پدگ بندے ھائیں میراں ءَ پہ گدار ءَ بندے

چوشکہ من وتی جند ءُ وتی راج ءُ راجو بہ ءُ دلگر بہیں ھمرگاراں گنداں وتی اے بےاوستیں زندمان ءُ سید گنج ءِ چاپ ءُ پہ مدار بکنداں۔ گپ ایش نہ انت کہ من پہ ایشی ءِ چاپگ ءُ جھد نہ کرتگ ءُ پدءُ گپ ایش ھم نہ انت کہ مردماں دوست نہ بیت۔ ھرچ مردمے ءَ کہ گوں بلوچی زبان و ادب ءِ سیادی ھست آ اے سید گنج ءِ بارہ ءَ جوان زانتکار انت ءُ ھریک وانندگ ءُ زانندگ، لچہ کار ءُ ندکارے کہ من ءَ دو چار گپ یات آئی ءَ گنگیں ھست ھمیش انت کہ "بلوچی ڈکشنری ءَ کدی چاپ کن ئے" ایشی ءِ جواب ءَ من چے دات کناں۔ البت منی ارادہ انت کہ من یک وانندیں ءَ تا چاپ بکناں ءُ آئی ءِ تہ ءَ ھما سرجمیں مردمانی بارہ ءَ گپ بجناں کہ من آیانی گور ءَ پہ سید گنج یا دگہ بلوچی کتابانی چاپگ ءَ رو شتگاں ءَ آیاں من ءَ چہ پہو داتگ۔ تاکہ چہ منی مرگ ءَ رند بلوچ راج من ءَ میار یگ کرت مکنت۔ درھبات ات۔

سید ھاشمی۔ کراچی، ۲۱/ مارچ ۱۹۷۶

Scanned by CamScanner

در-۱

ھپتگے روچ انت کہ مات بازوش انت ءُ پہ ھمرش ایت کہ پہ دریا ءِ مردماں باز جوانیں مستاگے کہ پہ ایشاں کُمُرءِ ھم تاوان انت ءُ توپان ھم بیرانی۔ پہ اودے روچ انت کہ پہ ماں پہ سنگار پر کنگءَ آرگ ءَ انت۔

روچ ءِ وتی راہ ءِ بوت بہرجنت ءُ گُدی بہرءِ چو کہ اشتاپیں رباب ءِ پہ گشادی ءُ زیت کنگ ءِ جھد ءَ انت۔ سوچوکیں برانزانی آسناکیں گرمی ءَ سرپہ ایر ماداں ساری ءَ داتگ۔ بیگاہ ءِ ھوَتیں ساھگ بانانی پُشت ءَ منچگ شھار پتنگ کہ اودءَ نندگ ءُ جوان ءُ بزیں دیوان کنگ بیت۔

چہ تیاب ءَ کمیں برزماں تحریں ریکاں یک کوتیں پہ نی بوجیگ کہ پانی سرءَ چوکلات ءَ اوشتاتگ کہ اے بندن ءِ مردمانی گوں نیلوم ءُ شھشنایں دریاءِ ایشانی کوتیں ءَ نہ نویں دوتی ءِ منیوک انت۔ کہ زانت بازیں چنت تحلی ءُ وشیانی پہ کیمیں سال اے دریا دوستان ماں ھمے بوجیگ ءَ گوازینگ کہ جلاموتیں زرءِ برے پہ کھیب ءُ برے پہ تسیب چو وانز ءَ ھندول ءُ چندینگ ءُ شلینگ بلے تامروچی اے تاکویں بچانی پیشانی ءَ نوشی ءِ کرچکے ءَ نہ بستگ۔

سباہ ءِ بے اوستیں ساھگ ایشی ءِ روایرشت ءَ پہ ادار کہ جلی مجلانی بیت ءُ مردماں بے شون کنت۔ بلے بیگاہ ءِ ولجمیں ءُ دیرجلیں ساھگ دراجلشان ءَ وت ءَ پہ تیاب ءِ تریں ریکان ءُ پدءَ دریاءِ آپ ءَ رسین ایت کہ گوش ءَ زاناں ھمے نھتکیں بوجیگ ءَ ارواہ انت کہ انگت ھم ماں دریاءِ گورماں شیلگ ءَ بے تا تیر انت کہ پہ ھب ءُ واھگ دریاءِ آپ ءَ گورامباز ایت ءُ وتی دل ءَ کمیں تسکین ایت۔

ایشی ءُ ساھگ بیگاہ ءَ چہ مستریں دیواں جاھاں یکے کہ دیوان کنوک ھم گوش ءَ زاناں کہ ماں ھمیشی ءِ جند ءِ تہ ءَ واسی ءِ چیر ءَ نشتگ ءُ وتی پاس ءُ پہ گپ ءُ تران ءُ داستان وداکنگ ءَ انت۔ وشیں گواتے سبک سبک ءَ شنگ ءَ انت کہ ماں زراں وشیں ولمانی تران ءَ دنت۔

ارزمیں ریک کہ دریاءِ گوات ءَ دم اتگ ءُ سارت کرتگ انت ایشانی زِھگیں پُشت ءَ نندگ ءِ چہ ھمیں بوپ ءُ بالشتاں ھم بے تران کنت کہ مردین جنین ءُ چپ ءُ چاگانی ھرکس چہ ایشی ءَ وت ءَ بے بھر نہ نت۔ مرچی اے پاھگ ءُ مردم بیشتر تران پرچا کہ آدینگ انت ءُ دوشی کس زرءَ نہ شتگ ءُ مرچی بزاں میدانی آزاتی ءِ روچ بوتگ۔

دریاءِ مردم ءِ کار چہ دو ءَ ورنہ بیت۔ یا کہ ماھیگ کش ایت ءُ یا کہ ماں پہ بوجیگاں سیر جنت۔ اے گپ ءَ ھرکس منوک انت کہ چہ دنیاءِ نامدارتریں ءُ جوان تریں کاراں یکے ھمیش انت۔ ھمے سیرجنگ ءُ پہ بوجیگانی برکت انت کہ مرچی مردم ماہ ءِ سرءَ ایر کپتگ۔

ماں پہ بوجیگاں پہ جنگ ءُ میدکتہ کار بیت۔ ملک پہ ملک گرد ایت ءُ ھر ملک ءَ آئی ءِ مردمانی جاورءَ زانکار بیت۔ ہمیشکا ایشانی تہ ءَ لھتیں انچیں مردم درکیت کہ گوں ناوانندگی ءَ انچیں گپ جن انت کہ گوشدار وگ بھمان ایت ءُ ھیران بیت۔

راتی نیمہ ءَ تمُردی ھوٹل ءِ پاٹیانی سرءَ بازیں مردمے نشتگ ءُ چاہ ورگ ءُ گپ ءُ تران ءَ انت بلے چہ ایشاں کمیں یکرءَ دگہ لھتیں مردم

Scanned by CamScanner

انت کہ یک برزءُ گشادیں مردے ءِ چپ ءُ چاگردءَ نشتگ ءُ آئیءِ گپاں للگ ءَ انت۔ بیاکہ نزیک تر بروئیں! او! اے وَ ناھدا نا گمانؔ انت! کہ چانگودست ئِے رونت ءُ چینگودپ۔ بزاں گوں دستاں وتی دیک ءَ ریسگ ءَ انت کہ زاناں زُگے پہ بندگ ءَ رس اتگ ئِے ءُ چینگو وتی رھبندءِ پدءَ جرمن ءُ انگریزءِ اولی جنگ ءِ گپاں انچوش جنگ ءَ انت کہ گوش ئے زاناں وتی جندئِے ھم گون بیتگ۔ ھمنچک ءَ چہ پشت ءَ کیے ءَ گوانکے جت۔

''اے ناھدا! اے ناھدا نا گمانؔ!''

ناھدا ءَ یکبرے چک جت ءُ چارات، پدءَ وتی سرئِے پہ نواھگ چنڈینت ءُ گوشت ئِے۔

''اے سیہ دی جت وَ مردم ءَ وازگ ءَ ھم نیل انت''۔

''اے ناھدا! اے ناھدا نا گمانؔ!''

کوتکارءِ توار چہ ھوٹل ءِ تہ ءَ پیداک ات کہ ناھدا ءَ آئیءِ گالوار ھم پجاہ آورت۔

''اے ابدالؔ راستی چونیں جنجالے، تو بچار ناھدا ءِ رشت ئِے پروشت''۔ دگرے ءَ پہ زھر درائینت۔

''ھو تو بچار مردم ءَ نیل ایت، دمپسات دیم ءَ آژدبیت!'' ناگمان ءَ پہ دل پروشی گوشت۔

''اے ناھدا چاہ ورے چاہ_؟'' ابدال ءِ توار پدءَ ایشانی گورءُ چیرءَ گوست۔

ترا کہ چاہ دیگی انت گڑا بیارے جھندم بہ ئِے، بے سیت''۔ کیے ءَ آھستہ گوشت ءُ ناھدا ءَ پہ جاک گوشت۔

''ھو! ھو_''۔

ابدالؔ ءَ چاہ زرت ءُ اتک ءُ ناھدا ءِ دیم ءَ ایرئِے کرت ءُ وت ھم نشت ءُ گپ گوشدارگ ءَ لگ ات۔ یک ءُ دو مردم ءَ پہ نوشی یک یک چمے ابدال چارات بلے ناھدا ءَ بچکند گے جت ءُ چاھاں سُر کے گپت ءُ وتی گپ ئِے پدءَ سندوات۔

''اے کورمیداں! یکیں روچ ءَ ھما یکیں روچ ءَ کھیئے یک سد بالیگراب ءَ چو بالی مدگ ءَ ھر بست۔۔۔۔۔۔''

چہ ایشاں کمیں پشت سے جنین ءُ دو سے چک نشتگ انت۔ چک گوں ریکاں لیب ءَ انت۔ یک جنینے رگ ءِ بندگ ءَ انت ءُ دومی آئی ءَ چارگ ءَ انت ءُ یسی گوش ئے زاناں دیگا گوں وت ازاتگ کہ چے بکنت یا چہ بگوش ایت کہ آدگہ جنین ءَ پہ ارمانی درائینت۔

''ماسی پاپیؔ ءَ مارازگ ءِ بندگے ھم پیش نہ داشت کہ چہ ھشکیں نندگ ءَ دستے سر پنگ ات''۔

''دستے سرپنگ ات کہ کلدارکٹ اتگ''۔ یسی ءَ چست ءَ درائینت کہ گوش ئے زاناں پلے دست ئِے کپت۔

پاپی ءَ وتی زانتکاریں چم گران گران ءَ چست کت انت سکیں بچکند گے جت ئِے۔ وتی دست ئِے داشت انت۔ یکبرے وتی کرءُ گورنِے چارات کہ دگہ کس ءَ دلگوش نہ انت۔ نی دیم ئِے پدءَ ترینت ءُ وش وش ءَ گوشت ئِے۔

''ترا ادرنا دت پہ کارءَ نیل ایت، منی مھلک!''

''دے دے! باریں ماسی پاپیؔ، مارا مپت ءَ بنام مکن ابا___ ''مھبک ءَ پہ گُڑگ بلے میزان میزان ءَ گوشت۔

Scanned by CamScanner

''ماسی! ماسی پاپی! ماسی پاپی!! آانت آانت کہ پیداک انت!'' سمی جنک ءَ اشتاپ اشتاپ ءَ پہ سکسکی گوشت۔

گوں ایشی ءِ چوش گوشگ ءَ مھبک انچوش گڑات کہ نزیک ات کہ پہ بے سمائی چست بہ بیت۔ بلے ماسی پاپی ءَ مردینی کندگے جت ءُ تزرے ریکانی سرءَ پہ ترندی دوردات ءُ دومی دست ءِ نیگ گوں زگ ءَ ھم ایرے کت۔ گوں ھردوئیں دستاں مھبک ءِ کوپگ ئے گپت انت ءُ گوشت ئے۔

''اوشوم! تراچون انت؟ کجا روئے؟ تو بچارترا اے گونڈ دیں ھجبک ھم بڈ ایت، تو باریں دت ءَ چوش گنوک کنگ! مارا ابیزار انت! تئی ھیرءَ ھداوت بکنت''۔

''ھجبک ترا دریا ءِ مردءَ شر جنگ! چوشیں بے نامیں جنک من وتی گیرءَ نہ دیست ابا۔ واللہ! منی واللہ ماسی پاپی ھمودءَ دل شت!'' مھبک ءَ پہ تسکیں ساھے ھیلتے نپس بالا آورت ءُ گوشت۔

''وے مھبک! اے ھجبک وتی ھمساھگ انت ءُ تئی دلی دزگوھار انت''۔ پاپی ءَ درائینت۔

''واللہ ھجبک دگہ برے گوں من چوشیں مشکرائی مکن۔ من ءَ واللہ ھچ تب نہ کنت''۔ مھبک انگت ھم پہ دت نیمگ ات۔

''شرانت! شرانت نی وتی کچیں دیاں ہچ مکن ات۔ بچارات کہ مردین چکت جنگ ءَ انت''۔ پاپی ءَ پہ سرپد کنگ گوشت۔

ھشکیں ءُ ارزنیں ریکانی دامن ءَ یدارءُ راچن برز ءَ انت۔ دریا ءِ کمانیں تیاب ءَ اے انچوش پہ ردانت کہ گوں ئے زاناں پہ گروھتاچی ءَ سواراں وتی بورءُ مھری ھمردءَ داشتگ انت ءُ پہ بنگیج ءِ پرمان ءَ مندوانت۔ لھتیں بچک ھمے یدارءُ راچنانی پشت ءَ ترءُ پرترگ ءُ گریکو لیب ءَ انت۔ چپی نیمگ ءَ گواپارے کہ آئی ءِ سرءَ ماھورتاپ ءَ انت۔

''بیاات کہ چوھلوا ءَ انت، بیاات کہ گرماگرم وش انت!'' زلیا ءَ یک گوانکے جت کہ گوش ئے زاناں گوشگ ءَ انت کہ اگاں کسے پشت کپت میار ئے وتیگ انت۔

آئی ءِ اے گوانک ءَ کارکت کہ یکبرے آئی ءِ منجل پدءَ چوڑبوت۔ چہ شریں دمانے ءَ رندیک ورنایے ءُ آئی ءِ سنگت ءَ گوانک جت۔

''او ماسی زلیا! نیم کلدارءِ ماث یک چکے ءَ بدے کہ کاریت''۔

''منی چک پنڈی! اھشت آنا ءِ نہ بنت، دگہ چار آنا ءِ پشت کپتگ ءُ بس''۔

''بس بس دیم اش مدے''۔ پدءَ گوں وتی سنگت ءَ ئے گوشت ئے''۔ بازارءَ روئیں کو پتاءُ چاہ وریں شرتر انت''۔

پنڈی ءُ آئی ءِ سنگت کلی پاد آتک ءُ دیم پہ بازارءَ راہ گپت انت۔ آیانی کرءَ ھشکیں دگہ دوورنالڈی لیب ءَ ات انت کہ گوش ئے زاناں وتی زندمانی ءِ مستریں لیب ءَ گلائیش انت۔

جلو! جلو، بچک بیاا ے زگ ءَ بروتی ناکو ءَ بدے۔ اے شومیں جانشوے کہ ھروچ ئے دڑان انت۔ پیرجتگ بلے انگت زگ ءَ برگوں کوھاں اڑینان انت''۔

پیرمردے کہ کمیں پشت نشتگ ءُ زگ ءِ سراچگ ءَ ات۔ چک نے جت ءُ پدءَ وتی کش ءَ نشتگیں بچکے ءَ گوشت ئے:

''جلو! منی پت برووتی ناکو شاھد دستءِ زگءَ بیار''۔

''ناکووتی کا جایاں یکبرے دراں''۔ بچکءَ پہ بے میاری درائینت۔

''بیا اباتیٔ کا جایاں داراں، بروجلدی زگءَ بیار، گڑا بہ نندءُ بوراش''۔

بچکءَ کا جاوتی کیتوءَ جت انتءُ درکءَ شتءُ کلیتاںءَ رگ ئِے آورتءُ ناکوءِ دیمءَ بوتگءَ دور ئِے دات۔ ناکوءَ اینگرا آنگر کرت کہ بچارا یت کہ باریں باز سرا چک لوٹ ایت کہ انا گہءَ گوات۔

''مردم اڑے رگءَ چوش برایتءُ پدءَ نوکیں رگ ماپہ لیکا ناھد انزنگءَ انت، کورمید ناکہ رگءِ گوازگءَ زان انتءُ نانکہ گیشینگءَ''۔

دریا ریچ ات۔ لہتیں ورنا تلک گوزی لیبءَ ات انت کہ دگہ بازیں مردے آیانی تماشاءَ چارگءَ ات انت۔ تلک گوزی باز رنگءَ لیب کنگ بیتءُ باز جاگھاں، بلے اے بندنءِ لیبے دگہ رنگیں کہ انچوش لیبءِ کنگ ئِے وش انت ھمے رنگ آئیءِ ندارگ کنگ۔

لہتیں بچک ٹلی لیبءَ ات انتءُ دگہ لہتیں کپیءِ آدگہ دو بچکءَ ماھیگی کارچ۔ یں ھڈگون انت کہ ایشانی دپ چوزھمءَ انت۔ نھنگ انتءُ ترین زمینءِ سرءَ یدار، بوجیگءُ ماھیگءُ دگہ بت کشگءَ انت۔

کمیں پشت دگہ لہتیں ورنا بازاری لیبءَ انت کہ دوورنایاں آیانی نیمگءَ چک جتءُ پہ تون اش گوشت۔

''کورمیداں! اے وھدی نی بازاریءِ وھد انت! بزاں مردوتءَ پیش دارانت کہ ماچوشیں لیبی ایں، بلے بیا انت ناں! بیا انت انشپی کالا ئیمبکءِ ریکاں اگاں یک لیپے بہ برانت''۔

لہتیں جنک مھر گی لیبءَ انتءُ دگہ لہتیں آپوچنگءَ انت کہ ایشانی دشمنیءَ آپوءَ کہ کلّ کن ئے چھتمی روچءَ مھرگ بنت بلے بے ھمیش انت کہ کلّ کنگءِ وھدءَ ھچ بچک آیاں مکند ایت چھتمی روچءَ کہ مھرگ کلءَ مان نہ بیت اے دل پروش نہ بنتءُ ھما دمانءَ یکے چستءَ گوش ایت۔

''اے ھمے ماتی نہ انت ماتی اے مزنیں بھیایے۔ ھمے مئے زرءَ چنگ ناں، آھمے دیوالءِ پشتءَ سڑک ئِے کنگ ہمیشا مھرگ نہ چنگ انت''۔

''من مرچی رواں آئیءِ ماتءَ گوشاں''۔ دومی جنکءَ درائینت۔

''آ تنک، اے آ تنک! ایشی ءماتءِ لوگءَ مرد''۔

''پرچا جاتی_؟''

''زی ناں ماتیءِ پتءَ ایشیءِ ماتءَ واللہ انچوش جنگ انچوش جنگ ناں.........''

''اے اے پرچا؟''

Scanned by CamScanner

''ھمے یکّی داڑ ونہ انت؟ ھمیشانی لوگ ءَ شتگ.....''

''مئے جان ءَ دور بامئے جان ءَ دور.......''

چہ دیر یک کلانھیں جینے ءَ گوانک جت: ''شرَک، اواماں شرَک بیاائے چک ءَ بدارگوں کہ من رواں بازار ءَ''۔ شرَک ءَ مھر گی لیب یلہ دات ءُ دِرک ءَ دیم پہ مات ءَ شت۔ چہ اے دگہ جنکاں مسترین ءَ مھرگ دست ءَ کت انت، گلَ ءِ ھراب کت انت ءُ گوشت ئِے:

''لیپولیپوتو سولیپولیپوتو سوٗ''۔

دگہ دو کستریناں کوکار کت'' مئے مھر گاں، مئے مھر گاں آں آں آں!'' بلے دانکہ ایشاں سلکّت آشت۔ اے دوئیں جنک پدءَ ھمے کلانی پنگ ءَ لگ ات انت کہ بلکیں دانگے پشت کپتگ۔ بلے اد ءَ ھدا ءِ نام ات۔ پادآتک انت ءُ دیم پہ تیاب ءَ شت انت، دست اش ششت انت، بلے وھد یکہ آدگہ جنک اش دیست انت کہ آیواں کلّ کن انت کہ دیم ءِ آدینک ءَ مھرگ بنت۔

کم کم ءَ روچ نی جھل روان ات ءُ اے ندارگ کم تر ان ات۔ دانکہ روچ ءِ بڈگ ءِ وھد ءَ ابید چہ ھوٹل ءِ سر ءَ نشتگیں ھما مرد ماں کہ ناھدا نا گماں ءِ جرمن ءِ جنگ ءِ داستان ءِ گوشدارگ ءَ ات انت، تیاب کرّ واہیک بوت۔

<**><**><**><**><**>

در--۲

سرشپ ءَ گواتے ءَ سر کت کہ چہ ماہ ءِ گوش کنگ ءَ رندتر ندتر بوت ءُ ھرچنت کہ ماہ برزتر بیان بوت گوات ءَ پر کنان کت۔ نازکّ ءِ لوگوانجہ ناھدا میرینّ کروسانی سیمی بانگ ءَ جانشواں گوانک جت۔ ایشانی بنگیجی گوانک وپتگیں مردمانی گوشاں نہ کپت۔ دومی گوانک ءَ نازک ہچ درہ ات، پادآتک ءُ وتی گندلانی سر ءَ نشت۔ وتی گوش ئِے رُپت انت ءُ جانشوانی گالواراں للگ ءَ لگ ات۔ چوش ئِے زانت کہ اے میرینّ ءِ جانشوانت بلے انگت ھم ہچ ئِے نہ گوشت پر چا کہ آئی ءِ دلگوش گوں گوات ءِ توار ءَ ات کہ آیانی دیمشود ءِ دلکئیں پلمنان شمپگ ءُ شیزارگ ءَ ات۔ دریاھیل ءَ پیداگ ات پمیشکا گورمانی توار ھم گیش بیان ات۔

چہ کمیں جل مجل ءَ رند جانشوانی سیمی گوانک ءَ نازکّ گوں وت دلگوش کت۔ آیانی پسو ءَ گوانک ئِے ہچ دات ءُ دیم ئِے پہ ناھدا میرینّ ءَ ترینت ءُ ناوِل ات ئِے، بلے وش وش ءَ۔ گوش ئِے زاناں نہ لوٹ ایت کہ میرینّ پادھیت، بلے آئی ءِ لوگوانجہ لیٹ ات ءُ پادآتک، جان کشان ءَ گوشت ئِے۔

''نازلّ! من آگاھاں! جانشواں چنت گوانک جتگ''۔

''جانشواں! ھوھو! یکے، اناں دو گوانک اش جتگ''۔ نازک ءَ پہ بھ ءُ بکری گوشت۔

نازل! چہ مپے! بلکیں انگت تئی دل داب انت؟ من وَ دوشی بےوھد ءَ وپتگاں پمیشکا من ءَ بُست نہ جتگ''۔ (پشکپتگیں دیم ءِ تاک ءَ)

پلانی پیڑگاہ ءِ ھوا

"مارا چمشانکی نمدیانی ودارانت ءُ مئے جہد ہمے بیت کہ اے بہرءَ ہما کا گدھوار کنگ بہ بنت کہ آہانی تہا تبصرہ ءُ چمشانک ءِ میل گیشتر بہ بیت۔ ہمیشکہ چمشانک دشانک کنگ بنت، بلے اگاں ہچ مہ گواہیت گڑا مہر مستریں "سکین" انت"۔

☆☆ ناصر آبادءِ سئے ماہی چمگ ءِ شونکار　　　　سبزءُ منور بات ئے!

مروچاں یک نوکیں حبرے دیماا تکگ کہ بلوچاں دست ءَ کپتگ۔آ اے حبر انت کہ بلوچ، بلوچاں بہرو بانگ کنگا انت۔چوشکہ تئی ناصر آبادءِ چمگ بے دودانت۔خدا امان بدنت مردم مرتگیں مردمانی سالتاکاں کش انت تو زندگیں مردمانی سالتاکاں کشگ بنا کرتگ۔۔۔ءُ تو شعروانگ ءِ جندءَ نزان ئے بلے تاک کش ئے____ تئی چمگ ءِ درستیں شعرنا نے نہ کرزانت تو نام کرتگ ءُ وتی چمگ ءِ تاک زوال کرتگ انت۔بے وسیں ہندانی ہچی ات مان نہ کرتگ۔تو بلوچی ءِ حذمت ءَ کنئے پہ حق ءُ دلی بکن نہ کہ پہ نام ءُ......بلوچی چہ بندرءَ بے وسیں زبان ات، برے یکے چست بیت کہ من بلوچی ءِ ھقیں نمائندہ آں مااے گپ ءَ چہ 1956 ءَ گندگا ئیں بلوچی کوئٹہ وت بس انت اے دگہ اخبار، تاک، ماہتاک، سئے ماہی پہ بلوچی ءَ حذمت بکن ات بغیر فرق درک ءَ۔بلوچاں وتی منزل ءِ کاروان ءِ ہمراہ بکن ات۔من عنایت اللہ قومی شمارا پہ برات داری گشاں کہ پہ خداءَ چار ات بلوچی ءِ حق ءَ ادا کن ات، نہ کہ پہ زندگیناں نمبر بہ کش ات...کہ زندگیں مردمانی واستا چہ خودکشی ءَ کمتر نہ انت۔

(عنایت اللہ قومی۔پنجگور۔(دیم گش)

☆☆ شونکار چمگ بلوچی

سلام ءُ دعاءَ رند چمگ اتک سر بوت۔بازوش ءُ زیباءُ ڈولدار ات، چنتی نبشتانک ءُ شعر گیش، من نہ رستکوں تئی وہدءَ من بوانا ں.....بلے بازوش اتنت ءُ منی دل ءَ نشت انت.....امیت کشوں کہ چمگ ہر وہدءَ مئے قوم ءِ (مردم ءِ) درنیام ءَ زندگ ءُ برجاہ بہ بیت ءُ انچوش من شمئے جہدءَ باسکاں دروت دیوں.....ءُ انچوش لوٹوں کہ بگوشوں کہ مارا یک بلوچی ریڈوانی ''ریڈیو بلوچی ایف ایم'' اشاک ہوم ءِ تو کا است انت۔بلوچی ءِ توکا گپ بیت....من دسبندی کنوں کہ اے بار وا وتی چمگ ءِ توکا بہ لکھات...ءُ انچوش مارا بلوچی مواد (نبشتانک ءُ شعر ءُ.....) مدت کن ات۔ڈس اے وڑا نت:

www.balochiradio.net

radiobalochi@hotmail.com

شمئے کستر مسعود

☆☆ دیدگیں سعیدءُ رفیق　　　　دعا انت امروز ءِ سیاہیں گوات شمئے دیما مہ کشات

نیکیں سلام ءُ دروت! چمگ ءِ اکتوبر دسمبر ءِ نوکیں تاک دست کپت، وانگ ءُ تپاسگ ءَ پدہے مارات شما اے سئے ماہی تاک ءِ نام چیا چمگ کتگ۔بازتو سیپ ءُ ستا ءِ محتاج نہ انت کہ شریں چیزے، بلے من گوں وتی نابزانتی ءَ چمگ ءِ سرا چیزے گپ نبیس اتگ۔

سرتاک ءِ عکس ءِ نہ فہمگ ءِ سبب ءَ ہچ گشت نہ کناں، پُشت ءَ حانی ءُ شے مرید ءِ شعر کہ شاعر شئے شولان انت کوہنیں ترانگے دنت ءُ نوکیں پدریچ ءَ حانی ءُ شے مرید ءِ مہر و دوستی ءِ راستیں مثالے دنت، مولوی عبداللہ پیشنی ءِ شعراوں قابل ءِ تو سیپ انت کہ کوہنیں بلوچی ءِ　　چمگ یے، نوکیا ہنداں باز متاثر کنت ءُ ردیف ءُ قافیہ ءِ ہمیں مڈیاں چہ مالا مال کنت، شونگال ءَ بلوچی لبزانک ءُ زنداوں جوانیں نبشتانکے ءِ بستارءَ داریت کہ شاعرءُ ادیب یک نبشتہ کارے ءِ ذمہ داریاں زانت، مہمان شونگال ءَ واجہ مجیب مجاہد ءِ نبشتانک ''تخلیق انفارمیشن ءُ بلوچی لبزانک'' تاں سریں دنیاءِ ادب ءِ یک راستیں مثالے۔عبدالصبور بلوچ ءِ ''میر گل خان نصیر ءِ چاگردی سنج'' مارا سرپد کنت کہ بایدانت کہ گوں تمکیں شاعرءُ ادیب

ثموشگ مہ بنت تا کہ بلوچی زبان ءُ بلوچ مانیت آنمیران بہ بنت۔ رحمٰن مراد ءَ وتی زانگ ءِ پدا باز جوانیں چیزے نبشتہ کتگ ءُ تجربہ کتگ ءُ پشدا اشگ کہ سہریں رنگ بندر ءَ شوزانت، سید ہاشمی ءِ بابت ءَ نبشتانک پمئے واستا گوہر قیمتی یے ءِ بستار ءَ داریت۔ یاسین مجروح ءِ چمشانک جوانیں سکینے، اصغر دادرس ءِ شاعر، شعر، شراب، مبارک قاضی ءِ وشنام ءُ بنام کنگ ءِ پند لے زانگ نہ بیت؟ واجہ ءِ نیت چی انت۔ آزمانکانی تہا یونس حسین ءِ اوشتاتگیں موسم منا باز وش بوت کہ منی پسندیدہیں آزمانکار انت۔ مراد ساحر، منظور بسمل، گل محمد وفا ءِ غزل وتی توسیپ ءَ وت کنگا انت۔ چمگ بلوچی زبان ءِ یک انچیں چمگے بات کہ ہچ ڈکالے حسک مہ کنات۔

شمئے کستر ماجد زہیر۔ شاہی تمپ

☆☆ مڑاداریں شونکار دروت!

دراجیں مدتے ءَ گوں شما دلگوش نہ بیگ ءِ سبب موہ نہ رسگ ءُ اے دگہ زیادہیں دزگٹی ہچگ انت، دل لوٹیت کہ گوں شما ہر دہد ہمدل ءُ ہمراہ بہاں بلے فی الحال چوش کت نہ کناں۔ انچو کہ شما کنگا ات ہے ڈول ءُ ہرنوک دراوکیں تاک ءِ تہا زبان ءِ مزن نامیں شاعرانی گالاں ہوار کن ات چوشکہ عطا شاد، سید ہاشمی، مراد ساحر، کریم دشتی ءُ ایدگہ۔

اے وہدی شمئے کش اتگیں اکتوبر دسمبر ۲۰۰۱ ءِ تاک نوک گونگیں ءُ چوشیشگ ءَ ساپ ءُ ترپوکیں چمگ ءَ گوں من دل ءَ راسیراپ کنگاہاں۔ سنکتاں! پہ ماتیں زبان ءِ ہاترا شمئے جہد ہچ رنگیں ستاہ ءِ محتاج نہ انت۔ مئے دعا انت کہ نوں شما وتی بے کسائیں جہد ءُ کوشستاں چہ گل ءُ میٹ ءُ حاک ءُ ریک ءُ سنگ وڈلانی بار ءِ چیرا اے سارتیں چمگ ءَ را در توپ کتگ ءُ درگیتگ حد اشمارا گیش ءَ چہ گیش ہائی بدنت تا شما اے چمگ ءِ کرو گوراں بہ کوچ ات ءُ شائستہ ءُ پراہ بکن ات ءُ چپ چاگرد ءِ ہروڑیں رنگ ءُ بوہ، لذت ءُ شیر کنیاں بہ پول ات ءُ گورے چمگ ءَ گوں ہر کنڈ ءُ ہر سند ءِ تنیگانی ہوشامی ءَ بہ برات۔

شمئے کستر جی دانش فرنٹیر کور، بلوچستان

☆☆ شونکار!

دروت، چمگ ءِ پہتمی تاک اتک ءُ سر بوت شمئے جہدانی توسیپ کنگا ماہ ءُ سال پدی بنت۔ حانی شے مرید، جمل جیہند ءِ شعر لائق وانگ اتاں، یونس حسین ءِ اوشتاتگیں موسم شاعری ءِ تہا مراد ساحر، گل محمد وفا، منظور بسمل، عید محمد عید ءُ دوست جان داشن ءِ شعر باز جوان اتنت امیت کشاں آوکیں وہد ءَ پہ منزل ءَ وتی گاماں تیز تر کن ات۔

شمئے جہدانی ہمسفر شاہد شاکر، واجداد حسرت۔ کُنچی دشت

☆☆ شونکار!

درہبات، بس ہے گشگ لوٹاں کہ اے وَ بلوچی زبان ءِ وش بختی انت کہ آئی حذمت کنوک انگت ماں شہر ءُ کوچگاں ودی بوان انت دومی نیمگا نبشتہ کنوک ہم ءُ وانوک ہم باز ستاءُ ثناء ءِ لائق انت کہ آہاں وتی ماتی زبان داں انوگیں وہد ءَ چورہ ءُ بے وارث نہ کتگ شمئے جہد لک ستا کرزیت، شما ہر وہد ءَ گوں نوکیں جذبگ ءُ حب ءَ وتی گٹیں کاراں گشادگ کنگ ءِ ہر ہمیں کوشست بکن ات تنکہ اے باگیں دنیا ءَ بلوچی ءَ راکس چورہ ءُ بے وارث مہ گشیت۔ اللہ ءِ میارات، گوں وشیں باندات ءُ امیتاں، نور غمگین۔ پسنی

☆☆ شونکار، دروت!

تئی شپادپہ وہتری ءُ دل ءُ حیرنیت/ چو کوہ ءُ برزانت تئی عہد ءِ ریکبار بیا

چمگ ءِ نوکیں تاک منی دست ءَ انت، سرتاک ءِ ناسرجمیں عکس کتاب ءِ براہ انت۔ مرید ءُ حانی، جمل جیہند ءِ شعراں چمگ ءِ زیبائی پدر کتگ اوشتاتگیں موسم، آزمانکانی تہا بے درورانت، منی دسبندی ہمیش انت کہ یونس حسین ءِ آزمانکاں ہچبر کزامہ کن ات۔ سچکان ءِ تہا میر گل خان نصیر ءِ جاگردی سنج ءِ وانگ ءَ پہ مئے معلومداری گیشتر بوت۔

جنگ لبزانی پہ بیت یا لشکرانی یک مثال

یا کہ: پارسائی حیال ءِ متاگ انت

منظور بسمل ءُ گل محمد وفا ءِ غزل لک ءِ تہا یکے ءِ حساب ءَ انت۔ سچکان راست ءِ دیوان ءَ ''مہر نگ'' ع ش نسیم ءِ شاعری ءِ یک مثالے۔ میاں استمانی لبزانک ءِ بہر ءَ ایوجینی ایوتوشینکو ءُ پال ورلین باز جوان انت۔ گپ ایش انت کہ چمگ سراداں پادوتی مٹ وت انت، مواد یک چہ یک ءَ شرتر انت۔ منا امیت انت کہ سالتاک یک سالتاکے بیت۔

شمئے کاروان ءِ ہمسفر حمل امین توگی دشت

☆☆ شونکار!

چمگ ءِ ششمی تاک دست کپت ونت ءُ دربرت دل گل ءُ شادان بوت۔ چمگ پہ وہدآ گیگ ءُ دست کپگا انت تنگہ چوشیں سئے ماہی تاکے نیست کہ پہ وہد ءَ پاس دربئیت۔ اے خاص شمئے نیک نیتی ءِ کمال انت کہ چمگ ءَ پہ وہد ءَ پاس درکنگا ات، شمئے پلیں جہد بے مثال انت ءُ مئے چاریں دانکانی محتاج نہ انت۔ انچو ءَ ماگشت کنیں کہ چمگ ایدگہ دراہیں تاکبنداں جتا انت، چمگ ءِ دوست دارگ لبزانک ءِ دوست دارگ انت ایشی ءِ ہمک تاک یک حیثیت بے داریت مئے دعا انت کہ چمگ دیمروی بکنت۔ بلے منی دیرگیں دلرنجی بے است کہ تما جار پرنگگ ات کہ مانمیرانیں عطا شاد ءِ نام ءَ تاکے ندر کنیں معی دل ءَ ہم کش ات کہ پہ عطا شاد ءَ حیالے جوڑ بکناں ءُ پہ شادیم بدیاں بلے منی واہگ پیلو بوت سانیٹ بے جوڑ کت ءُ پہ شادیم دات بازیں ودارے ءَ پد دل یکیم بوتوں دل ءَ ہل کت کہ بلوچی لبزانک ءَ ہے سانیٹ ءَ دیم بدیاں چیزے مدت ءَ پد چھاپ بوت چریشی ءَ پد منی سگتے ءَ پہ نابزانتی بلوچی ءَ دیم دات اودا ہم چھاپ بوت حالانکہ شمارا پیسر دست کپتگ ات بایدیں شما پیسرا چھاپ بکتیں ءُ منا انچو لاچار مہ کتیں بلے من دلرنج نیاں۔

شمئے مہرانی لوٹوک علی جان مہر کلانچی

دلپدردی

ڈاکٹر فضل خالق ءُ عبدالصبور بلوچ ءِ برات ماسٹر ابراہیم بلوچ ءِ ناگتیں بیرانی ءَ مارا سک دلپدرد کت۔ واجہ حدا ءِ درگاہ ءَ دعا انت کہ حدا مرزی ءَ جنت نصیب بکنت۔ غمانی شریک: عارف واد، یونس واہگ

Scanned by CamScanner

Scanned by CamScanner